

గీతా మకరందము

శ్రీ శ్రీ శ్రీ విద్యా ప్రకాశానందగిలి స్వాములవారు

ఓమ్

గీతామకరందము

రచయిత :

శ్రీ విధ్యాప్రీకాశానందగిల స్వాములవారు

ప్రకాశకులు

శ్రీ సుక్రబ్రహ్మి శ్రమము

శ్రీ కాళహస్తి

2011

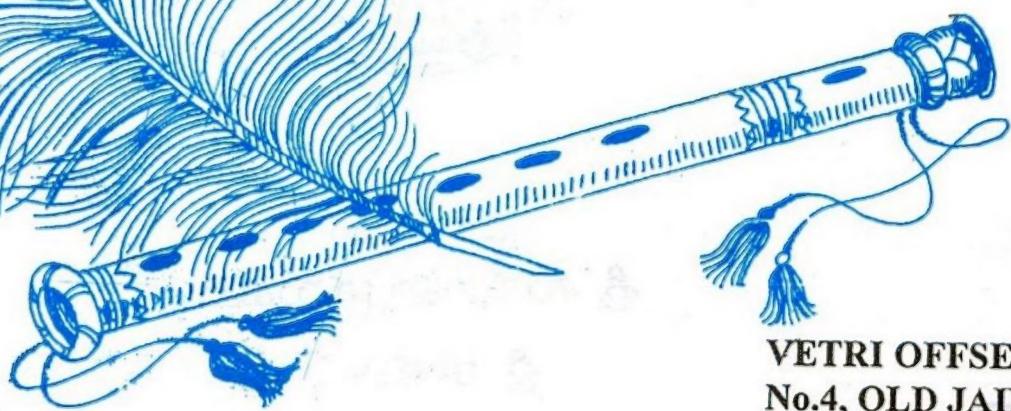
1963 నుండి 2004 సం॥ వరకు	2,36,000
2005 సం॥ ప్రతులు 9,000
2006 సం॥ ప్రతులు 2,000
2007 సం॥ ప్రతులు 8,000
2008 సం॥ ప్రతులు 8,000
2009 సం॥ ప్రతులు 4,000
2009 సం॥ ప్రతులు 4,000
2010 సం॥ ప్రతులు 4,000
2011 సం॥ ప్రతులు 4,000
	2,79,000

వెల: రూ : 220.00

గ్రంథములు కావలసినవారు
 ఈ క్రింది అద్దసుకు ప్రాసి తెచ్చించుకొనవచ్చును
 శ్రీ శుక్రబ్రహ్మశ్రమము
 శ్రీవిద్యాప్రకాశానంద నగర
 శ్రీ శుక్రబ్రహ్మశ్రమము (పోస్టు)
 శ్రీకాళహస్తి - పిన్ : 517 640
 ఫోన్ : 222239, (STD:08578)

ALL RIGHTS RESERVED

అక్షరకూర్పు : గీతా కంప్యూటర్స్, చెన్నె

**VETRI OFFSET,
 No.4, OLD JAIL LANE,
 CHENNAI - 600 001.
 PHONE: 044-25283556**

ॐ

చేతోభృజ బ్రహ్మని వృథా
 భవమరుభూమౌ విరసాయామ్
 పిబపిబ గీతామకరన్సం
 యదుపతిముఖుకమలభవాధ్వ్యమ్.

మనస్సును ఓ తుమ్మెదా! రసహీనమగు ఈ సంసారమను మరుభూమియం దేల
 వ్యాధముగ సంచరించుచున్నావు? (ఈ ఆ సంచారమును కట్టిపెట్టి) శ్రీ కృష్ణపరమాత్మయేక్క
 ముఖపద్మము నుండి బయలు వెడలిన శ్రీప్రముగు గీతామకరందమును పానము
 చేయుము!

“..... విశాలార్థమున్న, అగాథభావమున్న, సమత్వమున్న గల గ్రంథము గీతకు సాటియైనది మతియొకటి లేనే లేదు.”

- శ్రీ మహాత్మ మలయాళస్వాములవారు

“Those of you who know Sanskrit should tomorrow, if possible today buy the Gita and begin to study the book. Those of you who do not know Sanskrit, should study Sanskrit, if only for the sake of the Gita. I tell you that it contains treasures of knowledge of which you have no conception whatsoever.”

- *Mahatma Gandhi*

“మీలో సంస్కృతము తెలిసినవారు రేపు లేక వీలైనదో ఈ దినమే ఒక గీతాపుస్తకమును కొని చదువ ప్రారంభించుదు. మీలో సంస్కృతము తెలియనివారు కనీసము గీత కొఱకైనను సంస్కృతము నేర్చుకొనుడు. నేను యథార్థముగ చెప్పుచున్నాను - మీరు కని విని యెఱుగని అమూల్య జ్ఞానభండార మెంతయో గీతయందు కలదు.”

- శ్రీ మహత్త్వ గాంధి

GITA = Truths beautifully arranged together in their proper places like a fine garland or a bouquet of choicest flowers.

- *Swami Vivekananda*

“చక్కని పుష్పమాలవలె, లేక మనోహర కుసుమ సముదాయమువలె క్రమపద్ధతిని సుందరముగ కూర్చుబడిన ధర్మములయొక్క సముదాయమే గీత”

- శ్రీ స్వామి వివేకానంద.

కృష్ణం వన్నే జగద్గురుమ్

గీతాచార్యులు

Message of the Gita
“Be Fearless”

**క్లైబ్యం మాస్మిగమః పాఠ నైతత్త్వయ్యాపపద్యతే
 క్షుద్రం హృదయదౌర్భల్యం త్వక్తోవ్తిష్ఠ పరాపు. (2-3)**

“ఓ అర్జునా! అధైర్యమును (భయమును) పాందకుము. ఇట్టి పిరికితనము నీకు తగదు. నీచమగు ఈ హృదయదౌర్భల్యమును విడనాడి లెమ్ము!! కర్తవ్యమునకు గడంగుము!!!”

If one reads this one sloka he gets all the merits of reading the entire Gita; for in this one sloka lies imbedded the whole message of the Gita.

- *Swami Vivekananda*

“ఈ ఒక్క శ్లోకమును చదివినచో గీతయంతయు చదివిన ఫలితమును మనజాడు పాందగలడు; ఏలననిన, గీతయొక్క సందేశమంతయు ఈ ఒక్క శ్లోకములోనే ఇమిడియున్నది.”

- స్వామి వివేకానంద

GITA - A miraculous remedy for life's tragedies

“When doubts haunt me, when disappointments stare me in the face and when I see not one ray of light on the horizon I turn to Bhagavadgita and find a verse to comfort me and I immediately begin to smile in the midst of overwhelming sorrow. My life has been full of external tragedies and if they had not left any visible and indelible effect on me I owe it to the teachings of Bhagavadgita.”

- *Mahatma Gandhi*

జీవిత సంతాపములకు గీత రామబాణ దివ్యోప్సథము

“సంశయములు నన్నావరించినపుడు, సంకటములు సంప్రాప్తమైనపుడు, నిరాశానిరుత్సాహములు జనించినపుడు నేను భగవద్గీతను తెఱచి చూచుదును. అందు ఏదో యొక శ్లోకము నన్నారడించును. తత్పులితముగ మహా విపత్సర పరిస్థితియందుగూడ నా ముఖముపై చిఱునవ్వు తాండవించుండును. నా జీవితము అనేక ఒడుదుడుకులతో గూడియున్నను, ఫూరసంకటములను నేను అనుభవించవలసివచ్చినను అవి యొవ్వియు నా మనంబున లవలేశమైనను అశాంతిని గలుగజేయజాలకపోవుట యేదికలదో, అది యంతయు గీతాప్రభోధముయొక్క సత్పులితమే యగును.”

- శ్రీ మహాత్మా గాంధి

గ్రంథకర్త : పూజ్యశ్రీ విద్యాప్రకాశానందగిరిస్వాములవారు

జననం	: 13-4-1914 ఆనందనామ సంవత్సరం చైత్ర బహుళ తదియ.
పేరు	: ఆనందమోహన్
విద్యార్థులు	: 1,13 సంవత్సరాల ప్రాయంలో విజయవాడలో మెట్రిక్యులేషన్లో ఉత్సీర్పిత 2. 1933 సంగా ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయానికి చెందిన మచిలీపట్టం నోబుల్ కళాశాల నుండి బి.ఎ. పట్టభద్రత. 3. వారణాసిలోని “కాశి విద్యాపీఠం” నుండి హిందీలో ‘కోవిద’ పరీక్షలో ఉత్సీర్పిత.
గంగానదిలో భగవద్గీతాప్రాప్తి	: బుధీకేశంలో గంగానదిలో స్వానంచేస్తుండగా వారికి పూలతోను, కుంకుమతోనూ పూజింపబడిన పవిత్ర గీతా గ్రంథం సంస్కృతప్రతి లభించింది. వారి జీవితలక్ష్యాన్ని నిర్దేశించిన మహాత్మరమైన శుభ సమయమది.
గురుకుల వాసం	: 23 యెండ్ల ప్రాయంలో 17-5-1936 తేదీ నుండి శ్రీ సద్గురు మహార్షి మలయాళస్వామివారి వద్ద (చిత్తారుజిల్లా ఏర్పేదు వ్యాసాత్మమంలో) 1950 సంవత్సరంవరకు గురుకుల వాసం.
తపస్సు	: అపక్యాహారం మాత్రమే స్వీకరిస్తూ 12 సంవత్సరాలు తపస్సు ధ్యానం చేస్తూ ఉండిపోయారు. ఈ సమయంలో వారు పూర్తిగా ఒక సంవత్సరకాలం మౌనం పాటించారు.
సన్యాస స్వీకారం	: 34వ యెట 3-7-1947వ తేదీన శ్రీ సద్గురు మహార్షి శ్రీ మలయాళస్వాముల వారి నుండి (శ్రీ అసంగానందగిరి స్వాములవారి నుండి) సన్యాస దీక్ష స్వీకరించారు.
సన్యాసనామం	: శ్రీ విద్యాప్రకాశానందగిరి స్వాములవారు.
శ్రీ శుక్రబ్రహ్మస్తాపన :	37వ యెట 20-1-1950 తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్కు చెందిన చిత్తారుజిల్లా శ్రీకాళహస్తిలో శ్రీ శుక్రబ్రహ్మస్తాపన్ని స్థాపించారు.
గీతాజ్ఞానయజ్ఞప్రారంభం :	2-12-1956 తేదీన గుంటూరుజిల్లా నరసరావుపేటలో మొదటి గీతాజ్ఞాన యజ్ఞాన్ని ప్రారంభించారు.

100వ గీతాజ్ఞన యజ్ఞం : 25-4-1981 తేదీన ప్రాదరాబాదులోని ఎగ్గిబిషన్ గ్రోండ్యూలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంవారి యాజమాన్యంలో 100వ గీతాజ్ఞన యజ్ఞంత్వాన్ని నిర్వహించారు.

అశ్రమంలో జరిగిన

ముఖ్య కార్యక్రమాలు

: 1. 1963 మార్చిలో మౌత్కికోత్సవం. 2. 1975 లో రజతోత్సవం.
3. 2001లో స్వర్ణంత్వాలు జరిగినవి.

మాసపత్రిక

: 1963 జనవరిలో 'వేదాంతభేరి' అనే అధ్యాత్మిక మాసపత్రిక ప్రారంభింపబడింది.

గీతామకరందం

: 1963 మార్చి 6వ తేదీన శ్రీ స్వామీజీ రచించిన పవిత్రమైన గీతామకరందం ఆవిష్కరింపబడింది.

కళాశాలలు

: శ్రీ స్వామీజీ ఇచ్చిన భూరి విరాళంతో ప్రభుత్వంవారు 1966 ఆగష్టులో ఒక డిగ్రీ కళాశాలనూ, 1982 లో బాలికలకు ఒక జూనియర్ కళాశాలనూ ప్రారంభించారు. ఈ కళాశాలలు శ్రీ స్వాములవారి పేరుతోనే శ్రీ కాళహస్తిలో నెలకొల్పబడ్డాయి.

భగవద్గీత ఆధియో -

పీడియో క్యాసెట్లు

: శ్రీ స్వాముల వారి గీతోపన్యసాల ప్రాముఖ్యం గుర్తించి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం యాజమాన్యం 1981 డిసెంబరులో ఆ ఉపన్యసాలను ఆధియో క్యాసెట్లుగా రూపొందించింది. ప్రకాశంజిల్లాలోని వేటపాలెంలో వాటిని రికార్డు చేయడం జరిగింది.

1987 ఏప్రిల్ సికింద్రాబాదులోని మహాబూబు కళాశాల అవరణలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంవారు స్వామీజీ గీతోపన్యసాలను పీడియో క్యాసెట్లుగా రూపొందించారు. తర్వాత అవి ప్రజలు కొనుక్కోవడానికి పీలుగా విడుదల చేయబడ్డాయి.

కంటి వైద్యశాల

: 28-4-1993 తేదీన శ్రీ శుక్రబ్రహ్మశమంలో పేద ప్రజల అవసరాన్ని తీర్చడానికి 'భక్తకన్మప్ప ఉచిత కంటి ఆసుపత్రి' (త్రినేత్ర వైద్యాలయం) ప్రారంభించబడింది.

ఉత్తర పీటాధిపతి

: 12-4-1996 తేదీన శ్రీ స్వాములవారు తమ శిష్యులైన శ్రీ విద్యాస్వరూపానందగిరి స్వామీజీని శ్రీ కాళహస్తిలోని అశ్రమానికి తమ తదనంతర పీటాధిపతిగా నియమించారు.

మహాభి నిష్ప్రమణ

: 1998 ఏప్రిల్ 10 తేది చైత్ర శుద్ధచతుర్దశినాడు మహాసమాధిని పొందారు.

విషయ సూచిక

	పట
1. పరిచయము	13
2. దైవప్రార్థన	15
3. గీతాంజలి	16
4. గీతా - ప్రాణికోట్లకు పెన్నిధి	17
5. గీతాదేవి ప్రార్థన	18
6. కృతజ్ఞత	20
7. గీతాప్రాశస్త్యము (మహాభారతము నుండి)	21
8. గీతాప్రభావము (స్వాందపురాణము నుండి)	22
9. ఏకళ్ళకీగీత	24
10. గీతకు గల 18 పేర్లు	25
11. గీతాళ్ళకసంఖ్య	26
12. గీత - ఉపనిషత్సారము	26
13. గీతలోని సాక్షాత్ ఉపనిషద్యాక్యములు	29
14. గీతామహిమ (వైష్ణవీయతంత్రసారమునుండి)	30
15. గీతామాత	41
16. గీతాపూజావిధానము	42
17. గీతాఉష్ణోత్తర శతనామావళి	45
18. శ్రీ కృష్ణాఉష్ణోత్తర శతనామావళి	47
19. గీతాగంగ	48
20. గీతను జపించు విధానము	49
21. గీత - లౌకిక ఫలితములు	55
22. గీత - పారమార్థిక ఫలితములు	66
23. గీతయొక్క అమోఘశక్తికి కారణము	69
24. అదృష్టసంఖ్య - 18	69

25. అధ్యాయానుక్రమముగ గీతయందలి వ్యక్తులు చెప్పిన శ్లోకముల సంఖ్య	71
26. గీతశ్లోకముల ఛండోవివరణ	72
27. గీతాస్తోత్రకదంబము	73
28. 4 గూరములు	76
29. గీతాచార్య స్తోత్రము	77
30. గీతా విశేషములు	78
31. గీతయందలి కృష్ణార్జున నామములు	81
32. నిత్యస్వరణీయములగు కొన్ని గీతావాక్యములు	82
33. సప్తశ్లోకీగీత	85
34. గీతాసారము	86
35. గీతయందలి ఉపమానములు	87
36. గీతాభవనము	89
37. అధ్యాయక్రమముగ గీతాపారాయణ ఫలము	90
38. గీతయొక్క పలువిధ రూపములు	103
39. గీతాసంగ్రహము	104
40. గీత - అంతరాద్ధము	107
41. గీతోద్యానవిషోరము	108
42. గీతాజయంతి	108
43. గీతా మంగళహిరతి	110
44. గీతను పారాయణము చేయుపడ్డతి	112
45. గీతామాహాత్మ్యము (వరాహ పురాణము నుండి)	117
46. ఉషోద్ధాతము	121
47. రెండు గానములు	121
48. సర్వజనోపయోగమగు అద్భుతలీల	122
49. సర్వశాస్త్రసారము	122
50. వివిధగీతలు - అందు భగవద్గీతయొక్క స్థానము	123
51. గీతది మాతృహృదయము	124
52. గీతయొక్క అనుపమ సామర్థ్యము	124
53. గీతయందలి అపారశక్తికి హేతువు	125
54. గీతాయజ్ఞము	126

55.	ఉపనిషత్స్వరము గీత	126
56.	గీతాజ్ఞానము అనంతము	127
57.	భారతసర్వస్వము గీత	128
58.	గీతోపనిషత్తు	129
59.	ప్రస్తావశ్రమమునందు గీత	130
60.	కలికాల భేషజము	131
61.	నిత్యజీవితసంగిని	132
62.	శోకరాహిత్యము, అనందప్రాప్తియే గీతాలక్ష్మము	132
63.	గీతావతరణము	133
64.	గీతకు అధికారి	134
65.	గీతయందు అనుష్టాన ప్రాధాన్యత	135
66.	గీత వ్యవహారమును వేదాంతస్థాయికి కొనిపోవుట	136
67.	గీతయందు సర్వయోగసమవ్యయము	137
68.	గీతయందు సర్వభూతదయ	138
69.	గీతయందు సమత్వము	139
70.	గీతయందలి క్రొత్తపోకడలు	141
71.	గీతాస్వరూపము	145
72.	గీతాతృష్ణ నిర్ణయము	146
73.	గీతాబోధ	150
74.	గీతయందు కర్మయోగము	150
75.	గీతయందు భక్తియోగము	152
76.	గీతయందు రాజయోగము	155
77.	గీతయందు జ్ఞానయోగము	158
78.	గీతయందలి సాధన	162
79.	గీతయందు నిషేధించబడిన ఆచారవిచారములు	166
80.	గీతాపారకునకు ఉదయించు కొన్ని ప్రశ్నలు	170
81.	గీత - యోగవాసిష్టము	174
82.	గీత దైనందిన జీవితమునం దెట్లుపయోగించును?	175
83.	మన కర్తవ్యము	182
84.	గీతాప్రచారము	183

85. ఉపసంహరము	గీతామకరందము	184
86. భగవద్గీత వ్యాఖ్య	1వ అధ్యాయము	191
87. అర్పనవిషాదయోగము	2వ అధ్యాయము	215
88. సాంఖ్యయోగము	3వ అధ్యాయము	287
89. కర్మయోగము	4వ అధ్యాయము	335
90. జ్ఞానయోగము	5వ అధ్యాయము	385
91. కర్మసన్మానసయోగము	6వ అధ్యాయము	427
92. అత్మసంయమయోగము	7వ అధ్యాయము	489
93. విజ్ఞానయోగము	8వ అధ్యాయము	533
94. అక్షరపరబ్రహ్మయోగము	9వ అధ్యాయము	571
95. రాజవిద్యారాజగుహ్యయోగము	10వ అధ్యాయము	619
96. విభూతియోగము	11వ అధ్యాయము	655
97. విశ్వరూప సందర్భన యోగము	12వ అధ్యాయము	695
98. భక్తియోగము	13వ అధ్యాయము	717
99. క్షేత్రిక్షేత్రజ్ఞ విభాగయోగము	14వ అధ్యాయము	751
100. గుణత్రయ విభాగయోగము	15వ అధ్యాయము	781
101. పురుషోత్తమప్రాప్తియోగము	16వ అధ్యాయము	809
102. దైవసురసంపద్యభాగయోగము	17వ అధ్యాయము	837
103. శ్రద్ధాత్రయవిభాగయోగము	18వ అధ్యాయము	865
104. మోక్షసన్మానసయోగము	శ్లోకానుక్రమణిక	
105. శ్రీ భగవద్గీత -		955

శమ్

పాలచీయాము

మకరంద మనగా తేనె. భగవాంత తేనెవలె సుమధురమై, ఆహాదకరమై, తాపహరకమై యొప్పటచే మకరందమను పేరు దానికి చేర్చబడినది. తేనెకు రోగినాశకర శక్తియు మిక్కటముగ కలదు. కనుకనే బెషథములలో దానిని ఎక్కువగ వాడుచుందురు. అట్లే గీతయను మకరందమను సేవించినవారికిన్ని భవరోగము సంపూర్ణముగ తోలగిపోగలదు. మధుపము అనేక పుష్పములనుండి సేకరించి తేనెను సమకూర్చు కొనులాగున శ్రీకృష్ణపరమాత్మయు ఉపనిషత్తులను వివిధ కుసుమరాసులనుండి గీతామకరందమను వెలికిదీని లోకమునకు ప్రసాదించిరి. ఇది 'ధర్మామృతము'ని భగవానుడే గీతయందు సెలవచ్చిరిగదా! కాబట్టి అమృతతుల్యమై, జనన మరణరూప భవతాపములను నిర్మాలించి వేయునట్టి ఈ భగవన్ముఖారవింద సంజనితమగు గీతామకరందమను ముముక్షువులు తనివితీర పానముచేసి కృతార్థులగుదురు గాక!

దక్కింకాశియని ప్రసిద్ధికెక్కిన శ్రీకాళహస్తి పుణ్యక్షేత్రమున సువర్ణముభీనదీ తీరమున 'శ్రీశుకబ్రహ్మశివము' అను నోక చక్కని యాశ్రమమును స్థాపించి ఆధ్యాత్మికసేవ నోనర్చుచున్న శ్రీ శ్రీ విద్యాప్రకాశానందగిరి స్వాములవారు గీతామకరందమను పేరిట గీతకు విపులమగు వ్యాఖ్యను ప్రాసి యుండిరి. దానినే ఈ గ్రంథరూపమున ప్రకటించుచున్నాము. ఈ గ్రంథమునందు మూలశ్లోకము, ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, వ్యాఖ్యానములే కాక గీతాపాఠకులకు అత్యవసరములైనట్టి పెక్కు ఇతర విషయములున్న ప్రారంభమున తెలుపబడినవి. సామాన్యముగ వాడుకలో నున్న (వరాహపురాణాంతర్గతమగు) గీతామహాత్మ్యములు కూడ తాత్పర్యసహితముగ నిందు ప్రకటింపబడినవి. ఇంకను గీతను జపించు పథ్థతి, పారాయణము సలుపు విధానము మున్నగునవి యన్నియు విపులముగ నిందు పేర్కొనబడినవి.

గీత మంత్రమయము; గీతయందలి ప్రతిశ్లోకమున్న ఒక మహామంత్రమే. ఏ యే శ్లోకమును ఎన్ని పర్యాయములు ఎన్ని రోజులు జపము చేసినచో ఎట్టి ఘలితము చేకూరగలదో ఈ గ్రంథమున చక్కగ విశదీకరింపబడినది. లౌకిక, పారమార్థక ఘలితములకు అవసరములైనట్టి ఒపసాధనలు వేష్యులుగ నిందు తెలుపబడినపుటికిని, ఆధ్యాత్మికగమ్యమును శీఘ్రముగ జేరవలెనను తలంపు గల ముముక్షువు వైరాగ్యపేతుడై, లౌకికఘలములను కాంక్షింపక పరమార్థ ఘలితముల కొరకే తీవ్రతర యత్నములను గావించవలెను. నిరంతరము స్వీతిపథమున నుంచుకొనుటకే కొన్ని గీతా వాక్యములున్న ప్రత్యేకముగ ఈ గ్రంథమున తెలుపబడినవి. మతియు ఆధ్యాయక్రమముగ కథారూపమున చిత్రించబడిన గీతాపారాయణ ఘలము (పద్మపురాణాంతర్గతమైనది) ఇచ్చట సంక్లేపముగ నుల్లేఖింపబడినది. ఈ గీతాగ్రంథ ప్రారంభము నందు శ్రీ స్వాములవారు ప్రాసినట్టి విపులమగు ఉపాధ్యాతమున్న గలదు. అందు గీతయొక్క ముఖ్యశయము, గీతాతత్త్వము, గీతోక్తసాధనలు మున్నగునవి లెస్సిగ ప్రస్తుతీకరింపబడినవి. పాఠకుల సాకర్యార్థము గ్రంథముయొక్క చివర శ్లోకానుక్రమణికయున్న చేర్చబడినది.

ఈ బృహద్రంథమును వెలువడుచుటలో సహకరించినట్టి పుణ్యాత్మకులందఱీకిన్ని మాహ్యదయపూర్వక అభినందనలు, కృతజ్ఞతలు తెలుపుకొనుచున్నాము. సర్వేశ్వరుని కృపచేతను, పరమకారుణీకులగు మహార్షుల దయ చేతను గీతాజ్ఞానము లోకములో నలుదెసల పరివ్యాప్తమై, తత్పరితముగ జనులయొక్క హార్షిక తమః పటలము ఆధ్యాత్మిక దివ్యతేజఃపుంజములచే విచ్ఛిన్నము కాగా పరమశాంతి యొల్లరకును చేకూరగలదని విశ్వసించుచున్నాము.

ఇట్లు

ప్రకాశకులు

దైవప్రార్థన

కరుణామూర్తియను దేవా !

మా చిత్తము సర్వకాలసర్వవస్తులయందును నీ పాదారవిందములయందు లగ్గుమై అచంచలమైన భక్తితో కూడియండునట్లు అనుగ్రహింపుము.

పరమదయానిధి !

ప్రాతఃకాలమున నిద్రలేఖినటమొదలు మఱల పరుండు వఱకును మనోవాక్యాయ ములచే మా వలన ఎవలకిని అపకారము కలుగకుండు నట్లును, ఇతర ప్రాణికోట్లకు ఉపకారము చేయులాగునను సద్గుభ్యాని దయచేయుము.

సచ్చిదానందమూర్తి ! నిర్వూలాత్మా !

మా యంతఃకరణమునందు ఎన్నడును ఏవిధమైన దుష్టసంకల్పముగాని, విషయ వాసనగాని, అజ్ఞానవ్యతిగాని, జోరబడకుండునట్లు దయతో అనుగ్రహింపుము !

వేదాంతవేద్యా ! అభయస్వరూపా !

మా యందు భక్తి, జ్ఞాన, వైరాగ్య జీజము లంకులంచి శ్రీఘ్రముగ ప్రవృద్ధము లగునట్లు ఆశీర్వదింపుము ! మఱియు ఈ జన్మమునందే కడతేల నీ సాస్నిధ్యమున కేతెంచుటకు వలసిన శక్తి సామర్థ్యములను కరుణతో సాసంగుము.

దేవా!

నీవు భక్తవత్సలుడవు ! టినుల పాలిటి కల్పవృక్షస్ఫురూపుడవు ! నీవు తప్ప మాకింకెపరు బిక్కు ? నిన్న ఆశ్రయించితమి. అసత్తునుండి సత్తునకు గొనిపొమ్ము ! తమస్సు నుండి కోతిలోనికి తీసికొనిపొమ్ము ! మృత్యువునుండి అమృతత్వమును పొందింపజేయుమ్ము. ఇదే మా వినతి. అనుగ్రహింపుము. నీ దల జేర్చుకొనుము.

పాపీమాం, పాపీమాం, పాపీమాం, పాపీ.

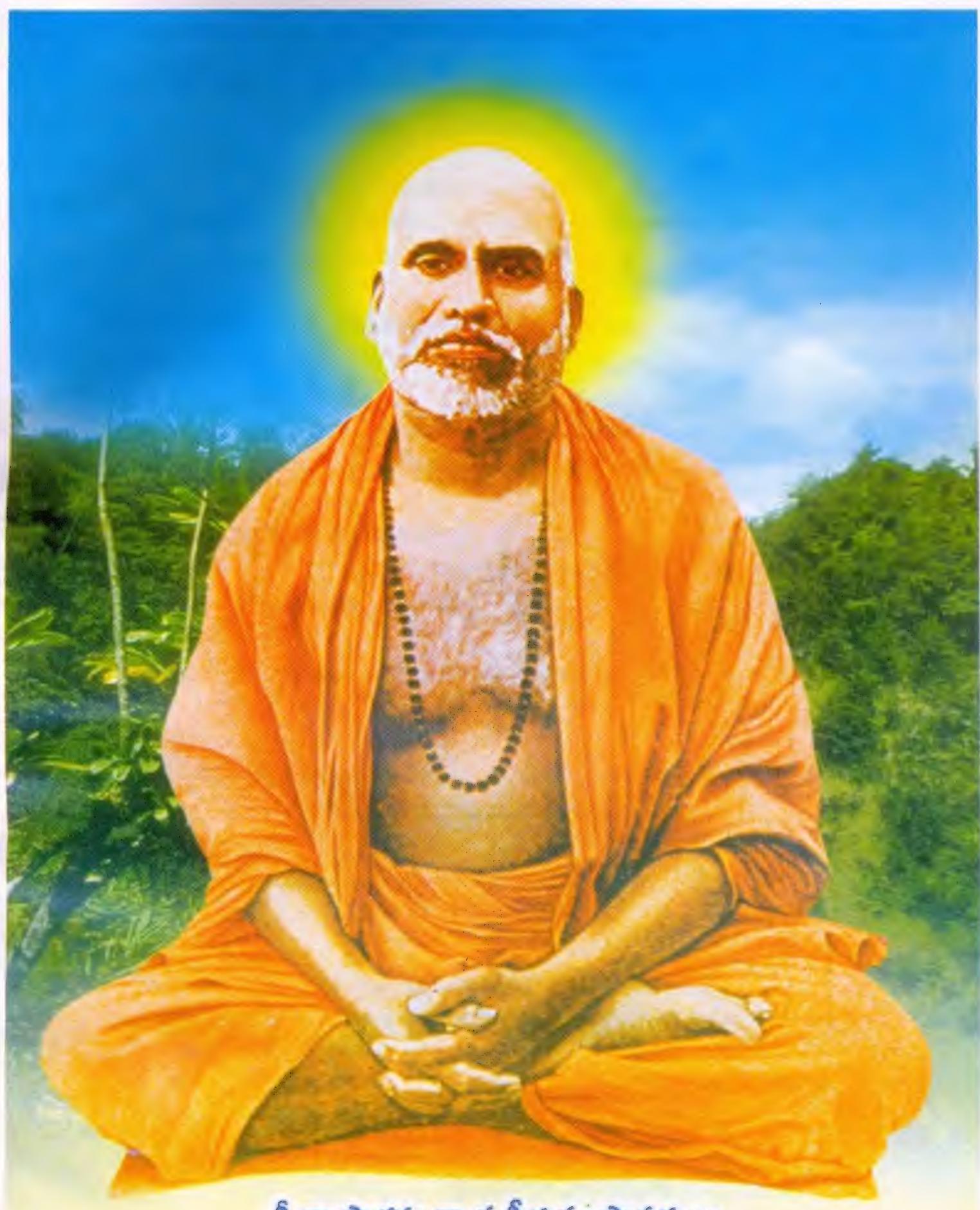
ఓం తత్ సత్

(ఈ ప్రార్థనను ఎవరు ప్రతిదినము నియమముతప్పక ఉదయము నిద్రలేచునపుడును, రాత్రి పరుండబోపునపుడును మనస్సుమృతిగా పరించుదురో, అట్టివారికి జీవితమునందేలాటి దోషములున్న కలుగకుండుటయేగాక భగవంతునియొక్క అనుగ్రహమునకున్న వారు పాత్రులుకాగలరు.)

గీతాంజలి

గీతా కల్పతరుం భజే భగవతా కృష్ణేన సంరోపితం
 వేదవ్యాస వివర్థితం శ్రుతిశిరోబీజం ప్రబోధాంకురమ్
 నానాశాస్త్ర రహస్య శాఖ మరతి క్షాంతి ప్రవాలాంకితం
 కృష్ణాంఖ్రిద్వయ భక్తి పుష్పసురభిం మోక్షప్రదం జ్ఞానినామ్.

“గీత యను కల్పవృక్షమును నేను సేవించుచున్నాను. అయ్యాది భగవంతుడను శ్రీకృష్ణపరమాత్మచే నాటబడినది. వేదవ్యాస మహార్థచే పెంచబడినది. ఉపనిషత్తులే దాని విత్తనము. ఆత్మప్రబోధము దాని అంకురము. వివిధశాస్త్రములయొక్క రహస్యములు దాని కొమ్మలు. వైరాగ్యము, సహనము మున్నగు సద్గుణములు దాని చిగురుటాకులు. శ్రీకృష్ణపరమాత్మయొక్క పాదపద్మముల యొడల భక్తి దాని పుష్పసుగంధము. మతీయు నది జ్ఞానులకు మోక్షదాయకమైనది.”

శ్రీ వ్యాసాత్ము వ్యాస పీర సంస్థాపకులు
మహార్షి సద్గురు శ్రీ మలయాళ స్వాములవారు

గీత - ప్రాణికరీట్లకు పెస్తుథ !!

1. శ్రీ వివేకానందస్వామి : -

గీతలో శ్రీకృష్ణపరమాత్మ అర్జునునకు చెప్పినవి మాటలు కావు; జ్ఞానకణికలు. జీవితాదర్శమంతయు నెక్కడినములో నచట తెలిపివేయబడెను. ఉపనిషత్తులను తోటలో నుండి ఆధ్యాత్మిక సత్యములను పుష్పములను యేర్చికూర్చిన మాలయే భగవద్గీత.

2. శ్రీ గాంధీ మహాత్ముడు : -

దుఃఖపూరితమగు వాతావరణమునందున్నను, ఆ దుఃఖము నన్నంటకుండుటకు కారణము భగవద్గీతాబోధయే.

3. శ్రీ తిలక్ : -

ప్రపంచమునగల సాహిత్యమంతటిలోను గీతకు దీటురాగల పుస్తకము వేతొకటి లేదు. మహాప్రకాశమానమగు అమూల్యరత్నమది. అయ్యది మనలను పరమానందపదవికి గొనిపోవు అపూర్వసాధనము.

4. శ్రీ మహర్షి మలయాళ స్వాములవారు : -

సంసారసాగరమును సులభముగ దాటుటకు భగవద్గీతను పరించుటయు, దానియందు చెప్పినట్లు ఆచరించుటయు చాలును.

5. శ్రీ అరవిందయోగి : -

మానవుడు తన మేధనంతను ధారబోసినను గీతాజ్ఞానమున ఒకానోక అంశమును మాత్రమే తెలిసికొని, తెలుపగలడు.

6. శ్రీ శివానంద సరస్వతీస్వాములవారు : -

విశ్వవాజ్మయమంతటిలోను గీతవంటి మహాస్వత గ్రంథరాజము మఱియొకటి లేనే లేదు. అది జ్ఞానభండారము, తరగని నిధి, ఆనందసాగరము...

7. శ్రీ వినోబాభావే : -

నా శిరర వృద్ధికి తల్లిపాలు ఎంతగా ఉపయోగపడినవో, నా బుద్ధి వికాసమునకు భగవద్గీత అంతకంటే ఎక్కువగా ఉపయోగపడినది.

8. శ్రీ మాలవ్యా : -

నాకు తెలిసనంతవరకు విశ్వవాజ్మయమున భగవద్గీతను మించిన గ్రంథము ఇంకాకటి లేనే లేదు. అది హిందువులకేకాక సమస్తమానవకోటికిని ధర్మబాండాగారమైయున్నది.

9. శ్రీ ఎడ్వైన్ ఆర్గ్యూల్స్ : -

భారతదేశముయొక్క ఈ సర్వప్రియ కావ్యమయదార్శనిక గ్రంథము లేనిచో, అంగ్లసాహిత్యము నిక్కముగ అపూర్వముగనే యుండును.

10. శ్రీ వారన్ హెస్టింగ్స్ : -

ఉన్నత శిఖరముల నధిరోహింపదలంచు మానవులకు గీతోపదేశ మద్యతీయమైనది.

11. శ్రీ బంకించంద్ : -

భగవద్గీతలోవలె అపూర్వధర్మసున్యయము, అధ్యతవ్యాఖ్య ఏ దేశమునను, ఏ కాలమునను, ఎవడును కనియుండడు. వినియుండడు.

గీతాదేవీ ప్రార్థన

తల్! గీతాదేవీ! జగన్నాతా! చిన్నయస్వరూపిణీ! సంసారఫూరారణ్యమున దలగానక తల్లడిల్లుచున్న మాకు మీరు బిక్కు చూపి మార్గమును ప్రసాదించితిల. మాయెక్క భీకర సాంసారిక సంకటములను, తాపత్రయములను అంతమొనర్చుటకై మీరు కృతసిశ్చయులైతిల. కోట్లకొలబి జన్మలు అజ్ఞానసిబిడాంధకారమున హృద్యియున్నను కృతవశమున ఈ జన్మయందు మీ సేవాభాగ్యమును పొందగల్లటచే మా హృదయము ఆనందముతో నుప్పింగుచున్నది. మీ కృపాకట్టవీక్షణముచే జనులందు జ్ఞానతేజ మావిర్భవించుటచే అవిద్య పటుపంచలై పోవుచున్నది. సంసారతమిరము అంతమగుచున్నది. అంధకారబంధురమైన ఈ ప్రాపంతిక క్షేత్రమున మీరు మాకు వెలుగు చూపితిల. తల్! మీ బుణమును మేమెట్లు తీర్చుకొనగలము? మీకు మా ఆనంతకోటి ప్రణామములు.

గీతాంబికే! శ్రీకృష్ణపరమాత్మ తమ యవతారమును చాలించి వైకుంఠమునకు వెడలిపోవి సమయమున మిమ్ము మాకు చూపించిపోయిల. కావున మీరు కృష్ణప్రతిసిధులు. కాదు కాదు. సాక్షాత్ కృష్ణరూపులే. అట్టి ఓ గీతాదేవీ! మీరే మాకు శరణ్యము! మా హార్షకనమోవాకములను అందుకొనుడు.

జ్ఞానదాత్రీ! తన్న సృష్టించిన ఈశ్వరుని, తనకు బోధించిన శాస్త్రమును, తన్నద్ధించిన అనుష్టానమును ఏకాలమందును మఱువరాదని శిష్టులవాక్యము. కావున అమోఘబోధలచే మమ్ముల నుధిలించుటకు బూనుకోసిన మిమ్ము సదా స్వృతిపథమున నుంచుకొనుట మాయెక్క కర్తవ్యము. విధ్యుతికథర్థము!

స్వారాజ్యప్రదాయినీ! ఒక జాతిసిగాని, ఒక మతమునుగాని, ఒక సంప్రదాయమునుగాని దూషింపక, సర్వసమన్వయ పద్ధతిలో మీరు మాకు బోధ సత్కృతిల. పొపులున్న దురాచారపరులున్న దీనాడైనను పుణ్యాత్మలు కాగలరసి థంకామోగించి చెప్పితిల. సిరాశాసిఃస్పూహలలకు ధైర్యసంచార మొనర్చుతిల. జీవుల యంతఃకరణము సుధపడుటకు లెక్కలేనన్న మార్గములను సూచించితిల. జగజ్ఞననీ! మీరు చేసిన మేలును మేమెట్లు మఱువగలము? మీ బిష్ట బోధనలను విస్తులింపకుండులాగున యనుగ్రహింపుడు. మీ యనుంగు జిడ్డులమగు మమ్ము దలకిజేల్చ టింపుడు!!

దీనజనోద్ధరణీ! మీ భవ్య సదుపదేశములు మా హృదయాంతరాజమున ప్రవేశించి జన్మింతర దుస్సంస్మారములను రూపుమాపి జ్ఞానోదయము కలిగించు లాగున కట్టక్షీంపుడు.

పతితులను, దినులను, ఆర్థులను, అనాధులను, సంసారపంకపలమగ్గులను ఉధ్యమించుటకు కంకణము గట్టుకొనిన ఓ దేవీ! జగద్ధాత్రి! అష్టాదశాధ్యాయినీ! అంబకే! మీకివే మా జీవోహరులు! ఆదలంపుడు!

భగవమ్మిభారవిందసంజనితజ్ఞానగంగాస్వరూపులను ఓ తల్! సరోవరసిష్టులరూపిణి!

భవసాగరమున మునుకలిడుచున్న మాకు మీరు నావ వంటి వారు. మిమ్ము ఆశ్రయించితమి. తిరమునకు జేర్చుడు. భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యది మోక్ష సాధనములు మా కబ్బినట్లాలీర్పుబింపుడు. అహాల్చశములు మీ సేవ యొనర్చుటకు వలసిన శక్తి సామర్థ్యములను కరుణతో నొసంగుడు. మీ జన్మస్థానమగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మ యొద్దకు మమ్ములను జేర్చుడు. ఇదే మా వినతి. అనుగ్రహింపుడు. మీ కృపాదృష్టిని మాపై వర్ణింపుడు. వీపీమాం, వీపీమాం, వీపీమాం !!

కృత జ్ఞాత

గీత

ను బోధించిన శ్రీకృష్ణపరమాత్మకు
 కు సిమిత్తమాత్ముడైన అర్థానునకు
 ను ఘండిబద్ధమొనల్ని ప్రకటించిన శ్రీ వేదవ్యాస మహాభాక్తి
 ను లిఖించిన శ్రీ విఘ్నేశ్వరునకు
 ను ఓం ప్రథమముగ ప్రచారమొనల్ని సంజయునకు
 యొక్క తాతపత్రములనుకాలగర్భమున చెడకుండ
 కాపాడి లోకమునకొసంగిన పుణ్యాత్ములకు
 యొక్క సూక్ష్మభావములను ప్రస్నాటమొనల్ని,
 ఒనర్చుచున్న భాష్యకారులకు
 ను ఇంటింటికి వ్యాపింపజేసిన, చేయుచున్న గీతాప్రచారకులకు

లోకమెంతయో బుణపడియున్నది. గీతను శ్రద్ధాభక్తులతో పరించి అందలి
 భావములను చక్కన అనుష్టించుటద్వారా మాత్రమే వారి బుణమును జనులు
 తీర్చుకొనగలరు.

శ్రీశ్రీ విద్యాప్రకాశాంధగిల స్వాములవారు

గీతాప్రాపంస్త్యము

(మహాభారతము నుండి)

1. గీతాశాస్త్ర మిదం పుణ్యం యః పరేత్ ప్రయత్ః పుమాన్
విష్ణోః పదమవాపోతి భయశోకాది వర్ణితః.

పరమ పావనమగు ఈ గీతాశాస్త్రమును ఎవడు ప్రయత్నపూర్వకముగ పరించునో, అట్టివాడు భయశోకాది రహితమగు విష్ణుపదమును బొందును.

2. గీతాధ్యయనశీలస్య ప్రాణాయామపరస్య చ
నైవస్త్రిహి పాపాని పూర్వజన్మ కృతాని చ.

గీతాధ్యయనము చేయువానికి, ప్రాణాయామము సలుపువానికి పూర్వజన్మములందు చేయబడిన పాపములుకూడ నశించును.

3. మలనిర్మిచనం పుంసాం జలస్మానం దినే దినే
సకృద్ధితామృసి స్మానం సంసారమల నాశనమ్.

జలమునందు ప్రతిదినము స్మానమాచరించుటవలన మనజులకు శరీరమాలిన్యము తొలగిపోవుచున్నది. కానీ గీతాజ్ఞానమును జలమునందు ఒక్క పర్యాయము స్మానము చేయుట మాత్రముచే సంసారమాలిన్యమంతయు నసించిపోవుచున్నది.

4. భారతామృత సర్వస్వం విష్ణోర్వక్రాద్వినిస్సృతమ్
గీతాగంగోదకం పీత్యా పునర్జన్మ న విద్యతే.

మహాభారతముయొక్క అమృతమయమగు సర్వస్వమున్న, విష్ణువుయొక్క ముఖమునుండి వెలువడినదియునగు గీతాగంగయొక్క ఉదకమును త్రాగినచో పునర్జన్మ యుండనేరదు.

5. సర్వోపనిషదో గావో దోగ్గా గోపాలనందనః
పార్థోవత్పుః సుధీర్భోక్తా దుగ్గం గీతామృతం మహత్.

ఉపనిషత్తులన్నియు గోవలు, గోపాలనందనుడగు శ్రీకృష్ణమూర్తి పాలు పితుకువారు. అర్చనుడు దూడ. మహత్తరమగు గీతామృతమే పాలు. సద్గుర్భి గల జిజ్ఞాసువులే ఆ పాలను త్రాగువారు.

6. గీతా సుగీతా కర్తవ్య కిమన్యేః శాస్త్ర సజ్జహేః
యా స్వయం పద్మనాభస్య ముఖపద్మాద్వినిస్సృతా.

గీతనే లెస్సుగా గానము చేయవలెను. ఇతరములగు శాస్త్రసంగ్రహములచే నేమి ప్రయోజనము? ఏలననిన, గీత స్వయముగ విష్ణుభగవానుని ముఖపద్మమునుండి బయల్వేడలినది.

7. సర్వ శాస్త్రమయా గీతా సర్వదేవమయో హరిః
సర్వతీర్థమయా గంగా సర్వవేదమయో మనుః.

గీత సర్వశాస్త్ర స్వరూపిణి. విష్ణువు సర్వదేవమయుడు. గంగ సర్వతీర్థమయి. మనువు సర్వవేద స్వరూపుడు.

8. గీతా గంగాచ గాయత్రీ గోవిష్ణేతి హృదిస్థితే
చతుర్ధూకార సంయుక్తే పునర్జన్మన్ నవిద్యతే.

గీతా, గంగ, గాయత్రీ, గోవిందుడు - అను ఈ నాలుగు 'గ' కార యుక్త పదార్థములను ఎవడు హృదయమున ధరించునో అట్టివానికిక పునర్జన్మన్ లేదు.

9. భారతామృత సర్వస్య గీతాయా మథితస్య చ
సారముధృత్య కృష్ణేన అర్జునస్య ముఖే హుతమ్.

మహాభారతమను అమృతముయొక్క సర్వస్వమే గీత. భారతమును మథించి సారమగు గీతను ఎలికిదీసి శ్రీకృష్ణమూర్తి అద్భుతిని అర్జునుని ముఖమునందు హోమము చేసెను (ప్రవేశపెట్టిను).

గీతాప్రభావము

(స్వాంద పురాణమునుండి)

శ్రీ భగవానువాచ -

1. గీతాసారమిదం శాస్త్రం సర్వశాస్త్ర సునిశ్చితమ్
యత్స్థితం బ్రహ్మజ్ఞానే వేదశాస్త్ర సునిశ్చితమ్

శ్రీ భగవానుడు:- గీతాసారమగు ఈ శాస్త్రము సమస్త శాస్త్రముల ద్వారా చక్కగ నిశ్చయింపబడిన సిద్ధాంతములు గలిగియున్నది. అద్భుతిని వేదశాస్త్రసునిశ్చితమగు బ్రహ్మజ్ఞానము విరాజమానమై యున్నది.

2. ఇదం శాస్త్రం మయా ప్రోక్తం గుహ్యవేదార్థ దర్శణమ్
యః పరేత్ప్రయతో భూత్యై సగచ్ఛేదియమ్ శాశ్వతమ్.

నాచే జెప్పబడిన ఈ గీతాశాస్త్రము రహస్యములగు వేదార్థములను అద్భుతమువలె ప్రతిబింబింపజేయుచున్నది. ఎవడు ప్రయత్నపూర్వకముగ దీనిని పరించునో, అతడు శాశ్వతమగు విష్ణుపదవిని బొందును.

3. ఏతత్పుణ్యం పాపహరం ధన్యం దుఃఖప్రణాశనమ్
పరతాం శ్రుణ్యతాం వాపి విష్ణోర్మహత్య ముత్తమ్.

విష్ణువుయొక్క ఈ ఉత్తమ మాహాత్మ్యము (గీతాప్రాతము) చదువువారియొక్క, వినువారియొక్క పుణ్యమును అభివృద్ధి జేయునదియు, పాపమును హరింపజేయునదియు, ధన్యమైనదియు, దుఃఖమును లెస్సగ నశింపజేయునదియు అయియున్నది.

4. అష్టాదశపురాణాని నవవ్యాకరణాని చ
నిర్వధ్య చతురో వేదాన్ మునినా భారతం కృతమ్.
5. భారతోదధి నిర్వధ్య గీతానిర్వధితస్యచ
సారముద్దృత్య కృష్ణేన అర్పనస్య ముఖే ధృతమ్.

పదునెనిమిది పురాణములను, తొమ్మిది వ్యాకరణములను, నాలుగు వేదములను బాగుగ మథించి వ్యాసమునీంద్రుడు భారతమును రచించెను. అట్టి మహాభారతమును గూడ మథించి సారమగు గీతను దీసి శ్రీకృష్ణపరమాత్మ అద్భుతానిని అర్పనుని ముఖమందు ప్రవేశపెట్టెను.

6. మలనిర్వచనం పుంసాం గంగాస్నానం దినేదినే
సకృద్ధితామ్భుని స్నానం సంసారమలమోచనమ్.

ప్రతిదినము చేయు గంగాస్నానము (జలస్నానము) మనుజులకు శరీరమాలిస్యమును పోగాట్టు చున్నది. కాని గీతయను జలమందు ఒక్క పర్యాయము స్నానమాచరించినచో సంసారమాలిస్య మంతయు తుడిచిపెట్టుకొని పోవుచున్నది.

7. గీతానామ సహస్రేణ స్తవరాజో వినిర్మితః
యస్య కుక్కో చ వర్తేత సోఽపి నారాయణః స్నైతః.

గీత యొక్క సహస్రనామములచే నిర్మితమైన స్తవరాజమును ఎవడు మనంబున స్ఫురించునో అతడు సాక్షాత్ నారాయణ స్వరూపుడే యని చెప్పబడినది.

8. సర్వవేదమయి గీతా సర్వధర్మమ్యో మనుః
సర్వతీర్థమయి గంగా సర్వదేవమయో హరిః.

గీత సర్వవేదపరిపూర్వరూపిణి. మనువు సర్వధర్మమయుడు. గంగ సర్వతీర్థపరిపూర్వ. విష్ణువు సర్వదేవమయుడు.

9. పాదంవాతప్యర్థపాదంవా శోకం శోకార్థమేవవా
నిత్యం ధారయతే యస్త సమోక్ష మధిగచ్ఛతి.

గీతయొక్క ఒక్క శ్లోకమునుగాని, అర్థశ్లోకమునుగాని, ఒక్క పాదమునుగాని నిరంతరము ఎవడు మనంబున ధారణచేయునో, అతడు మోక్షము నొందును.

**10. కృష్ణవృక్ష సముద్రాతా గీతామృత హరీతకీ
మానుషైః కిం న ఖూద్యేత కలో మలవిరేచినీ.**

శ్రీకృష్ణమూర్తియను వృక్షమునుండి వెలువడినట్టి గీతయను అమృతమయమగు హరీతకిఫలమును (కరక్కాయను) జనులేల తినకున్నారు? దానిని తినినచో, అది కలిమలమునంతను శరీరమునండి బయటికి పెదలగొట్టివేయును.

**11. గంగా గీతా తథా భిక్షుః కపిలాశ్వత్థసేవనమ్
వాసరం పద్మనాభస్య పావనం కిం కలోయుగే.**

కలియుగమున గంగానది, గీత, సాధుపుంగపుడు (భిక్షువు), కపిలగోవు, రావిచెట్టు - ఏని సేవనము, విష్ణుభగవానుని పర్వదినములు (ఏకాదశి షిష్మన్వగునవి) - ఏనిని మించిన పావనకరములగు వస్తువులు మరియేవి కలవు?

**12. గీతా సుగీతా కర్తవ్య కిమన్యైః శాస్త్ర విష్ణురేః
యా స్వయం పద్మనాభస్య ముఖపద్మాద్వినిస్సృతో.**

గీతను లెస్పుగా పరించవలెను. (శ్రవణ, మనన, నిదిధ్యాసనములను గావింపవలెను.) ఇతరములగు అనేక శాస్త్రములచే నేమి ప్రయోజనము? ఏలననగా, గీత స్వయముగ విష్ణుభగవానుని ముఖపద్మమునుండి బయలైడుడలినది.

13. ఆపదం నరకం షైరం గీతాధ్యాయా న పశ్యతి.

గీతాధ్యాయనము చేయువాడు ఆపత్తులనుగాని, షైరమగు నరకమునుగాని యెన్నటికిని చూడకయే యుండును.

ఏకశ్లోకీ గీత

యత్ యోగేశ్వరః కృష్ణో యత్ పార్శ్వ ధనుర్ధరః
తత్ శ్రీర్విజయో భూతిర్పువా నీతిర్పుతిర్పుమ.

(భ.గీ. 18-78)

ఎచట యోగేశ్వరుడగు శ్రీకృష్ణమూర్తియు, ఎచట ధనుర్ధరియగు అర్బునుడును ఉండురో, అచ్చోట లక్ష్మీ, విజయము, షష్ఠ్యర్యము, నీతి తప్పక ఉండునని నా నిశ్చయము.

(సంజయుడు)

గీతకుగల 18 పేర్లు

1. గీతా గంగాచ గాయత్రీ సీతా సత్య సరస్వతీ బ్రహ్మవిద్య బ్రహ్మవల్లి త్రిసంధ్య ముక్తిగేహానీ.
2. అర్ధమాత్రా చిదానంద భవశ్శు భ్రాంతినాశిని వేదత్రయా పరాశనన్త తత్వార్థజ్ఞానమంజరీ.
3. ఇత్యేతాని జపేన్నిత్యం నరో నిశ్చలమానసః జ్ఞానసిద్ధిం లభేచ్చిప్రమం తథాశన్తే పరమం పదమ్.

గీతకు ఈ క్రింది పేర్లు కలవు :-

(1) గీత	(2) గంగ	(3) గాయత్రీ
(4) సీత	(5) సత్య	(6) సరస్వతీ
(7) బ్రహ్మవిద్య	(8) బ్రహ్మవల్లి	(9) త్రిసంధ్య
(10) ముక్తిగేహానీ	(11) అర్ధమాత్ర	(12) చిదానంద
(13) భవశ్శు	(14) భ్రాంతినాశిని	(15) వేదత్రయా
(16) పర	(17) అనంత	(18) తత్వార్థజ్ఞానమంజరి

ఈ పదునెనిమిది గీతానామములను ఎవడు నిశ్చలచిత్తుడై సదాజపించు చుండునో ఆతనికి శీఘ్రముగ జ్ఞానసిద్ధియు, తుదకు పరమాత్మ పదప్రాణియు లభించును.

గీతా శ్లోక సంఖ్య

మహాభారతమునందు భీష్మపర్వములో గీత సంపూర్ణి అయినపిదప గీతాశ్లోకసంఖ్యను గురించి శ్రీవేదవ్యాసు లిట్లు తెలిపిరి -

శ్లో॥ షట్టుతాని సవింశాని శ్లోకానాం ప్రాపా కేశవః

అర్షునః సప్తపంచాశత్ సప్తపష్టిం చ సంజయః

ధృతరాష్ట్రః శ్లోక మేకం గీతాయా మానముచ్యతే

(భారతము - భీష్మపర్వము 43వ అధ్యాయము 4 వ శ్లోకము)

తా॥ గీతయందు శ్రీకృష్ణమూర్తి 620 శ్లోకములను, అర్షునుడు 57 శ్లోకములను, సంజయుడు 67 శ్లోకములను ధృతరాష్ట్రుడు 1 శ్లోకమును చెప్పిరి. (మొత్తము 745 శ్లోకములు). కాని ఇప్పుడు లోకమున వాడుకలోనున్న గీతయందు శ్రీకృష్ణుడు చెప్పినని 574 శ్లోకములుగను, అర్షునుడు చెప్పినని 84 శ్లోకములుగను, సంజయుడు చెప్పినని 41 శ్లోకములుగను, ధృతరాష్ట్రుడు చెప్పినది 1 శ్లోకముగను కలదు (మొత్తము 700 శ్లోక). అనగా భారతమందు గీతాశ్లోకసంఖ్య మొత్తము 745 అని తెలుపబడగా ఇప్పటి గీతలలో 700 శ్లోకములు మాత్రమే లభించుచున్నవి. కొన్ని ప్రతులలో 13వ అధ్యాయ ప్రారంభమున 'ప్రకృతిం పురుషంచైవ' అను అర్షునుని ప్రశ్నరూపమగు శ్లోకము కలదు. దానితో చేర్చిన మొత్తము 701 శ్లోకములగను. తక్కిన 44 శ్లోకములు ఏమైనవాయని పరిశోధించినవారు చాల అరుదుగానుండిరి. రాజస్థాన్లోని కథియవాడ్ ప్రాంతమున కొందరు విద్యాంసులు గీతా తాళపత్రములను లెస్సుగ పరిశోధించి, తుట్టతుదకు బోజ (భూర్జర) పత్రములపై లిఖింపబడియున్న 755 శ్లోకములుగల ఒకానోక గీతాప్రతిని కనుగొనిరట. కాని అదియు భారతోక సంఖ్యకు సరిపోవుటలేదు. ఏది యెట్లున్నను భారతోక ప్రమాణమును బట్టి 44 అద్భుత గీతాశ్లోకములు కాలగర్భములో నెచ్చటనో విలీనములై పోయినవని స్ఫుర్పమగుచున్నది. దీని విషయమై శాస్త్రజ్ఞులు తీవ్రమగు పరిశోధన సలుపుట ఆవశ్యకమైయున్నది.

గీత - ఉపనిషత్తురము

ఉపనిషత్తులను గోవులయ్యెక్కు క్షీరమే భగవద్గీత. నిగూఢములగు ఉపనిషత్తుద్వాంతములను సర్వజనులకును సులభముగ బోధపడులాగున గీత ప్రవచించినది. కావున ఉపనిషత్తులకును, గీతకును పెక్కుచోట్ల సామ్యము కలదు. అట్టి సందర్భములు కొన్ని ఈ క్రింద నిరూపింపబడుచున్నవి -

1. శిష్ముడు గురువుదగ్గాలుకు సందేహనివృత్తికొల్పుకె వెళ్లి భక్తిపూర్వకముగ ఆతనిని ప్రశ్నించును -
ఉపనిషత్తు: -

1. తద్విజ్ఞానాధం స గురు మేవాభిగచ్ఛేత్ సమిత్పాణిః శ్రోత్రియం బ్రహ్మనిష్టమ్. తస్మై స విద్యానుపసన్నాయ సమ్యక్ ప్రశాస్తచిత్తాయ శమాన్యతాయ యేనాక్షరం పురుషం వేదసత్యం ప్రోవాచ తాం తత్వతో బ్రహ్మవిద్యామ్.

(ముండక 1-2-12, 13)

2. శానకోఽజ్ఞరసం విధివదుపసన్మః పత్రచ్ఛ
(ముం 1-3)

3. భృగుర్దైవారుణిః వరుణం పితర ముపసార
(త్తై-భృవ 1)

4. అధీహి భగవన్ ఇతిహాపససాద సనత్కుమారం నారదః
(ఛాం 7-1)

గీత : -

కార్పుణ్యదోషోపహతః (భ. గీ. 2-7)

II. బ్రహ్మవిద్య శోకమోహములను తొలగించును -

ఉపనిషత్తు : -

(1) తత్తు కో మోహః కఃశోక ఏకత్వ మనుపశ్యతః (శ. 7)

(2) తరతి శోకమాత్మవిత్ (ఛాం 7-3)

(3) అభయం వై జనక ప్రాప్తో ఉని (బృ. 4-2-4)

గీత : -

(1) మోహోఽయం విగతో మమ. (భ. గీ. 11-1)

(2) నష్టోమోహః. (భ. గీ. 18-73)

III యజ్ఞదాన తపోరూపకర్మలు చిత్తమును శుద్ధపడుచి జ్ఞానోత్పత్తికి సహాయపడును. కావున వానిని ప్రారంభములో ముముక్షువు తప్పక ఆచరించవలెను.

ఉపనిషత్తు : -

(1) తదేతం వేదానువచనేన బ్రాహ్మణా వివిధిష్టాని యజ్ఞేన దానేన తపసాఉనాశకేన ఏతమేవ విదిత్వా ముని ర్భవతి (బృ. 4-4-22)

గీత : -

(1) నకర్మణా మనారమాస్నేష్టుర్మ్యం...

(2) యజ్ఞోదానం తప్స్చైవ...

(3) సన్మానస్తు మహాబాహో దుఃఖ మాప్త మయోగతః

(4) స్వకర్మణా తమభ్యర్భ్య

IV. జ్ఞానముచే అజ్ఞానము నశించి మోక్షము కలుగును -

ఉపనిషత్తు : -

(1) తమేవం విద్యానమృత ఇహభవతి నాన్యః పన్ధా విద్యతేఉయనాయ (వా. ఉ)

(2) తమేవ విదిత్వతిమృత్యు మేతి నాన్యఃపన్ధా విద్యతేఉయనాయ (శ్యే. 3-8)

(3) స యో హ వై తత్తురమం బ్రహ్మ వేద బ్రహ్మవభవతి (ముం. 3-2-6)

(4) యదా చర్యవదాకాశం వేష్టయిష్టన్ని మానవః
తదా దేవ మవిజ్ఞాయ దుఃఖస్యాన్తో భవిష్యతి (శ్యే. 6-20)

(5) జ్ఞాత్వా దేవం ముచ్యతే సర్వప్రాశే: (శ్యే. 2-15)

(6) జ్ఞాత్వా శివం శాస్త్రి మత్యనమేతి (శ్యే. 4-14)

(7) నిచాయ్ తం మృత్యుముఖా త్రిముచ్యతే (కా)

గీత :-

- (1) జ్ఞానేన తు తదజ్ఞానం
- (2) యజ్ఞాత్మా న పునర్జ్ఞాపాం
- (3) జ్ఞాత్మా మాం శాస్త్రి మృచ్ఛతి.
- (4) జ్ఞానం లభ్యా పరాం శాస్త్రిం

V. మోక్షము నిత్యము :-

ఉపనిషత్తు

1. న స పునరావర్తతే

(ఛాం)

గీత :-

- (1) మా ముపేత్య పునర్జన్మన్మ
- (2) యధ్యత్మా న నివర్తనే

VI. సకామకర్మ నింద్యమైనది :-

ఉపనిషత్తు :-

- (1) ప్రపాహ్యాతే అదృథా యజ్ఞరూపా
- (2) జంఘన్యమానాః పరియన్తి మూర్ఖా ...

(ముం. 1-2-7)
(ముం. 1-2-8)

గీత :-

- (1) యామిమాం పుష్పితాం వాచం

VII. స్వర్గమునుండి పునరావృత్తి కలుగును :-

ఉపనిషత్తు :-

- (1) నాకస్యపుష్టే తే సుకృతేఱనుభూత్యా ఇమం లోకం హీనతరం వా విశన్తి

(ముం. 1-2-10)

గీత :-

- (1) త్రైవిద్యా మాం సోమపాః
- (2) తే తం భుక్తా స్వర్గలోకం విశాలం

VIII. జ్ఞానముచే హృదయగ్రంథిభేదనము, సంశయనివృత్తి, కర్మక్షయము కలుగును.

ఉపనిషత్తు :-

- (1) భిద్యతే హృదయగ్రథిః.....

(ముం 2-2-8)

గీత :-

- (1) యథైథాంసి సమిద్ధేఉగ్రీః

IX. జ్ఞానముచే సర్వపాపనివృత్తి సంభవించును -

ఉపనిషత్తు :-

- (1) సర్వే పాప్మానోఉతో నివర్తనే
- (2) తం విదిత్యా నలిష్యతే కర్మణా పాపకేన

(ఛాం. 8-4-2)
(బృ. 4-4-22)

గీత : -

(1) అపి చేదసి పాపేభ్యః సర్వేభ్యః

X. ప్రణవేపాసన - ముండక, ప్రశ్న, కర, తైత్తిరియ, భాందోగ్యాద్యపనిషత్తులలో ప్రణవేపాసన చెప్పబడినది. అట్లే గీతలోకూడ పేర్కొనబడినది.

గీత : -

ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ

XI. జ్ఞానఫలమున సమస్త సత్కర్మలయొక్క ఫలము అంతర్భాతము -

ఉపనిషత్తు : -

సర్వం తదభిసమేతి యత్కుంచ ప్రజాః సాధుః కుర్వణ్ణి యస్తద్వేద యత్పువేద

(భా. 4-2-4)

గీత : -

(1) యావాన్ధ ఉదపానే
 (2) సర్వం కర్మాఫిలం పాధ
 (3) వేదేము యజ్ఞేము తపఃసుచైవ

XII. జ్ఞానసిద్ధికి, మోక్షప్రాప్తికి కామాదుల త్యాగ మవసరము.

ఉపనిషత్తు : -

(1) యదాసర్వ ప్రముచ్యనే కామాయేతస్య హృది స్థితాః

గీత : -

(1) ప్రజహో యదా కామాన్ ...

గీతలోని సాక్షాత్ ఉపనిషద్వాక్యములు

గీతలో కొన్నిచోట్ల ఉపనిషద్వాక్యములు ఉన్నవి ఉన్నట్లుగనే పేర్కొనబడినవి. అవి యేవియనివ -

(1) న జాయతే మ్రియతే వా కదాచిత్ (2-20)
 (2) ఉభో తో న విజానితో నాయం హస్తి న హస్యతే (2-19)
 (3) అశ్చర్యవత్పశ్యతి (2-29)
 (4) యదక్కరం వేదవిదో వదన్తి ... (8-11)
 (5) సర్వతః పాణిపాదం తత్ (13-14)
 (6) సర్వేషియగుణాభాసం (13-15)
 (7) దూరష్టం చాస్తికే చ తత్ (13-16)
 (8) ఉధ్వమూలమధఃశాఖమ్ (15-1)

గీతా మహిమ

(వైష్ణవీయతంత్రసారమునుండి)

1. శానక ఉచ్చాచ:- గీతాయూష్ణేవ మాహాత్మ్యం యథావత్తూత మే వద పురా నారాయణక్షేత్రే వ్యాసేన మునినోదితమ్.

శానకుడు: ఓ సూతమునీంద్రా! పూర్వ మొకానోకపుడు నారాయణక్షేత్రమున శ్రీ వ్యాసమునీంద్రుడు చెప్పిన గీతామహిమను ఉన్నది ఉన్నట్లుగా నాకు చెప్పుదు.

2. సూతఉచ్చాచ:- భద్రం భగవతా పృష్టం యద్ధి గుప్తతమం పరమ్ శక్యతే కేన తద్వక్తుం గీతామాహాత్మ్య ముత్తమమ్.

సూతుడు:- శానకా! నీవు మంగళకరమైన ప్రశ్న నడిగితివి. కానీ, అతిగోప్యమై సర్వతమమైనట్టి గీతామహిమను సంపూర్ణముగ ఎవరు వర్ణించి చెప్పగలరు?

3. కృష్ణో జూనాతి వై సమ్యక్ కించిత్పున్నిసుతః ఫలమ్ వ్యాసోవా వ్యాసపుత్రోవా యాజ్ఞవల్యోఽధ మైధిలః.

గీతయొక్క మహిమను పూర్తిగ తెలిసినవాడు శ్రీకృష్ణుడోక్కడే. అర్షమునకు దానిని గుత్తించి ఒకింతమాత్రము తెలియును. అట్లే వ్యాసులుగాని, శుకులుగాని, యాజ్ఞవల్యుడుగాని, జనకుడుగాని, కొంత కొంత తెలిసికొనియున్నారు.

4. అన్యే శ్రవణతః శ్రుత్యా లేశం సంకీర్తయన్ని చ తస్మాత్కుంచిద్వాదామ్యత వ్యాసస్యాస్యాన్యుయా శ్రుతమ్.

ఇక తక్కినవారు కర్ణాకర్ణిగ విని ఆ గీతయొక్క మహిమను లేశమాత్రము వర్ణింపగలుగుచున్నారు. ఈ ప్రకారముగ వ్యాసుల ముఖుతః నేను వినిదాని నొకింత ఇచట చెప్పుచున్నాను వినుము.

5. సర్వోపనిషదో గావో దోగ్ధా గోపాలనన్ననః పార్థో వత్సః సుధీర్భోక్త దుర్ధం గీతామృతం మహాత్.

ఉపనిషత్తులన్నియు ఆవలు; శ్రీకృష్ణమూర్తి పాలుపితుకువాడు; అర్షముడు దూడ; మహాత్రమగు గీతామృతమే పాలు; సద్గుద్ధికలవాడే ఆ పాలను త్రాగువాడు.

6. సారథ్య మర్మనస్యాదో కుర్వన్ గీతామృతం దదో లోకత్రయోపకారాయ తస్మై కృష్ణాత్మనే నమః.

ఏ మహానీయుడు పూర్వము అర్షమునకు రథసారథ్యము చేయుచునుగూడ ముల్లోకములకు మహాపకారముచేయు నిమిత్తము అతనికి గీతామృతము నొసంగెనో, అట్టి శ్రీకృష్ణపరమాత్మకు నమస్కారము.

7. సంసార సాగరం ఘోరం తర్తు మిచ్చుతి యో నరః గీతానావం సమాసాద్య పారం యాతి సుఖేన సః.

శ్మారమగు సంసార సముద్రమును దాటదలంచు మానవుడు భగవద్గీతయను నోకను బడసినచో, సులభముగ ఆవలి యొడ్డును చేరగలడు.

8. గీతాజ్ఞనం త్రుతం నేవ సదేవాభ్యాసయోగతః

మోక్కమిచ్చతి మూడుత్తు యతి బాలక హస్యతామ.

ఎవడు నిరంతరాభ్యాసముచే గీతాజ్ఞానమును అనుభూత మొనర్చుకొనక, మోక్షమును మాత్రము కోరుచుండునో, అట్టి మూడుడు బాలురకుకూడ పరిషోసపాత్రుదేయగును.

9. యే శృంగారి పరమ్యవ గీతాశాస్త్ర మహర్షిశమ్
న త్రైవే మానుషా జ్ఞేయా దేవరూపా న సంశయః.

ఎవరు గీతాశాస్త్రమును అహర్నిశము శ్రవణము చేయుచు, పరించుచూ నుండురో, అట్టివారిని మానవులుగ తలంపరాదు, వారు నిస్సంశయముగ దేవరూపులే యగుదురు.

10. గీతాజ్ఞానేన సంబోధం కృష్ణః ప్రాపోర్జనాయ వై
భక్తితత్త్వం పరం తత్త్వ సగుణం చాథ నిర్మణమ్.

శ్రీకృష్ణమూర్తి అర్పనునకు గీతాప్రభోధముద్వారా సమ్యక్ జ్ఞానమును, ఉత్సాహమగు భక్తితత్త్వమును, అందును సగుణ నిర్మణ స్వరూపముల రెండింటిని లెస్సుగ నువదేశించెను.

11. సోపానాష్టాద్భశేరేవ భుక్తి ముక్తి సముచ్చితః

క్రమశః చిత్తశుద్ధిః స్వా త్రైమ భక్త్యాది కర్మము.

భుక్తి, ముక్తిదాయకములగు ఉపదేశములతో గూడి సమున్నతములైనట్టి పదునెనిమిది అధ్యాయములను సోపానముల ద్వారా ప్రేమ, భక్త్యాది సహిత కర్మలందు ప్రవేశింప, క్రమముగ జీవునకు చిత్తశుద్ధి కలుగగలదు.

12. సాధు గీతామృసి స్వానం సంసారమలనాశనమ్
శ్రద్ధాహీనస్య తత్కార్యం హస్తిస్వానం వృథివ తత్.

గీతయను జలమందు స్వానము చేయుట చాల యుత్తమము. ఏలననిన, అయ్యది సంసార మాలిన్యమును నశింపజేయ గలదు. కాని శ్రద్ధారహితునకు అక్కార్యము గజస్వానము★ వలె వ్యర్థమేయగును.

13. గీతాయాశ్వ న జ్ఞానాతి పరమం నైవ పారమమ్
స ఏవ మానుషే లోకే మోఘుకర్మకరో భవేత్.

గీతను పరించుట, ఇతరులచే పరింపజ్జెయుట అనునవి తెలియనివాడీ మానవలోకమున వ్యధకార్యము లాచరించువాడే యగును.

★ గజస్వానము - ఏనుగునకు స్వానముచేయించి వదలినచో వెంటనే అది దుమ్మును నెత్తిన చల్లకోనును. కావున స్వానఫలితము దానికి లభించదు.

**14. యస్యాద్ధీతాం న జూనాతి నాథమస్తత్వరో జనః
ధిక్తస్య మానుషం దేహం విజ్ఞానం కులశీలతామ్.**

గీతను తెలిసికొననివానికంటే అధముడు మతియొక దుండబోడు. అట్టివాని మానవశరీరమునకు, విజ్ఞానమునకు, కులశీలములకు ధిక్కారమగుగాక!

**15. గీతార్థం న విజూనాతి నాథమస్తత్వరో జనః
ధిగ్నరీరం శుభం శీలం విభవం తద్వహోశ్రమమ్.**

గీతార్థమును తెలిసికొనని వానికంటే అల్పుడగువాడు మతియొక దుండబోడు. అట్టివాని సుందరశరీరమునకు, శీలమునకు, వైభవమునకు, గృహస్థాశ్రమమునకు ధిక్కారమగుగాక !

**16. గీతాశాస్త్రం న జూనాతి నాథమస్తత్వరో జనః
ధిక్ ప్రారభం ప్రతిష్టం చ పూజాం మానం మహాత్తమమ్.**

గీతాశాస్త్రమును ఎఱుగనివానికంటే నీచుడగు మనుజుడు మతియొక దుండబోడు. అట్టివాని ప్రారభమునకు ప్రతిష్టకు, పూజకు, సన్మానమునకు ధిక్కారమగుగాక !

**17. గీతాశాస్త్రే మతిర్వాస్తి సర్వం తన్నిష్టలం జనుః
ధిక్ తస్య జ్ఞానదాతారం ప్రతం నిష్టం తపో యశః.**

గీతాశాస్త్రమున బుద్ధి ప్రీతిగాననివానికి పైనదెల్చిన సమస్తము నిష్టలమేయని చెప్పబడినది. గీతార్థమునకు విరుద్ధముగ బోధించువానియొక్క ప్రతమునకు, నిష్టకు, తపస్సుకు, కీర్తికి ధిక్కారమగుగాక!

**18. గీతార్థ పరనం నాస్తి నాథమస్తత్వరో జనః
గీతాగీతం న యజ్ఞానం తద్విద్ధాయసురసమ్మావమ్.**

గీతార్థమును పరింపనివానికంటే అధముడగు మనుజుడు వేతొక దుండబోడు. గీతకు సమ్మతముకాని జ్ఞానము ఆసురీప్రకృతి కలవారి బుద్ధినుండి జనించినదేయగును.

**19. తన్నోషుం ధర్మరహితం వేదవేదాన్తగ్రథితమ్
తస్యాద్ధర్మయో గీతా సర్వజ్ఞానప్రయోజికా
సర్వశాస్త్రసారభూతా విశుద్ధా సా విశిష్యతే.**

గీతావిరుద్ధమగు జ్ఞానము వేదవేదాంతములచే గ్రుతమున్న, ధర్మరహితమున్న, వ్యధమునగును. కాబట్టి ధర్మమయమై, సమస్త జ్ఞానమును బోధించునడై, సర్వశాస్త్రముల సారమై విశుద్ధమై యుండుట వలన గీత సర్వోత్తమముగ చెన్నోందుచున్నది.

**20. యోఽధీతే విష్ణుపర్వాహే గీతాం శ్రీహరివాసరే
స్వపజ్ఞాగ్రచ్చల న్రిష్టజ్ఞాత్రుభిర్వ స హీయతే.**

విష్ణుపర్వదినములందు, లేక ఏకాదశిమున్నగు దివసములందు, గీత సెవడు అధ్యయనము చేయునో, అట్టివాడు నిద్రించుచున్నను, మేల్కొనియున్నను, నడచుచున్నను, కూర్చొనియున్నను, శత్రువులచే (లేక కామకోధాదులచే) ఎన్నడును పరాభవమును బోండకయే యుండును.

21. సాలగ్రామశిలాయం వా దేవగారే శివాలయే

తీర్థే నద్యాం పతేద్ గీతాం సౌభాగ్యం లభతే ధ్రువమ్.

సాలగ్రామశిలయొద్దగాని, దేవాలయమునందుగాని, శివాలయమునందుగాని, తీర్థస్థానమందుగాని నదీతిరమునగాని గీత సెవడు పరించునో, వానికి సౌభాగ్యము తప్పక లభించును.

22. దేవకీనందనః కృష్ణో గీతాపారేన తుష్యతి

యథా న వేదై ర్మానేన యజ్ఞతీర్థప్రతాదిభిః.

దేవకీనుతుడగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మ గీతాపరనముచే సెట్టి సంతుష్టిని బొందునో, అట్టి సంతుష్టిని వేదములచేగాని, దానముచేగాని, యజ్ఞతీర్థప్రతాదులచేగాని బొందకుండును.

23. గీతాధీతా చ యేనాపి భక్తిభావేన చోత్తమా

వేదశాస్త్రపురాణాని తేనాధీతాని సర్వశః.

ఉత్తమమగు ఈ గీతాశాస్త్రమును భక్తిభావముతో అధ్యయనము చేయువాడు సమస్త వేదములను, శాస్త్రములను, పురాణములను, అధ్యయనము చేసినట్టేయగును.

24. యోగిస్త్వానే సిద్ధపీరే శిలాగ్రే సత్పుభాసు చ

యజ్ఞే చ విష్ణుభక్తాగ్రే పరన్ సిద్ధిం పరాం లభేత్.

యోగుల నివాసస్థానమందును, సిద్ధపీరమందును, సాలగ్రామశిలయొద్దను, సత్పురుషులయొక్క గోష్టులందును, యజ్ఞములందును, విష్ణుభక్తుని యొదుటను గీతను చదువువాడు ఉత్తమసిద్ధినిబడయును.

25. గీతాపారం చ శ్రవణం యః కరోతి దినే దినే

క్రతవో వాజిమేధాద్యాః కృతాస్తేన సదక్షిణః.

ఎవడు ప్రతిదినమున్న గీతాపతనమును, గీతాశ్రవణమును గావించుచుండునో, అట్టివాడు దక్కించి గూడ పెక్కు అశ్వమేధయాగము లాచరించినవాడేయగును.

26. యః శృంతోతి చ గీతార్థం కీర్తయత్యేవ యః పరమ్

శ్రావయేచ్చ పరార్థం వై సప్తయాతి పరంపదమ్.

ఎవడు గీతార్థమును శ్రవణముచేయునో, మతియు అద్దనిని ఇతరులకును వర్ణించి చెప్పునో, అందలి ఉత్తమ భావములను పరులకు వినిపించునో, అట్టివాడు పరమాత్మపదమును బొందును.

27. గీతాయః పుస్తకం శుద్ధం యోఽర్వయత్యేవ సాదరాత్

విధినా భక్తిభావేన తస్య భార్య ప్రియ భవేత్.

28. యః సౌభాగ్య మారోగ్యం లభతే నాత సంశయః

దయుతానాం ప్రియో భూత్య పరమం సుఖ మశ్వతే.

పరిశుద్ధమగు గీతాగ్రంథమును ఎవడు ఆదరముతోను, భక్తిభావముతోను, విధిపూర్వకముగను ఇతరులకు సమర్పించునో, అట్టివాని భార్య అతనికి సదా అనుకూలవ్యతినిగ నుండును. మతియు అట్టి

గీతాపుస్తకదాత కీర్తి, సాభాగ్యము, ఆరోగ్యమును తప్పక బడయును. తన ధర్మపత్ని మున్నగు వారికి ప్రియుడై పరమసుఖమును బొందుచుండును.

29. అభిచారోద్భవం దుఃఖం వరశాపాగతం చ యత్

నోపసర్వనై తత్త్వై యత్ గీతార్థనం గృహే.

ఏ గృహమందు గీతాగ్రంథము పూజింపబడుచుండునో, అచ్చోట అభిచార★ జనిత దుఃఖములుగాని, పెద్దల శాపములవలన కష్టములుగాని సమీపించనే సమీపించవ.

30. తాపత్రయోద్భవ పీడా నైవ వ్యాధి ర్భవే త్జ్వచిత్

న శాపో నైవ పాపం చ దుర్భతి ర్భరకం న చ.

గీతాగ్రంథము పూజింపబడు గృహమందు తాపత్రయమువలన కలుగు బాధలుగాని, రోగములుగాని సంభవించుకుండును. మతియు శాపముగాని, దుర్భతిగాని, నరకముగాని ఆగృహవాసులచే అనుభవింపబడకయే యుండును.

31. విస్మోటకొదయో దేవే న బాధనై కదాచన

లభేత్ కృష్ణపదే దాస్యం చావ్యభిచారిణీమ్.

గీతాభ్యాసనిరతునకు శరీరముపై బొబ్బులు, కురుపులు మున్నగునవి ఎన్నడును బాధింప కుండును. మతియు నాతడు శ్రీకృష్ణమూర్తి యొక్క పాదకములములందు దాస్యవృత్తిని, అచంచల భక్తిని బడయును.

32. జూయతే సతతం సఖ్యోం సర్వజీవగణైః సహ

ప్రారబ్ధం భుంజతో వార్ణపి గీతాభ్యాసరతస్యచ.

33. సముక్తః ససుఖీ లోకే కర్మణా నోపలిప్యతే మహాపాది పాపాని గీతాధ్యాయా కరోతిచేత్ న కించత్ స్పృశ్యతే తస్య నలినీదలమంభసా

గీతాభ్యాసతత్త్వరుడు ప్రారబ్ధమునభవించుచున్నను, సమస్త భూతకోట్లతో నిరంతరము సఖ్యము కల్పియుండును. మతియు నతడు ముక్కుడును సుఖవంతుడునగును. కర్మలచే అంటబడకయే యుండును. తామరాకును నీరంటనట్లు మహాపాపాదు లతనిని అంటనేరవు.

34. అనాచారోద్భవం పాప మావాచ్యాదికృతం చ యత్

అభక్ష్యభక్షజం దోష మస్పృశ్యస్పర్శజం తథా.

35. జ్ఞానాజ్ఞానకృతం నిత్య మిష్టియైర్భ్రజ్ఞితం చ యత్ తత్సర్వం నాశమాయాతి గీతాపారేన తత్క్షణాత్.

అనాచారము, దుర్మాషణము, అభక్ష్యసేవనము (భక్తింపరానివానిని భక్తించుట), స్పృశింపరాని వానిని స్పృశించుట, తెలిసిగాని, తెలియకగాని చేయబడునవియు, ఇంద్రియములద్వారా ప్రతినిత్యము సంభవించునవియునగు పాపము లేవికలవో అవియన్నియు గీతాపరనముచే తత్క్షణమే నశించిపోవును.

★ అభిచారము:- శత్రువుద్వారా చేయబడు మారణసంబంధమైన ఉచ్చాటనాదులు.

36. సర్వత్ర ప్రతిభోక్తా చ ప్రతిగృహ్యా చ సర్వశః
గీతాపారం ప్రకుర్యాణో న లిప్యేత కదాచన.

అన్నిచోట్ల భోజనము చేయువాడును, అందటినుండి దానమును గ్రహించువాడును, గీతాపరము చేయుచో, ఆ యా పాపములచే నెన్నడును అంటబడకయేయుండును.

37. రత్నపూర్ణాం మహీం సర్వాం ప్రతిగృహ్యావిధానతః
గీతాపారేన చైకేన శుద్ధ స్వటీకవత్సదా.

రత్నములచే పరిపూర్ణమైనట్టి భూమినంతను అవిధిపూర్వకముగ దానము స్వీకరించినప్పటికిని, గీతను చక్క పర్యాయము పరనముచేసినచో మనుజుడు శుద్ధస్వటీకవలె సదా నిర్మలుడుగనే భాసిల్లును.

38. యస్యాన్తఃకరణం నిత్యాం గీతాయాం రమతే సదా
స సాగ్నికః సదా జ్ఞాపీ క్రియావాన్ స చ పండితః.

39. దర్శనీయస్య ధనవాన్ స యోగీ జ్ఞానవానపి
స ఏవ యాజ్ఞికో యాజీ సర్వవేదార్థదర్శకః.

ఎవని అంతఃకరణము నిత్యము గీత యందే ప్రీతిగొనుచుండునో ఆతడే అగ్నిహోత్రము కలవాడును, ఆతడే నిరంతరము జపము సల్పువాడును, ఆతడే కర్మనిష్టుడును, ఆతడే పండితుడునునగును. మతియు నట్టి గీతాతత్త్వరుడే దర్శింపదగినవాడును, ధనవంతుడును, యోగియు, జ్ఞానవంతుడును, యజ్ఞము సల్పువాడును, యజమానుడును, సంపూర్ణ వేదార్థము నెఱిగినవాడునగును.

40. గీతాయః పుస్తకం యత్ర నిత్యపారశ్చ వర్తతే
తత్ర సర్వాణి తీర్థాని ప్రయాగాదీని భూతలే.

ఎచట గీతాగ్రంథము నిత్యము పరింపబడుచుండునో, అచట ప్రయాగాది సమస్తతీర్థములున్న వచ్చి చేరును.

41. నిపస్ని సదా దేహో దేహశేషేత్తాపి సర్వదా
సర్వే దేవాశ్చ బుషయో యోగినో దేహరక్తకాః.

గీతాపారకుని శరీరమున తీర్థములన్నియు సదా వసించుచుండును. దేహవియోగమైనప్పుడు కూడ అతని దేహశేషమున ఆ తీర్థములు వర్తించుచుండును. సమస్తదేవతలు, బుషములు, యోగులు, ఆ గీతాధ్యాయి యొక్క శరీరమును సంరక్షించుచుందురు.

42. గోపాలో బాలకృష్ణోత్పాపి నారద ధ్రువ పార్వతిః
సహయో జ్ఞాయతేశిష్టుం యత్ర గీతా ప్రవర్తతే.

ఎచట గీతాపరము జరుగుచుండునో అచట గోపాలుడగు బాలకృష్ణుడున్న నారద ధ్రువాది పార్వతులతో గూడ సహయము నిమిత్తము శిష్టుముగ వచ్చి చేరుదురు.

43. యత్ర గీతా విచారశ్చ పరనం పారనం తథా
మోదతే తత్త్ర భగవాన్ కృష్ణో రాధికయా సహా.

ఎచట గీతయొక్క విచారణ, పరనము, బోధనము జరుగుచుండునో, అచట భగవంతుడుగు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ రాధతే గూడ విజయము చేసి ఆనందపదుచుండును.

శ్రీ భగవానువాచ -

**44. గీతా మే హృదయం పార్థ గీతా మే సార ముత్తమమ్
గీతా మే జ్ఞాన మత్యైగ్రం గీతా మే జ్ఞాన మవ్యయమ్.**

శ్రీ భగవానుడు చెప్పేను -

ఓ అర్పునా! గీతయే నా హృదయము. గీతయే నాయొక్క ఉత్తమ తత్త్వము. గీతయే నాయొక్క తేజోవంతమైన, నాశరహితమైన జ్ఞానము.

**45. గీతా మే చోత్తమం స్థానం గీతా మే పరమం పదమ్
గీతా మే పరమం గుహ్యం గీతా మే పరమో గురుః.**

గీతయే నాయొక్క ఉత్తమస్థానము. గీతయే నాయొక్క శ్రేష్ఠమగు పదము. గీతయే నాయొక్క పరమరహస్యము. గీతయే నాయొక్క పరమగురువు.

**46. గీతాశ్రయోఽహం తిష్ఠమి గీతా మే పరమం గృహమ్
గీతాజ్ఞానం సమాశ్రిత్య త్రీనోకాన్ పాలయామ్యహమ్.**

నేను గీత నాశ్రయించుకొనియున్నాను. గీత నాయొక్క ఉత్తమ గృహము. గీతాజ్ఞానము నాశ్రయించియే నేను ముల్లోకములను పాలించుచున్నాను.

**47. గీతా మే పరమా విద్యై బ్రహ్మరూపా న సంశయః
అర్థమాత్రా పరా నిత్యా స్వానిర్వచ్యపదాత్మికా.**

గీతయే నాయొక్క శ్రేష్ఠమగు విద్య. అది బ్రహ్మస్వరూపము. (ప్రణవము యొక్క నాలుగవ పాదమగు) అర్థమాత్ర రూపము. ఉత్సాపమైనది. నిత్యమైనది. అనిర్వచనీయమైన స్వరూపము గలది. ఇట ఏలాటి సంశయమున్న లేదు.

**48. గీతానామని వక్ష్యామి గుహ్యాని శృణు పాణ్ణవ
కీర్తనా త్వర్వపాపాని విలయం యాన్తి తత్క్షణాత్.**

పాందుతనయుడవగు ఓ అర్పునా! నీ కిపుడు రహస్యములగు గీతానామములను చెప్పుచున్నాను వినుము. వాని నుచ్ఛరించుటచే సమస్తపాపములున్న తత్క్షణమే నశించిపోగలవు.

**49. గంగా గీతా చ గాయత్రీ సీతా సత్యా సరస్వతీ
బ్రహ్మవల్లి బ్రహ్మవిద్యై త్రిసంధ్యై ముక్తిగేహానీ.**

**50. అర్థమాత్రా చిదానందా భవశ్మీ భ్రాంతినాశినీ
వేదత్రయా పరాఽనన్తా తత్త్వార్థజ్ఞానమజ్ఞరీ.**

**51. ఇత్యేతాని జపేన్నిత్యం నరో నిశ్చలమానసః
జ్ఞానసిద్ధిం లభేన్నిత్యం తథాన్తే పరమం పదమ్.**

“గంగ, గీత, గాయత్రి, సీత, సరస్వతి, బ్రహ్మవల్లి, బ్రహ్మవిద్య, త్రిసంధ్య, ముక్తిగేహిని, అర్థమాత్ర, చిదానంద, భవష్టి, భ్రాంతినాశిని, వేదత్రయి, పర, అనంత, తత్త్వాధ్య జ్ఞానమంజరి” - గీతయొక్క ఈ నామములను మనుజుడు నిశ్చలచిత్తుడై నిరంతరము జపించవలెను. దానిచే నతడు నిరంతర జ్ఞానసిద్ధిని బడసి తుదకు పరమాత్మపదమును బొందుచున్నాడు.

52. పాతేఱసమర్థః సంపూర్ణై తదర్థం పాత మాచరేత్

తదా గోదానజం పుణ్యం లభతే నాత్ర సంశయః.

గీతను సంపూర్ణముగ చదువలేనివాడు అందు సగముభాగము చదువవలెను. అప్పుడు గోదానము వలన కలుగు ఫలిత మతనికి తప్పక లభించగలదు.

53. త్రిభాగం పరమానస్తు సోమయాగఫలం లభేత్

షడంశం జపమానస్తు గంగాస్నానఫలం లభేత్.

గీతను మూడుభాగములు పరించువానికి సోమయాగముయొక్క ఫలము లభించును. గీతయొక్క ఆఱవభాగము (3 అధ్యా) జపించువానికి గంగాస్నానఫలము దొరకును.

54. తథాఽధ్యాయద్వయం నిత్యం పరమానో నిరన్తరమ్

ఇంద్రలోక మవాపోత్తి కల్పమేకం వసేద్రువమ్.

గీతను రెండధ్యాయములు నిత్యము పరించువాడు ఇంద్రలోకమును బొంది, ఒక కల్పకాలము వఱకచట తప్పక వసించును.

55. ఏక మధ్యాయకం నిత్యం పరతే భక్తిసంయుతః

రుద్రలోక మవాపోత్తి గణోభూత్యా వసేచ్చిరమ్.

నిత్యము ఒక్క అధ్యాయమును భక్తితో పరించువాడు రుద్రలోకమును బొంది, అచట రుద్రగణమై చిఱకాలము వసించును.

56. అధ్యాయర్థం చ పాదం వా నిత్యం యః పరతే జనః

ప్రాపోత్తి రవిలోకం స మన్యాన్తరసమాః శతమ్.

అట్లే ప్రతిదినము గీత సగము అధ్యాయమునుగాని, లేక పాతిక అధ్యాయమునుగాని ఎవడు చదువునో అతడు నూఱు మన్యంతరముల కాలము సూర్యలోకమున నివసించును.

57. గీతాయాః శ్లోకదశకం సప్త పంచ చతుష్పూయమ్

త్రి ద్వ్యైక మేక మర్థం వా శ్లోకానాం యః పరే నృరః

చంద్రలోక మవాపోత్తి వర్ధాణా మయుతం తథా.

ఎవడు గీతలోని పది శ్లోకములనుగాని, లేక ఏడు శ్లోకములనుగాని లేక ఐదు, లేక నాలుగు, లేక మూడు, లేక ఒక్క శ్లోకమునుగాని లేక సగము శ్లోకమునుగాని నిత్యము పరించునో అతడు పదివేల సంవత్సరములు చంద్రలోకమున నివసించును.

58. గీతార్థ మేక పాదం చ శ్లోక మధ్యాయ మేవచ

స్వర స్తుత్యాత్మా జనో దేహం ప్రయాతి పరమం పదమ్.

గీతలోని ఒక్క అధ్యాయముయొక్కగాని, లేక ఒక్క శ్లోకముయొక్కగాని, లేక ఒక్క పాదముయొక్కగాని అర్థమును స్వరించుచు దేహమును త్యజించువాడు పరమాత్మపదమును బొందును.

59. గీతార్థ మపి పారం వా శృంగాయా దన్తకాలతః:

మహాపాతకయుక్తోఽపి ముక్తి భవేజ్ఞనః.

ఎవడు అంత్యకాలమున గీతయొక్క మూలశ్లోకములనుగాని లేక అర్థమునుగాని శ్రవణము చేయునో, అతడు మహాపాపయుక్తుడైనప్పటికిని మోక్షభాగుడు కాగలడు.

60. గీతాపుస్తకసంయుక్తః ప్రాణం స్త్యక్ష్వ ప్రయాతి యః

స వైకుంఠ మవాప్నోతి విష్ణునా సహా మోదతే.

గీతాగ్రంథమును చేతబట్టుకొని ప్రాణములను వదలువాడు వైకుంఠమును బొంది, విష్ణువుతో గూడ అనంద మనుభవించుచుండును.

61. గీతాధ్యాయ సమాయుక్తో మృతోమానుషతాం ప్రజేత్

గీతాభ్యాసం పునః కృత్యా లభతే ముక్తి ముత్తమామ్.

గీతాధ్యాయనము చేయుచు మరణించువాడు తిరిగి శుద్ధమగు మానవజన్మను బడుయును. గీతాభ్యాసమును మరల మరల చేయువాడు ఉత్తమమగు మోక్షగతిని బొందును.

62. గీతేత్యుచ్చార సంయుక్తో ఖ్రియమాణో గతిం లభేత్

యద్యత్సర్వ చ సర్వత గీతాపార ప్రకీర్తితమ్

తత్తత్సర్వ చ నిర్వోషం భూత్యా పూర్ణత్వ మాప్నుయాత్.

‘గీత’ అను శబ్దమును ఉచ్చరించుచు మరణించువాడు సధ్యతిని బడుయును. గీతయొక్క పతనము సంకీర్తనము గావించుచు ఏ యే కర్మ చేయుబడుచుండునో అది యంతయు దోషరహితమై పూర్ణత్వమును బొందుచుండును.

63. పిత్మానుద్దిశ్య యః శ్రాద్ధే గీతాపారం కరోతి హి

సన్తుష్టాః పితర స్తుస్య నిరయా ద్వాన్తి స్వర్గతిమ్.

శ్రాద్ధ కాలములో పితరుల నుద్దేశించి ఎవడు గీతను పరించునో, అట్టివాని పితరులు సంతుష్టులై నరకమునుండి స్వర్గమునకేగుదురు.

64. గీతాపారేన సంతుష్టాః పితరః శ్రాద్ధతర్పితాః

పితృలోకం ప్రయాన్వేవ పుత్రాశీర్వాదతత్పరాః.

శ్రాద్ధమునందు తృప్తిగావింపబడిన పితరులు గీతాపతనముచే సంతుష్టులై తమ కుమారులను ఆశీర్వదించి పితృలోకమున కరుగుదురు.

65. గీతాపుస్తకదానం చ ధేనుపుచ్ఛసమన్వితమ్

కృత్యా చ తద్దినే సమ్యక్ కృతార్థో జాయతే జనః.

అపుతోకతోగూడ గీతాపుస్తకమును చేతియందుగైకొని యథారీతి గోవను దానము చేయువాడు ఆ రోజే కృతార్థుడు కాగలడు.

66. పుస్తకం హేమసంయుక్తం గీతాయః ప్రకరోతి యః
దత్యా విప్రాయ విదుషే జూయతే న పునర్వావ్.

గీతాపుస్తకమును బంగారముతోగూడ విద్యాంసుడగు బ్రహ్మణునకు (బ్రహ్మనిష్టునకు) దానము చేయువాడు తిరిగి సంసారమున జన్మింపడు.

67. శతపుస్తకదానం చ గీతాయః ప్రకరోతి యః
స యాతి బ్రహ్మసదనం పునరావృత్తి దుర్ద్రభవ్.

గీతాపుస్తకములు నూత్తింటిని లెస్సుగ దానముచేయువాడు పునరావృత్తిరహితమగు బ్రహ్మధామమును బొందును.

68. గీతాదానప్రభావేణ సప్తకల్పమితాః సమాః
విష్ణులోక మవాప్యానే విష్ణునా సహ మోదతే.

గీతాదాన ప్రభావముచే మనుజుడు అంత్యమున విష్ణులోకమునుబొంది, అచట ఏడు కల్పముల వఱకు విష్ణువతో గూడ అనందపూర్వకముగ వసించును.

69. సమ్యక్రుత్యా చ గీతార్థం పుస్తకం యః ప్రదాపయేత్
తస్నై ప్రీతః శ్రీభగవాన్ దదాతి మనసేప్సితమ్.

గీతార్థమును బాగుగ విని ఎడు గీతాగ్రంథమును దానము చేయునో, అట్టివానియెడల భగవానుడు ప్రితిగలిగి అతని యభీష్టము నెరవేర్చును.

70. దేహం మానుషమాశ్రిత్య చాతుర్వ్యర్థేషు భారత
న శృంతోతి న పతతి గీతా మమృతరూపిణీమ్.
హస్తాత్యక్రూర్ముతం ప్రాప్తం స నరో విష మశ్చుతే.

మనుమ్యుడైపుట్టియు, చాతుర్వ్యర్థములందు జనించియు, అమృతరూపిణియగు గీతను ఎడు వినకుండునో, చదువకుండునో, అట్టివాడు చేతియందున్న పాయసమును పార్వతీ విషమును భుజించువాడేయగును.

71. జనః సంసారదుఃభార్తో గీతాజ్ఞానం సమాలభేత్
పీత్యా గీతామృతం లోకే లబ్ధ్య భక్తిం సుఖీ భవేత్.

సంసారదుఃఖ సంతప్తుడగు మనుజుడు గీతాజ్ఞానమును పాందవలయును. ఈ ప్రకారముగా గీతామృతమును పానమొనర్చి భగవద్భక్తినిపాంది ఈ ప్రపంచమున సుఖియై మెలగవలయును.

72. గీతా మాశ్రిత్య బహవో భూభుజో జనకాదయః
నిర్మాత కల్పమా లోకే గతాస్నే పరమం పదమ్.

గీత నాశ్రయించి ఈ ప్రపంచమున జనకాది రాజులైష్టు లెందరో పాపరహితులై ఉత్తమమగు కైవల్యపదమును బొందిరి.

73. గీతాసు న విశేషోఽస్తి జనేషాచ్ఛావచేషు చ

జ్ఞానేష్యేవ సమగ్రేషు సమా బ్రహ్మస్వరూపిణీ.

గీతాధ్యయన విషయమందు జనులలో చిన్న, పెద్ద అను తేడా ఏమియును లేదు. (దానికి అందఱును అధికారులే యగుదురు.) గీత జ్ఞానములన్నిటిలోను సమరూపమైనదియు, బ్రహ్మస్వరూపిణియు అయియున్నది.

74. యోఽభిమానేన గర్వేణ గీతానిన్నాం కరోతి చ

స యాతి నరకం ఘోరం యావదాభూతసంప్లవమ్.

ఎవడు అభిమానముచేతను, గర్వముచేతను గీతను నిందించునో, అట్టివాడు ప్రశయకాలము వఱకును ఘోరమగు నరకమును అనుభవించును.

75. అహంకారేణ మూర్ఖత్వా గీతార్థం నైవ మన్యతే

కుంభీపాకేషు పచ్చేత యావత్కుల్పక్షయో భవేత్.

ఏ మూర్ఖుడు అహంకారవకమున గీతార్థమును ఆదరింపడో, అతడు కల్పక్షయమగువఱకును కుంభీపాకనరకములందు వసించి బాధ నొందుచుండును.

76. గీతార్థం వాచ్యమానో యో న శృంతి సమీపతః

స సూకరభవాం యోని మనేకామధిగచ్ఛతి.

గీతార్థము చెప్పబడుచుండ సమీపముననే యుండియు ఎవడు వినకుండునో అట్టివాడు అనేక పర్యాయములు పందిజన్మ ఎత్తుచుండును.

77. చౌర్యం కృత్యాచ గీతాయః పుస్తకం యః సమానయేత్

న తస్య సఫలం కించిత్ పరనం చ వృథా భవేత్.

ఎవడు గీతాపుస్తకమును దొంగిలించి తెచ్చుకొనునో, అతనికి సాఫల్యము కలుగునేరదు. అట్టివాని గీతాపరనము వ్యధమేయగును.

78. యః శ్రుత్యానైవ గీతార్థం మోదతే పరమార్థతః

నైవ తస్య ఫలం లోకే ప్రమత్తస్య యథాశ్రమః.

ఎవడు గీతార్థమును వినియు పరమార్థముగ ప్రసన్నుడు కాకయుండునో, అతని శ్రవణమున కేమియు ఈ ప్రపంచమున ఫలితము లేకుండును. పిచ్చివాని చేప్పవలె అతనిది వ్యధపరిశ్రమమేయగును.

79. గీతాం శ్రుత్యా హిరణ్యం చ భోజ్యం పట్టంబరం తథా

నివేదయేత్ ప్రదానార్థం ప్రీతయే పరమాత్మనః.

గీతను శ్రవణముచేసి పరమాత్మయైక్య ప్రీతికి పారకునకు బంగారము, ఉత్తమ భోజనము, శుభ్ర వస్త్రము దానము చేయవలయును.

80. వాచకం పూజయే ధృక్త్య ద్రవ్య వస్త్రామ్యపస్కృరేః
అనేకై ర్ఘపుధా ప్రీత్యా తుష్యతాం భగవాన్ హరిః.

‘భగవంతుడగు శ్రీహరి సంతోషించుగాక!’ అను నీ యుద్ధేశ్యముతో గీతాపారకుని ద్రవ్య వస్త్రాది వివిధోపకరణములచే భక్తితో ప్రీతిపూర్వకముగ పూజింపవలెను.

సూత ఉవాచ : -

81. మాహాత్మ్య మేతద్దితాయః కృష్ణప్రోక్తం పురాతనమ్
గీతానై పరతే యస్తు యథోక్త ఫలభాగ్వవేత్.

సూతుడు చెప్పేను : -

శ్రీకృష్ణభగవానునిచే చెప్పబడిన పురాతనమగు ఈ గీతామహిమను (మాహాత్మ్యమును) ఎవడు గీతాపారాయణము అయినవెనుక చదువునో, అతడు పైన తెలుపబడిన ఫలితములను పొందును.

82. గీతాయః పరనం కృత్యా మాహాత్మ్యం నైవ యః పశేత్
వృధా ఫారఫలం తస్య శ్రమ ఏవ హ్యదాహృతః.

గీతను చదివియు మాహాత్మ్యమును ఎవడు చదువకయుండునో, అట్టివాని గీతాపరనము యొక్క ఫలము వ్యధ్యమేయనియు, అయ్యది శ్రమమాత్రమే యనియు చెప్పబడినది.

83. ఏతన్నాహాత్మ్యసంయుక్తం గీతాపారం కరోతి యః
శ్రద్ధయా యః శృంత్యేవ పరమాం గతి మాప్నయాత్.

ఎవడు ఈ మాహాత్మ్యముతో గూడ గీతాపరనము గావించునో, లేక శ్రద్ధతో వానిని వినునో అతడు ఉత్తమగతిని బొందును.

84. త్రుత్యా గీతా మర్థయుక్తాం మాహాత్మ్యం యః శృంతి చ
తస్యపుణ్యఫలం లోకే భవే త్వర్యసుభావహమ్.

గీతను అర్థముతోగూడ ఎవడు వినునో మఱియు అద్భునిమహిమను (మాహాత్మ్యమును) చక్కగ శ్రవణము చేయునో అట్టివాని పుణ్యఫలము ఈ లోకమున సర్వలకును సుఖమును గలుగజేయునదియే కాగలదు.

గీతా మాత

వక్రణి పంచ జ్ఞానీహి పంచాధ్యాయా ననుక్రమాత్
దశాధ్యాయః భుజో శ్రేక ముదరం ద్వే పదాంబుజే
ఏవ మష్టాదశాధ్యాయా వాజ్యాయా మూర్తి రీశ్వరీ
జ్ఞానీహి జ్ఞానమాత్రేణ మహాపాతకనాశినీ॥

గీతాదేవికి మొదటి ఐదు అధ్యాయములు ఐదుతలలు, తక్కిన పది అధ్యాయములు పది హస్తములు, పదునాఱవ అధ్యాయము ఉదరము, చివరి రెండధ్యాయములు పాదములు, ఇవ్విధముగ పదునెనిమిది అధ్యాయములతో శోభించుచు మహాపాతకములను నశింపజేయునట్టి వాజ్యాయస్వరూపిణియై విలసిల్లు ఈశ్వరీమూర్తియగు గీతాదేవిని వివేకముతో తెలిసికొనుడు!

శుద్ధాం సనాతనీ మమ్మాం శోకమోహ వినాశినీమ్

కృష్ణస్వరూపిణీం గీతా మిష్టదేవీం భజామ్యహమ్.

నిర్మల సనాతన స్వరూపముగలదియు, శోకమోహములను నశింపజేయునదియు, సాక్షాత్ శ్రీ కృష్ణస్వరూపిణియునగు గీతయను ఇష్టదేవిని నేను భజించుచున్నాను.

గీతాపూజా విధానము

గీత ఒకానొక గ్రంథము కాదు. కేవల చైతన్యమూర్తి. సాక్షాత్ దేవి. కావున వ్యక్తికివలనే గీతకున్న అర్పన సలుపబడు చున్నది. ఆ పూజావిధానము ఈ క్రింద తెలుపబడినది. పవిత్రమగు ఏకాదశి దినమునగాని, కృష్ణాష్టమి మున్నగు పర్వదినములందుగాని, గీతాజయంతి (మార్గశిర శుద్ధ ఏకాదశి) సందర్భమునగాని, లేక మఱియే ఇతర పవిత్ర సమయమునందుగాని లేక ప్రతినిత్యముగాని ఈ గీతాపూజను గావింపవచ్చును. భగవంతునకు, భగవద్యాణికిని అవినాభావసంబంధము కలదు. కనుక గీతను పూజించినచో సాక్షాత్ పరమాత్మను పూజించినట్టేయగును. మఱియు భగవదరాధనచే లభించు ఫలితమున్న లభించును. వాస్తవముగ గీతావాక్యములను అనుష్ట్మించుటయే గీతయొక్క నిజమైనపూజ అయినప్పటికిని, ఈ బాహ్యపూజయు జనులకు ఆవ్యక్తమే అయియున్నది. ఇక పూజావిధానము తెలుపబడుచున్నది.

ఓం గురుర్ప్రహ్నై గురుర్యిష్ట్మ ర్మురుర్దేవో మహేశ్వరః

గురస్సాక్షాత్ప్రరబ్రహ్నై త్వస్మై శ్రీ గురువే నమః.

ఓం కృష్ణం కమలపత్రాక్షం పుణ్యశ్రవణ కీర్తనమ్

వాసుదేవం జగద్యేనిం నోమి నారాయణం హరిమ్.

పై ప్రార్థనాశ్లోకములను పరించి ఆ పిదప. ముమ్మారు ఓం కేశవాయ స్వాహా, ఓం నారాయణాయ స్వాహా, ఓం మాధవాయ స్వాహా, అని ఆచమనము చేయవలెను. గోవిందాయ నమః అని సీరు క్రింద విడువవలెను. విష్ణవే నమః, మధుసూదనాయ నమః, త్రివిక్రమాయ నమః, వామనాయ నమః, శ్రీధరాయ నమః, హృషీకేశాయ నమః, పద్మానాభాయ నమః, దామోదరాయ నమః, సంకర్ణాయ నమః, వాసుదేవాయ నమః, ప్రద్యుమ్మాయ నమః, అనిరుద్ధాయ నమః, పురుషోత్తమాయ నమః, అధోక్షజాయ నమః, నారసింహాయ నమః, అచ్యుతాయ నమః, జనార్థనాయ నమః, ఉపేంద్రాయ నమః, హరయే నమః, శ్రీకృష్ణాయ నమః.

(పిదప ఈ క్రింది మంత్రమును చెప్పుచు ప్రాణాయామము చేయవలెను.)

ఓం భూః ఓం భువః ఓగ్గం సువః ఓం మహః ఓం జనః ఓం తపః ఓగ్గం సత్యం ఓం తత్పవితుర్వర్యేణ్యం భర్త్ దేవస్య ధీమహి, ధియో యో నః ప్రచోదయాత్, ఓం ఆపో జ్యోతీ రసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువ స్నువర్హమ్.

(తరువాత గంట వాయించుచు ఈ క్రింది శ్లోకమును చెప్పవలెను.)

ఆగమార్థం తు దేవానాం గమనార్థం తు రక్షసామ్ కురు ఘంటారవం తత్త దేవతాహ్యన లాంచనమ్.

(పిమ్మట దీపమును వెలిగించి ఈ క్రింది సంకల్పము గావింపవలెను.)

శుభే శోభనే ముహూర్తే శ్రీమహావిష్ణురాజుయా ప్రవర్తమానస్య అద్యబ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్థే
శ్వేతవరాహకల్పే వైవస్తతమన్యంతరే కలియుగే ప్రథమపాదే జంబూద్యోపే భరతవర్షే భరతభుండే మేరో
ర్ద్రక్షిణదిగ్వగే శ్రీశైలస్య ఆగ్నేయ¹ ప్రదేశే, కృష్ణావేర్య²ర్యుధ్యప్రదేశే అస్మిన్ శోభనగ్సహే³ సమస్త దేవతా
బ్రాహ్మణ హరిహర గురుచరణసన్నిధౌ, అస్మిన్వ్యరమాన వ్యావహారిక చాప్రమానేన... సంవత్సరే... అయినే....
బుతో..... మానే..... పక్కే..... తిథా..... వాసరే శుభనక్తత్ర శుభయోగ శుభకరణ ఏవంగుణ విశేషణ
విశిష్టాయం శుభతిథా శ్రీమాన్ శ్రీమతః..... గోత్రోద్ధవస్య... నామధేయస్య మమ ఊపాత్రదురితక్షయద్వారా శ్రీ
పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం సమస్తపాప నివృత్త్యర్థం సర్వదురితక్షయద్వారా పుణ్యఫలప్రాప్త్యర్థం ఆత్మశుద్ధ్యర్థం
భూమండలే చరాచర ప్రాణికోటీనాం క్షేమసిద్ధ్యర్థం భూత్కి జ్ఞానవైరాగ్య ఫలసిద్ధ్యర్థం మమ అభీష్టఫల సిద్ధ్యర్థం
ప్రతిబంధరహిత బుహ్యసాక్షాత్కార జ్ఞానసిద్ధ్యర్థం శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం చ సంభవతా నియమేన
సంభవద్భూత్యర్థమైః సంభవద్భూ రుపచూర్చెశ్చ యావచ్ఛక్తి శ్రీగీతాదేవతా ముద్దిశ్య శ్రీగీతాదేవతా ప్రీత్యర్థం
ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజామహం కరిష్యే -

అదా నిర్వ్యమ్మన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాం కరిష్యే - తదంగకలశారాధనం కరిష్యే -
కలశం గంధపచ్చాక్షత్రేరభ్యర్థ్య -

(పిమ్మట కలశమును గంధపచ్చాక్షతలతో నలంకరించి ఈ క్రింది మంత్రము నుచ్చరించుచు అందలి
నీటిని ఆకుతో స్పృశించవలెను.)

గంగేచ యమునే కృష్ణే గోదావరి సరస్వతి

నర్మదే సింధుకావేరి జలేత్తస్మిన్నన్నన్నిధిం కురు.

అయింతు శ్రీ మహాగణాధిపతి పూజార్థం మమ దురితక్షయ కారకాః, ఇతి కలశోదకేన పూజాద్వాయి
సంప్రోక్ష్య, దేవ మాత్రానం చ సంప్రోక్ష్య

(తదుపరి ఆ కలశోదకమును పూజాద్వయములపైనను, తన శిరస్సుపైనను చల్లుకొని
శ్రీమహాగణాధిపతికి ధ్యానావాహనాద్యపచారముల గావించి ఈ క్రింది మంత్రములచే పూజించవలెను.)

ఓం సుముఖాయ నమః, ఓం ఏకదంతాయ నమః, ఓం కపిలాయ నమః, ఓం గజక్రీకాయ నమః,
ఓం లంబోదరాయ నమః, ఓం వికటాయ నమః, ఓం విష్ణురాజాయ నమః, ఓం గణాధిపాయ నమః, ఓం
ధూమకేతవే నమః, ఓం గణాధ్యక్షాయ నమః, ఓం ఘాలచంద్రాయ నమః, ఓం గజాననాయ నమః, ఓం
వక్రతుండ్రాయ నమః, ఓం శూర్పుకర్మాయ నమః, ఓం హోరంబాయ నమః, ఓం స్క్రందపూర్వజాయ నమః, ఓం
శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః షోడశనామపూజాం సమర్పయామి.

శ్రీమహాగణాధిపతిదేవతాభ్యో నమః అని మంత్రపుచ్చాలనర్పించి నమస్కరించి ఆపైన
ధూపదీపనైవేద్యహారతి - సర్వోపచార పూజాం సమర్పయామి - అనయా పూజయా భగవాన్ శ్రీ మహాగణపతిః
సుప్రీతో స్పృప్రసన్నో వరదో భవతు.

1. కొన్నిచోట్లు 'ఈకాన్యప్రదేశే' ఇత్యాది విధముగ ఆయా దిశలను బట్టి చెప్పవలసియుండును.

2. కొన్నిచోట్లు 'కృష్ణగోదావర్యోః' ఇత్యాది విధముగ ఆయా నదులనుబట్టి చెప్పవలసి యుండును.

3. లేక, 'పుణ్యాత్మే'.

(పిమ్మట అక్కతలను, పుష్పములను గ్రహించి సంకల్పముచేసి ఈ క్రింది విధముగ చెప్పి వానిని నీటితో వదలవలెను.)

ఏవం గుణవిశేషణ విజిష్టాయాం శుభతిథో శ్రీమద్దీతాదేవతా ముద్దిశ్య శ్రీమద్దీతాదేవతా ప్రీత్యధం యావచ్ఛక్తి ధ్యానావాహనాది షాడశోపచారవిధానేన శ్రీగీతాదేవతా పూజాం కరిష్యు.

(పిదప గీతాగ్రంథమును పసుపు, కుంకుమ, పుష్పములతో చక్కగ నలంకరించి అచట ఒక పీటపైపెట్టి, ఈ క్రిందివిధముగ పూజాక్రమమును గావించవలయును -)

అథ ప్రాణప్రతిష్టాపనం -

వక్రాణి పంచ జ్ఞానీహి పంచాధ్యాయా ననుక్రమాత్
దశాధ్యాయాః భుజ్ఞాశ్చైక ము³⁰మం ద్వే పదాంబుజే
ఏవ మష్టాదశాధ్యాయా వాజ్ఞాయి^{పుష్పములతో} మూర్తి రీశ్వరీ
జ్ఞానీహి జ్ఞానమాత్రేణ మహాపాతకనాశినీ.

ఓం శ్రీగీతాయై నమః - ధ్యానం సమర్పయామి; సర్వతీర్థమయై నమః- ఆవాహనం సమర్పయామి; అక్కరాయై నమః - ఆసనం సమర్పయామి; మలనిర్మచిస్యై నమః - పాద్యం సమర్పయామి; సత్యాయై నమః - అర్థాం సమర్పయామి; విష్ణోర్వక్రాద్వినిః స్పృతాయై నమః - అచమనం సమర్పయామి; వంద్యాయై నమః - పంచామృతస్నానం సమర్పయామి; అనంతరం శుద్ధేదకస్నానం సమర్పయామి; విశ్వమంగళకారిష్యై నమః - వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి; సర్వశాస్త్రమయై నమః - యజ్ఞాపవీతం సమర్పయామి; ఆభరణాని ధారయామి; సర్వైశ్వర్యప్రదాయైస్యై నమః - శ్రీగంధం సమర్పయామి; భారతామృత సర్వస్వాయై నమః - అక్కతాన్ సమర్పయామి; పుష్పైః పూజయామి -

(పిమ్మట అక్కతలుగాని, పుష్పములుగాని చేత్తుకొని ఈ క్రింద తెలుపడిన మంత్రముల నుచ్చరించుచు గీతాదేవిని పూజించవలయును.)

శ్రీ గీతాష్టోత్రర శతనామావళి

1. ఓం శ్రీ గీతాదేవ్యై నమః
 2. ఓం విమలాయై నమః
 3. ఓం సుఖదాయై నమః
 4. ఓం మునిసంస్తుతాయై నమః
 5. ఓం తత్త్వాధిష్టబోధిస్తై నమః
 6. ఓం సర్వలోకసంపూజ్యాయై నమః
 7. ఓం శ్రీకృష్ణముఖసిస్మృతాయై నమః
 8. ఓం పాపమైస్తై నమః
 9. ఓం పుణ్యదాయై నమః
 10. ఓం మహాదేవ్యై నమః
 11. ఓం నిష్పత్తుహాచిదాత్మికాయై నమః
 12. ఓం శోకమోహపహార్ధై నమః
 13. ఓం మోక్షదాయై నమః
 14. ఓం బ్రహ్మబోధిస్తై నమః
 15. ఓం బ్రహ్మవిద్యాయై నమః
 16. ఓం చిదానందాయై నమః
 17. ఓం భవమైస్తై నమః
 18. ఓం భయనాశిస్తై నమః
 19. ఓం వేదత్రయాత్మికాయై నమః
 20. ఓం అన్నాయై నమః
 21. ఓం తత్త్వాధజ్ఞానమజ్ఞార్యై నమః
 22. ఓం వ్యాససంగ్రథితాయై నమః
 23. ఓం పూతాయై నమః
 24. ఓం సంసారమలమోచనై నమః
 25. ఓం సర్వశాస్త్రమయై నమః
 26. ఓం మాత్రే నమః
 27. ఓం సర్వతీర్థమయై నమః
 28. ఓం తత్త్వమస్యాది వాక్యాఫ్తబ్రహ్మ
 తత్త్వవగాహిస్తై నమః
 29. ఓం శాస్త్రప్రదాయై నమః
 30. ఓం పరానందాయై నమః
 31. ఓం బోధామృత తరంగిష్టై నమః
 32. ఓం విశ్వసంస్కృతి సముద్రాతాయై నమః
 33. ఓం విశ్వధర్మ ప్రదారిష్టై నమః
 34. ఓం వైశ్వేకరచనాయై నమః
 35. ఓం రమణీయాధ భాసితాయై నమః
 36. ఓం రమ్యాయై నమః
 37. ఓం విశ్వమానవ సంపూజ్యాయై నమః
 38. ఓం విశ్వమంగళకారిష్టై నమః
 39. ఓం విశ్వసిద్ధానసమ్మాస్తై నమః
 40. ఓం విశ్వసమ్మాపనాశిస్తై నమః
 41. ఓం విశ్వస్వరూపిష్టై నమః
 42. ఓం విశ్వవన్మాయై నమః
 43. ఓం విశ్వతత్త్వప్రకాశిస్తై నమః
 44. ఓం త్రిగుణాతీత తత్త్వాధభాసిస్తై నమః
 45. ఓం గ్రంథిభేదిస్తై నమః
 46. ఓం లోకోత్తరగుణోపతాయై నమః
 47. ఓం లోకోచితమతాన్వితాయై నమః
 48. ఓం లోకోద్ధరణ సంశిలాయై నమః
 49. ఓం లోకమోద ప్రవర్దితాయై నమః
 50. ఓం నిహాతాభిల శాస్త్రార్థాయై నమః
 51. ఓం శుభోజః పదగుమ్మితాయై నమః
 52. ఓం అనిర్వాచ్యాయై నమః
 53. ఓం గంభీరాయై నమః
 54. ఓం నిత్యాయై నమః
 55. ఓం నిత్య సుఖప్రదాయై నమః
 56. ఓం నైకవ్యాఖ్యాన సంభిన్మాయై నమః
 57. ఓం నానాచార్య సమాదృతాయై నమః
 58. ఓం స్వస్వానుకూల భావాధశోభితాయై నమః
 59. ఓం శాస్త్రిదాస్తిదాయై నమః
 60. ఓం నిత్యమాతన భావాధదాయిస్తై నమః
 61. ఓం లోకకామదాయై నమః
 62. ఓం ప్రాచ్యపాశ్చాత్య ఖండాంతర్పి
 వాసి జనమాదిస్తై నమః
 63. ఓం అక్షరాయై నమః
 64. ఓం అద్వేషిష్టై నమః
 65. ఓం సర్వకాల ధర్మప్రబోధిస్తై నమః
 66. ఓం దైవసంపత్ససంపన్నాయై నమః
 67. ఓం అసురభావాది వర్జితాయై నమః
 68. ఓం అష్టాదశ మహాయోగ భూపితాయై నమః

69. ఓం భ్రష్టతారిణ్య నమః
 70. ఓం శ్రీమాద్ సముద్ధర్త్రే నమః
 71. ఓం సమభావ విశోభిణ్య నమః
 72. ఓం ఈర్వ్వప్రసూత జాత్యాది
 దురహంకారమూతిణ్య నమః
 73. ఓం చండాల ద్వ్యజ శుద్ధాది
 సర్వోద్ధరణతత్పరాయై నమః
 74. ఓం మాయాపనోదిణ్య నమః
 75. ఓం సత్యాయై నమః
 76. ఓం ద్వాష్వాభేద వినాశిణ్య నమః
 77. ఓం అభేదభావ పీయుషవర్షిణ్య నమః
 78. ఓం జ్ఞానభాసిణ్య నమః
 79. ఓం త్యాగరూపాయై నమః
 80. ఓం అనవద్యాయై నమః
 81. ఓం విముక్త ఫలశాలిణ్య నమః
 82. ఓం యథాధికారి నిష్కామకర్మ ధ్యానాదిబోధిణ్య నమః
 83. ఓం భవమగ్న ప్రజాసోకాయై నమః
 84. ఓం బంధచ్ఛేద విచక్షణాయై నమః
 85. ఓం భగవద్వావ సంపూర్ణాయై నమః
 86. ఓం భవవారిధి కారిణ్య నమః
 87. ఓం ఆధ్యాత్మిక మహోకాశ
 .. లసత్సౌదామినీ సమాయై నమః
 88. ఓం నిష్కలాయై నమః

89. ఓం నిర్వులాయై నమః
 90. ఓం శాస్త్రాయై నమః
 91. ఓం సర్వతేజోమయై నమః
 92. ఓం శుభాయై నమః
 93. ఓం తమోవిమూడ లోకాష్టకార
 నోదనచప్రికాయై నమః
 94. ఓం శ్రుత్యన్తగత తత్త్వాధ బోధిణ్య నమః
 95. ఓం బోధభాసురాయై నమః
 96. ఓం బోధమృత పయశ్చుక్కాయై నమః
 97. ఓం పాధవత్సతరాన్వితాయై నమః
 98. ఓం దోధృక్షాయై నమః
 99. ఓం గోరూపాయై నమః
 100. ఓం కామధేనవే నమః
 101. ఓం శుగ్సికాయై నమః
 102. ఓం క్లిస్సపాధ తమోహాణ్యై నమః
 103. ఓం క్షాత్రధర్మప్రవర్తికాయై నమః
 104. ఓం కర్తవ్యచ్యుత ధీమూడ జన
 సత్పుధదర్పికాయై నమః
 105. ఓం సర్వసన్మాయస సంలక్ష్యాయై నమః
 106. ఓం పూర్ణబ్రహ్మప్రబోధిణ్య నమః
 107. ఓం కలి సత్రస్తసమ్మాడ లోకత్రాణ
 చణాయై నమః
 108. ఓం పరాయై నమః

హరిః ఓం తత్త్ సత్

ఓం ఇతి శ్రీభగవద్గీతాష్టోతర శతనామావళీస్తోత్ర పుష్పాంజలి పూజాం సమర్పయామి. ఓం అష్టాదశాధ్యాయిణ్య నమః - నానావిధ పరిమళపత్ర పుష్పాణి సమర్పయామి; ఓం భవద్వేషిణ్య నమః - ధూప మాఘ్రూపయామి; ఓం సర్వోపనిషత్సారరూపిణ్య నమః - దీపం దర్శయామి; ఓం అద్యైతామృతవర్షిణ్య నమః - నైవేద్యం సమర్పయామి; మధ్యేమధ్య పాసీయం సమర్పయామి; ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి; ఓం వ్యాసేన గ్రథితాయై నమః - తాంబూలం సమర్పయామి; ఓం భారత పంకజ స్వరూపాయై నమః - కర్మార్నీరాజనం దర్శయామి; ఓం భయశోకాది వర్షితాయై నమః - మంత్రపుష్పం సమర్పయామి; ఓం లోకత్రయోపకారిణ్య నమః - ప్రదక్షిణం సమర్పయామి; ఓం సర్వజ్ఞానమయై నమః - సర్వోపచార పూజాం సమర్పయామి. అనయా ధ్యానావాహనాది పోడశోపచార పూజయా భగవతీ శ్రీగీతా దేవతా సుప్రీతా సుప్రసన్నా వరదా భవతు.

ఇతి శ్రీగీతాదేవిపూజా సమాప్తా

(గీతాదేవిపూజా సందర్భమున శ్రీకృష్ణభగవానుని స్మరించుటయు, సేవించుటయు, సమయోచితముగ నుండును. అంతియే కాదు, అట్లు చేయుట ముముక్షువుల కర్తవ్యము కూడను. కాబట్టి భక్తజనోపయోగము నిమిత్తము. శ్రీకృష్ణాష్టోతర శతనామావళిని కూడ ఇచట పొందుపఱుచున్నాము.)

శ్రీ కృష్ణాష్టాత్ర శతనామావరి

1. ఓం శ్రీకృష్ణాయ నమః
2. ఓం కమలానాథాయ నమః
3. ఓం వాసుదేవాయ నమః
4. ఓం సనాతనాయ నమః
5. ఓం వసుదేవత్మజాయ నమః
6. ఓం పుణ్యాయ నమః
7. ఓం లీలామానుష విగ్రహాయ నమః
8. ఓం శ్రీవత్సకౌస్తుభధరాయ నమః
9. ఓం యశోదావత్సలాయ నమః
10. ఓం హరయే నమః
11. ఓం చతుర్భుజాత్త చక్రాసి గదా శంఖాద్యాయుధాయ నమః
12. ఓం దేవకీనందనాయ నమః
13. ఓం శ్రీశాయ నమః
14. ఓం నందగోపప్రియాత్మజాయ నమః
15. ఓం యమునావేగ సంహరిణే నమః
16. ఓం బలభద్రప్రియానుజాయ నమః
17. ఓం పూతనాజీవితహరాయ నమః
18. ఓం శక్తాసుర భంజనాయ నమః
19. ఓం నందప్రజ జనానందినే నమః
20. ఓం సచ్చిదానంద విగ్రహాయ నమః
21. ఓం నవనీత విలిష్టాంగాయ నమః
22. ఓం నవనీతనటాయ నమః
23. ఓం అనఫూయ నమః
24. ఓం నవనీత నవహాయ నమః
25. ఓం ముచికుందప్రసాదకాయ నమః
26. ఓం షాడశ శ్రీసహస్రశాయ నమః
27. ఓం త్రిభంగినే నమః
28. ఓం మధురాకృతయే నమః
29. ఓం శుకవాగమ్యతాభీష్టవే నమః
30. ఓం గోవిందాయ నమః
31. ఓం యోగినాంపతయే నమః
32. ఓం వత్సవాటచరాయ నమః
33. ఓం అనంతాయ నమః
34. ఓం ధేనుకాసుర భంజనాయ నమః
35. ఓం తృణీకృతతృణావర్తాయ నమః
36. ఓం యమశార్జన భంజనాయ నమః
37. ఓం ఉత్తాలతాలభేత్రే నమః
38. ఓం తమాలశ్యమలాకృతయే నమః
39. ఓం గోవగోపీశ్వరాయ నమః
40. ఓం యోగినే నమః
41. ఓం కోటిసూర్యసుప్రభాయ నమః
42. ఓం ఇలాపతయే నమః
43. ఓం పరంజ్యోతిషే నమః
44. ఓం యాదవేంద్రాయ నమః
45. ఓం యదూద్యహాయ నమః
46. ఓం వనమాలినే నమః
47. ఓం పీతవాసనే నమః
48. ఓం పారిజాతాపహారకాయ నమః
49. ఓం గోవర్ధనాచలోధ్వర్త్రే నమః
50. ఓం గోపాలాయ నమః
51. ఓం సర్వపాలకాయ నమః
52. ఓం అజాయ నమః
53. ఓం నిరంజనాయ నమః
54. ఓం కామజనకాయ నమః
55. ఓం కంజలోచనాయ నమః
56. ఓం మధుమైన్న నమః
57. ఓం మధురానాథాయ నమః
58. ఓం ద్వారకానాథాయ నమః
59. ఓం బలినే నమః
60. ఓం బృందావనాన్తసంధారిణే నమః
61. ఓం తులసీదామభూషణాయ నమః
62. ఓం శమంతకమణ్ణేర్వర్త్రే నమః
63. ఓం నరనారాయణాత్మకాయ నమః
64. ఓం కుబ్జాకృష్ణాంబరధరాయ నమః
65. ఓం మాయినే నమః
66. ఓం పరమపురుషాయ నమః
67. ఓం ముష్టికాసుర చాణూర మల్లయుధవిశారదాయ నమః
68. ఓం సంసారవైరిణే నమః
69. ఓం కంసారయే నమః

70. ఓం మురారయే నమః
 71. ఓం నరకాస్తకాయ నమః
 72. ఓం అనాది బ్రహ్మాచారిణే నమః
 73. ఓం కృష్ణామృషసన కర్మకాయ నమః
 74. ఓం శిశుపాల శిరచ్ఛేత్రే నమః
 75. ఓం దుర్యోధనకులాస్తకాయ నమః
 76. ఓం విదురాక్రూరవరదాయ నమః
 77. ఓం విశ్వరూప ప్రదర్శకాయ నమః
 78. ఓం సత్యవాచే నమః
 79. ఓం సత్యసంకల్పాయ నమః
 80. ఓం సత్యభామారతాయ నమః
 81. ఓం జయునే నమః
 82. ఓం సుభద్రాపూర్వజాయ నమః
 83. ఓం విష్ణువే నమః
 84. ఓం భీష్మముక్తిప్రదాయకాయ నమః
 85. ఓం జగద్గురవే నమః
 86. ఓం జగన్నాథాయ నమః
 87. ఓం వేణునాదవిశారదాయ నమః
 88. ఓం వృషభాసుర విధ్వంసినే నమః
 89. ఓం బాణాసుర కర్మాస్తకాయ నమః
 90. ఓం యుధిష్ఠిర ప్రతిష్ఠోత్రే నమః

91. ఓం బ్రహ్మబద్ధావతంసకాయ నమః
 92. ఓం పార్థసారథయే నమః
 93. ఓం గీతామృతమహోదధయే నమః
 94. ఓం అవ్యక్తాయ నమః
 95. ఓం కాశీయఫణిమాణిక్యమండిత
 శ్రీపదాంబుజాయ నమః
 96. ఓం దామోదరాయ నమః
 97. ఓం యజ్ఞభోత్కే నమః
 98. ఓం దానవేష్టవినాశకాయ నమః
 99. ఓం నారాయణాయ నమః
 100. ఓం పరబ్రహ్మణే నమః
 101. ఓం పన్నగాశన వాహనాయ నమః
 102. ఓం జలక్రీడాసమాస్తక గోపీ
 వాస్త్రాపహరకాయ నమః
 103. ఓం పుణ్యశ్లోకాయ నమః
 104. ఓం తీర్థపాదాయ నమః
 105. ఓం వేదవేద్యాయ నమః
 106. ఓం దయానిధయే నమః
 107. ఓం సర్వతీర్థాత్మకాయ నమః
 108. ఓం సర్వగ్రహరూపిణే నమః
 ఓం పరాత్మరాయ నమః

ఇతి శ్రీకృష్ణాష్టోతర శతనామావళీ సమాప్తా

ఓం తత్త సత్

గీతా గంగ

శ్లో॥ జాతాసి త్వం మురహిరముఖాజ్ఞాహ్వాపీ తస్య పాదాత్
 సర్వానభ్యుధ్యరతి భవతీ సాతు మగ్నాన్ విధత్తే
 ప్రత్యగ్రూహ్మమృతరసనిధిం ప్రాప్య విశ్రామ్యసి త్వం
 మాతర్మీతే జడనిధిమియం మాతి న త్వాత్రుభావః.

తా॥ ఓ గీతాదేవీ! విష్ణుభగవానుని పాదములనుండి గంగ ఉధ్వవించినది. సీవో, ఆ భగవానుని ముఖమునుండి ఆవిర్భవించితివి! (ఓహో! ఎట్టి బెత్తుప్పుయు సీది!) మఱియు గంగయందు పదినవారి భాతికదేహములు సీటిలో మునిగిపోవుచున్నవి. జ్ఞానగంగయగు సీయందు పదినవారి నందతినో, సీవు ఉధరించుచున్నావు! ఇంతియే కాదు. గంగానది పోయి పోయి జడమగు ఉప్పు సముద్రమున (బంగాళాభాతమున) కలిసిపోవుచున్నది. గీతాగంగయగు సీవో, చైతన్యమగు ప్రత్యగాత్మ యందు (బ్రహ్మానందసాగరమున) చేరి విశ్రమించుచున్నావు! ఇట్టి అనుపమ ప్రభావముగల గీతాగంగాతల్లి! నిన్నిక దేనితో పోల్చుగలము? (గంగానది పవిత్రమైనదే; కాని గీతాగంగ అంతకంటెను పవిత్రమైనదని కవి చమత్కారముగ తెలుపుచున్నాడు.)

గీత - జపించువిధానము

గీతలోని భావము లెంత గంభీరములో భాష అంత పటిష్టమైనది. ప్రతి పదమున్న మహాశక్తివంతమై యలరుచున్నది. భావదృష్టియందును, అక్షరదృష్టియందును, గీత అత్యంత మహాత్రమైనది. వెయ్యెల, గీతలోని ప్రతిశ్లోకమున్న ఒక మహామంత్రమే యగును. 701 శ్లోకములు 701 మంత్రములు. కనుకనే గీతలో బుష్యాది న్యాసమునందు 'ఓం అస్య శ్రీ భగవధీతాశాస్త్ర మహామంత్రస్య' అను వాక్యము కానంబడుచున్నది. హరిరూపుడగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మయొక్కయు, అపరహరిస్వరూప@డగు శ్రీ వేదవ్యాసమహాశ్యయొక్కయు దివ్యశక్తి ప్రభావమే అది యని చెప్పవచ్చును. లోకిక, పారమార్థిక ఫలితములు రెండిటికొఱకును గీతామంత్రములను జపించవచ్చును. అనగా లోకిక మనోరథములు సిద్ధించుటకుగాని, పారమార్థిక వాంఛలు నెఱవేఱుటకుగాని ఆయా గీతామంత్రములను శ్రద్ధాపూర్వకముగ అనుష్టించవచ్చును. గీతయందలి శ్లోకములన్నియు మంత్రములైనపుటికిన్ని ప్రత్యేకముగ 4,9,11,12,13,15వ అధ్యాయములు మంత్రదృష్టి యందు విశేష మహాత్మకలవి అయియున్నవి.

సూర్యోదయాత్మార్వమే ఉషఃకాలమున నిద్రలేచుట, సాత్ర్విక, మితభోజనమును స్వీకరించుట, బ్రహ్మాచర్యమును శీలించుట, సత్యభాషణము, మితభాషణము కలిగియుండుట భూమిపై పరుండుట, సాధ్యమైనంతవరకు నిరంతరము 'హరిః శరణమ్' అను మంత్రమును మనస్సునందు జపించుచునుండుట మున్నగు పవిత్రనియమములను గీతానుష్టానపరులు పాటించుట అత్యవశ్యకము.

మతియు జపము చేయువారు శాచస్నానాదులను నిర్వ్యరించుకొని శుద్ధమగు సూలు వస్తుమునుగాని, హంసతోకూడని పట్టువస్తుమునుగాని ధరించి దర్శ లేక ఉన్ని ఆసనముపై గూర్చిని, నియమానుసారము సంధ్య, గాయత్రీజపము మొదలైనవి చేసిన పిదప 'ఓం కేశవాయ నమః, ఓం నారాయణాయ నమః, ఓం మాధవాయ నమః, ఓం గోవిందాయ నమః, ఓం విష్ణువే నమః, ఓం మధుసూదనాయ నమః, అని ఉచ్చరించి శ్రీకృష్ణభగవానుని ధ్యానించవలెను. పిదప 'ఈ కార్యసిద్ధి కొఱకు ఈ మంత్రమును జపించెదను' అని సంకల్పము చేయవలెను. తరువాత 'ఓం క్లీం కృష్ణాయ నమః' అను మంత్రముచేగాని, లేక దేనిని జపింపదలంచునో ఆ మంత్రముచేగాని అంగన్యాసమును★ గావింపవలెను. పిమ్మట చేతియందు తులసి, పుష్పములు గేకొని శ్రీకృష్ణమూర్తిని ఈ క్రింది మంత్రముతో ఆహ్వానించవలెను.

వంశీవిభూషితకరా నృవనీరదాభాత్

శీతాంబరా దరుణబిమృఫలాధరోష్టత్

పూర్ణేందు సుందరముభా దరవిన్ననేత్రాత్

కృష్ణత్పరం కిమపి తత్త్వమహాం నజ్ఞానే.

* ఈ వ్యాసము, దీని తరువాతగల "గీత - లోకిక ఫలితములు", "గీత - పారమార్థిక ఫలితములు" - అను రెండు వ్యాసములు గోరథపూర్ గీతా ప్రెస్సువారి 'కల్యాణ' పత్రికలోని ఒకానోక వ్యాసము నాధారపత్రములు ప్రాయబడినవి. మతియు ఆ పత్రికవారి సాజన్యముతో నిచట ప్రకటింపబడినవి. ఈ వ్యాసములను ప్రకటించుటకు తమ సమృతిని దెలిపిందులకు వారికి మా కృతజ్ఞతలను సమర్పించుకొనుచున్నాము - (ప్రకాశకులు)

@ ద్వీబాహురపరోహరిః = రెండు చేతులుగల విష్టువే వ్యాసమునీంద్రుడు.

* అంగన్యాసకరన్యాసములయొక్క వివరము ఈ గ్రంథమున 'గీతాపారాయణము చేయుపద్ధతి', అను శీర్షికింద చూడనగును.

(తా॥ చేతియందు మురళిని థరించినవాడును, మేఘచ్ఛయతో గూడినవాడును, పీతాంబరధారియు, దొండపండువంటి ఎత్తటి పెదవులతో శోభిల్లువాడును, పూర్ణచంద్రునివలె సుందరమైన ముఖము కలవాడును, కమలనేత్రుడునగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మ కంటే మించిన మతియొక తత్త్వమును నే నెఱుగను.)

అనంతరము శ్రీకృష్ణభగవానుని షోడశోపచారములచేగాని, లేక పంచోపచారములచేగాని, పూజింపవలయును. తదుపరి నిశ్చింతతో గూడిన ఏకాగ్రమనంబుచే మంత్రమును జపించవలెను. జపించునపుడు మధ్యలో మాటల్లాడరాదు. భగవంతుని విగ్రహమువైపే దృష్టిని ఉంచవలెను. లేక మనస్సునందు భగవంతునే ధ్యానించుచుండవలెను. ఇటునటు చూడరాదు. శాంత, ప్రసన్నచిత్తముతో మంత్రమును జపించవలెను.

అన్నిటికంటే ముఖ్యమైనది శ్రద్ధ. ‘ఈ జపముచే మా యభీష్టము తప్పక సిద్ధించున’ను దృఢమగు విశ్వాసము (శ్రద్ధ) హృదయమందు కలవారే ఈ అనుష్టానము నాచరింపవలెను. జపము, జపము చేయునపుడు ఇట్టి శ్రద్ధనే హృదయమందుంచుకొని, దానిని వృద్ధిచేయుచు రావలెను. ఒక్కసారి ఆచరించినచో, కార్యానుష్ఠాని యొదల శ్రద్ధాపూర్వకముగ మూడు, లేక ఏదుసార్లు అనుష్ఠించవలెను.

జపము అయిన వెనుక ఆ మంత్రముతోనే దశాంశ హోమము చేయవలెను. హోమ ద్రవ్యమునందు నుప్పులు, పిండి, చక్కర, సెయ్య తప్పక కలుపవలెను. గోధుమ పాయసముయొక్క బలి సమర్పించవలెను. ఒక మనుష్యానకు చాలినంతగాని, లేక శక్తిన ననుసరించి అంతకు తక్కువగాని, పాయసమును శ్రద్ధతో వండి, ఎడమచేతి బొటనఫేలు, చూపుడు ఫేలు కలిపి “ఏషబలిః శ్రీకృష్ణాయనమః” అని పలికి మహావినయశ్రద్ధలతో దానిని భగవంతునకు అర్పించవలెను. ఆ బలి కొఱకైన పదార్థములను ఏదైన పవిత్రమగు పాత్రయందుంచి, కప్పి పెట్టి, రాత్రి తన తలదగ్గఱనే ఉంచుకొని, తన యభీష్టము సెరవేరుటకై భగవంతుని ప్రార్థించుచు, మంత్రము నుచ్చరించుచు నిద్రించవలెను. ప్రాద్యున లేచి ఆ సైవేద్యమును ఆపునకు తినిపించవలెను.

జపము పూర్తి అయిన తరువాత మిగుల నమ్రతతో ఈ క్రింది శ్లోకముల నుచ్చరించుచు భగవంతుని క్షమాప్రార్థన చేయవలెను.

1. ఆవాహనం న జొనామి నైవ జొనామి పూజనమ్
విసర్జనం న జొనామి క్షమస్వ పరమేశ్వర.
2. అన్యధా శరణం నాస్తి త్వమేవ శరణం మమ
తస్మాత్మారుణ్యభావేన క్షమస్వ పరమేశ్వర.
3. గతం పాపం గతం దుఃఖం గతం దారిద్ర్యమేవ చ
అగతా సుఖసంపత్తిః పుణ్యాచ్చ తవ దర్శనాత్.
4. మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం సురేశ్వర
యత్పూజితం మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తు మే.
5. యదక్కరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్
తత్పర్యం క్షమస్తాం దేవ ప్రసీద పరమేశ్వర.

6. యస్య స్వృత్యాచ నామోక్త్య తపోయజ్ఞక్రియాదిము
న్యానం సంపూర్ణతామేతి సద్గ్య వన్నే తమచ్యుతమ్.
7. ప్రమాదాత్మర్వతాం కర్మ ప్రచ్యవేతాధ్వరేము యత్
స్వరణాదేవ తద్విష్టః సంపూర్ణం స్యాదితి శ్రుతిః.

పిమ్మట “అనయా యథోపచార పూజయా శ్రీభగవాన్ కృష్ణః ప్రీయతాం న మమ” అని చెప్పి సాష్టాంగనమస్కారము చేయవలెను. తదుపరి భగవానుని చరణోదకమును ఈ క్రింది శ్లోకములను పలుకుచు శిరస్సుపై నుంచుకొని పిదప త్రాగవలెను.

1. అకాలమృత్యుహరణం సర్వవ్యాధివినాశనమ్
విష్టః పాదోదకం పీత్యా పునర్జన్మన్ న విద్యుతే.
2. విష్ణుపాదాభిషిక్తం యః పాత్రేషైవ పిబేజ్ఞలమ్
సర్వపాపవినిర్మకః స యాతి పరమాం గతిమ్.

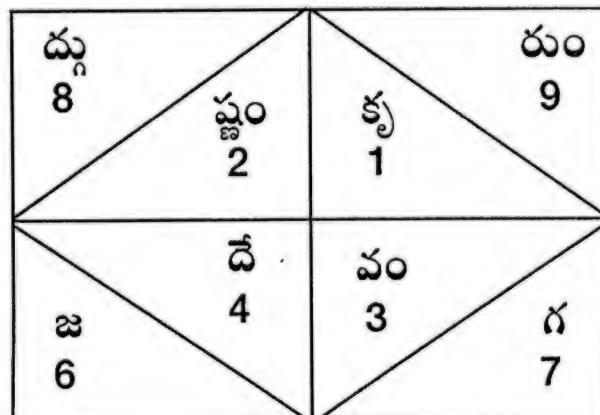
ఇంకను, జపము చేయువారు ఈ క్రింది విషయములను తప్పక గమనించవలయును.

(1) ఏ మంత్రముయొక్క సిద్ధిని పాందదలంతురో దానిని కృష్ణాష్టమిరాత్రియందు, శరత్వార్ధమిరాత్రియందు, దీపావళిరాత్రియందు, వైశాఖపూర్ణమిరాత్రియందు పవిత్రముగ ఆసనముపై కూర్చుండి మూడువేలు జపించవలెను. అటు తరువాత ఆ మంత్రమును అనుష్టించినచో చాల లాభము కలుగును.

(2) జపమునకు ముందుగా భగవద్గీత పూర్తిగాని, లేక 6 అధ్యాయములుగాని, లేక 3 అధ్యాయములుగాని, లేక కనీసము ఒక్క 15 వ అధ్యాయమునుగాని తప్పక చదువవలెను.

(3) ప్రత్యేకముగ జపముచేయదలంచువారు 11వ అధ్యాయమును 11సార్లు మొదట, మధ్య, చివరలయందు 9 రోజులవరకు తప్పక పతనము చేయవలెను. జపము పూర్తి అయిన పిదప వీలైనచో విధిప్రకారము ఆ మంత్రముతో దశాంశ తర్వణము, హోమము చేసి బ్రహ్మనిష్టులకు భోజనము పెట్టుట మంచిది.

మంత్రజపము చేయువాడు భగవంతుని పూజతోబాటు ఈ క్రిందియంతము (నెం.1)ను కూడ పూజించవలెను.

ఈ యంత్రమును రాగిరేకుపై ప్రాయించవలెను. లేక శ్రీ గంధపుపలక్కు దానిమ్మ పుల్లతే, ఎత్తుచందనముతో ప్రాయించి పూజాప్రస్తలమున పెట్టవలెను. ఈ యంత్రములో 1 నుండి 9 వరకు అంకెలను, 'కు' నుండి 'రుం' వరకు అక్షరములను 108 సార్లు దిద్దువలెను. దిద్దువపుడు ప్రతిసారి 'కృష్ణం వన్నే జగద్గురుమ్' అని ఉచ్చరించవలెను. ధ్యానము చేయునపుడు గోపాలకృష్ణరూపమును గాని, పార్థసారథిరూపముగాని భావించవచ్చును.

గీత 2 అ. 7వ శ్లోకమును శయ్సైకాదశి (అపాదశుద్ధ ఏకాదశి) మొదలుకొని ఉత్సాహసైకాదశి (కార్తీకశుద్ధ ఏకాదశి) వరకు ప్రతి ఏకాదశియందు రాత్రి పవిత్ర వస్త్రములను ధరించి మంచి పడక్కు కుర్చొని గీతోక రథముపై ఆసీనుడై యున్న భగవంతుని ధ్యానించుచు, అర్బునునివలె దీనముగ భగవంతుని ప్రార్థించుచు 108సార్లు పరించవలెను. దీనివలన ఒకానోక ఏకాదశియందు స్వప్నమున భగవంతుడు యథాయోగ్యముగ ఆదేశించును. దీనియందును సాధకునకు శ్రద్ధ, ధారణ, పవిత్రత చాల అవసరములై యున్నవి. సాధకుడు ఎంత ఉత్తముడుగ నుండునో, అంత శ్రీప్రముఖ నతనికి అనుభవము కలుగును.

11వ అధ్యాయము 36వ శ్లోకముతో జలమునుగాని, విభూతిని గాని అభిమంత్రించి ప్రేతబాధకలవానికి (దయ్యము పట్టినవానికి) ఇచ్చుటవలన ఆ బాధ నివారించును. రోగికి ఇచ్చినను ఫలము కలుగును. మనమ్మునకు గొప్పవ్యాధి వచ్చినను లేక ఏదైన పశువు తీవ్ర వ్యాధిగ్రస్తమైనను ఈ మంత్రమును ఓవేలు జపించి, ఒక లోటానీళ్లు బావి నుండి చేది పై మంత్రముతో అభిమంత్రించి రోగపీడితునకు మెల్లమెల్లగ చాల గంటలు లేక రోజులు త్రాపినచో రోగ ముపశమించును. ప్రాయాదులకు మేతయందు కలిపిగాని లేక ఏవిధముగైనను సరియై త్రాపినచో వ్యాధి కుదురును.

11వ అధ్యాయము 39వ శ్లోకముతో మంత్రించుచు దర్శ, లేక వేషమండతో రోగిని చాలసార్లు తుడిచినచో (ప్రేతబాధ - దయ్యపు బాధ) ఉపశమించును.

శ్రీమధ్గవద్గీతను నిష్కామభావముతో శక్తికొలది ప్రతిదినము పరించుచో భగవానుని యనుగ్రహముచే భక్తి, జ్ఞానములు కలిగి భగవత్సాక్షత్యారమయి మానవ జీవితోద్దేశ్యము సఫలము కాగలదు. ఇందులకు శ్రద్ధ చాల అవసరము. మతియు పవిత్రత, దైవిసంపత్తి (సద్గుణములు) ఆర్థించుచు పరించవలెను. గీతోపదేశము ననుసరించి తమ జీవితమును గడుపువారు, ప్రతిరోజు గీతను పూర్ణముగ పరించువారు నగు మహానీయులను గుఱించి ఇక వేఱుగ చెప్పవలసిన పనిలేదు.

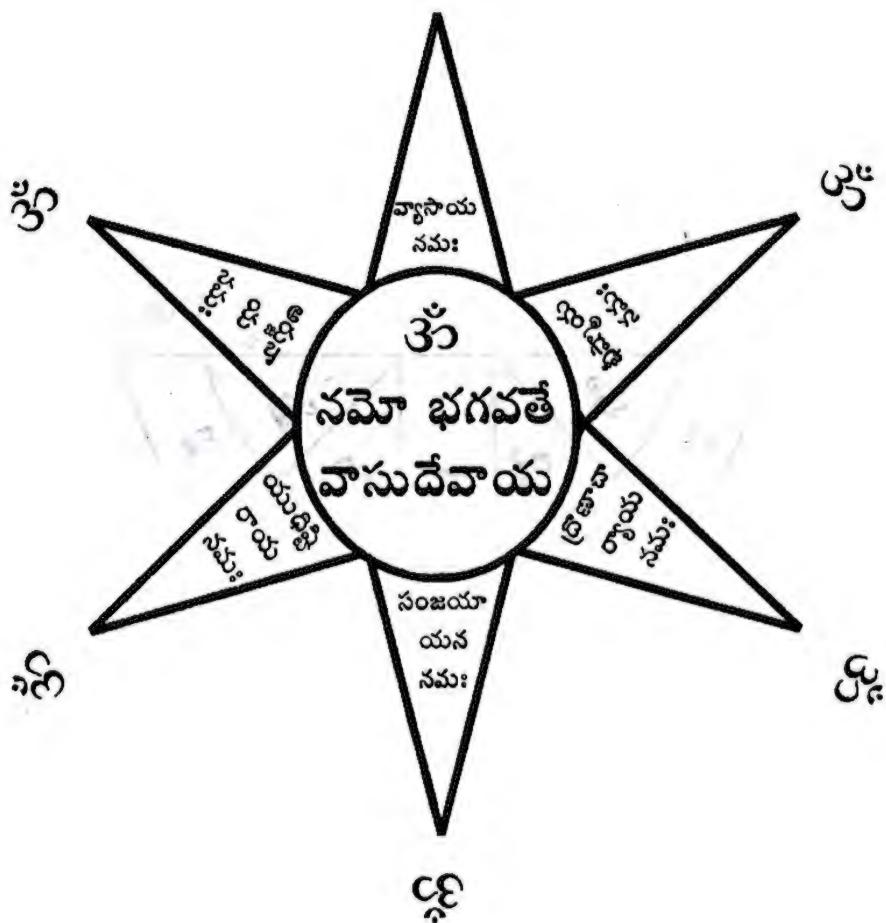
జనులు వారి వారి కోరికలకు తగిన ఆ యా గీతాశ్లోకములను★ సామాన్యరీతిగైనను, లేక సంపుటరీతిగైనను జపించువచ్చును. ఈ సంపుట పద్ధతి రెండు విధములు. గీతలోని ప్రతియొక్క శ్లోకము పిదప తాను యెన్నుకొనిన సంపుట శ్లోకమును పరించి తరువాతగల శ్లోకమును పరించుట మొదటి సంపుట పద్ధతి. ప్రతిశ్లోకము ముందు, తరువాత, అనగా ఒక శ్లోకము పరించి, రెండవ శ్లోకము పరించుటకు ముందుగా మధ్యలో సంపుట శ్లోకము రెండుసార్లు ఉచ్చరించుట రెండవ సంపుట పద్ధతి. దీనినే సంపుటవల్లి అందురు. ఇది మొదటిదానికంటే విశేష మహాత్మ్యము గలిగి యున్నది. గీతలోని ప్రతియొక్క శ్లోకము మంత్రమే. అవి యన్నియు మనోరథముల నీడేర్చుగలిగియున్నవి. కావున ప్రతి శ్లోకమును సంపుటముచేసి 700 పర్యాయములు జపించి సిద్ధిపొందెనట! అయినను కొన్ని ముఖ్య సంపుట శ్లోకములు వాని ఫలితములతో సహ ఈ వ్యాసము చివరి భాగములో తెలుపబడినవి.

★ ఏ యే కోరిక సఫలమగుటకు ఏయే గీతాశ్లోకము ఎన్ని వేలు జపించవలయునో ఈ వ్యాసమునందే చివరిభాగమున తెలుపబడినది.

గీతాపారాయణమును పారాయణవిధి ననుసరించి మంగళాచరణ, అంగన్యాస కరన్యాస, ధ్యాన, వినియోగ సంకల్పాదులు చేసియే జరుపవలెను. గీతాపారాయణ పద్ధతి మున్మందు తెలుపబడును. ప్రతిదినము పూర్తిపారాయణము జరిగినచో సర్వోత్తమము. లేనిచో రోజుకు 9 అధ్యాయముల చోప్పున రెండురోజులలోగాని, 6 అధ్యాయముల చోప్పున మూడురోజులలోగాని, లేక (మొదటిరోజు 1,2 అధ్యాయములు, రెండవ రోజు 3,4,5 అధ్యాయములు, మూడవరోజు 6,7,8, నాల్గవరోజు 9,10, ఐదవరోజు 11,12,13, ఆఱవరోజు 14,15,16, ఏడవరోజు 17,18 అధ్యాయములు ఈ ప్రకారముగ) ఏదురోజులలోగాని, లేక రోజుకు 2 అధ్యాయముల చోప్పున 9 రోజులలోగాని పూర్తి పారాయణము చేయవచ్చును. అట్లుకానిచో రోజుకు 1 అధ్యాయము చోప్పున 18 రోజులలో పూర్తి పారాయణము చేయవలెను. పారాయణ ప్రారంభమున భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణుని మతియు క్రింద కనుబరచిన షట్కోణయంత్రము (నె0.2) విధిపూర్వకముగ పూజింపవలెను. యంత్రమును రాగిరేకుపై ప్రాయించి పవిత్రముగ నుంచవలయును. లేక చదరమగు గంధపుపలకై ఎళ్ళచందనముతో దానిమ్మపుల్లచే ప్రాయవలెను.

నె0. 2 యంత్రము

ॐ

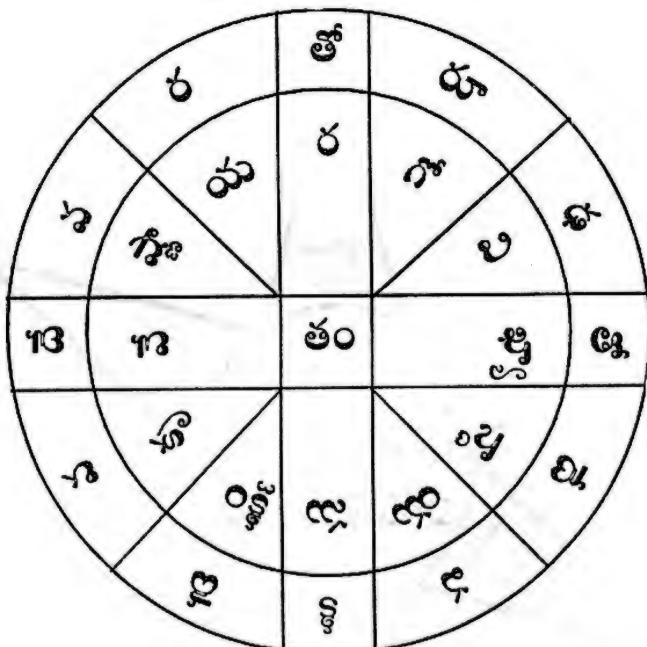
శ్రీమధ్భగవద్గీతను తప్పనిసరిగా ప్రతిదినము పూర్తిపారాయణము ఒక సంవత్సరము వరకు జరిపినచో ప్రతియొక్క కార్యము సిద్ధిపొందగలదు. మతియు క్రింద కనుబరచిన నవకోష్టకయంత్రము (నె0.3)ను రాగిరేకుపైననో, గంధపుపలక మీదనో ప్రాసి పూజించవలెను. పారాయణము పూర్తి అయిన ప్రతినిష్టము 'క్షీం కృష్ణాయ నమః' అను మంత్రమును మూడువేలు జపము చేయవలెను.

నెం. 3 యంత్రము

కృష్ణ	కృష్ణ	కృష్ణ
కృష్ణ	క్రీం కృష్ణాయ నమః	కృష్ణ
కృష్ణ	కృష్ణ	కృష్ణ

భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణుని ప్రత్యక్షకృపను బొందుట్కె ఈ క్రింద కనుబరచిన యంత్రము (నెం. 4) ను పూజింపవలెను.

నెం. 4 యంత్రము

ఈ యంత్రమును రాగిరేకుషైనగాని, శ్రీగంధపుపలకైనగాని శుద్ధముగ ప్రాసి ప్రతిదినము దానిని పూజించుచు పారాయణవిధి ననుసరించి గీతయొక్క పూర్తి పారాయణమును ప్రతిదినము గావింపవలయును. మతియు 'ఓం ఽం క్రీం ప్రీం శ్రీం కృష్ణాయ గోవీజనవల్లభాయ స్వాహ' అను ఈ అష్టాదశాక్షర మంత్రమును ప్రతిదినము 1100 జపించవలెను. ఈ ప్రకారము ప్రతిదినము తప్పనిసరిగ 3 సంప్రత్యరములవఱకు వరుసగ పారాయణము, జపము చేసినచో ప్రత్యక్షముగ భగవత్సృప లభించును. మతియు భగవత్సాక్షారము సులభముగ చేకూరును.

40 రోజుల వఱకు ప్రతిదినము 'సంహారక్రమము'న అనగా 18వ అధ్యాయము నుండి మొదలు పెట్టి 1వ అధ్యాయమువరకు వెనుకనుండి ముందుకు తలక్రిందుగ 3 సార్లు పరించుటచే బంధవిముక్తి కలుగును.

అదేవిధముగ 'స్థితిక్రమము'చే 40 రోజులు ప్రతిదినము ముమ్మారు పరించుటచే లక్ష్మి సంప్రాప్తమగును. 6వ అధ్యాయము మొదలుకొని 18 వ అధ్యాయము వఱకును. తిరిగి 5 వ అధ్యాయము నుండి 1 వ అధ్యాయము వరకును పరించుట స్థితిక్రమమనబడును.

1వ అధ్యాయము నుండి 18 వ అధ్యాయము వఱకు పరించుట సృష్టిక్రమమనబడును. ఇదియు శ్రేష్ఠమైనదియు, మనోరథముల నీడేర్పునదియు నగును.

సమస్త అభీష్టములయొక్క సిద్ధికె 'యతయోగేశ్వరః కృష్ణో' (18-78) అను మంత్రమును సంపుటము చేసికొని జపించవలెను. మతియు సర్వరోగ శమనమునకై ఈ మంత్రమును సంపుటముచేసి 10వ అధ్యాయమును పారాయణ మొనర్పవలెను. భోజన సమయమున ప్రతిరోజు 15వ అధ్యాయమును పరించుటచే చాల మేలు కలుగును.

జపము అయినవెనుక క్షమాప్రార్థనాశ్లోకము లేవి చెప్పబడెనో పారాయణము అయిన తరువాత కూడ ఆ శ్లోకములచే క్షమాయాచన చేసి, చరణోదకమును గైకొనవలెను. పూర్వాశ్రద్ధ, అచంచల విశ్వాసము కలిగి విధి ననుసరించి చక్కగ అనుష్ణించినచో అవశ్యము సిద్ధి కలుగును. ఏ కార్యమున్న పరిణామము కలుగజేయక నుండు; నిష్పత్తిలము కాదు. అట్టిచో సంయమ నియమములతో గూడి చేయబడిన భగవద్గీతాపారాయణ, జపముల విషయమై వేఱుగ చెప్పనేల? కావున ఎన్ని ప్రతిబంధములు కలిగినను గీతామంత్రము జపమును వదలరాదు. దాన్నిపై శ్రద్ధావిశ్వాసములను సదలించరాదు. గీతయొక్క అధ్యాయన, మనన జపాదులచే లోకిక, పారమార్థిక ఘలితములు రెండును చేకూరగలవు. ఏ యే శ్లోకమును ఎన్ని వేలు జపించినచో ఏ యే ఘలితము లభించునను విషయము ఈ క్రింది తెలుపబడుచున్నది. మొట్టమొదట లోకిక ఘలితముల విషయమున్ను, ఆ పిదప పరమార్థ ఘలముల విషయమున్న ఇచట వివరింపబడుచున్నవి -

గీత - లోకిక ఘలితములు

లోకిక ఘలితములు చేకూరుట్కై ఈ క్రింది కొన్ని గీతాశ్లోకములు (మంత్రములు) తెలుపబడుచున్నవి. ఇచట కొన్ని చోట్ల ఒక్కొక్క ఘలితము క్రింద పెక్కు మంత్రములు సూచింపబడినప్పటికిని, వానిలో ఏ ఒక్క మంత్రమునైనను విధిప్రకారము శ్రద్ధాభక్తులతో జపించినచో ఘలితమును తప్పక కలుగజేయగలదు. ఏ యే మంత్రమును ఎంత సంఖ్యలో ఏ మూర్తిని ధ్యానించుచు ఎన్ని రోజులలో పూర్తిచేయవలెనో ఇచట వివరముగ తెలుపబడినది. ఆప్రకారము చేసికొనవచ్చును. అయితే సకామకర్మ, ఘలాస్తకితో గూడిన గీతాపతనము అంత శ్రేష్ఠమైనది కాదు. 'కృపణాః ఘలహేతవః' - 'ఘలమును కోరువారు అల్పులు' అని భగవానుడు గీతయందు తెలిపియేయున్నారు. కావున క్రమక్రమముగ మనుజుడు నిష్కామకర్మలోనికి, భగవత్త్రైత్యర్థకర్మలోనికి, ఘలాభిసంధిరహిత అనుష్ణానములోనికి ప్రవేశించుట శ్రేయస్కరము. గీతాశ్లోకముల యొక్క మహాత్మర మంత్రశక్తిని నిరూపించుటకును, సామాన్యజనమునకు గీతయం దాస్తకిని జనింపజేయుటకును (ప్రవేశము కలిగించుటకును) మాత్రమే ఈలోకిక ఘలితము లిచట పేర్కొనబడినవి. కావున వానినే చరమలక్ష్మములుగ ఎవరును భావించరాదు. నిష్కామభావనతో గీతను పరించుచు, అనుష్ణించుటయే సర్వశ్రేష్ఠము. అట్లు చేయువారికి అంతఃకరణశ్శిథియు, భగవత్త్రాప్తియు తప్పక లభించును.

I కార్యాన్నిధి -

1. మంత్రము :

ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతా యుయుత్సువః

మామకాః పాణ్ణవాశ్చైవ కిమకుర్వత సంజయ.

(1-1)

మొత్తము జపించవలసిన సంఖ్య - 25 వేలు;
 ఈ సంఖ్య ఎన్నిరోజులలో పూర్తిచేయవలెను? - 21 రోజులు;
 ఏ రూపమును ధ్యానించవలెను? - పార్థసారథి; ఫలితము - కార్యసిద్ధి.

2. మంత్రము :

ఏవం బుధేః పరం బుధ్యై సంస్తభ్యాత్మాన మాత్మనా
 జపిశత్తుం మహాబాహో కామరూపం దురాసదమ్. (3-43)

జపసంఖ్య - 41వేలు; జపకాలము (గడువు) 21 రోజులు; ధ్యానమూర్తి గోపాలకృష్ణుడు; ఫలితము - కార్యసిద్ధి.

3. మంత్రము :

యత్కురోషి యదశ్శాసి యజ్ఞహోషి దదాసి యత్
 యత్తపస్యసి కౌన్సేయ తత్త్వరుష్య మదర్పణమ్. (9-27)

జపసంఖ్య - 1½ లక్ష; జప కాలము - 50 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - కార్యసిద్ధి.

4. మంత్రము:

జ్ఞేయం యత్తత్ప్రవక్ష్యమి యజ్ఞైత్యాయతమశ్చతే
 అనాదిమత్తరం బ్రహ్మ న సత్తనాసదుచ్యతే. (13-13)

జనసంఖ్య - 5 లక్షలు; జప కాలము 150 రోజులు; ధ్యానమూర్తి పార్థసారథి, ఫలితము కార్యసిద్ధి. ఈ మంత్రమునే సంపుటపద్ధతి★లో 51 పర్యాయములు జపించినపుటికిని కార్యసిద్ధి చేకూరగలదు.

5. మంత్రము :

సర్వతః పాణిపాదం తత్పర్యతోఽక్షి శిరోముఖమ్
 సర్వతః శ్రుతిమల్లోకే సర్వమాయత్త తిష్ఠతి. (13-14)

జపసంఖ్య - 25 వేలు; జప కాలము 25 రోజులు; ధ్యానమూర్తి పార్థసారథి; ఫలితము కార్యసిద్ధి.

6. మంత్రము :

సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం ప్రజ
 అహం త్వయ సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యమి మాశుచః. (18-66)

ఈ మంత్రమును సంపుటరీతిగ 151 సార్లు జపించినచో సర్వకార్యములు సిద్ధించగలవు.

★ 'సంపుట పద్ధతి' అనగా నేమియో ఈ గ్రంథమునందు 52వ పేజీలో తెలుపబడినది.

II. రోగనాశము -

1. మంత్రము :

కుతస్తావ్ కశ్చల మిదం విషమే సముపస్థితమ్

అనార్యజుష్ట మస్వర్గ్య మక్షిరికర మర్జన.

(2-2)

జపసంఖ్య - 25వేలు; జప కాలము - 11 రోజులు;

ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - రోగనాశనము.

ఈ మంత్రమును సంపుట పద్ధతిలో 100 సార్లు జపించినప్పటికిని రోగములు శమించి పోగలవు.

2. మంత్రము :

మత్తః పరతరం నాన్యత్తించి దస్తి ధనజ్ఞయ

మంస సర్వమిదం ప్రోతం సూత్రే మణిగణా ఇవ.

(7-7)

జనసంఖ్య - $1\frac{1}{4}$ లక్ష; జపకాలము - 75 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము రోగనాశనము.

ఈ మంత్రమును సంపుటపద్ధతిలో 100 పర్యాయములు జపించినప్పటికిని రోగ వినాశమను ఫలితము సంభవించగలదు.

III. స్వప్నసిద్ధి -

1. మంత్రము :

కార్పుణ్యదోషోపహతస్వభావః

పృచ్ఛామి త్వం ధర్మసంమాధచేతాః

యిచ్ఛేయస్య న్యిశ్చితం బ్రూహితన్నే

శిష్యస్తేత్తాహం శాధి మాం త్వం ప్రపన్నమ్.

(2-7)

జపసంఖ్య - 51వేలు; జపకాలము - 21 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - స్వప్నసిద్ధి.

ఈ మంత్రమును సంపుటపద్ధతిలో 51సార్లు జపించినప్పటికిని స్వప్నసిద్ధి చేకూరగలదు.

2. మంత్రము :

వ్యామిశ్రేణేవ వాక్యేన బుద్ధిం మోహయీవ మే

తదేకం వద నిశ్చిత్య యేన శ్రేయోత్సమాప్నుయామ్.

(3-2)

జపసంఖ్య - 11 వేలు; జపకాలము - 11 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - స్వప్నాదేశము.

IV. విపత్తులు తొలుగుత -

1. మంత్రము :

లోకేతుస్నేష్టివిధా నిష్టో పురాప్రోక్తా మయూతునఘు

జ్ఞానయోగేన సాజ్ఞానాం కర్మయోగేన యోగినామ్.

(3-3)

జపసంఖ్య - 125 వేలు; జపకాలము; 41 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - విపత్తులు తొలగుట.

ఈ మంత్రమును సంపుట పద్ధతిలో 100 సార్లు జపించిననుగూడ విపత్తులు నశించిపోగలవు.

2. మంత్రము :

భోక్తారం యజ్ఞతపసాం సర్వలోకమహేశ్వరమ్

సుహృదం సర్వభూతానాం జ్ఞాత్వమాం శాంతి మృచ్ఛతి. (5-29)

జపసంఖ్య - 43 వేలు; జపకాలము - 21 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి. ఫలితము - విపత్తి నశనము.

V. పూర్వజన్మజ్ఞానము

1. మంత్రము :

అపరం భవతో జన్మ పరం జన్మ వివస్వతః

కథమేత ద్విజానీయాం త్వమాదో ప్రోక్తవానితి. (4-4)

జపసంఖ్య - 5 లక్షలు; జపకాలము - 150 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - పూర్వజన్మజ్ఞానము సిద్ధించుట.

ఈ మంత్రము సంపుట పద్ధతిలో 150 పర్యాయములు జపించినను పైన తెలిపిన ఫలితము చేకూరగలదు.

2. మంత్రము :

బహుని మే వ్యతీతాని జన్మాని తవ చార్షన

తాన్యహం వేద సర్వాణి న త్వం వేత్త పరాప. (4-5)

జపసంఖ్య - 6 లక్షలు; జపకాలము - 51 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - పూర్వజన్మజ్ఞానము సిద్ధించుట.

VI. ధనప్రాప్తి

1. మంత్రము :

యత్సృజ్యేః ప్రాప్యతే స్థానం తద్వైగైరపి గమ్యతే

ఏకం సాజ్యం చ యోగం చ యః పశ్యతి స పశ్యతి. (5-5)

జపసంఖ్య - 40వేలు; జపకాలము - 31 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - ఆకస్మిక ద్రవ్యప్రాప్తి.

ఈ మంత్రము సంపుటము గావించుకొని 51 సార్లు జపించినను పై ఫలితము లభించగలదు.

2. మంత్రము :

వక్తుమర్హస్యశేషణ దివ్య హ్యత్వవిభూతయః

యాభిర్విభూతిభిర్లోకానిమాంస్వం వ్యాప్య తిష్ఠసి. (10-16)

జపసంఖ్య - 36వేలు; జపకాలము - 31 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - లక్ష్మీప్రాప్తి.

3. మంత్రము :

అనేక బాహుదర వక్తనేత్రం
పశ్యామి త్వం సర్వతోఽనన్తరూపమ్
నాన్తం న మధ్యం నపునస్తవాదిం
పశ్యామి విశ్వేశ్వర విశ్వరూప!! (11-16)

జపసంఖ్య - 13వేలు; జపకాలము - 15 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము ధనప్రాప్తి.

4. మంత్రము :

యచ్చాపహసార్థ మసత్కృతోఽనీ
విహార శయ్యాసనభోజనేషు
ఏకోఽధవా ప్యాచ్యుత తత్సమక్షం
తత్క్షామయే త్వామహ మప్రమేయమ్. (11-42)

జపసంఖ్య - 1½ లక్ష; జపకాలము - 50 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - లక్ష్మీప్రాప్తి.

ఈ మంత్రము సంపుట పద్ధతిలో 100 సార్లు జపించినను పై ఘలితము చేకూరగలదు.

5. మంత్రము :

అదృష్టపూర్వం హృషితోఽన్ని దృష్ట్వ
భయేన చ ప్రవ్యధితం మనో మే
తదేవ మే దర్శయ దేవరూపం
ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస. (11-45)

జపసంఖ్య - 1½ లక్ష; జపకాలము - 50 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - పశ్వర్యప్రాప్తి.

ఈ మంత్రమును సంపుటరీతిగ 100 పర్యాయములు జపించుటవలనగూడ ఉపర్యక్త ఘలితము సిద్ధించును.

11వ అధ్యాయమునందలి ఈ క్రింది మంత్రములను ఇదియే సంఖ్యతో ఇదియే పద్ధతిలో జపించినను ఒక్కొక్క దానికిన్ని ఇట్టి ఘలితమే చేకూరగలదు.

అ. మా తే వ్యధా మా చ విమూఢభావ

దృష్ట్వ రూపం షోర మీదృజ్మమేదమ్
వ్యాపేతభీః ప్రీతమనాః పునస్త్వం
తదేవ మే రూప మిదం ప్రపశ్య. (11-49)

అ. ఇత్యర్జునం వాసుదేవస్తుభోక్త్వ
 స్వకం రూపం దర్శయామాస భూయః
 ఆశ్వాసయామాస చ భీతమేనం
 భూత్వా పున సౌమ్యవపు ర్మహత్త్వా. (11-50)

ఇ. దృష్ట్వేదం మానుషం రూపం
 తవ సౌమ్యం జనార్థన
 ఇదానీమస్మి సంఘత్తస్పచేతాః ప్రకృతిం గతః. (11-51)

ఈ. సుదుర్దర్శమిదం రూపం దృష్టవానసి యన్నమ
 దేవా అప్యస్య రూపస్య నిత్యం దర్శనకాజీక్షిణః. (11-52)

ఉ. నాహం వేదైర్వ తపసా న దానేన న చేజ్యయా
 శక్య ఏవంవిధో ద్రష్టుం దృష్టవానసి మాం యథా. (11-53)

6. మంత్రము:

నమః పురస్తా దథ పృష్టత స్తే
 నమోఽస్తుతే సర్వత ఏవ సర్వ
 అనన్తవీర్యమిత విక్రమస్త్యం
 సర్వం సమాపోషిత తతోఽసి సర్వః. (11-40)

జపసంఖ్య - $1\frac{1}{2}$ లక్ష; జపకాలము - 50 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - దారిద్ర్యనాశము.

VII. శత్రువులపై విజయము

1. మంత్రము :

ఒన్నరాత్మాఽఽత్మనస్తస్య యేనాత్మేవాత్మనా జితః
 అనాత్మనస్తు శత్రుత్వే వర్తేతాత్మేవ శత్రువత్. (6-6)

జపసంఖ్య - 21 వేలు; జపకాలము - 21 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - ద్వేషులపై విజయము.

2. మంత్రము :

అ. శనే శ్వనేరుపరమే ద్యుద్ధాయ ధృతిగృహీతయా
 ఆత్మసంస్థం మనః కృత్వా నకించిదపి చిన్నయేత్. (6-25)

ఆ. యతో యతో నిశ్చరతి మనశ్చంచల మస్థిరమ్
తతస్తతో నియమైతదాత్మనేవ వశం నయేత్.

(6-26)

జపసంఖ్య - 13 వేలు; జపకాలము - 26 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - శత్రువులపై విజయము.

VIII. సర్వప్రియత్వము -

1. మంత్రము :

యో మాం పశ్యతి సర్వత్ర సర్వంచ మయి పశ్యతి
తస్యాహం న ప్రణశ్యామి స చ మే న ప్రణశ్యాతి.

(6-30)

జపసంఖ్య - 5 లక్షల 10 వేలు; జపకాలము - 150 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - గోపాలకృష్ణుడు; ఘలితము - సర్వప్రియత్వము.

IX. బుణవిముక్తి

1. మంత్రము:

సర్వభూతస్థితం యో మాం భజత్యేకత్వమస్థితః
సర్వధావర్తమానోఽపి స యోగీ మయి వర్తతే.

(6-31)

జపసంఖ్య - 5 లక్షల 10 వేలు; జపకాలము - 157 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము బుణవిముక్తి.

2. మంత్రము :

తేషామహం సముధ్ధర్తా మృత్యుసంసారసాగరాత్
భవామి న చిరాత్మార్థ మయ్యావేశిత చేతసామ.

(12-7)

జపసంఖ్య - $1\frac{1}{2}$ లక్ష; జపకాలము - 50 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - బుణవిముక్తి.

ఈ మంత్రమును సంపుటరీతిగ 100 సార్లు జపించుట వలనను గూడ బుణవిముక్తి కాగలదు.

X. శత్రుబాధావిముక్తి

మంత్రము :

అభ్యాసయోగయుక్తేన చేతసా నాన్యగామినా
పరమం పురషం దివ్యం యాతి పార్థానుచింతయన్.

(8-8)

జపసంఖ్య - $1\frac{1}{2}$ లక్ష; జపకాలము - 50 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - శత్రుబాధావిముక్తి.

XI. సంతాన ప్రాప్తి

1. మంత్రము :

న చ మాం తాని కర్మణి నిబధ్వని ధనజ్ఞయ
ఉదాసీనవదాసీన మస్తకం తేము కర్మసు.

(9-9)

జపసంఖ్య - 1 లక్ష 90 వేలు; జపకాలము 210 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - సంతానప్రాప్తి.

XII. యోగక్కేమప్రాప్తి

1. మంత్రము :

అనన్యశ్శివయన్ మాం యే జనాః పర్యపాసతే
తేషాం నిత్యాభియుక్తానాం యోగక్కేమం వహమ్యహమ్.

(9-22)

జపసంఖ్య - 1½ లక్ష; జపకాలము - 75 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - యోగక్కేమప్రాప్తి.

XIII. సుఖప్రాప్తి -

మంత్రము:

పత్రం పుష్పం ఫలం తోయం యో మే భక్త్య ప్రయచ్ఛతి
తదహం భక్త్యపహాత మశ్చామి ప్రయత్నానః.

(9-26)

జపసంఖ్య - 1½ లక్ష; జపకాలము - 50 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - గోపాలకృష్ణుడు; ఫలితము - సుఖప్రాప్తి.
ఈ మంత్రమును సంపుటపద్ధతిలో 151 సార్లు జపించినప్పటికిని పై ఫలితము చేకూరగలదు...

XIV. భయనాశము -

1. మంత్రము :

మాం హి పార్థ వ్యపాత్రిత్య యేఉపి స్వఃః పాపయోనయః
శ్రీయోవైశ్వాస్తథాశ్చాద్రాస్తైఉపియాన్తి పరాంగతిమ్.

(9-32)

జపసంఖ్య - 1½ లక్ష; జపకాలము - 50 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - భయనాశము.

2. మంత్రము :

శ్రద్ధయా పరయా తప్తం తపస్తత్రివిధం నరైః
అఫలాకాణ్డక్కిభిర్ముకైస్మాత్త్వికం పరిచక్తతే.

(17-17)

జపసంఖ్య - 75 వేలు; జపకాలము - 15 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - శత్రుభయనాశము.

XV. సిద్ధులు కలుగుట -

మంత్రము :

మన్మనా భవ మద్భక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కరు
మామేవైష్యసి యుక్తేవ మాత్మానం మత్సరాయః. (9-34)

జపసంఖ్య - 20 లక్షల 10 వేలు; జపకాలము - 75 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - సిద్ధులు కలుగుట.

XVI. దుఃఖనాశము -

1. మంత్రము :

యో మా మజ మనాదించ వేత్తి లోకమహేశ్వరమ్
అసమ్మాఢస్స మర్యేషు సర్వప్రాపైః ప్రముచ్యతే. (10-3)

జపసంఖ్య - 1½ లక్ష; జపకాలము - 50 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - దుఃఖనాశము.

2. మంత్రము :

తేషాం సతతయుక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకం
దదామి బుధియోగం తం యేన మా ముపయాన్తి తే. (10-10)

జపసంఖ్య - 36 వేలు; జపకాలము - 31 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - విప్తినాశము.

3. మంత్రము :

శ్రేయో హి జ్ఞాన మభ్యసాత్ జ్ఞాన ధ్వనం విశిష్యతే
ధ్వనాత్కర్మపుష్టత్యాగ స్త్ర్యాగాచ్ఛాన్తి రనవ్తరమ్. (12-12)

జపసంఖ్య - 15 వేలు; జపకాలము - 21 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - దుఃఖవియోగము.

XVII. విఘ్ననాశము -

మంత్రము :

దివ్యమాల్యమృరథరం దివ్యగన్ధానులేపనం
సర్వాశ్చర్యమయం దేవమనన్తం విశ్వతోముఖమ్. (11-11)

జపసంఖ్య - 13 వేలు; జపకాలము - 15 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - విఘ్ననాశము.

ఈ మంత్రము సంపుట పద్ధతిలో 51 సార్లు జపించినపుటికిన్ని పై ఫలితము కలుగగలదు.

XVIII. ప్రేమవృద్ధి

1. మంత్రము :

త్వమాదిదేవః పురుషః పురాణ
స్త్వమస్య విశ్వస్య పరం నిధానమ్

వేత్తాఁ సి వేద్యంచ పరం చ ధామ
త్వయా తతం విశ్వమన్సురూప.

(11-38)

జపసంఖ్య - 15 వేలు; జపకాలము - 21 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - ప్రేమవృద్ధి.

2. మంత్రము :

జ్ఞానం జ్ఞేయం పరిజ్ఞాతా త్రివిధా కర్మచేదనా
కరణం కర్మ కర్తృతి త్రివిధః కర్మసంగ్రహః.

(18-18)

జపసంఖ్య - 15 వేలు; జపకాలము - 21 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - ప్రేమవృద్ధి.

XIX భూతప్రేత బాధానివారణ

1. మంత్రము :

వాయుర్వ్యమోఽగ్నిర్వ్యరుణశ్చాఙ్కుః ప్రజ్ఞాపతిస్వం ప్రపితామహశ్చ
నమో నమస్తేఽస్తు సహస్రకృత్యః పునశ్చ భూయోఽపి నమో నమస్తే. (11-39)

జపసంఖ్య - 15 వేలు; జపకాలము - 15 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - భూతప్రేత బాధానివారణ.

2. భూతప్రేతబాధ శమించుటకు ఈ క్రింది మంత్రమును సంపుటముగ 51 సార్లు జపించవచ్చును.

మంత్రము :

స్థానే హృషీకేశ తవ ప్రకీర్ణ్య జగత్పూప్యత్వమరజ్యాతే చ
రక్కాంసి భీతాని దిశోద్రవస్తి సర్వే నమస్యన్ని చ సిద్ధసజ్ఞాః. (11-36)

XX. ప్రసన్నత్వము -

మంత్రము :

పితాసి లోకస్య చరాచరస్య త్వమస్య పూజ్యశ్చ గురుర్గురీయాన్
న త్వయుమోఽస్త్యభ్యధికః కుతోఽన్యే లోకత్రయేఽప్యప్రతిమప్రభావ. (11-43)

జపసంఖ్య - 15వేలు; జపకాలము - 15 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఫలితము - ప్రసన్నత్వము.

XXI. గురుదేవులు తప్పులు మన్మించుట -

మంత్రము :

తస్మాత్మణమ్య ప్రణిధాయ కాయం
ప్రసాదయే త్వా మహా మీశ మీయైమ్
పితేవ పుత్రస్య సభేవ సభ్యైః
ప్రియః ప్రియాయార్థసి దేవ సోధుమ్. (11-44)

జపసంఖ్య - $1\frac{1}{2}$ లక్ష; జపకాలము - 50 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - గురుదేవులు తప్పులు మన్మించుట.

XXII. మృత్యుకాలజ్ఞానము -

మంత్రము :

యదా సత్త్వే ప్రవృద్ధేతు ప్రలయం యాతి దేహభృత్
తదోత్తమవిదాం లోకా నమలాన్ ప్రతిపద్యతే. (14-14)

జపసంఖ్య - 1 లక్ష; జపకాలము - 51 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - మృత్యుకాల జ్ఞానము.

XXIII. ఉదరరోగనాశము -

మంత్రము :

అహం వైశ్వానరో భూత్య ప్రాణినాం దేహమాశ్రితః
ప్రాణాపానసమాయుక్తః పచామ్యన్నం చతుర్యధమ్. (15-14)

జపసంఖ్య - $1\frac{1}{2}$ లక్ష; జపకాలము - 15 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - ఉదరరోగనాశము.

ఈ మంత్రము సంపుటరీతిగ 51 సార్లు జపించిననుగూడ ఉదరరోగము శమించును.

XXIV. దోషనాశము, క్రోధశమనము -

1. మంత్రము :

సర్వస్యచాహం హృది సన్మివిష్టో మత్తః స్నేతిర్జ్ఞాన మపోహనంచ
వేదైశ్చ స్తర్యేరహమేవ వేద్యో వేదాస్తక్యద్వేదవిదేవ చాహమ్. (15-15)

జపసంఖ్య - 1 లక్ష; 10 వేలు; జపకాలము - 110 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - క్రోధశమనము.

2. మంత్రము :

అనేకచిత్త విభ్రాన్తా మోహజాల సమావృతాః
ప్రసక్తాః కామభోగేషు పతన్తి నరకేత్తశుచో. 16-16

జపసంఖ్య - 10 వేలు; జపకాలము - 11 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - దోషనాశము.

3. మంత్రము :

త్రివిధం నరకస్యేదం ద్వారం నాశనమాత్మనః
కామః క్రోధస్తుధా లోభ స్తుస్మా దేతత్రయం త్యజేత్.

16-21

జపసంఖ్య - 1½ లక్ష; జపకాలము - 150 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - కామక్రోధలోభ విజయము.

XXV. వైభవప్రాప్తి -

1. మంత్రము :

యో మామేవ మసంమాఢో జానాతి పురుషోత్తమ్
స సర్వవిద్ధజతి మాం సర్వభావేన భారత.

15-19

జపసంఖ్య - 1½ లక్ష; జపకాలము - 50 రోజులు; ధ్యానమూర్తి - పార్థసారథి; ఘలితము - వైభవప్రాప్తి.

గీత - పారమార్థిక ఘలితములు

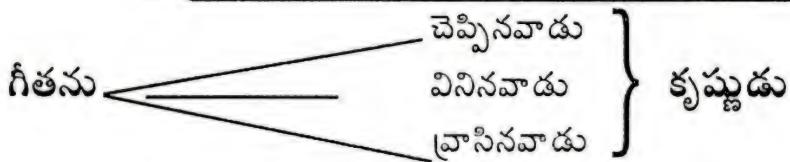
ఈ క్రింద తెలుపబడిన పారమార్థిక ఘలములు లభించవలెనని కాంక్షించువారు, వానికి అనుగుణమైన మంత్రమును ఇచ్చేట వివరింపబడినరీతిగా భక్తిపూర్వకముగ జపించినచో ఘలితమును బదయగలరు. ఈ మంత్రములు క్రిందటి వ్యాసమునందే పూర్తిగ ప్రాయబడియుండుటవలన ఇచట సంక్లేపముగ మాత్రము తెలుపబడినవి. ఒక్కొక్క ఘలమునకు అనేక మంత్రములు తెలుపబడినను విధి ప్రకారము ఒక్క మంత్రమును ఆయా సంఖ్యలో క్రూరముగ జపించినచో ఘలము అవ్యాము లభించగలదు.

ఫలము	మంత్రము	అధ్యాయము శ్లోకము	జపసంఖ్య	గడువు ఎన్ని రోజులలో	ధ్యానమూర్తి	సంపుటముగ ఎన్ని సార్లు
అంతఃకరణశ్లో	ధర్మక్షేత్రేకురుక్కేత్రే వ్యామిశ్రేష్టేవ వాక్యేన సర్వతః పాణి పాదం తత్.	1-1 3-2 13-13	25 వేలు 11 వేలు 25 వేలు	21 11 25	పాఠసారథి	
మానసతాపనాశము	కుతస్తావకశ్చలమిదం	2-2	25 వేలు	25	„	100
కామాదిశత్రువిజయము	ఏవంబుద్ధేః పరంబుద్య్య... అభ్యాసయోగయుక్తేన... త్రివిధం నరకస్యేదం... శ్రద్ధయా పరయాతప్తుం...	3-43 8-8 6-21 17-17	41 వేలు 1½ లక్ష 1½ లక్ష 75 వేలు	21 50 150 15	గోపాలకృష్ణుడు	
భక్తియందు దృఢత్వము	బహుాని మే వ్యతీతాని... యో మాం పశ్యతి సర్వత జ్ఞేయం యత్తత్త్వపక్షామి యో మామేవ మసంమూర్ఖో...	4-5 6-30 3-12 15-19	6 లక్షలు 5ల.10వే. 5 లక్షలు 1½ లక్ష	51 150 150 50	పాఠసారథి	51
చిత్తచాంచల్యనాశము	లోకేఱస్మిన్నివిధా నిష్టా...	3-3	1¼ లక్ష	41	„	100
సాధనయందలిపిఘ్నముల						
నాశము	భోక్తారం యజ్ఞతపసాం... దివ్యమాల్యమృరథరం...	5-29 11-11	43 వేలు 13 వేలు	21 15	„	
మనోజయము, ధ్యానయోగ్యత	శస్త్రశ్వనేరుపరమేత్... యతోయతోనిశ్చరతి వాయుర్వమోత్తగ్నిర్వరుణః శశాబ్దః: స్థానేహృషీకేశ తపప్రకీర్త్వ	6-25 6-26 6-25 11-39 11-36	„ 13 వేలు 26 15 వేలు 15 వేలు	15 26 15 15	„	
శరణాగతియోగ్యత	కార్పుణ్య దోషాపహత స్వభావః మాం హి పాఠ వ్యప్తిత్వ ... మన్మాభవ మధుక్తో... అపరం భవతోజన్మ...	2-7 9-32 9-34 4-4	51 వేలు ½ లక్ష 2ల.10వే. 5 లక్షలు	21 50 75 150	పాఠసారథి	51
విశ్వాసమందు దృఢత్వము	యత్సాంబ్ర్యోః ప్రాప్యతేస్థానం..	5-5	40 వేలు	31	„	150
సాంఖ్యనిష్ఠయందు యోగ్యత	సర్వభూతష్టితం యో మాం...	6-31	5ల.10వే.	157	„	51
జ్ఞానపరిపక్వత						
ద్వేషభావ వినాశము	బన్ధురాత్మాత్మనస్తస్య...	6-6	21 వేలు	21	„	
సర్వతభగవద్గుర్వనయోగ్యత	మతః పరతరం నాన్యత పత్రం పుష్పం ఫలం తోయం..	7-7 9-26	1¼ లక్ష 1½ లక్ష	75 50	పాఠసారథి	100
					గోపాలకృష్ణుడు	151

ఫలము	మంత్రము	అధ్యాయము కోకము	జపసంఖ్య	గదువు ఎన్ని రోజులలో	ధ్యానమూర్తి	సంపుటముగ ఎన్ని సార్లు
కర్మయోగ పరిపక్వత	నచమాం తాని కర్మాణి...	9-9	1 ల. 90వే	210	పార్షవారధి	
యోగక్షేమప్రాప్తి	అనన్యశ్శిష్టయన్తో మాం...	9-22	1 1/4 లక్ష	75	..	
భగవత్సుప	యత్కురోపి యదశ్శాసి...	9-27	1 1/2 లక్ష	50	..	
	వక్తు మర్మస్యశేషేణ...	10-16	36 వేలు	31	..	
భగవత్ప్రసన్నత్వము	పితాసి లోకస్య చరచరస్య...	11-43	15 వేలు	15	..	
భగవంతుడు తప్పులు } మన్మించుట	తస్మాత్ప్రణమ్య } ప్రణిధాయకాయం	11-44	1 1/2 లక్ష	50	..	100
భగవద్గుర్వనము	అదృష్టపూర్వం హృషితో ఉస్మీ దృష్టో...	11-45	1 1/2 లక్ష	50	..	
	మాతే వ్యధా మాచ విమూఢభావం	11-49	1 1/2 లక్ష	50	..	
	ఇత్యర్జనం వాసుదేవస్తథోక్తావ్...	11-50	1 లక్ష	50	..	
	దృష్టోదం మానుషం రూపం...	11-51	1 1/2 లక్ష	50	..	
	సుదుర్దర్శ మిదం రూపం...	11-52	1 1/2 లక్ష	50	..	
	నాహం వేదైర్వతపసా...	11-53	
పాపనాశము	యోమామజమనాదించ...	10-3	
దోషనాశము	శ్రేయో హి జ్ఞాన మభ్యసాల్..	12-12	15 వే	21	..	
	అనేకచిత్త విభ్రాన్తా...	16-16	10 వే	11	..	
వివేకప్రాప్తి	అనేక బాహుదర వక్తనేత్రం..	11-16	13 వే	15	..	100
	యచ్చాపహస్యార్థమసత్కృతో ఉసి	11-42	1 1/2 ల	50	..	
	అహం వైశ్వానరో భూత్యా ...	15-14	1 1/2 ల	15	..	51
ప్రేమవృద్ధి	త్వమాదిదేవః పురుషః పురాణః	11-38	15వే	15	..	
	జ్ఞానం జ్ఞేయం పరిజ్ఞాతా..	18-18	15వే	21	..	
యోగయుక్తుడగుట	తేషాం సతతయుక్తానాం...	10-10	36 వే	31	..	
మోహనాశము	నమః పురస్తాతథ పృష్టతస్తే...	12-7	1 1/2 ల	50	..	
భగవత్త్రాప్తికి యోగ్యత	తేషామహం సముద్ధరా...	12-7	1 1/2 ల	50	..	100
	సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య	18-66				
మృత్యుకాలమున	యదాసత్తేవప్రవృద్ధేతు...	14-4	1 ల	51	..	151
భగవత్సురణము	సర్వస్యధాహం హృదిసన్నివిష్టః...	15-15	1 ల 10వే	110	..	
క్రోధకమనము	దివ్యమాల్యమృరథరం...	11-11				51
విఘ్నునాశము						

గీతయొక్క అమోఘశక్తికి కారణము

ఎట్లనిన, గీతను చెప్పినవాడు కృష్ణుడని సర్వులకును విదితమే. వినినవాడు అర్జునుడు. అర్జునుడు కృష్ణుడటగునను సంశయము కలుగవచ్చును. ఆ సంశయమును భగవానుడే గీత 10వ అధ్యాయమున (విభూతియోగమున) తీర్చివెళెను. “పాణ్పువానాం ధనంజయః” - ‘పంచపాండవులలో అర్జునుడను నేను’ అని శ్రీకృష్ణుడచట పేర్కొనెను. కావున అర్జునుడు సాక్షాత్ శ్రీకృష్ణరూపమే యగును. ఇక ప్రాసినవాడో వ్యాసులు. వ్యాసులు కృష్ణుడెట్లుగును? ఈ సంశయమున్న అదే అధ్యాయములో నివారింపబడినది. “మునీనామప్యహం వ్యాసః”, ‘మునులలో శ్రీవేదవ్యాసుడని నేను’ అని భగవానుడు వాక్తుచేసును. కాబట్టి వ్యాసులు సాక్షాత్ శ్రీకృష్ణస్వరూపమేయని తేలినది. ఈ ప్రకారము ముగ్గురు కృష్ణులయొక్క దివ్య తపశ్చక్తి ఏకీభవించిన మహాత్ర గ్రంథమగుటచే గీత కిట్టి ఘనత చేకూరినది.

అదృష్టసంఖ్య - 18

గీతయందలి అధ్యాయములు	18
మహాభారతయథ్థము జరిగిన మొత్తము రోజులు	18
యుద్ధములోని సైనికసంఖ్య - (అక్షాహిణులలో)	18
మహాభారత గ్రంథములోని పర్వములు	18

అక్షాహిణి	21870	ఎనుగులు	2 + 1 + 8 + 7 + 0 = 18
		రథములు	
		గుట్టములు	
		కాల్పంట్లు	

మోక్షస్థాధసోపానములు*	అంతఃకరణ చతుర్షయము	-1	1 + 5 + 5 + 5 + 1 + 1 = 18
		-5	
		-5	
		-5	
		-1	
		-1	

★ దృష్టం దేహంచ వాగాది శ్రోత్రాదీంద్రియ పంచక్షేపాణాది పంచకం చైవ తథాఉత్సఃకరణమేవ చ ముక్తిస్థాధస్య సోపానా అష్టాదశ ఇతీరితాః ఏతాన్వుమేణ చారుహ్య బ్రహ్మాభూయాయ కల్పతే.

తా॥ దృష్టము, దేహము, పంచకర్మాదీంద్రియములు, పంచజ్ఞానేంద్రియములు, పంచప్రాణములు, అంతఃకరణ చతుర్షయము - అను ఈ పదునెనిమిదియు మోక్షస్థాధమునకు మెట్లుగా చెప్పబడినవి. వీనిని క్రమముగా దాటి ముముక్షువు పరబ్రహ్మస్వరూపఁడగుచున్నాడు.

మనుజునకు ‘మైనర్’ (Minor) తీరుకాలము (సంవత్సరములలో)	18
దేవాలయము మెట్లు	18
యజ్ఞములో బుత్యిక్కులు	18
ప్రప్రథమ ఉపనిషత్తగు ‘తాచావాస్య’ము లోని మంత్రములు	18
గీత 2వ అధ్యాయమున ‘ఆత్మవర్ణన’ శ్లోకములు	18
గీత 2వ అధ్యాయమున స్తితప్రజ్ఞలక్ష్మణ శ్లోకములు	18
దుర్గాదేవికి గల భుజములు	18

పదునెనిమిది సంఖ్య సాంఖ్యమతానుసారముగ “సౌత్రం” భావమును సూచించుచున్నదని, లేక వేదాస్తమతానుసారము “అహంబ్రహ్మస్మి” యను మహావాక్యముయొక్క అర్థమును స్ఫురింప జేయుచున్నదని పెద్దలు చెప్పుదురు.

అధ్యాయానుక్రమముగ గీతయందలి
వ్యక్తులు చెప్పిన శోకముల సంఖ్య

అధ్యాయము	ధృతరాప్యాడు	సంజయుడు	అర్పనుడు	శ్రీకృష్ణుడు	అధ్యాయము లోని మొత్తము శ్లో సంఖ్య	ఆయా వ్యక్తులు చెప్పిన మొత్తము శ్లో సంఖ్య
1	1	25	21	-	47	
2	-	3	6	63	72	
3	-	-	3	40	43	
4	-	-	1	41	42	
5	-	-	1	28	29	శ్రీకృష్ణుడు - 574
6	-	-	5	42	47	అర్పనుడు - 85
7	-	-	-	30	30	సంజయుడు - 41
8	-	-	2	26	28	ధృతరాప్యాడు - 1
9	-	-	-	34	34	మొత్తము - <u>701</u>
10	-	-	7	35	42	గీతశోకములు
11	-	8	33	14	55	
12	-	-	1	19	20	
13	-	-	1	34	35	
14	-	-	1	26	27	
15	-	-	-	20	20	
16	-	-	-	24	24	
17	-	-	1	27	28	
18	-	5	2	71	78	
	1	41	85	574	701	

గీతాశ్లోకముల ఛందోవివరణ

గీత యందు 5 ఛందస్నులు వాడబడినవి. అవి 'అనుష్టవ్, ఇంద్రవజ్జ, ఉపేంద్రవజ్జ, ఉపజాతి, విపరీతపూర్వ' అను నామములు గలిగియున్నవి. ఏ యే అధ్యాయమందు ఏ యే శ్లోకములు ఏ యే ఛందస్నులో నుపయోగింపబడినవో ఆ వివరము లన్నియు ఈ క్రింది తెలుపబడినవి. అవికాక మిగిలిన శ్లోకము లవ్యికలవో అవి యన్నియు అనుష్టవ్ ఛందస్నులోనే కలవు. వాని సంఖ్య మొత్తము 646.

ఛందస్ను	అధ్యాయము	శ్లోకముల సెంబరు	మొత్తం	
ఇంద్రవజ్జ	2	7,29	2	
“	8	28	1	
“	9	20	1	
“	11	20,22,27,30	4	అనుష్టవ్ 646 శ్లో
	15	5,15	2	ఇంద్రవజ్జ 10 శ్లో
ఉపేంద్రవజ్జ	11	18,28,29,45	4	ఉపేంద్రవజ్జ 4 శ్లో
ఉపజాతి	2	5,6,8,20,22,70	6	ఉపజాతి 37 శ్లో
“	8	9,10,11	3	విపరీతపూర్వ 4 శ్లో
“	9	21	1	గీతలోమొత్తం 701 శ్లో
“	11	15,16,17,19,21 23,24,25,26 31,32,33,34,36, 38,40,41,42,43, 46,47,48,49,50	24	
“	15	2,3,4	3	
విపరీతపూర్వ	11	35,37,39,44	4	

గీతా స్తోత్ర కదంబము

1. ఇదం గీతాశాస్త్రం పరమపురుషార్థేక నిలయం
 త్రికాళ్లం వేదార్థం సకల మిహ సంగృహ్య కథితమ్
 స్వయం శ్రీకృష్ణేన శ్రుతివిశదతత్త్వేన విభునా
 జపాద్భ్యానాజ్ఞానాచ్ముతమపి ఫలత్యేవ సుధియామ్.

ఈ గీతాశాస్త్రము పరమపురుషార్థేకమగు మోక్షమునకు నిలయము. కాండత్రయాత్మకమగు వేదముయొక్క అర్థమంతయు సంగ్రహింపబడి సర్వవ్యాపకుడగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మచేత నిట విశదముగ చెప్పబడినది. కావున ఇద్దానిని జపించినను, ధ్యానించినను, శ్రవణముచేసినను, దానియొక్క జ్ఞానమును సంపాదించినను, బుద్ధిమంతులకు తప్పక ఫలమును కలుగజేయగలదు.

2. రతాః కేచిద్యేగే విజితకరణాః సంయతధియః
 క్రియాజ్ఞాలే కేచిత్తుఖలవరసాస్వాదనపరాః
 రతాః శాస్త్రాభ్యాసే విశదమతయః కేచిదజడా
 వయంతు శ్రీకాన్తాననవచన మాస్వాద్య కృతినః.

కొండఱు తమ బుద్ధిని సంయమన మొనర్చి ఇంద్రియములను జయించి యోగమం దాస్తుకి కలిగియున్నారు. మఱికొండఱు రవ్యంత సుఖము కొఱకు అనేక క్రియాకాండములందు నిమగ్నులైయున్నారు. కొండఱు వివేకవంతులు తమ బుద్ధిని నిర్వల మొనర్చుకొని శాస్త్రాభ్యాసమునందు నిరతులై యున్నారు. కాని, మేమో, లక్ష్మీపతియగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మయొక్క ముఖారవిందము నుండి వెలువడిన వాక్యములను (గీతాశాస్త్రమును) గోలి కృతార్థులమైతిమి.

3. వార్షేయబ్రహ్మశైలా దృజుశతపథగా జ్ఞానవిజ్ఞానకూలా
 పార్థస్వే ప్రార్థనాత శ్శీర మమృతపహో ప్రత్యగానందసింధుమ్
 సంప్రాప్తార్థప్రవాహాప్రపతిత వితతాశ్వత్త మున్మూలయస్త్రీ
 గీతా స్పీతా నిమజ్ఞుః సకల కలిమలం స్వర్ధనీయం ధునీతే.

పరబ్రహ్మ స్వరూపుడగు శ్రీకృష్ణమూర్తియను పర్వత శిఖరమునుండి అర్బునని ప్రార్థనచే నుడ్చవించినదియు, వంకరలులేని పెక్కమార్గములతో గూడినదియు, జ్ఞాన విజ్ఞానములను తీర్థములు కలదియు, శాశ్వతమగు అమృతప్రవాహము గలిగియున్నదియు, ప్రత్యగాత్మయను ఆనందసముద్రమును చేరుచున్నదియు, తన పరమార్థమను ప్రవాహమునకు అద్భుగాపడియున్న (సంసార రూప) అశ్వత్థ వృక్షమును సమూలముగ ఛేదించివేయునదియు, తనయందు మునుగూరియొక్క కలికల్పమును హరించివేయునదియునగు గీత నిర్వల గంగాప్రవంతివలె శోభించుచున్నది.

4. ఆచార్యః సన్ని కుత్రాప్యతివిమలధియో వేదశాస్త్రగమనాం
దుష్టాపస్తావదాస్తే త్రిజగతి నితరా మాతృ తత్త్వపదేష్టా
ఏవం సత్యర్షనస్యాద్యుత వికలవతో వర్ణయతే కిన్న భాగ్యం
యస్యాచార్యస్య హతోః స్వయ ముపనిషదామర్థ ఆవిర్భూత.

వేదశాస్త్రముల నెఱిగినవారును, అతినిర్మలచిత్తులునగు గురువులు అచటచట దొరకవచ్చును. కాని కేవల మాతృతత్త్వమును అనుభవపూర్వకముగ బోధించు మహానీయులు ముల్లోకములయందును చాల అరుదుగా నుండురు. ఇట్లుండ, రణరంగమున బంధ్యాదులనుజూచి వికలచిత్తుడైయున్న ఆర్షుని భాగ్య మేమని చెప్పవచ్చునో కాని ఆతనికి గురురూపమున సాక్షాత్ ఉపనిషత్తులయొక్క సారమే మూర్తిభవించి విలసిల్లెను.

5. క్వ శాస్త్రం గీతాభ్యం హరిముఖ సరోజాద్విగలితం
క్వ చాస్యాకం బుధీ ర్యాషయవిషపజ్ఞే నిపతితా
తథాపి శ్రీకాంతప్రచురనుణలక్షీ విరచితం
కటాక్షం స్వచ్ఛాచ్ఛం హ్యానుసృతవతాం కిం న సులభమ్.

భగవానుని ముఖపద్మమునుండి వెలువడిన గీతయను ఈ మహాశాస్త్రమేచట! విషయములను విషపంకమున నిమగ్నమగు మాబుధ్ం ఎచట! అయినప్పటికిని అనంత సద్గుణ విలసితమై, నిర్మలమైనట్టి ఆ లక్షీపతియొక్క కటాక్షమును అనుసరించువానిచే అది సులభముగనే గ్రహింపబడగలదు.

వేదోదధిప్రమధితం వాసుదేవ సముద్ధర్తమ్
సన్మః పిబన్తి సతతం గీతామృత రసాయనమ్.

వేదములను క్షీరసముద్రమును మధించి శ్రీకృష్ణపరమాత్మ వెలికితీసినట్టి గీతామృతమును సత్పురుషులు నిరంతరము పాన మొనర్చుచున్నారు.

ఏకం శాస్త్రం దేవకీపుత్ర గీతం ఏకోదేవో దేవకీపుత్ర ఏవ,
ఏకో మహాస్తస్య నామాని యాని కర్మాయైకం తస్య దేవస్య సేవా.

శాస్త్రము లన్నిటియందును దేవకీతనయుడగు శ్రీకృష్ణమూర్తి గానమొనర్చిన గీతాశాస్త్రమొకటియే మేటి. దేవతలందఱియందును దేవకీసుతుడగు శ్రీకృష్ణదే గొప్పవారు. మంత్రములన్నిటి యందును ఆ శ్రీకృష్ణని నామములే సర్వశ్రేష్ఠములు. కర్మలన్నిటియందును ఆ శ్రీకృష్ణని సేవయే చాల గొప్పది.

భారతే సర్వవేదార్థో భారతార్థశ్చ కృత్స్నశః,
గీతాయామస్తి తేనేయం సర్వశాస్త్రమయా మతా.

సమస్త వేదములయొక్క సారము భారతమునందు కలదు. భారతముయొక్క సారమంతనో గీతయందు కలదు. కాబట్టి భగవధీత సర్వశాస్త్రమయమని చెప్పబడుచున్నది.

శ్రీ గోవిన్ధముఖారవిన్ధ మధునొమిష్టం మహాభారతే
గీతాభ్యం పరమం రహస్యమృషిణా వ్యాసేన విభ్యాపితమ్
వ్యాఖ్యాతం భగవత్ప్రాదైః ప్రతిపదం శ్రీశంకరాభ్యైః పున
ర్యస్ప్రం మధుసూదనేన మునినా స్వజ్ఞానశుద్ధ్యకృతమ్.

గోవిందుడు శ్రీకృష్ణపరమాత్మయైక్క ముఖపద్మమునుండి వినిర్గతమైనదియు, అత్యంత మధురమై యైప్పునదియునగు గీతయను పేరుగల పరమరహస్యము మహాభారతమున వ్యాసమహర్షిచే ప్రకటింపబడినది. శ్రీశంకర భగవత్పాదు లద్భానికి విపులముగ వ్యాఖ్యనోనర్చిరి. తిరిగి మధుసూదన సరస్వతి స్వకీయ జ్ఞానశుద్ధి కొడ్డకె దాని భావమును లోకులకు స్పష్టముగ నెఱుక పఱచెను.

భగవద్గీతా కించి దధితా గంగాజలలవకణికా పీతా,
సకృదపి యేన మురారిసమర్ప తస్య కరోతి యమోతపి న చర్చామ్.

ఎవడు భగవద్గీతను కొంచెమైనను అధ్యయనము చేయునో, గంగాజలమును రవ్యంతైనను త్రాగునో, విష్ణుమూర్తిని ఒక్క పర్యాయమైనను పూజించునో, అట్టివానిని గూర్చి యముడు చర్చింపడు. (మరణాహిత్యపదవిని అతడు పొందునని భావము.)

గేయం గీతానమసహస్రం ధ్యేయం శ్రీపతిరూప మజస్ం,
నేయం సజ్జనసజ్జే చిత్తం దేయం దీనజనాయ చ విత్తమ్.

భగవద్గీతను, విష్ణుసహస్రనామమును పరించవలెను. విష్ణుమూర్తియైక్క రూపమును ఎల్లప్పుడు ధ్యానించవలెను. సత్పురుషుల సాంగత్యమునందు చిత్తమును ప్రవేశింపజేయవలెను. దీనులగు జనులకు ధనమును దానము చేయవలెను.

గీకారం త్యాగరూపం స్వాతత్త్వబోధం తకారకమ్
గీతావాక్య మిదం తత్త్వం జ్ఞేయం సర్వముముక్కుభిః.

‘గీ’ అనగా త్యాగము, ‘త’ అనగా తత్త్వజ్ఞానము, ఇవ్విధముగ త్యాగమును, తత్త్వజ్ఞానమును బోధించునదే ‘గీత’ యని ముముక్కువులందఱును తెలిసికొనవలయును.

4 గ కారములు

గీతా గంగా చ గాయత్రి గోవిన్దేతి హృదిస్థితే
చతుర్భుక్కారసంయుక్తే పునర్జన్మన్ న విద్యతే

(మహాభారతము)

గీత
గంగ
గాయత్రి
గోవిందుడు

అను గకారముతో ప్రారంభించు నాలుగింటిని ఎవడు కలిగియుండునో,
అట్టివానికి పునర్జన్మన్నేదు. (అనగా జననమరణ రూపమగు సంసార
దుఃఖమునుండి ఆతడు విముక్తినొంది కైవల్యపదవి నధిష్టించునని
భావము. గీతాధ్యయనము, గంగాస్నానము, గాయత్రీమంత్రజపము,
గోవిందునిధ్యానము జీవితములో అతిముఖ్యములని గమనించవలను.)

గీతాచార్యస్తోత్రము

యస్యకృపాకటాక్షేణ సంసారోఽయం ప్రణశ్యతి
సర్వగం సచ్చిదాత్మానం తం వన్నే పార్థసారథిమ్.

ఎవరియొక్క కృపాకటాక్షముచే ఈ సంసారదుఃఖము నశించిపోవునో, అట్టి సర్వవ్యాపకుడును, సచ్చిదానందాత్మస్వరూపుడును, అర్జునసారథియునగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మకు నమస్కారము.

వ్యవహితపృతనాముఖం నిరీక్ష్య
స్వజనవధా ద్విముఖస్య దోషబుద్ధ్య
కుమతి మహర దాత్మవిద్యయా యః
స భవతు మే భగవాన్ గతిర్మకున్నః.

(భాగవతము - భీష్మస్తుతి)

ఇరుపక్కములందలి సేనలు యుద్ధమునకు సిద్ధమగుట జూచి స్వజనమును వధించుట దోషమని యెంచి యుద్ధముచేయ నొల్లకుండిన అర్జునుని విపరీతబుద్ధిని తన ఆత్మవిద్యోపదేశముచే తొలగించివైచినట్టి శ్రీకృష్ణభగవానుడు నన్ను బ్రోచుగాత!

యదిచ్ఛాతరిం ప్రాప్య గీతాపయోద్ధ
న్యమజ్జం గృహీతాతిచిత్రార్థ రత్నమ్
న చోతాతు మస్మి ప్రభుర్భర్త యోగాత్
న మే కొతికీనన్నసూనుః ప్రియః స్వాత్.

ఎవరిని గూర్చిన అభిలాష (భగవద్గృహీ) యను నౌకను గ్రహించి గీతాసముద్రమున మునింగి అందలి చిత్రవిచిత్రములైన (జ్ఞాన) రత్నములను గ్రహించి అనందపారవ్యముచే పైకి లేవజాలకున్నానో అట్టి పరమానందరూపైన ప్రభువగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మ నాకు ప్రియమును జేకూర్చుగాక!

శోకపజ్ఞనిమగ్నం యః సాంఖ్యయోగోపదేశతః
ఉజ్జిహోరార్జునం భక్తం స కృష్ణః శరణం మమ.

ఎవడు దుఃఖమును బురదలో కూరుకొనిపోయిన అర్జునుని తనజ్ఞానోపదేశముచే నుధరించెనో అట్టి శ్రీకృష్ణమూర్తియే నాకు శరణ్యము.

పీతం వాసో దధానం విజయరథగతం బ్రహ్మారుద్రాదివస్యం
భూమేర్ఘారం జిహీర్ఘం నవజలదరుచం శంఖచక్రాబ్జహస్తమ్
పార్థవ్యాజేన లోకం నిగమమనుసృతో యోజయన్తం మహేశం
ధ్యాయేన్నిత్యం సునేవ్యం సుజనమతిగృహం కృష్ణమానందకన్నమ్.

పీతప్సమును ధరించినవారును, అర్బునుని రథసారథియు, బ్రహ్మరుద్రాది దేవతలకును వంద్యులును, భూభారమును తీర్పుటకు అవతరించినవారును, నీలమేఘకాంతి కలవారును, చేతులందు శంఖచక్ర గదాపద్మములు గల్లియున్నవారును, అర్బునుని నెపమున లోకమునంతను వేదమార్గమున ప్రవర్తింపజేసినవారును, మహాశ్వరుడును, సత్పురుషుల పవిత్రబుద్ధియందు నివసించువారును, లెస్సగ సేవింపదగినవారును, అనందనిలయులునగు శ్రీకృష్ణమూర్తిని నిరంతరము ధ్యానించెదను.

**కాండత్రయాత్కం శ్రాప్తం గీతాభ్యం యేన నిర్వితమ్
అదిమధ్యానపట్టేషు తస్నై భగవతే నమః.**

అదిమధ్యంతములందు ఆతేసి అధ్యాయముల చోప్యన మొత్తము పదునెనిమిది అధ్యాయములు కల గీతయను అధ్యాత్మిక శాస్త్రమును ఎవరు బోధించిరో అట్టి శ్రీకృష్ణభగవానునకు నమస్కారము.

**అగ్రే కృత్యై కమపి చరణం జ్ఞానునైకేన తిష్ఠన్
పశ్చాత్మార్థం ప్రణయరసజ్ఞాషా చక్కుష్మావేక్షమాణః
సవ్యే తోత్రం కరసరసిజే దక్కిణే జ్ఞానముద్రాం
అబిభ్రాణోరథమధివసన్ పాతు నః సూతవేషః.**

ఈక కాలు ముందునకుచాచి, మఱియొక కాలి మోకాలుపై రథమున కూర్చొనియున్నవారును, వెనుకగానున్న అర్బునుని ప్రేమపూరిత నేత్రములతో పీక్కించుచున్నవారును, ఎడుచేతితో కళ్ళెమును పట్టుకొని యున్నవారును, కుడిచేతితో జ్ఞానముద్రను ధరించినవారునగు సూతవేషధారియైన శ్రీకృష్ణపరమాత్మ మమ్ములను రక్కించుగాక!

1. గీతను సాక్షాత్తు (Direct) గ వినినవాడు అర్బునుడైక్కుడేకాదు. ఇంకను ముగ్గురు కలరు. అర్బునుని రథముయొక్క టిక్కెముపై కూర్చొని హనుమంతుడు కూడ వినెను. వ్యాసులున్న వినిరి. వ్యాసుని యనుగ్రహముచే సంజయుడున్న వినెను. కావున గీతను నేరులో వినినవారు మొత్తము నలుగురు.
2. యుద్ధారంభమున అర్బునునకు కలిగిన అజ్ఞానసమ్మాహము శ్రీకృష్ణుని ముఖతః గీతయంతయు వినిన తరువాత తోలగిపోయినదని సామాన్యముగ జనులు తలంచు చుందురు. అందులకు “నష్టమోహః స్మృతిర్భా...” అను (18 వ అధ్యాయమందలి 73వ) గీతాశ్లోకమును వారుదహరించుదురు. నిజమే. కాని గీత 11వ అధ్యాయముయొక్క ప్రారంభమున అర్బునుడు ఈ క్రింది వాక్యములను పరిషేషించాడు.

**మదనుగ్రహయ పరమం గుహ్యమధ్యాత్మ సంజ్ఞితమ్
యత్త్వయోక్తం వచ్చేన మోహాయం విగతో మమ.**

(11-1)

“మహాత్మా! నా యందలి అనుగ్రహముచే మీరు బోధించినట్టి అతిరహస్యమగు ఈ అధ్యాత్మజ్ఞానము వలన నా అజ్ఞానము తోలగిపోయినది.”

అర్ఘునుని ముఖుతః వెలువడిన ఈ వాక్యముల ద్వారా అర్ఘునుని మోహభూంతి గీతను దాదాపు సగము (10 అధ్యాయములు) వినిపుడే తొలగిపోయినదని స్పష్టపడగలదు.

3. ‘గీతా’ గ్రంథముయొక్క ఆశయము ‘గీతా’ పదమును తలక్రిందులు చేసి చదివిన తెలియగలదు. ‘గీతా’ అను దానిని త్రిప్పి చదివిన ‘తాగీ’ యగును. అనగా ‘త్యగివి’ కమ్ము అని గీత బోధించుచున్నది!
4. ‘అశోచ్యాన్’ - (2-11) అను పదముతో శ్రీకృష్ణునిబోధ ప్రారంభమై, మధ్యలో ‘నత్యం శోచితుమద్దని’ (2-27) మున్నగు హెచ్చరికలతో గూడి తుట్టతుదకు ‘మాశుచః’ (18-66) అను వాక్యముతో పరిసమాప్తమైనది. కావున ‘శోకరాహిత్యమే’ గీత యొక్క ముఖ్యానిధాంతమని తేలుచున్నది.
5. గీతలో గల మొత్తము శ్లోకములు 700. 13వ అధ్యాయ ప్రారంభమునగల అర్ఘునుని ప్రశ్నయగు ‘ప్రకృతిం పురుషంచైవ - ‘అను శ్లోకమును గూడ కలుపుకొనిచో ఆసంఖ్య 701 కాగలదు.
6. గీతను రణరంగమున శ్రీకృష్ణపరమాత్మ అర్ఘునునకు బోధించిన దివసము మార్గశిర శుద్ధ ఏకాదశి. అది గీత యొక్క జన్మదినము. కాబట్టియే ఆ తిథియందు జనులు గీతాజయంతి జరుపుచుందురు.
7. మొట్టమొదట గీతను బయట ప్రచారముచేసినవాడు సంజయుడు.
8. ‘ధ’ కారముతో గీత ప్రారంభమై ‘మ’ కారముతో అంతమైనది. ‘ధ, మ’ అను ఆ రెండక్కరములమధ్యనే గీతయంతయు వెలుగుచున్నది*. మూర్తిభవించిన ధర్మమే గీతయని తెలుపుటకు అట్టి పదగుంభన ఏర్పడినదేమో!
9. ఒకరు క్రొత్తగా గీతాపుస్తకమును చదువప్రారంభించి ‘ధర్మంక్షేత్రే కురుక్షేత్రే’ అని పారపాటున చదివి ‘క్షేత్రేక్షేత్రే ధర్మంకురు’ (అన్ని చోట్లయందును ధర్మమును జేయుము) అని దానిని అన్యయించుకొని ‘ఈ ఒక్కముక్కను అచరణలో పెట్టిన చాలున’ని యొంచి ధర్మాచరణపరాయణు ఉయ్యేనట!
10. గీతను చెప్పినవాడు, వినినవాడు, ప్రాసినవాడు కృష్ణుడే @
11. గీతను చెఱిపోవేయునది గీత. (నొసటి ప్రాతము తుడిచివైచి జీవునకు కర్మాతీత, జన్మాతీత కైవల్యపదవిని ఒనగూర్చు అఖండశక్తి కలది గీతయని భావము.)
12. శ్రీ వేదవ్యాసులకు ‘18’ సంఖ్యాపై మక్కువ ఎక్కువ.
13. గీతయందు కొన్ని అధ్యాయములలోని శ్లోకములు సమానసంఖ్యలో కలవు. ఎట్లనిన -

1వ అధ్యాయమునందు,	6వ అధ్యాయమునందు -	47 శ్లోకములు కలవు.
4వ అధ్యాయమునందు	10వ అధ్యాయమునందు -	42 శ్లోకములు కలవు.
8వ అధ్యాయమునందు	17వ అధ్యాయమునందు -	28 శ్లోకములు కలవు.
9వ అధ్యాయమునందు	13వ అధ్యాయమునందు -	34 శ్లోకములు కలవు.
12వ అధ్యాయమునందు	15వ అధ్యాయమునందు -	20వ శ్లోకములు కలవు.

* ప్రాకృత భాషలో ‘ధర్మ’మును ‘ధమ్మ’ము అందురు. దృష్టాంతమునకు - ధర్మపదము అను బౌద్ధగ్రంథము ‘ధమ్మపదము’ అని పిలువబడుచున్నది. (ధమ్మ = ధర్మ)

@ దీనిని గూర్చిన వివరము ‘గీతయొక్క అమోఘశక్తికి కారణము’ అను శీర్షిక క్రింద యుదివఱకే తెలుపబడినది.

14. మహాభారతమునందు గీతయొక్క స్థానము భీష్మపర్వమున 25వ అధ్యాయము మొదలుకొని 42వ అధ్యాయము వఱకు గలదు.

15. గొప్ప గొప్ప సంస్కృత గ్రంథములు ‘అథ’ అను మంగళవాచకముతో ప్రారంభింపబడి ‘ఇతి’ అను మంగళవాచకముతో అంతమగుచుండును. గీతయందును ప్రారంభముట్టములలో ‘అథ వ్యవస్థితాన్ దృష్టేవ’ అను వాక్యమునందు ‘అథ’ అను పదమున్న, అంతమముట్టములో గల ‘ఇతి గుహ్యాతమం శాస్త్రం’ అను వాక్యమునందు ‘ఇతి’ అను పదమున్న కలవు. కావున ఆర్థసంప్రదాయమును గీత కాపాడినట్టేయగును.

16. కలియుగమునకు 38 సంవత్సరముల పూర్వము అనగా ద్వాపరయుగాంతమున గీత బోధింపబడినది. కలియుగము ప్రారంభించి క్రీ.శ. 1962 సంల్లా నకు 5063 సంల్లాలు అయినవి. కాబట్టి అప్పటికి గీత అవిర్భవించి 5101 సంవత్సరములు అగుచున్నవి★.

17. శ్రీకృష్ణని అవతారకాలము (ఉపాధి వయస్సు) 125 సంల్లాల 7 నెలల 8 రోజుల 30 ఘడియలు. గీతను బోధించుసమయమున శ్రీకృష్ణని వయస్సు - దాదాపు 87 సంల్లాలు.

18. (i) ‘యేన సర్వమిదం తతమ్’ అను వాక్యము గీతయందు 3 పర్యాయములు ప్రయోగింపబడినది. @ (‘ఎవనిచే ఈ సమస్తజగత్తు వ్యాపింపబడియున్నదో అట్టి పరమాత్మ’ యని దాని అర్థము)

(ii) ‘మన్మానా భవ మధ్యక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కరు’ అను వాక్యము గీత యందు 2 సార్లు ప్రయోగింపబడినది. (9వ అధ్యాయము 34 శ్లోకమందును మతియు 18వ అధ్యాయము 65 శ్లోకమందును). ‘నా యందే మనస్సును నిలుపుము, నా భక్తుడవుకమ్ము, నన్నే అర్పింపుము, నాకు నమస్కరింపుము’ అని దాని అర్థము.

★1962 సంల్లా పైగ గడచిన సంవత్సరములను ఈ సంఖ్యను కలుపుకొనచదువుకొనవలయును.

@ 1. అవినాశి తు తద్విధియేన సర్వమిదం తతమ్	(2-7)
2. యస్యాస్తఃస్థాని భూతాని యేన సర్వమిదం తతమ్	(8-22)
3. యతః ప్రవృత్తి రూపానాం యేన సర్వమిదం తతమ్	(18-46)

గీతయందలి కృష్ణర్జునుల నామములు

గీతయందు శ్రీకృష్ణపరమాత్మకు ఈ క్రింది నామాలేయములు వాడబడినవి -

అచ్యుతుడు	ఆద్యుడు	కేశసిషూదనుడు
అనంతుడు	కమలపత్రాక్షుడు	గోవిందుడు
అప్రతిమప్రభావుడు	కృష్ణుడు	జగత్తత్తు
అలసూదనుడు	కేశవుడు	జగన్నామాసుడు
జనార్దనుడు	భూతభావనుడు	వాహేయుడు
దేవుడు	భూతేశుడు	వాసుదేవుడు
దేవదేవుడు	మధుసూదనుడు	విశ్వమూర్తి
దేవవరుడు	మహాత్ముడు	విశ్వేశ్వరుడు
దేవేశుడు	మహాబాహావు	విష్ణువు
పరమేశ్వరుడు	మాధవుడు	సర్వుడు
పురుషోత్తముడు	యాదవుడు	సహస్రబాహావు
ప్రభువు	యోగి	పృష్ఠేకేశుడు
భగవంతుడు	యోగేశ్వరుడు	

గీతయందు అర్జునునకు ఈ క్రింది నామములు వాడబడినవి:

అనఫుడు	కురుప్రవీరుడు	తాత	భరతర్థభుడు
అనసూయుడు	కురునందనుడు	దేహభృతాంవరుడు	భరతశేషుడు
అర్జునుడు	కురుశేషుడు	ధనంజయుడు	భరతసత్తముడు
కపిధ్వజుడు	కురుసత్తముడు	పరశ్రపుడు	భారతుడు
కిరీటి	కొన్సేయుడు	పాండవుడు	మహాబాహావు
పురుష్మభుడు	గూడాకేశుడు	పార్థుడు	సవ్యసాచి

నిత్యస్నేహములగు కొన్ని గీతావాక్యములు

(బౌధమును సేవించిన మాత్రమే రోగము నయమగునట్లు, భవరోగము, శమించుటకు తదోషధరూపమగు భగవద్గీతను లెస్పుగ సేవించుచుండవలెను. నిత్యజీవితమునందు గీతను ఉపయోగించుకొనినపుడు మాత్రమే సంసార దుఃఖములు సమించగలవు. కావున సమయము దొరికినపుడెల్ల స్మరించుటకు, మననము చేయుటకు కొన్ని ముఖ్యమైన గీతావాక్యములు ఎల్లపుడు చేతియందుండవలెను. చీకటిలో పయనించు వానికి దీపమెంత ఉపయోగకారిగనుండునో, సంసారగాథాంధకారమున దిక్కుగానక తల్లడిల్లచుండు జీవునకు గీతా వాక్యము లంత ప్రయోజనకరములుగ నుండును. కావున ఇట్టి మహాద్వాక్యములు నిత్యజీవితములో నిరంతరము స్మృతిప్రథమున నుండుటకై వానిని కంఠస్తము చేయుటగాని, లేక ఇంటిగోడలపై, దూలములపై చక్కగ కనిపించులాగున ప్రాయించి యంచుకొనుటగాని, మంచిది. లేక కొన్ని బోర్రులపై ప్రాయించి ఇంటిలోగాని, ఆశ్రమములందుగాని కీలకస్తానములందుగాని వానిని ప్రేలాడగట్టి బహుకార్య నిమగ్నుడగు తనయొక్క దృష్టియందు అవి పదులాగున చూడవలెను. గీతయందలి వాక్యము లన్నియు ముఖ్యములైనప్పటికిని పారకులు సౌకర్యము కొఱకు కొన్నిటిని మాత్రమే ఇచట పొందుపఱచున్నాము.)

గీతావాక్యము

తాత్కర్యము

1. క్షుద్రం హృదయదౌర్ఘల్యం త్యక్త్వాత్మిష్టపరస్తప (2-3)	ఓ అర్పునా! నీచమగు హృదయదుర్భలత్వమును వీడి కర్తవ్యమునకు గడంగుము.
2. నాసతో విద్యతే భావో నాభావో విద్యతే సతః (2-16)	లేని దానికి ఉనికి లేదు; ఉన్నదానికి లేమి లేదు. (జగత్తు లేనిది; ఆత్మ యున్నది.)
3. నత్యేవాహం జాతునాసం నత్వం నేమే జనాధిపాః (2-12)	నీవు, నేను, ఈ రాజులు - అందఱును పూర్వము, ఇప్పుడు మున్నుందు ఎల్లపుడును ఉండువారము (అత్మకు వినాశము లేదు.)
4. న హన్యతే హన్యమానే శరీరే (2-20)	శరీరము చంపబడినను ఆత్మ చంపబడదు.
5. స్వల్పమష్యస్య ధర్మస్య త్రాయతే మహతోభయాత్ (2-40)	ధర్మము ఒకింతైనను గొప్ప భయము నుండి కాపాడును.
6. కర్మణ్యోవాధికారస్తే మాఘలేషు కదా చన	కర్మలను చేయుటయందే నీ కధికారము కలదు. కాని వాని ఫలమును కోరుటయందుకాదు.
7. సమత్వం యోగ ఉచ్యతే (2-48)	(కార్యము సిద్ధించినను, సిద్ధింపకున్నను) సమబుద్ధి కలిగి యందటయే యోగ మనబడును.
8. యోగస్థః కురు కర్మణి	దైవము (అత్మ) నందు నిలుకడ కలవాడైవై కర్మలను చేయుము.

9.	యోగః కర్మసు కౌశలమ్	(2-50)	కర్మయందలి నేర్పు (నిష్టామాచరణ) యోగమనబడును. (అట్టి యోగము నవలంబింపుము.)
10.	అశాస్త్రస్య కుతస్సుభమ్	(2-66)	శాంతి (చిత్తోపరతి) లేనివారికి సుఖమెక్కడ?
11.	కర్మజ్యాయో హ్యకర్మః	(3-8)	కర్మము చేయకపోవుటకంటే కర్మచేయుట మేలు. (తమోగుణ భూయిష్ణుని కంటే కార్యాచరణశిలుడు శ్రేష్ఠుడని భావము.)
12.	యుధ్యస్వ విగతజ్యారః	(3-30)	సంతాపము లేనివాడై యుధ్మము చేయుము (కార్యశిలుడవు కమ్ము)
13.	జహి శత్రుం మహాబాహో! కామరూపం దురాసదమ్	(3-43)	ఓ అర్జునా! దుర్జ్యేయమగుకామమను శత్రువును నశింపజేయుము.
14.	సర్వం కర్మాభిలం పార్థ జ్ఞానే పరి సమాప్యతే	(4-33)	సమస్త కర్మయు జ్ఞానమందు పరిసమాప్తిని బొందుచున్నది.
15.	న హి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్ర మిహ విద్యతే	(4-38)	ఈ ప్రపంచమున జ్ఞానముతో సమానమైన పవిత్రమైన వస్తువు మతియొకటి లేదు.
16.	శ్రద్ధావాన్ లభతే జ్ఞానం	(4-39)	శ్రద్ధకలవాడే జ్ఞానమును పొందును.
17.	న సుఖం సంశయాత్మనః	(4-40)	మనస్సునందు సంశయములు పెట్టుకొని యుండువానికి సుఖమెన్నటికిని లభింపదు.
18.	విగతేచ్ఛాభయక్రోధి యస్సుదా ముక్త ఏవ సః	(5-28)	కామక్రోధ భయాదులు లేనివాడు ఎల్లపుడును ముక్తుడే అయియున్నాడు.
19.	జ్ఞాత్వా మాం శాస్త్రి మృచ్ఛతి	(5-29)	నన్ను (అత్యను) తెలిసికొని జీవుడు పరమ శాంతిని బొందుచున్నాడు.
20.	ఉద్ధరేదాత్మనాత్మనం	(6-5)	తన్న తానే ఉద్ధరించుకొనవలెను.
21.	అత్యసంష్ఠం మనః కృత్వా న కించిదపి చిన్తయేత్	(6-25)	మనస్సును ఆత్మయందుంచి ఇతరమగు దేనిని కూడ చింతింపరాదు.
22.	అభ్యాసేన తు కాస్తేయ వైరాగ్యణ చ గృహ్యతే	(6-35)	మనస్సు అభ్యాసము చేతను, వైరాగ్యము చేతను నిగ్రహింపబడును.
23.	న హి కల్యాణకృత్యుచ్చిద్యర్గతిం తాత గచ్ఛతి	(6-40)	నాయనా! మంచి కార్యములు చేయువానికి ఎన్నదును దుర్గతి కలుగదు.
24.	మయి సర్వమిదం ప్రాతం సూత్రే మణిగణా ఇవ	(7-7)	దారమునందు మణులవలె ఈ సమస్త జగత్తు నాయందు అశ్రయించుకొనియున్నది.

25. మామేవ యే ప్రపద్యనే మాయా
మేతాం తరన్తితే (7-14) నన్నెవరు శరణు బొందుదురో, వారీ మాయను
దాటుదురు.

26. జ్ఞానిత్యాత్మైవ మే మతమ్ (7-18) జ్ఞాని సేనేయని నా నిశ్చయాభిప్రాయము.
(జ్ఞానికిని నాకును భేదము లేదు.)

27. వాసుదేవ స్పృహమితి (7-19) సమస్తము వాసుదేవుడే! (ప్రపంచమంతయు
భగవన్యయము.)

28. తస్యాత్పర్యేషు కాలేషు మా మను
స్వర యుధ్య చ (8-7) కావున ఎల్లకాలములయందును నన్ను స్వరించుచు
యుధ్యము చేయుము. (నీ స్వధర్మము నాచరింపుము.)

29. తేషాం నిత్యాభియుక్తానాం
యోగక్షేమం వహమ్యహమ్ (9-22) అనన్య చిత్తముతో నిరంతరము నన్ను ధ్యానించు
పుణ్యశీలుర యొక్క యోగక్షేమములను సేను
వహించెదను.

30. తత్కురుష్య మదర్పణం (9-27) నీవేది చేసినను నాకర్పింపుము.

31. న మే భక్తః ప్రణశ్యతి (9-31) నా భక్తుడు ఎన్నిటికిని చెడిషాడు (నశింపడు)

32. అనిత్య మసుఖం లోకమిమం ప్రాప్య
భజస్వ మామ్ (9-33) అనిత్యము సుఖరహితమైనట్టి ఈ లోకమును పొందిన నీవు
(శాశ్వత సుఖము కొఱకె) నన్ను సేవింపుము.

33. సర్వభూతపొతేరతాః (12-4) సమస్తప్రాణులకున్న మేలు కలుగజేయుట యందు
ప్రీతికలవారు నన్నే పొందుదురు.

34. తేషా మహం సముధ్రర్తా మృత్యు
సంసార సాగరాత్ (12-7) నన్ను ధ్యానించువారలను ఈ జననమరణరూప సంసార
సాగరమునుండి పైకి లేవ దీసెదను.

35. త్వాగా చాచ్ఛనిరన్తరమ్ (12-12) త్వాగము వలన శాంతి కలుగును.

36. యో మద్వక్తః స మే ప్రియః (12-14) ఎవడు నా యొడల భక్తి కలిగియుండునో అతడే నాకు
ప్రియుడు.

37. క్షేత్రజ్ఞం చాపి మాం విద్ధి సర్వ
క్షేత్రేషు భారత (13-3) ఓ అర్బునా! సమస్త ఉపాధులందును, ఆ ఉపాధులను
తెలిసికొను ప్రజ్ఞారూప పరమాత్మగనే నన్నెఱుగుము.

38. జన్మమృత్యు జరావ్యాధి దుఃఖ
దోషానుదర్శనం (13-9) జనన, మరణ, వార్ధక్య, రోగాదులందలి దుఃఖమును,
దోషమును మరల మరల చింతన చేయుచుండవలెను.

39. అవిభక్తం విభక్తేషు తజ్ఞానం విద్ధి
సాత్మ్యకమ్ (18-20) వేఱువేఱుగానుండు సమస్త వస్తువులయందును పరమాత్మ
ఏకమై నిండి యున్నట్లు తెలిసికొనుట సాత్మ్యకజ్ఞానమని
యోఱుగుము.

40. భక్త్య మామభిజానాతి (18-55) భక్తిచే నన్ను తెలిసికొనగలడు.

41. మచ్ఛిత్త స్వతతం భవ (18-57) ఎల్లప్పుడు నాయందే చిత్తమును నిలుపుము.

42. మన్మణా భవ (18-65) నా యందే మనస్సును సెలకొల్పుము.

43. మామేకం శరణం ప్రజ (18-66) నన్నుకనినే శరణు బొందుము.

సత్త శ్లో కీ రీ త

1. కవిం పురాణ మనుశాసితార
మణోరణీయాంస మనుస్వరేద్యః
సర్వస్య ధాతార మచిన్యరూప
మాదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్. (8-9)
2. ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహారన్మామనుస్వరన్
యః ప్రయాతి త్యజన్మేహం స యాతి పరమాం గతిమ్. (8-13)
3. మన్మనా భవ మద్భుక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కరు
మామేవైష్యసి యుక్తేవ మాత్మానం మత్సరాయః. (9-34)
4. స్థానే హృషీకేశ తవ ప్రకీర్త్య
జగత్ప్రహృష్యత్యనురజ్యతే చ
రక్షాంసి భీతాని దిశో ద్రవన్తి
సర్వే నమస్కాణి చ సిద్ధసంఘూః. (11-36)
5. సర్వతః పాణిపాదం తత్పర్యతో ఉక్కిశిరోముఖమ్
సర్వతః శ్రుతిమల్లోకే సర్వమాపృత్య తిష్ఠతి. (13-14)
6. ఊర్ధ్వమూల మధుక్షాభ మశ్వత్థం ప్రాహు రవ్యయమ్
ఛన్మాంసి యస్య పర్ణాని యస్తంవేద స వేదవిత. (15-1)
7. సర్వస్య చాహం హృది సన్నివిష్టో
మత్తః స్నేతిర్మాన మపోహనం చ
వేదైశ్చ సర్వే రహమేవ వేద్యో
వేదాన్త కృద్వేదవిదేవ చాహమ్. (15-15)

గీతా సారము

భగవద్గీత చివరి అధ్యాయములో శ్రీకృష్ణపరమాత్మ గీతాప్రబోధమునంతను క్రోడీకరించి సంక్లేపముగమూడు శ్లోకములలో చెప్పివెచెను. పరబ్రహ్మ సాక్షాత్కారమును జీవుడైవ్యధముగ పాందగలడో ఆ సాధనలువాని యందు చక్కగ వివరింపబడినవి. కావున ముముక్షువు లా శ్లోకములను కంఠస్తముచేసి భావమునునిరంతరము మనమనము చేయుచుండుట శ్రేయస్వరము. అవి యేవియనిన -

1. బుద్ధ్యవిశుద్ధయా యుక్తో ధృత్యైత్తుత్సునం నియమ్య చ
శబ్దాదీన్యషయం స్త్యక్త్వ రాగద్వేషా వ్యుదస్య చ. (18-51)

2. వివిక్త సేవీ లఘ్యాశీ యతవాక్యాయమానసః
ధ్యానయోగపరో నిత్యం వైరాగ్యం సముప్రాశితః. (18-52)

3. అహంకారం బలం దర్శం కామం క్రోధం పరిగ్రహమ్
విముచ్య నిర్వమః శాస్తో బ్రహ్మాభూయాయ కల్పతే. (18-53)

నిర్వల బుద్ధితో గూడి, ధైర్యముతో మనస్సును స్వాధీనపతుచుకొని, శబ్దాది విషయములను, రాగద్వేషములను విడిచిపెట్టి, ఏకాంతస్థలవాసియై, మితాపోరమును స్వీకరించుచు, శరీర వాజ్ఞనంబులనునియమించి, నిరంతరము ధ్యానయోగాభ్యాస మొనర్చుచు, వైరాగ్యమును లెస్సుగ నాశయించి, అహంకార బలదర్శములను, కామక్రోధములను, భోగ్యవస్తు పరిగ్రహమును బాగుగ త్యజించివైచి, మమకార రహితుడై, శాంతస్వభావము గలిగియుండు మహానీయుడు పరబ్రహ్మ సాక్షాత్కారము నొందుటకుసమర్పడగుచున్నాడు.

గీతయందలి ఉపమానములు

మహాత్ములు తాము బోధించు గంభీరతత్త్వములు జనసామాన్యముయొక్క హృదయమున నాటుట కొఱకై పెక్కు దృష్టింతములను వాడుచుందురు. తద్వారా క్లిప్ట్టభావములున్న జనులకు సులభముగ బోధపడుచుండును. రామాయణమునందు, యోగవాసిష్ఠ, భారత, భాగవతాదులందు, పెద్దల బోధలయందు దృష్టింతములు కోకొల్లలుగ వాడబడినవి. గీతయందు శ్రీకృష్ణమూర్తియు ఇట్టి పద్ధతినే అనుసరించి అనుపమ ఆధ్యాత్మిక తత్త్వములను చక్కటి సాదృశ్యముల ద్వారా బోధించుచు పోయెను. వారు తెలిపిన ఉపమానము లిచట పేర్కొనబడుచున్నవి -

1. మనుజుడు పాతబట్టలను విడిచి యితరములగు క్రొత్తబట్టల నెటుల ధరించుచున్నాడో; అట్లే ఆత్మయు పాతశరీరములను వదలి క్రొత్తశరీరములను ధరించుచున్నది. (2-22)
2. సర్వాత్మ జలముచే పరిపూర్ణమైన గొప్పజలాశయము లభింప; అత్తతీ స్వల్పజలముతో గూడిన బావి మొదలగు వానియందు మనుజున కెంత ప్రయోజన ముండునో, అనుభవజ్ఞాడగు బ్రహ్మజ్ఞానికి సమస్త వేదములందును అంత ప్రయోజనమే ఉండును. (2-46)
3. తాబేలు తన అవయవములను లోనికి ముడుచుకొనునట్లు యోగియగువాడు ఇంద్రియములను విషయములనుండి యెపుడు మరలించుకొనునో అపుడాతని జ్ఞానము స్థిరమైనదిగా నగుచున్నది. (2-58)
4. జలముచే సంపూర్ణముగా నిండింపబడినదియు, స్థిరమైన ఉనికి గలదియునగు సముద్రమును నదులు మొదలగువాని ఉదకము లే ప్రకారము ప్రవేశించుచున్నవో, ఆ ప్రకారముగా సమస్తమైన కోరికలు ఏ బ్రహ్మనిష్టనియందు ప్రవేశించి యణగిపోవుచున్నవో, అట్టి మహానీయుడే శాంతిని పొందునుగాని విషయాస్తకి కలవాడు కాదు. (2-70)
5. పాగచేత నిష్టో, దుమ్ముచే అద్దము, మావిచే గర్జమందలి శిశువు ఏలాగున కప్పబడియున్నవో ఆలాగున కామముచే ఆత్మజ్ఞానమున్న కప్పబడియున్నది. (3-38)
6. ఓ అర్జునా! లెస్సగ మండుచున్న అగ్ని ఏ ప్రకారము కట్టెలను భస్మమొనర్చునో ఆ ప్రకారమే జ్ఞానమను అగ్నియు సమస్తకర్మలను భస్మమొనర్చేయును. (4-37)
7. ఎవడు తాను చేయు కార్యములను పరమాత్మయందు సమర్పించి ఘలాస్తకిని (సంగమును) విడిచి చేయునో, అట్టివానికి తామరాకునకు నీరంటనట్లు పాపము లంటకుండును. (5-10)
8. ఏ ప్రకారము గాలి వీచనిచోటగల దీపము నిశ్చలముగ నుండునో, ఆ ప్రకారము ఆత్మధ్యానముందు లగ్నమైయున్న యోగియొక్క స్వాధీనచిత్తముకూడ నిశ్చల స్థితిని బొందియుండును. (కావున యోగిపుంగవుల నిశ్చలమనస్సునకు అట్టి దీపము యొక్క స్థితి ఉపమానముగ చెప్పబడినది.) (6-34)

9. అర్జునా! నా కంటె ఇతరమైనది యేదియును ఈ ప్రపంచమున ఒకింతైనను లేదు. దారమునందు మణులవలె నాయం దీ సమస్త ప్రపంచమున్న కూర్చుబడియున్నది. (7-7)

10. అంతటను సంచరించునదియు, గొప్పదియునగు వాయువు సర్వకాలములందును ఆకాశమునందెట్లు నిలిచియున్నదో, అట్లే సమస్తభూతములున్న నాయందున్నవని తెలిసికొనుము. (9-6)

11. ఓ అర్జునా! ఈ శరీరము క్షేత్రమని చెప్పబడుచున్నది. మతీయు దీనిని తెలియువాడు క్షేత్రజ్ఞుడని విజ్ఞలు పేర్కొనుచున్నారు. (13-2)

12. అతిసూక్ష్మమైయండుటచే సర్వవ్యాపకమగు ఆకాశము దేనిచేతను అంటబడక ఎట్లుండునో, అట్లే సర్వత్రవ్యాపించియున్న ఆత్మ దేహాదులచే నంటబడక యుండును. (13-33)

13. అర్జునా! సూర్యుడొక్కదు సమస్తలోకముల నెట్లు ప్రకాశింపజేయుచున్నాడో అట్లే క్షేత్రజ్ఞుడగు ఆత్మ దేహాది సమస్తక్షేత్రమును ప్రకాశింపజేయుచున్నాడు. (13-34)

14. దేనికి వేదములు ఆకులుగానున్నవో అట్టి సంసారరూప అశ్వత్థవృక్షము (రావిచెట్టు)ను వేళ్ళు పైన కొమ్మలు క్రిందగా గలిగియున్నదిగను, బహుకాలముండునదిగను పెద్దలు చెప్పుదురు. దాని నెవడెతుగునో ఆతడు వేదము నెత్తింగిన వాడగును. (15-1)

15. సంసారమను ఆ అశ్వత్థవృక్షముయొక్క కొమ్మలు గుణములచే వృద్ధినొందింపబడినవియు, విషయములను చిగుళ్ళగలవియు నయి పైకిని, క్రిందకును వ్యాపించి యున్నవి. దానివేళ్ళు మనుష్యులోకమునందు కర్మసంబంధము గలవియై క్రిందికి గూడ విస్తరించి యున్నవి. (15-2)

16. వాయువు - పుష్పములు మున్నగు వాసనగల పదార్థములనుండి బయలుదేరునపుడు, ఆ యా పదార్థముల నచటనే విడిచి అందలి గంధాణువుల నెట్లు తీసికొని పోవుచున్నదో, అట్లే జీవుడు ఒక దేహమును వదలి మతీయుక దేహమును పాందునపుడు శరీరము నచ్చటనే విడిచిపెట్టినను, దానియందుండు మనస్సు మొదలగు ఆరు ఇంద్రియములను, వాసనలను తీసికొని వెడలుచున్నాడు. (15-8)

17. నిష్పు పొగచే కప్పబడినట్లు సమస్త కర్మములున్న (దృశ్యరూప) దోషముచేత కప్పబడియున్నవి. (18-48)

18. ఓ అర్జునా! ఈశ్వరుడు సమస్త ప్రాణుల యొక్క హృదయస్థానమున నివసించి, యంత్రమున తగుల్గొన్నవారినివలె వారి నందరిని మాయచే త్రిప్పుచున్నాడు. (18-61)

గీతాభవనము

‘గీతా మే చోత్తమం గృహమ్’ - అని భగవద్యాక్యము. అనగా ‘నేను గీత నాశయించుకొని యున్నాను. గీత నాయుక్క నివాసగృహమ్’ని భావము. ఈ ప్రకారముగ గీతామాహాత్మ్యము గీతాగృహమునుగూర్చి భగవానుడు తెలిపియున్నాడు. ఆ గృహముయొక్క స్వరూప, స్వభావముల వివరము ఈ క్రింది తెలుపబడుచున్నది.

- గీతాసాధ వివరములు -

నిర్వాత

- శ్రీకృష్ణపరమాత్మ

అలంకరణకర

- శ్రీ వేదవ్యాస మునీంద్రులు

ఆకారము

- మూడంతస్తులు గలది.

పునాది

- అర్బున విషాదయోగము (ప్రథమాధ్యాయము)

మొదటి అంతస్తు

- 5 గదులు (2వ అధ్యాయమునుండి 6వ అధ్యాయమువఱకు) (సాంఖ్యయోగము, కర్కుయోగము, జ్ఞానయోగము, కర్మసన్మాయసయోగము, ఆత్మసంయుక్తయోగము - అనునవి.)

రెండవ అంతస్తు

- 6 గదులు (భక్తిషట్టుము - (7వ అధ్యాయమునుండి 12వ అధ్యాయము వఱకు) విజ్ఞానయోగము, అక్షరపరబ్రహ్మయోగము, రాజవిద్యారాజగుహ్యయోగము, విభూతియోగము, విశ్వరూపసందర్భయోగము, భక్తియోగము - అనునవి.)

మూడవ అంతస్తు

- 6 గదులు (జ్ఞానషట్టుము - (13వ అధ్యాయము నుండి 18వ అధ్యాయము వఱకు) క్వేత్రక్వేత్రజ్జ్విభాగయోగము, గుణత్రయవిభాగయోగము, పురుషాత్మమ ప్రాప్తయోగము, దైవాసురసంపద్యభాగయోగము, శ్రద్ధాత్రయవిభాగయోగము, మోక్షసన్మాయసయోగము అనునవి.)

నిర్వాణమునకు వలసిన సున్నము - కర్మ

నీత్సు - భక్తి

ఇటుక - జ్ఞానము.

గీతాభవనము అతివిశాలమైనది. అంతిమందరమైనది. అందలి ఒక్కొక్క గది యందు చిత్రవిచిత్రములైన అమూల్యపదార్థములు ఉంచబడినవి. ఆ భవనమునందు ఎవరైనను ప్రవేశించవచ్చును. జాతి మత కుల లింగ వివక్షత లేదు. ప్రవేశరుసుము లేదు. అట్లు ప్రవేశించి ఆ యా వస్తువులను నిరాటంకముగ దర్శించవచ్చును, స్పర్శించవచ్చును, ఎత్తుకొని ఇంటికి వెళ్ళివచ్చును. అడ్డుపెట్టువారులేరు. అటుంకపరచువారుండరు. ఒకపుడు శంకరాచార్యులు ఆ గీతాభవనములోనికేగి దాని సాందర్భమును చూచి ముగ్గులై తనయిచ్చవచ్చిన పదార్థముల నటనుండి గ్రహించివెళ్ళిరి. తదుపరి రామానుజాచార్యులు వచ్చిరి. మధ్యచార్యులు వచ్చిరి. అట్లే అనేకులు వచ్చి గీతాభవనమును సందర్శించి, అందలి వస్తువులను స్వీకరించి వెడలి పరమశాంతిని బడసిరి. కాని విచిత్రమేమనగా, ఎవరు ఎన్ని వస్తువులను పట్టుకొని వెళ్ళినను, తిరిగి ఆ భవనము సమస్తపదార్థములచే పరిపూర్ణమై అక్షయముగ దనరుచున్నది. ఇదియే గీతాభవనము యొక్క విజిష్టత. కావున ముముక్షువులెల్లరు ఈ గీతానామక మహాత్ముంగ సువిశాల భవనంబును కనులపండువుగ వీక్షించి, అందు బహుకాలము విశ్రాంతిగాని, సేదతీర్పుకొని, సంసారిక దుఃఖజాలమునుండి విముక్తులై పరమానంద మనుభవించి ధన్యలయ్యదరుగాక!

అధ్యాయకమముగ గీతాపారాయణ ఫలము

గీతయొక్క మహిమ అపారము. గీతాశ్లోకములయొక్క పారాయణ, జప, ధ్యానాదులవలన ఎన్నియో సత్తలితములు మనుజునకు చేకూరుచున్నవి. గీతయొక్క ఇట్టి అఖండశక్తిని గూర్చి పూర్వము లక్ష్మీదేవికి శ్రీమన్మారాయణుడు బోధింపగా, దానినే తిరిగి మహేశ్వరుడు పార్వతికి వివరించి చెప్పేను. ఈ విషయమంతయు పద్మపురాణమున గలదు. గీతయందలి ఒక్కట్ట అధ్యాయమును పారాయణము చేసినందువలన కలుగు అమోఘు ఫలితము కథారూపమున అందు చక్కగ చిత్రింపబడినది. పద్మపురాణాంతర్గతమగు అట్టి గీతాధ్యాయ మాహాత్మ్యము పారకుల ఉపయోగార్థ మిచట సంక్లేపముగ తెలుపబడుచున్నది -

1. ప్రథమాధ్యాయ ఫలము:- గీతాపారాయణము పూర్తిగగాని, లేక ఒక ఒక అధ్యాయముగగాని, లేక ఒక శ్లోకముగగాని, లేక శ్లోకార్థముగగాని, కడకు ఒక పాదముగగాని, కనీసము ఒక పదముగగాని భక్తిపూర్వకముగ నెవడు కావించునో ఆతడు సుశర్మవలె ముక్కుడగును. ఎట్లనిన - పూర్వము సుశర్మ యను బ్రాహ్మణుడు కలడు. ఆతడు విషయలోలుడై, దురాచారపరుడై, జీవితమును భ్రష్టమొనర్చుకొని, మరణించి, పెక్కు యమయాతనల ననుభవించి, తిరిగి మరుజన్మమున ఎమ్మ అయి పుట్టేను. అది భారముల మోయుచు మోయుచు ఒకనా డోక పర్వత ప్రాంతమున భారాధిక్యముచే క్రిందపడి మృతినొందెను. అద్దని దీనదశను జూచి ఆ మార్గమున బోపుచున్న కొండఱు దానికి సధ్యతులు కలుగుటకే తమ పుణ్యములోని కొంతభాగమును ధారబోసిరి. అందోక వేశ్యయు తానేమియు పుణ్యముచేయలేదని తలచి, ఏదైన చేసియుండినచో ఆ వృషభమున కర్పుంచితినని సంకల్పించెను. వేశ్యయొక్క పుణ్యముచే ఆ వృషభము పుణ్యలోకములకు జని మరల పూర్వజన్మ జ్ఞానముగల ఉత్తమ బ్రాహ్మణజన్మను బొందెను. అంతట నా బ్రాహ్మణుడు తనకు పూర్వజన్మమున సుకృతమును ధారబోసిన వేశ్యయింటికివెళ్లి ఆ సుకృత మెట్టిది యని యరయ, ఆమె యొక చిలుకను జూపి, ఆ చిలుక పలుకు వాక్యములను వినుటచేతనే తన చిత్తము పునీతమైనదని నుడివెను. అంతట వారిద్దులను ఆ చిలుకను సమీపించి ప్రశ్నింప, ఆ చిలుక పూర్వజన్మలో తానొక విద్యాంసుడననియు, గురుదూషణాది పాపములజేసి మరణించి తిరిగి చిలుకయ్యైపుట్టి అరణ్యములో దీనావస్తయందున్న తనను ఒక మునిపుంగవుడు తన యాశ్రమమునకు గొనిపోయి పోషించుండెననియు, అచ్చేట గీత ప్రథమాధ్యాయము నాతడు తన శిష్యులకు నిరంతరము బోధించుచుండగా విని క్రమముగ దాని నుచ్చరింపగల్గితిననియు, ఒకనా డోక దొంగ తన్నపహరించి యా వేశ్యకు అమ్మెననియు చెప్పేను. వేశ్యకు పాపవిముక్తి, సుశర్మకు సధ్యతి లభించెను.

**తస్మా దధ్యాయ మాద్యం యః పతతే శ్రుణుతే స్వరేత్
అభ్యోనేత్తస్య న భవేత్ భవాంభోధిర్మరుత్తరః.**

కాబట్టి గీత ప్రథమాధ్యాయమును ఎవడు పరించునో, శ్రవణము చేయునో, లేక స్వరించునో అట్టివాడు సంసారసాగరమును సులభముగ దాటిపోవును.

గీత ప్రథమాధ్యాయ పారాయణముచే - పాపవిముక్తి, పూర్వజన్మస్మృతి కల్పన.

2. ద్వితీయాధ్యాయఫలము:- పూర్వము దక్కించేశమున పురందరమను పట్టణమున దేవశర్మయను

బ్రాహ్మణు డోకడుండెను. అతడు పెక్క యాగములను, అతిథిపూజాదిసత్రీయలను ఆచరించినప్పటికిని మనశ్శాంతియు, ఆత్మజ్ఞానమున్న పాందక చింతాక్రాంతుడై యుండ, ఒకనా డాతని యుంటికి సాధుపుంగవు డోకడు రాగా, నాతనికి తనవృత్తాంతమెతీంగించి ఆత్మజ్ఞానోపాయము నర్థించెను. సాధు వతనిని తత్కార్యసిద్ధికే సాపురనగరమున మిత్రవంతుడను గొల్లవానియొద్దకు పంపెను. మిత్రవంతుడు దేవశర్యతో నిట్లు వచించెను. - 'నేనోకనాడు అడవిలో మేకలను మేపుచుండ పెద్దపులి యొకటి రాగా నేనును, నామందలోని జీవములున్న చిందరవందరగా పరుగెత్తుకొనిపోతిమి. కానీ ఆ స్థలమాహాత్మ్యమేమియోకాని ఒకచోట నామందలోని ఒక మేకయు, ఆ పులియు స్నేహముగా నుండుట మాచితిమి. వెంటనే సమీపముననున్న యొక వానరశ్రేష్ఠముద్వారా ఆచమత్కారమునకు హేతువు తెలిసికొంటివి. అదియేమనగా, ఆ ప్రాంతమున నోక దేవాలయమున సుకర్మయను నాతడు జ్ఞానప్రాప్తి కొఱకై ఈశ్వరోపాసనము చేయుచుండ ఒకనాడచ్చటికి ఒక అతిథి వచ్చి అతనికి హితమొనర్జుదలంచి గీత రెండవ అధ్యాయమును ఒక శిలాఘలకముపై చెక్కి దాని నభ్యసింపుమని చెప్పి అంతర్థానమొందెను. సుకర్మయు అట్లే నిత్యము గీత ద్వితీయాధ్యాయమును పారాయణమొనర్చుచు, అభ్యాసము చేయుచుండ కొంతకాలమున కతనికి చిత్తము నిర్వలమై ఆత్మజ్ఞానముదయించెను. ఆప్పటినుండియు ఆ పవిత్రాత్ముడు అడుగిదిన చోట్ల పునీతమై, రాగద్వేషరహితమై యొప్పరుచుండెను. నేనును వెంటనే ఆ శిలాఘలకము యొద్దకేగి గీత ద్వితీయాధ్యాయమును అభ్యసించి ఆత్మజ్ఞానానుభవము నొందితిని. నీవును అట్లే కావింపుము.' - మిత్రవంతుని యావాక్యములను విని దేవశర్యయు గీత రెండవ అధ్యాయమును పారాయణముచేయుచు, మననము గావించుచు క్రమముగ ఆత్మజ్ఞానమును బడసి బ్రహ్మపదప్రాప్తిచే కృతార్థుడయైను.

**శిక్షితస్నేన పూతాత్మా పత న్నధ్యాయ మాదరాత్
ద్వితీయ మాససాదోచ్చై: నిరవద్వం పరం పదమ్.**

గీత ద్వితీయాధ్యాయఘలము - ఆత్మజ్ఞానప్రాప్తి.

3. తృతీయాధ్యాయ ఘలము: పూర్వము జనస్థానమను నగరమున జడుడను బ్రాహ్మణుడుండెను. అతడు తన జాతికి తగిన ఆచారములను పరిత్యజించి విషయలోలుడై ధనాశాపరుడై వ్యాపారసిమిత్రము ఉత్తరదిశకు జని అటనుండి తిరిగి వచ్చుచుండ మార్గమధ్యమున నోక వృక్షము క్రింద చోరు లతనిని చంపివైచిరి. పాపాత్ముడగుటచే మరణానంతర మతడు పిశాచరూపమును బొందెను. కొంతకాలమునకు ధర్మాత్ముడైన అతని కుమారుడు తండ్రికి ఉత్తరక్రియలు జరుపుటకై కాశీనగరమునకు బోవుచు తోవలో తన తండ్రి వధింపబడిన వృక్షముక్రింద గూర్చాని గీత మూడవ అధ్యాయమును పారాయణము చేసెను.

తత్త్వాధ్యాయం స గీతాయా స్తృతీయం సంజబాప హ.

వెంటనే ఆకసమున తన తండ్రి భయంకర ప్రేతదేహమును వీడి దివ్యవిమానారూధుడై యుండుట జూచి 'తండ్రీ! ప్రేతత్వముపోయి నీకు దేవత్వము లభించుటకు కారణమేమి యని యాతని నడుగ 'నాయనా! నీచే పరింపబడిన గీత తృతీయాధ్యాయమును వినుటవలన నాకిట్టి దివ్యస్థితి చేకూరినది. ఇక నీవు కాశికిపోనక్కాఱలేదు. ఇంటికిపెళ్ళి ఇదే యుపాయముచే అనగా గీత 3వ అధ్యాయమును పారాయణము చేయుచు తద్వారా లభించిన పుణ్యమును ధారబోసి మన వంశజులందఱిని నరకలోకమునుండి ఉద్ధరింపుము' అని పలికెను. కుమారు డట్లే చేసెను. అప్పడు విష్ణుభగవానుడు యముని యొద్దకు

దేవదూతులను బంపి నరకలోకవాసులను, యమునినిగూడ వైకుంఠమునకు బిలిపించుకొనెను. అట యమధర్మరాజు విష్ణువును స్తోత్రముచేసి ఆతని యాజ్ఞవదసి నిజలోకమున కరిగెను. ఈ ప్రకారముగ గీత తృతీయధ్యాయముయొక్క పారాయణముచే మనుజుడు పాపరహితుడై దివ్యత్వమును బొందుచున్నాడు.

గీత తృతీయధ్యాయ ఫలము - పాపరహిత్యము, ప్రేతత్వవిముక్తి.

4. చతుర్థధ్యాయ ఫలము:- గంగానదీతీరమున వారణాశియను పట్టణము కలదు. అందలి విశ్వాధుని దేవాలయమున భరతుడు మహానీయుడు భక్తిశర్ధులతో నిత్యము గీత నాల్సి అధ్యాయమును పారాయణము సల్పుచుండెను.

నిత్య మాతృరత స్తుర్యం జపత్వధ్యాయ మాదరాత్ తదభ్యాసాదదుష్టాత్మా న ద్వంద్వేరభిభూయతే.

దానిచే నతడు పవిత్రుడై, సుఖదుఃఖ, శితోష్ణాదిద్వంద్వములందు సమబుద్ధిగలిగి యుండెను. ఒకపుడుతనికి మహాత్ములను సందర్శింప కుతూహలము జనింప, పర్యటనకు బయలుదేరెను. త్రోవలో నొకచోట రెండు రేగుచెట్లక్రింద విశ్రమించి గీత 4వ అధ్యాయమును పారాయణముచేసెను. తిరిగి అటనుండి వెడలునపుడు అచ్చోట రాలిన రెండు రేగుపంచ్ఛను తీసికొనిపోయెను. తదుపరి ఐదు దినముల కారెండు చెట్లును ఎండిపోవ, అందలి జీవులు పూర్వజన్మజ్ఞానముగల ఇరువురు బ్రాహ్మణబాలికలై యొకచోట జనించిరి. ఇట్లుండ యొకనాడాభరతమునీంద్రు ఆబాలికలగృహమునకేగ, వారాతనికి పూజాదుల నొనర్చి ఆతని యాదేశముపై తమ వృత్తాంతమునంతను ఇట్లు వివరించి చెప్పుడగిరి. ‘మహాత్మా! పూర్వము గోదావరీ తీరమున చిన్నపాపమును తీర్థ స్థలమున సత్యతపుడను యోగిపుంగవుడు ఫోరతపంచు సలుపుచుండెను. ఆతని తపస్సుచే తన పదవి కేమైన భంగము కల్పనేమోయని తలంచి ఇంద్రుడ్వానికి అంతరాయము కల్గింపనెంచి అప్పరసలమగు మా యిరువురిని అచ్చోటికి బంపెను. ఇంద్రుని యాజ్ఞనుసారము మేమా మునీంద్రుని చెంతకేగి సుమధురముగ నృత్యగానాదులను సలుప దొడగితిమి. దానిచే నతడు కోపోద్దీపుడై గంగాతీరమున రెండు రేగుచెట్లయి జన్మించులాగున మమ్ములను శపించెను. అంతట కరుణింపడని దీనచిత్తులమై మేము వేడుకొనగా ‘భరతుడను మహాత్ముడు మీచెంతకు వచ్చువఱకు మీకా వృక్షరూప ముండును. అనంతరము పూర్వజన్మస్మృతిగలవారై మానవజన్మయెత్తి క్రమముగ దేవతారూపమును బడయగలర’ని వాక్రుచ్చెను. మహాత్మా! ఇవ్విధముగ శాపవశమున రేగుచెట్లుగా నున్న మాచెంతకు పూర్వము తాము దయచేసి గీత చతుర్థధ్యాయమును పారాయణము చేసియుండిరి. తత్పులితముగ మాకు శాపవిమోచనము గల్లినది. ఫోరసంసారమునుండి మమ్ములను తరింపజేసిన మహానీయులగు తమ కివే మానమోవాకముల’ని ఆబాలికలిరువురును తమ భక్త్యంజలిని అమ్మునీంద్రున కర్పించి అప్పటినుండియు తామున్న గీత చతుర్థధ్యాయమును నిత్యము ఆదరముతో జపించుచు సుఖముగ నుండిరి.

కన్యే చతుర్థ మధ్యాయం జపేతాం నిత్యమాదరాత్

గీత చతుర్థధ్యాయఫలము - మానవులే కాదు, వృక్షాదులున్న దోషవిముక్తములై తరించుట.

5. పంచమధ్యాయ ఫలము:- మద్రదేశమున పురుకుత్సమును నగర మెండు కలదు. అందు పింగళుడను బ్రాహ్మణుడు వసించుచుండెను. అతడు స్వాకులోచితములగు వేదాధ్యాయనాది కార్యములను వదలి, సంగీతమును, నాట్యమును అభ్యసించి రాజుయొక్క ఆస్థానమున కొలువునందు చేరెను. ఆతనికి నీచకులమున బుట్టిన అరుణయను భార్య కలదు. ఆమె మతియొకనిని ప్రేమించి కాలము గడుపుచు, తన

స్వేచ్ఛాచారములకు పింగళుడు అడ్డగానుండునని తలంచి ఒకనాటిరేయి ఆతని తల పగులగొట్టి చంపి, మృతశరీరమును భూమియందు పాతిపెట్టిను. ఆమెయు తన దుష్టవృత్తిచే భగందర మను రోగముచే పీడితయై మరణించెను. చనిపోయిన పింగళుడు ఒకానోక యరణ్యములో గ్రధ్దగను, ఆతనిభార్య అచ్చోటనే చిలుకగను జన్మించి, పూర్వజన్మవేరముచే పరస్పరము కలహించుకొనుచు, ఒకనాడు అకస్మాత్తుగ జలపూరితమగు ఒక బుపిపుంగపుని పుట్టియందు పడి మృతినొందినవి. దూతలు వారిని యముని యొద్దకు గొనిపోవ, యముడు వారిని విడుదలచేసి ఉత్తమలోకములకు పోవునట్లు ఆజ్ఞ యొసంగెను. అది విని ఆ దంపతు లిరుపురును అనేక పాపకార్యములు చేసిన మాకిట్టి సద్గతి యేల లభించినదని ప్రశ్నింప యము డిట్లు పలికెను - ‘ఓ దంపతులారా! గంగాతీరమున వటువను పేరుగల బ్రహ్మవేత్త యొకడుండెను. అతడు నిత్యము గీత పదవ అధ్యాయమును పారాయణము చేయుచుండెను. దానిచే నతడు పునీతుడై సనాతనమగు పరబ్రహ్మమును జేరెను.

గీతానాం పంచమాధ్యాయ మావర్తయతి సర్వదా తేన పుణ్యేన పూతాత్మా యయో బ్రహ్మ సనాతనమ్.

ఆతని పుట్టియందుపడి చచ్చుటచే మీరున్న పవిత్రులైరి. కాబట్టి మీకిష్టమగు ఉత్తమలోకమును పాందులాగున ఆజ్ఞ నోసంగుచున్నాను.’ అనంతరము వారిరుపురును విమానారూధులై వైకుంఠమున కరిగిరి. ఈ ప్రకారముగ గీత పదవ అధ్యాయముయొక్క సంబంధముచే పశుపక్ష్యాదులున్న తరించిపోయెను.

గీత పంచమాధ్యాయ ఘలము - దోషపిముక్తి, పశుపక్ష్యాదులు కూడ తరించుట.

6. పష్టాధ్యాయ ఘలము:- పూర్వము గోదావరీనదీతీరమున ప్రతిష్టానమును నగర ముండెను. ఆ నగరమును ధర్మాత్ముడగు జానశ్రుతి యనురాజు పాలించు చుండెను. ఆ రాజుయొక్క ధర్మనిరతికి, ప్రజాహితకార్యములకు మెచ్చి దేవత లాతని ననుగ్రహింపగోరి హంసలరూపమున నాతని ప్రాసాదము కడకు ఆకాశమార్గమున వచ్చుచుండిరి. పురమును సమీపించునపుడు అందు భద్రాశ్వరు మున్నగు హంసలు తక్కినవానికంట వేగముగ ముందు పరిగెత్తినవి. అది చూచి తక్కిన హంసలు వానితో ఓయి! వేగముగ బోషు మహాతేజశ్శాలియగు జానశ్రుతి మహారాజు చెంత మీరిట్లు అవినయముగ ప్రవర్తించవచ్చునా? మెల్లగ పాందు. అని పలుక ఆ హంసలు ‘బ్రహ్మవేత్తయగు రైక్యనిముందు ఈ రాజుయొక్క తేజ మేపాటిది?’ అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. ఆ వాక్యములను తన మేదయందుండి వినిన జానశ్రుతి వెంటనే తన సారథిని బిలిచి రైక్యని వెతకి తీసికొని రావలయునని యాజ్ఞాపించెను. ఆతడట్లే బయలుదేఱి పెక్కు పుణ్యక్షేత్రములను గాలించి తుట్టుతుడకు కాశ్మీరదేశమున మాణిక్యేశ్వరాలయ ద్వారముకడ నోక బండియందు గూర్చానియున్న రైక్యని సందర్శించి ప్రణమిల్లి ‘మహాత్మా! తామిచట ఈ ప్రకారముగ నుండుటకు కారణమేమి’ యని యడుగ మేము పూర్ణమనోరథులము. మాస్యరూపము తెలియగోరిన యొదల కొంతకాలమిచట నుండవలసి యుందునని పలికెను. ఆవాక్యములను విని సారథి రాజకడకేగి జరిగిన వృత్తాంతమంతయు తెలియజేసెను. రాజు వెంటనే ఆ వైరాగ్యశిలుని సందర్శించి సేవింపనెంచి వెయ్యగోవులను, పట్టువ్స్తములను, ముత్యాలహారములను, వెంటదీసికొని రైక్యమునీందుని చెంత కేగి నమస్కరించి తాను దెచ్చిన వస్తువులను కానుకగా స్వీకరింపుడని ప్రార్థించెను. మునీందుడంతట కోపగించుకొని ‘ఓయి! నా విషయము నీకు తెలియదా? ఈ వస్తువులను తిరిగి నీవే తీసికొనిపొమ్ము. నాకక్కాఱలేద’ని పలుక రాజుతని పాదములను బట్టుకొని క్షమింపవేది, అతని యా మహాత్మ్యమునకు హేతువేమియని ప్రశ్నింప, ఆ రైక్యముని తాను గీత

ఆఱవ అధ్యాయమును ప్రతిదినము పారాయణము చేయుచుంటి ననియు, దాని ప్రభావముచే తనకట్టి వైరాగ్యాదులుదయించిన వనియు తెలిపెను.

గీతానాం షష్ఠి మధ్యాయం జపామిప్రత్యహం నృప తేనెవ తేజోరాజిర్భే సురాణామపి దుస్సహః.

ఏమ్యట రాజుతనికి బహుకాలము సేవాశుష్టులు జేసి, గీత ఆఱవ అధ్యాయము నతనివలన నేర్చుకొని తదభ్యాసవశమున క్రమముగ ముక్తిధామమునలంకరించెను. కావున గీత ఆఱవ అధ్యాయము యొక్క పారాయణ, అనుష్టానములచే జనులకు మోక్షప్రాప్తి అవశ్యము కలుగగలదు.

గీత ఆఱవ అధ్యాయఫలము - మోక్షప్రాప్తి.

7. సప్తమాధ్యాయ ఫలము:- పూర్వకాలమున పాటలీపుత్రమును నగరమున శంకుకర్ణుడను బ్రాహ్మణుడుండెను. అతడు తన బ్రాహ్మణవృత్తిని విస్తృంచి నిరంతరము ధనార్జనతత్త్వరుడై కాలము గడుపుచుండెను. ఒకనా డాతడు తన బంధుమిత్రాదులతో గూడి మతియొక గ్రామమునకు పయనమై పోవుచుండ మార్గమధ్యమున నోక సర్పముచే కఱవబడి మరణించెను. తదుపరి యాతడు సర్పమైపుట్టి పూర్వజన్మపు ధనాశాసంస్కారము లోన దాగియుండుటచే తా నిదివరకు భూమిలో దాచియున్న నిధిని సంరక్షించుచు ఒకనాటి రేయి తన కుమారులకు స్వప్నమున గన్నించి తాను వారి తండ్రిననియు, సర్పరూపమున తన నిధిని కాపాడుచున్నాననియు చెప్పేను. మఱునా దుదయమున వారు నిద్రలేచి నిధియున్న చేటిని త్రవ్యదొడగ నింతలో ఆ సర్పము లేచి శిష్టుడను కుమారునితో తన్న దీనదశనుండి ఉద్ధరించవలననియు, భగవద్గీత సప్తమాధ్యాయ పారాయణమే తన్న సద్గతికి గొనిపోగలదనియు వచింప, పుత్రులావిధముగనే చేసి తండ్రిని కడతేర్చిరి.

గీతానాం సప్తమాధ్యాయ మన్తరేణ సుధామయం జన్మోర్జురామృత్యుదుఃఖి నిరూకరణ కారణమ్.

అమృతపరిపూర్వమగు గీత ఏడవ అధ్యాయమును పారాయణము చేసినచో జీవులను జన్మజరామృత్యుదుఃఖము నుండి అది విడిపింపగలదు. శంకుకర్ణుని తనయులు గీత సప్తమాధ్యాయమును పరించుటచే తండ్రికి సర్పజన్మ వదలిపోయి దివ్యత్వము లభించెను. పుత్రులును తండ్రి ద్రవ్యమును దానధర్మములకు వినియోగించి, సుచరితులై గీత సప్తమాధ్యాయమును నిరంతరము జపించుచు భగవద్జ్ఞానమును బొంది ముక్తులైరి.

సప్తమాధ్యాయ జపతో ముక్తిభూజోఽభవం స్తతః దేవ మిష్టతమం జ్ఞాత్యా నిర్వాణార్పిత బుధ్యయః.

కాబట్టి గీత సప్తమాధ్యాయ పారాయణముచే మానవులేకాక, పితృదేవతలు, సర్వాది సీచయోనులందు జన్మించినవారుకూడ మోక్షభాగులగుచున్నారు.

గీత సప్తమాధ్యాయ ఫలము - మానవులు, పితృదేవతలు, సరీసృపాదులుకూడ తరించుట.

8. అష్టమాధ్యాయ ఫలము:- దక్కించేశమున ఆమర్ధకమును ప్రసిద్ధనగరమున భావశర్యయను బ్రాహ్మణుడు నివసించుచుండెను. అతడు పెక్కు అనుచిత కార్యము లొనర్చుచు జీవితమును భ్రష్టమొనర్చుకొనెను. వేశ్యాలోలుడై మధుమాంసములను భక్తించుచుండెను. కాలక్రమమున నతడు అజీర్ణవ్యాధిచే పీడితుడై మరణించి (తాటికల్లును గూర్చిన సంస్కారమువలన) ఒకానోకచోట తాటిచెట్టయి జన్మించెను. ఇట్లుండ కుశివలుడను బ్రాహ్మణుడు దానముల నధికముగ పరిగ్రహించుచు ధర్మకార్యము లెవ్యియు చేయక జీవితమును గడుపుచు కాలవశమున మృత్యువాతబడి బ్రహ్మరాక్షసుడై జన్మించెను. అతని భార్యయగు కుమతియు బ్రహ్మరక్షసియై పుట్టిను. వారిరువురును ఆ తాటిచెట్టునీడక్రింద కూర్చునియుండ భార్య భర్తతో 'నాథా! మనకీబ్రహ్మరాక్షసరూప మెట్లు పోగలద'ని ప్రశ్నింప, భర్త 'బ్రహ్మవిద్యోపదేశముచేతను, అధ్యాత్మవిచారణచేతను, కర్మముయొక్క రహస్య మెఱుగుటచేతను తోలగిపోగలద'ని నుడివెను. ఆ వాక్యములను విని భార్యయగు కుమతి 'కిం తద్వహ్మా కిమధ్యత్తుం కిం కర్మపురుషోత్తమ' - బ్రహ్మమనగా నేమి, అధ్యాత్మమనగా నెయ్యది, కర్మముయొక్క తత్త్వమేమి?' యని ప్రశ్నించి అప్రయత్నముగ గీత అష్టమాధ్యాయము యొక్క ప్రథమశ్లోక పూర్వాధ్యమును సంస్కరించెను. ఆ గీతావాక్యముయొక్క శ్రవణమాత్రముచేతనే తాటిచెట్టుగనున్న భావశర్యయు, బ్రహ్మరాక్షసుడుగనున్న కుశివలుడున్న, స్వరణ మాత్రముచే కుశివలుని భార్యయు విముక్తులై నిజరూపంబులను బడసిరి. అందు కుశివలదంపతులు తత్కాలమున నటకేతెంచిన విమానము నధిష్ఠించి దివ్యలోకమునకు జనిరి. భావశర్యయు ఆ గీత అష్టమాధ్యాయ అర్థశ్లోకమును ప్రాసిపెట్టుకొని, కాశిపట్టణమున కేగి దానిని బాగుగ జపించుచు, అర్థమును మననము చేయుచు శ్రీహరినిగూర్చి ధ్యానింపదొడగెను. విష్ణుమూర్తియు నాతని జపతపములకు మెచ్చి యాతనికి మోక్షమును ప్రసాదించెను. ఆతని తపస్సుచే నరకవాసులగు ఆతని వంశస్థులున్న తరించిపోయిరి.

జపన్ గీతాష్టమాధ్యాయ శ్లోకార్థం నియతేష్టియః

సంతుష్టవా నహం దేవి తదీయ తపసా భృషమ్.

ఇవ్విధముగ గీత అష్టమాధ్యాయ పారాయణముచే బ్రహ్మరాక్షసత్వు, వృక్షత్వాది సమస్తదోషములు తోలగి జీవునకు ముక్కి లభించగలదు.

గీత అష్టమాధ్యాయఫలము - సమస్త దుర్గతి నివారణ, మోక్షప్రాప్తి.

9. నవమాధ్యాయ ఫలము:- పూర్వము నర్మదానదీ తీరమున మహిమ్మతి యను పట్టణమున మాధవుడను బ్రాహ్మణుడుండెను. ఆతడు గొప్ప విద్యాంసుడు. మతియు ధర్మప్రవృత్తి కలవాడు. ఒకపుడాతడోక యాగము చేయదలంచి అందు బలియిచ్చుట కొఱకై ఒక మేకను దెచ్చెను. సరిగా బలియిచ్చు సమయమున ఆ మేక 'ఓ ద్విషోత్తమా! ఈ యాగమువలన నీకు శాశ్వతఫలిత మేమియు చేకూరదు. మతియు పశువును హింసించుటవలన నాకు పట్టిన దుర్గతియే నీకును పట్టగలదు' అని విప్రునితో బలుకగా నంతట నాబ్రాహ్మణుని కోరికపై అమేక తన పూర్వవృత్తాంతము నిట్టు చెప్పదొడగెను - ఓ విప్రుడా! పూర్వము నీవలేనే నేనున్న బ్రాహ్మణవంశమున జన్మించితిని. ఒకనాడు నాపుత్రుడు రోగ్రగ్రస్తుడుకాగా, నాభార్యయొక్క ప్రేరణచే రోగశాంతికాఱకై ఒక మేకను చండికా దేవికి బలి యిచ్చితిని. మేకయొక్క ఆ హృదయవిదారక దృశ్యమును చూచుచున్న దాని తల్లి నన్న మేక జన్మ యెత్తులాగున శపించెను. కావుననే అనేక నీచజన్మలను బొంది ఇప్ప ఢీప్రకారము మేకనై పుట్టి బాధల నొందుచున్నాను! ఆ వాక్యములను విని బ్రాహ్మణుడు నిర్వేదమొంది ఆత్మంతిక సుఖప్రాప్తికే మార్గమును తెలుపుమని వేడగా, ఆ మేక యిట్లు ప్రత్యుత్తరమొసగెను

పూర్వము కురుక్కెతమను నగరమున చంద్రశర్య యను రాజు ఒకనాడు సూర్యగ్రహణకాలమున బ్రాహ్మణునకు కాలపురుషదానము చేయదలచి ఉత్తముడగు విప్రుని రప్పించి యథావిధిగ నట్లనర్చేను. వెంటనే ఆ కాలపురుషవిగ్రహమునుండి చండాల దంపతు లుధ్వవించి దానప్రతిగ్రహీతయగు ఆ బ్రాహ్మణుని బాధింపదొడగిరి. కాని తత్కణమే యాతడు గీత నవమాధ్యాయమును పారాయణము చేయసాగెను. అపు దాయధ్యాయమునందలి ఒక్కొక్క అక్కరమునుండి ఒక్కొక్క విష్ణుదూత యావిర్భవించి ఆ చండాల దంపతులను దూరముగ పారదోలిరి. రాజుశ్శర్యపడి ఏ మంత్రమును జపించుటచే బ్రాహ్మణు దాభయంకరమగు ఆపత్తును దాటగల్లేనని యదుగ, అంతట నా విప్రోత్తముడు తాను గీత తొమ్మిదవ అధ్యాయమును జపించితిననియు మతియు తానెల్లపుడు గీత నవమాధ్యాయమునుపారాయణము చేయు చుందుననియు, దానిచే సమస్త ఆపదలు, ప్రతిగ్రహణ దోషములు తొలగిపోవు చున్నవనియు, వచింపగా రాజున్న అతనివలన ఆ అధ్యాయమును బాగుగ నభ్యసించెను. దానిచే నిరువరును ముక్కులేరి.

1. గీతాయా నవమాధ్యాయమంత్రమాలా మయాస్నేతా తన్నాహత్వమిదం సర్వం త్వ మవేహి మహీపతే.

2. గీతాయా నవమాధ్యాయం జపామి ప్రత్యహం నృప నిస్తీర్ణశ్చాపద స్తేన కుప్రతిగ్రహణ సంభవః.

మేక యిట్లు పలుక నంతట ఆ బ్రాహ్మణుడు మేకను చంపక వదలివైచి సదా గీత నవమాధ్యాయమును శ్రద్ధతో పారాయణము చేయుచు అంతమున పరమాత్మ పదమును బొందెను. కాబట్టి గీత నవమాధ్యాయ పారాయణముచే ప్రతిగ్రహణాది జనిత దోషములు నసించుటయే గాక తుదకు మోక్షమున్న లభించును.

గీత నవమాధ్యాయఫలము - ప్రతిగ్రహణదోష వినాశము, ముక్కి.

10. దశమాధ్యాయ ఫలము:- కాశిపట్టణమున ధీరబుద్ధియను బ్రాహ్మణుడుండెను. అతడు జితేంద్రియుడై పరమేశ్వరునియందు ఉత్సుటభక్తి కలిగియుండెను. పరమ పునీతచిత్తుడగుటచే ఆ బ్రాహ్మణు డెచ్చటికేగిన, అచటకు ఈశ్వరుడున్న ఆతని వెంట బోవుచుండెను. అది చూచి భృంగిరిటుడు అట్లనర్చుటకు కారణమేమియని శివుని ప్రశ్నింప ఆతడిట్లు వచించెను - పూర్వము కైలాసమున, పున్మాగవనమున నొక వెన్నెలరాత్రియందోక తిన్నెపై నేను గూర్చినియుండ ఆకసమునుండి యొక నల్లటి పక్కి నాయొద్దకువచ్చి ఒక పద్మమును సమర్పించి ప్రణమిల్లెను. ‘నీవెవరవు? నీ వృత్తాంతమేమి?’ యని నేను ప్రశ్నింప ఆ పక్కి యిట్లు వచించెను - నేను బ్రాహ్మణేవుని హంసను. సౌరాష్ట్రదేశమున నొక తామరకొలను కలదు. అందలి తామరతూండ్రును భుజించి ఒకనాడు నే నాకసమున కెగుర వెంటనే క్రిందపడిపోతిని. నా శరీరము నలుపెక్కెను. ఏల యిట్లు జరిగెనని నేనాశ్శర్యముగ చూచుచుండ నింతలో ఆ పద్మసరోవరమునుండి “లెమ్ము!” అను శబ్దము వినబడగా నేనచటికేగి చూడ నొక పద్మలత కనిపించెను. ఆ లత నాతో నిట్లు చెప్పడుతగెను - ‘నీవు ఆకాశమున నెగురుచు నన్న దాటిపోతివి. తత్పులితముగ నీశరీరము నలుపుదనము బొందినది. మతియు నీవు క్రిందపడిపోతివి. నాముఖగంధము నాప్రూణించుటచే ఇఱువదివేల తుమ్మెద లిపుదే దివ్యరూపమునొంది స్వర్గమున కేగినవి. ఈ నా ప్రభావమునకు కారణమేమనగా పూర్వము నేనొక బ్రాహ్మణ బాలికను. నాపేరు సరోజవదన. వివాహసంతరము పతిషుష్ట్రాష చేయుచు కాలము గడుపుచుంటిని. ఒకనా డోక గోరువంకపక్కిచే పారము చెప్పించుచుండ పతిసేవయం దొకింత ఆలస్యముకాగా

భర్తకోపగించి 'గోరువంక' వగుమని నన్ను శపించెను. వెంటనే సేనోక మునిపుంగవుని గృహమున గోరువంక పక్కిగా జన్మింప ఆయింటి యజమాని నిత్యము గీత పదియవ అధ్యాయమును పారాయణము చేయుచుంటిని. తన్నాపోత్యుమువలన కొంత కాలమునకు నేను దేహమును వీడి స్వర్గమందు అప్సరసగా జన్మించి పద్మావతియను పేరుతో లక్ష్మీకి చెలికత్తేగా నుండుచు ఒకనాడీ సరోవరమున విహారించుచుండ అట దూర్యాసమునీంద్రుని జూచి భయపడి వెంటనే పద్మ లతా రూపమును ధరించితిని. అది చూచి యాతడు లతారూపమునందే నూతు వత్సరము లుండులాగున నన్ను శపించెను. ఇప్పుడు నీకును నాకును శాపావధి సమీపించినది. నేనిపుడు గీత దశమాధ్యాయమును పారాయణము చేసెదను. నీవున్ను శ్రవణము చేయుము.' అని పలికి యా పద్మలత గీత 10వ అధ్యాయమును స్వర్గించి ముక్కిని బడసెను. ఆ లత యిచ్చిన పద్మమును దీసికొని నీ పాదములచెంతకు వచ్చితినని ఆ పక్కి పలికెను. భృంగీశ్వరా! బ్రహ్మాదేవుని హంసయగు ఆ పక్కి పూర్వము పద్మలతచే జెప్పబడిన గీత దశమాధ్యాయ ప్రభావముచే నోక బ్రాహ్మణుడై జన్మించి పూర్వసంస్కారమువలన నిరంతరము దశమాధ్యాయమును పరించుచుండెను. తత్పులితముగ నాతడు సర్వభూతస్థుడగు విష్ణువును దర్శించుచు మహాపవిత్రుడై, తత్త్వజ్ఞానమును బడసి జీవన్నుక్కుడైయున్నాడు.

దశమాధ్యాయ మహాత్మ్య త్రత్వజ్ఞానం సుదుర్భవమ్ లజ్జ మేతేన మునినా జీవన్నుక్కి రియం తథా.

కనుకనే నే నాతనిని ప్రీతిచే సదా వెన్నంటుచుండును. గీత దశమాధ్యాయమున కిట్టి మహిమ కలిగియున్నది.

గీత దశమాధ్యాయ ఘలము - బ్రహ్మజ్ఞానప్రాప్తి.

11. ఏకాదశాధ్యాయ ఘలము:- పూర్వకాలమున ప్రణీత యను నది యొడ్డున మేఘంకరమను పురము కలదు. సకలలోకపతియగు విష్ణు వచ్చేట వసించుచు పురజనులకు సాఖ్యములను ప్రసాదించుచుండెను. ఆ పట్టణమున మేఖల యను తీర్థరాజుమును కలదు. అప్సరమున సునందుడను బ్రాహ్మణసత్తముడు సదాచార పరాయణుడై, వేదశాస్త్రప్రవీణుడై యుండెను. అతడు నిత్యము విష్ణుసన్నిధియందు గీత ఏకాదశాధ్యాయమును పారాయణ మొనర్చుండెను. దానిచే నతనికి బ్రహ్మజ్ఞాన ముదయింప జీవన్నుక్కుడై యలరారుచుండెను. ఒకపుడాతడు తీర్థయాత్రచేయుటకై బయలుదేఱి పెక్కు తీర్థములగాంచి తుదకు వివాహమండప మను పురమున గ్రామాధికారి చూపిన యొక మందిరమున ఆ రాత్రికాలమున తాను, మిత్రులు నివసించిరి. మఱుసటిరోజు ఉదయమున చూచుసరికి ఆతడు తప్ప తక్కిన వారందఱు అదృశ్యులైరి. ఇంతలో గ్రామాధికారివచ్చి విషయమంతయు నాతని కిట్టిరిగించెను - 'మహాత్మ్య! ఈ పురమున నరభక్తకుడగు ఫోరారాక్షసుడొకడు కలదు. అతడు జనులను బాధించుచుండ, మేమాతనిని ప్రార్థించి ఇతర గ్రామములనుండి యిచటికేతెంచి నిదురించువారిని మాత్రము తినునట్లు ఒప్పించి అందులకై ఈ ధర్మశాలను ఏర్పాటుచేసితిమి. మీరుతప్ప మీవెంట నున్నవారందరు ఆతనిచేతనే కబళింపబడిరి. నా కుమారుడుకూడ నిట్టే ఆతనిచే భక్తీంచివేయబడెను. మీలో సేదియో అలోకికశక్తియున్నందుననే మీరు తప్పించుకొనగల్లితిరి. నా కుమారు డెట్లు జీవించునని నేనా రాక్షసుని యడుగ 'గీత ఏకాదశాధ్యాయమును పారాయణముచేయుచు అభిమంత్రించిన జలముచే నారాక్షసత్వము పోవుట యేకాక నాచే నింతదనుక భక్తీంపబడిన వారందరు కూడ ముక్కులగుదుర 'ని వచించెను. ఇట్టి అద్భుతశక్తి ఆ అధ్యాయమున కేల వచ్చినదని నేను వానినడుగగా నాతడిట్లు పలికెను -

‘విత్తవానుడగు బ్రాహ్మణుడు కొడు నిరంతరము గీత ఏకాదశాధ్యాయమును పరించుచుండెను. అతడు మరణించినపిదప అతని యస్మిభండము నొక గ్రద్ద నోట కరచుకొని పోవుచుండ తోవలో నొక జలాశయమున బడెను. దానిచే ఆచోటు మహాతీర్థముగా మారెను. గీత 11వ అధ్యాయమున కిట్టి మహిమయున్నది! ’ రాక్షసుడిట్లువచించి నాకుమారుని పునర్జీవనమునకై నీచెంతకు బొమ్మని ఆనతిచ్చెను. తదుపరి సునందుని ప్రక్కను పురస్కరించుకొని గ్రామాధికారి ఆ రాక్షసుని వృత్తాంత మిట్లు చెప్పుడోడగెను. ద్వ్యాజోత్తమా! పూర్వ మీ గ్రామమున వ్యవసాయము చేసికొను బ్రాహ్మణుడోకడుండెను. ఒకనాడతడు పాలములో గూర్చినియుండ సమీపమున నొక గ్రద్ద బాటసారిని పాడిచి చంపుచుండెను. ఒక మునీశ్వరు డదిచూచి పరుగిడివచ్చునంతలో ఆ గ్రద్ద బాటసారిని చంపి యెగిరి పోయెను. అంతట నామునిపుంగవుడు ప్రక్కనే యుండియు బాటసారిని కాపాడని దోషమునకై ఆ బ్రాహ్మణకృషీవలుని ‘రాక్షసుడై’ జన్మించులాగున శపించెను. అనుగ్రహింపుడని బ్రాహ్మణుడు వేడుకొనగా ‘గీత ఏకాదశాధ్యాయమును ఏడుసార్లు పరించి అభిమంత్రింపబడు జలముచే నీకు శాపవిముక్తి కలుగగలద ’ని మునీశ్వరుడు పలికెను. కావున మహాత్మా! ఆ రాక్షసుని, నాకుమారుని కూడ ఉద్దరింపుడని గ్రామపాలుడు సునందుని ప్రార్థింప ఆతడల్లో గీత పదునొకండవ అధ్యాయమును ఏడుసార్లు పారాయణము చేసి రాక్షసుని శిరముపై చల్లెను. అంతట నారాక్షసుడు, ఆతనిచే భక్తింపబడిన అభాగ్యజీవులందఱున్న దివ్యదేహధారులై విష్ణుపదమును బొందిరి. గ్రామపాలుని కుమారుడున్న తండ్రికి ‘సాధుజన సాంగత్యము చేయుచు గీత ఏకాదశాధ్యాయము పారాయణము చేయుచుండు మనియు, పరమాత్మయగు శ్రీకృష్ణుని సదా ధ్యానించు చుండుమనియు, దానిచే సకలకాల్యణములు లభించుననియు, మోక్షసిద్ధి చేకూరుననియు వచించి’ దివ్యలోకమున కరిగెను. గ్రామాధికారియు అట్లో కావించి ముక్కుడుయైను. కావున గీత ఏకాదశాధ్యాయ పారాయణముచే సర్వపాపవిముక్తి, పరమాత్మ పదప్రాప్తి చేకూరగలవు.

**నిష్టల్మష్టతయా చైనం ప్రాపుస్తే పరమం పదమ్
ఏకాదశస్వ సామర్థ్య దధ్యాయస్వ భవిష్యతి.**

గీత ఏకాదశాధ్యాయ ఫలము - సర్వపాప విముక్తి, పరమాత్మపదప్రాప్తి.

12. ధ్యాదశాధ్యాయ ఫలము: - దక్కిణదేశమందు కోల్హాపురమను గొప్ప పట్టణము కలదు. అయ్యది సకల సౌభాగ్యములకు ఆటపట్టె వెలయుచుండెను. ఆ దేశపురాజకుమారుడు పరాశక్తియగు లక్ష్మీదేవిని సందర్శించి భక్తిపూర్వకముగ స్వామేను సంస్తుతించెను. అంతట మహాలక్ష్మీ ఆతనిభక్తికి మెచ్చి ప్రత్యక్షమై వరమును కోరుకొనుమని చెప్పు ఆతడిట్లు ప్రార్థించెను - ‘దేవీ! నాతండ్రియగు బృహద్రథుడు అశ్వమేధయాగము చేయుచు రోగగ్రసుడై మరణించెను. ఆతని శరీరమును చెడకుండ తైలద్రావకమున భద్రపఱచియున్నాను. యాగాశ్వ మెచటికో పారిపోయి ఎంత వెతకినను కానరాకున్నది. కాబట్టి తల్లి! ఆ గుఱ్ఱమును తిరిగి లభింపజేసినచో యాగమును పూర్తిచేసి పితృబుణమును దీర్ఘకాందును. అనుగ్రహింపుము! ’ రాజకుమారుని ఆ వాక్యముల నాలకించి దేవి యిట్లు పలికెను - ‘నా ఆలయధ్వరమున సిద్ధసమాధి యను పేరుగల యొక బ్రాహ్మణుడు కలదు. ఆతడు నీ యభీష్టమును నెరవేర్పగలడు’ - రాజపుత్రు డట్లో యా విప్రునిదెస కేగ నాతడు తన మంత్రప్రభావముచే దేవతలందత్తిని యటకు రప్పించి దేవేంద్రుడపహరించిన యాగాశ్వమును శిష్ముమే కొనిరండని వారిని ఆజ్ఞాపించెను. వారట్లే చేసిరి. పోయిన గుఱ్ఱము తిరిగి లభించుటయు, దేవతలందఱును అజ్ఞాబద్ధులై యుండుటయు గాంచి రాజకుమారు

ఆభాష్యాణుని అధ్యుతశక్తిసామర్థ్యముల కాశ్చర్యము ప్రకటించి మృతినొందిన తన తండ్రినికూడ బ్రతికించులాగున వేడుకొనగా, అతడట్టే యాతని మృతకశేఖరముకడకు జని జలమును అభిమంత్రించి దానిపై జల్లెను. తోడనే బృహద్రథుడు సజీవుడయ్యెను. రాజకుమారుడు తండ్రికి జరిగిన వృత్తాంతమంతయు నివేదించగా నతడా బ్రహ్మాణునకు ప్రణమిల్లి ఏ పుణ్య ప్రభావముచే తమకట్టి యలోకికశక్తి కలిగినదని ప్రశ్నింప విప్రవర్యదిట్లు పలికెను.

గీతానాం ద్వాదశాధ్యాయం జపామ్యహ మతశ్లోతః

తేన శక్తిరియం రాజన్ యయ ప్రాపోత్తుసి జీవితమ్.

‘రాజా! నేను ప్రతినిత్యము భక్తిపూర్వకముగ గీత పండిండవ అధ్యాయమును పారాయణము చేయుచుందును. దానిచే నిట్టి శక్తి కలిగినది.’ తదుపరి రాజు, అతని కుమారుడు ఆభాష్యాణునివలన గీత ద్వాదశాధ్యాయమును నేర్చుకొని శ్రద్ధగా జపింపదొడగిరి. తక్కినవారును అట్టే చేసిరి. ఈ ప్రకారముగ వారందరున్న ముక్తిధామము నలంకరించిరి. కాబట్టి గీత ద్వాదశాధ్యాయ పారాయణముచే దివ్యశక్తులుదయించుటయేకాక మోక్షప్రాప్తియు కలుగగలదు.

గీత ద్వాదశాధ్యాయఫలము - దివ్యశక్తులుదయించుట, మోక్షరూపసద్గతి లభించుట.

13. త్రయోదశాధ్యాయ ఫలము : - దక్కిణదేశమున తుంగభద్రానదీ తీరమున హరిహరవురమను నగరముండెను. అందు హరిదీక్షితుడను ధర్మనురక్తిగల బ్రాహ్మాణుడు వసించుచుండెను. ఆతనికి దురాచారయను భార్య కలదు. ఆమె నిత్యము పతిని దూషించుచు, దుష్టప్రవృత్తికలదై, స్వేచ్ఛావిహారిణియై యుండుచుండెను. ఒకనాడు రాత్రి ఆ కులట నగరముబయటగల అరణ్యమున నోక సంకేత స్ఫురమును నిర్మియించుకొని అటనుండగా, విటులెవ్వరును రానందున కామాంధురాలై అటునిటు తిరుగుచు విసిగి యొకచోట గూర్చొనియుండ ఒక పులి వచ్చి మీదపడి దేహమును చీల్చి తిన్నపెచెను. మరణించినపిదప ఆమె తన పాపకృత్యములకు ఫలితముగ పెక్కు కల్పముల కాలము ఫూరనరకయాతనల ననుభవించి అటుపిమ్మట భూలోకమున చండాలస్త్రీయై జన్మించెను. ఒకనాడామె తన పురమునగల ఈశ్వరుని సతియగు జ్యంభకాదేవియొక్క ఆలయమునకు రాగా అచట వాసుదేవుడను బ్రాహ్మాణుడు గీత 13వ అధ్యాయము పారాయణము చేయుచుండ అద్దానిని శ్రవణము చేసెను. వెంటనే యామె తన చండాల దేహమును వీడి దివ్యరూపమును ధరించి ఉత్తమ లోకమునకు జనెను. కావున గీత త్రయోదశాధ్యాయమును భక్తితో పారాయణము చేయువారు, శ్రవణమొనర్చువారు చండాలత్వాది దోషరహితులై పాపవిముక్తులై సద్గతులను బోందగలరు.

గీతాత్రయోదశాధ్యాయ ముద్దిరన్తమనారతమ్ తతస్తచ్ఛవణాదేవ ముక్తా శ్వపచ విగ్రహత్.

గీత త్రయోదశాధ్యాయ ఫలము - పాపవిముక్తి, సద్గతిప్రాప్తి.

14. చతుర్థశాధ్యాయ ఫలము : - పూర్వము కాశ్మీరదేశమున శార్యవర్షయను రాజు నివసించుచుండెను. అతడు తన మిత్రుడైన సింహాశద్వీప ప్రభువగు విక్రమబేతాతునకు కానుకగా రెండు వేటకుక్కలను బంపెను. ఆకుక్కలను వెంటనిదుకొని ఒకనాడు విక్రమబేతాశభూపతి అనేక రాజ కుమారులతో గూడ వేటకు జనెను. అట నోకచోట వేగముగ పరుగిడుచున్న కుండెలు నోకదానిని పట్టుకొనుటకై ఆరాజు తన కుక్కలను బంప, అవి అతివేగముతో బరుగెత్తి తుదకొక ఆశ్రమస్థలమును జేరినవి. ఆ యాశ్రమమున

జితేంద్రియుడగు వత్సుడను మునిపుంగవుడు వసించుచుండెను. ఆతడు నిరంతరము గీత పదునాల్లవ అధ్యాయమును పారాయణము చేసికొనుచు శిష్యుల కద్దానిని బోధించుచుండును. ఆ యాత్రమమున సింహార్థులాది హాంస మృగములున్న తమ క్రూరత్వమును విడనాది తక్కిన మృగములతో అనందముగ క్రీడించుచుండెను. ఆ వత్సమునీంద్రుని శిష్యుడు పాదములు కడుగుకొనిన జలముచే అట నొకచోట భూమి తడిసియుండెను. పరుగెత్తుకొని వచ్చుచున్న ఆ కుందేలు, కుక్క అలసిపోయి, అబురదయందు పడగా తత్తవిత జలస్పర్శచే నా రెండును దివ్యరూపముల ధరించి విమాన మధిరోహించి స్వర్గమునకు జనెను.

అదియంతయు జూచి, అశ్వర్యచకితుడై విక్రమబేతాశరాజు అట్ల జరుగుటకు కారణమేమియని మునీంద్రుని శిష్యుని ప్రశ్నింప, ఆత డిట్ల నుడివెను. - పూర్వము మహారాష్ట్ర దేశమున ప్రత్యుదకము పట్టణము కలదు. అచట ధూర్ధుడగు కేశవుడను బ్రాహ్మణుడు కలదు. ఆతనికి విలోభన యను దుశ్శిలయైన భార్య కలదు. వ్యభిచారిణియగు అస్త్రపై ఒకనా డతడు కినిసి అమెను కొట్టి చంపెను. స్త్రీహత్యాపాపముచే నతడు కుందేలుగ జన్మించెను. పాపిష్టియగు అతని భార్యయు అడుకుక్కగ పుట్టెను. ఇపు డిచటి కేతెంచిన కుందేలు, కుక్క వారే. ఆత్రమమున వత్సుడను జితేంద్రియుడైన యోగిసత్తముడు కలదు. ఆతడు సదా గీత 14వ అధ్యాయమును పారాయణము చేయుచుండును. నేనాతని శిష్యుడను. నేనున్న ఆ 14వ అధ్యాయమును సదా జపించుచుందును. నేను కాశ్మృ కడుగుకొనిన జలముయొక్క స్పర్శచే ఆ మృగము లిపుడు పుసీతములై దివి కేగినవి.

**చతుర్ధశం తు అధ్యాయం జపామి ప్రత్యహం నృప
మదీయ చరణామ్రాజప్రక్కాలనజలే లురన్
శశ స్త్రీ దివమాపన్న శ్నునక్క్య సహా భూపతే.**

శిష్యుని యా వాక్యములను విని రాజున్న అప్పటినుండి గీత పదునాల్లవ అధ్యాయమును పారాయణముచేయుచు క్రమముగ పరమాత్మపదము నలంకరించెను. కాబట్టి గీత 14వ అధ్యాయ పరనముచే సమస్తదోషములు తోలగి జనులకు దివ్యపదము లభించును.

గీత 14వ అధ్యాయ ఫలము - దోషనివారణ, ఉత్తమగతి ప్రాప్తి.

15 పంచదశాధ్యాయ ఫలము:- పూర్వము గౌడదేశమున నరసింహుడను మహారాజు రాజ్యమేలుచుండెను. ఆతనికి సరసభేరుడను సేనాపతి యొకడు కలదు. కొంత కాలమున కా సేనాధిపతికి రాజునుచంపి తానే రాజ్యమును బాలింపవలెనను దుర్ఘాధి యుదయించెను. కాని తన యభీష్టము నెరవేరకనే యాతడు విషూచికా వ్యాధిగ్రస్తుడై మరణించెను. పిమ్మట సింధుదేశమున నొక గుఱ్ఱమై పుట్టగా, ఒకానోక వణిక్రీమ్మ డద్దానిని తిరిగి యా రాజునకే అమ్మెను. రాజుకనాడు దానిపై నెక్కి అరణ్యమునకు వేటకుబోగా, త్రోవలో దప్పికగొని, గుఱ్ఱము నొక చెట్టునకుగట్టి, జలము నన్యేఖించుచు ఒకచోట శిలపై గూర్చుండెను. ఇంతలో నొక తాటియాకుముక్క గాలికి కొట్టుకొని రాగా, దానిపై ఏదియో లిభింపబడియుండుట జూచి రాజు దానిని చదివెను. అది గీత 15వ అధ్యాయమునందలి అర్ధశోకము. ఆ అర్ధశోకమును వినగనే ప్రక్కననున్న గుఱ్ఱము దివ్యరూపమును ధరించి స్వర్గమునకేగెను. తదుపరి రాజు సమీపముననే యొక బుఖ్యాశ్రమమును విక్కించి, అటకు జని, ఆ బుఖ్యముని అశ్వముక్కి కారణంబదుగ అతడు గీత 15వ అధ్యాయమందలి అర్ధశోకముయొక్క శ్రవణఫలితమే అది యని నుడివెను.

అథ పంచదశాధ్యాయశ్లోకార్థం లిఖితం క్యచిత్
తతోవాచయత శ్రుత్యౌ నిరగాత్తరగో దివమ్.

తదుపరి రాజు గీత పంచదశాధ్యాయమును భక్తితో సదా పరించుచు విశుద్ధచిత్తుడై ముక్తిని బొందెను. కాబట్టి గీత 15వ అధ్యాయమును పారాయణము చేయుటచే జీవులు సర్వపాపవిముక్తులై మోక్షము నొందుదురు.

గీత 15వ అధ్యాయఘలము - సర్వపాపనివృత్తి, ఊత్తమ మోక్షగతి సంప్రాప్తి.

16. పోడశాధ్యాయ ఘలము:- పూర్వము ఘూర్ఖర దేశమున సౌరాష్ట్రికమును పురమున ఖద్దబాహువను రాజు రాజ్యమేలుచుండెను. అతనియొద్ద అరివర్ధనమును పేరుగల మహాబలశాలియైన యేనుగొకటి కలదు. ఒకనాడది గొలుసులను తెంపుకొని ఊరిపై బడెను. దానిచే పురజను లెల్లరు భయవిహ్వలులైరి. మావటివాడుకాని, రాజుకాని, ఎంత ప్రయత్నించినను అది లోబడలేదు. ఇంతలో సరసుదను నొక బ్రాహ్మణుడు స్నాన మాచరించి కొన్ని గీతశ్లోకములను బరించుచు, ఆ దారిని బోపుచు జనులు నిషేధించుచున్నను వినక, ధైర్యముతో నా మదగజమును సమీపించి, దాని శరీరమును నిమురసాగెను. అంతట రాజాశ్చర్యచకితుడై యా విప్రుని సమీపించి అట్టి అలోకిక శక్తికి కారణ మరయ అత దిట్లు వచించెను. ఓ రాజా! నేను ప్రతిదినము గీత పదునాయవ అధ్యాయమందలి కొన్ని శ్లోకములను పరింతును. దానివలన నాకీ సిద్ధులు కలిగినవి.

గీతాయాపోడశోధ్యాయ శ్లోకాన్నతిపయానహమ్
జపామి ప్రత్యహం భూప తైనైతా స్వర్య సిద్ధయః.

ఆ వాక్యములను విని రాజు బ్రాహ్మణుని తనప్రాసాదమునకు గొనిపోయి, గౌరవించి, అతని వలన గీత 16వ అధ్యాయము నుపదేశముంది, తత్త్వభావముచే ఆ బ్రాహ్మణుడు పొందిన సిద్ధులను తానున్న బొందగల్గేను. దానిచే నాతనికి ఆ గీతశ్లోకములయొడల పరమవిశ్వాస ముదయింప, అత్యంత భక్తితో వానిని నిరంతరము పరించుచు తుదకు పరమాత్మపదమును బొందెను. కావున గీత 16వ అధ్యాయ పారాయణముచే జీవుడు అపరిమిత శార్యసాహసములను బడసి తుదకు మోక్షము నొందగల్గును.

గీత 16వ అధ్యాయఘలము - బలవిక్రమాదులు గల్లుట, మోక్షము సంప్రాప్తించుట.

17. సప్తదశాధ్యాయ ఘలము:- పూర్వకాలమున ఘూర్ఖరదేశమును బాలించుచుండిన ఖద్దబాహువను రాజుయొక్క పుత్రుని యొద్ద దుశ్శాసనుడను సేవకుడు కలదు. ఒకనాడాతడు మదగజమునెక్కి పోపుచుండ, మార్ఘమధ్యమున ఆ యేను గాతనిని క్రిందపడ్డవైచి చంపిపైచెను. తదుపరి యాతడు సింహాలాధీశ్వరుడగు జయదేవుని యాస్థానమున గజమై పుట్టెను. జయదేవు డద్దానిని తన మిత్రుడగు ఖద్దబాహు సృష్టాలున కొసంగెను. ఖద్దబాహుడు దానిని ఒక కవీశ్వరునకు బహూకరించెను. ఆ కవీశ్వరుడు తిరిగి దానిని మాలవదేశాధిపతికి విక్రయించెను. ఇట్లుండ కొంతకాలమున కాయేనుగు వ్యాధిగ్రస్తమై మిగుల దుఃఖముతో నుండెను. రోగోపశమనమునకై రాజు పెక్కు వైద్యములను గావించెను. కాని వ్యాధి తగ్గలేదు. ఒకనాడు రాజు దానిని చూచుటకు రాగా ఆ యేనుగు రాజుతో నిట్లు పలికెను - 'రాజా!

ఈ బోషధములచే నా వ్యాధి నెమ్ముదించదు. గీత 17వ అధ్యాయమును పారాయణముచేయువాని నిచటకు గొనిరమ్ము. దానిచే నా రోగము శమించిపోవును'

గీతా సప్తదశాధ్యాయజ్ఞాపకం ద్విజమానయ తేనాయం మామకో రోగః శామ్యత్యత్ర న సంశయః.

ఆ వాక్యములను విని రాజు వెంటనే గీత సప్తదశాధ్యాయమును పారాయణముచేయు నోక విప్రుని రావించి ఆ అధ్యాయము నచ్చేట పటింపించి, జలము నభిమంత్రింపజేయగా తత్పులితముగా నా గజము రోగముక్కమై దివ్యరూపముదాల్చి మోక్షమందెను. అదిజూచి మాలవాధిపతియగు నరవర్గయు గీత 17వ అధ్యాయమును పారాయణము చేయుచు అచిరకాలములో ముక్కుడయ్యెను. కాబట్టి గీత పదునేడవ అధ్యాయ పరనముచే మహావ్యాధులున్న ఉపశమించి జీవునకు ముక్కిలభించును.

గీత 17వ అధ్యాయఫలము - సర్వరోగ విముక్తి, మోక్షప్రాప్తి.

18. అష్టాదశాధ్యాయ ఫలము:- మేరుపర్వతశిఖరమున అమరావతీ పట్టణమున దేవేంద్రుడొకప్పుడు శచీదేవితో గూడ సుఖాసీనుడై యుండ తేజోరాశియగు ఒకానోక పరమపురుషుని విష్ణుదేవత లచటకి గొనివచ్చిరి. అతని దివ్యకాంతిపుంజముల జూడలేక దేవేంద్రుడు సింహసనము నుండి నేలగూలగా, దేవదూత లా నూతనపురుషుని సింహసనముపై గూర్చుండబెట్టి పట్టము కట్టిరి. మతియు మంగళవాద్యములను, గీతములను బాడదొడంగిరి. ఆ చిత్రమునుజూచి దేవేంద్రుడు విస్మయావిష్ణుడై యజ్ఞయాగాదులుగాని, దానధర్మములుగాని, పుణ్యక్షేత్ర సందర్భము మున్నగునవికాని ఆచరింపని ఈతని కిట్టి మహాన్వత దశ యేలాగున సంబవించినదను సందియము బాధింప, తోడనే విష్ణులోకమున కరిగి ఇంద్రాధిపత్య మాతని కెట్లు లభించెనని విష్ణుభగవానుని ప్రశ్నించెను. అంతటి శ్రీహరి 'అతడు నిత్యము గీత పదునెనిమిదవ అధ్యాయమందలి ఐదు శ్లోకములను భక్తితో పరించుచుండును. దానిచే నతని కట్టి మహాత్మ్యము చేకూరెన 'ని వచించెను.

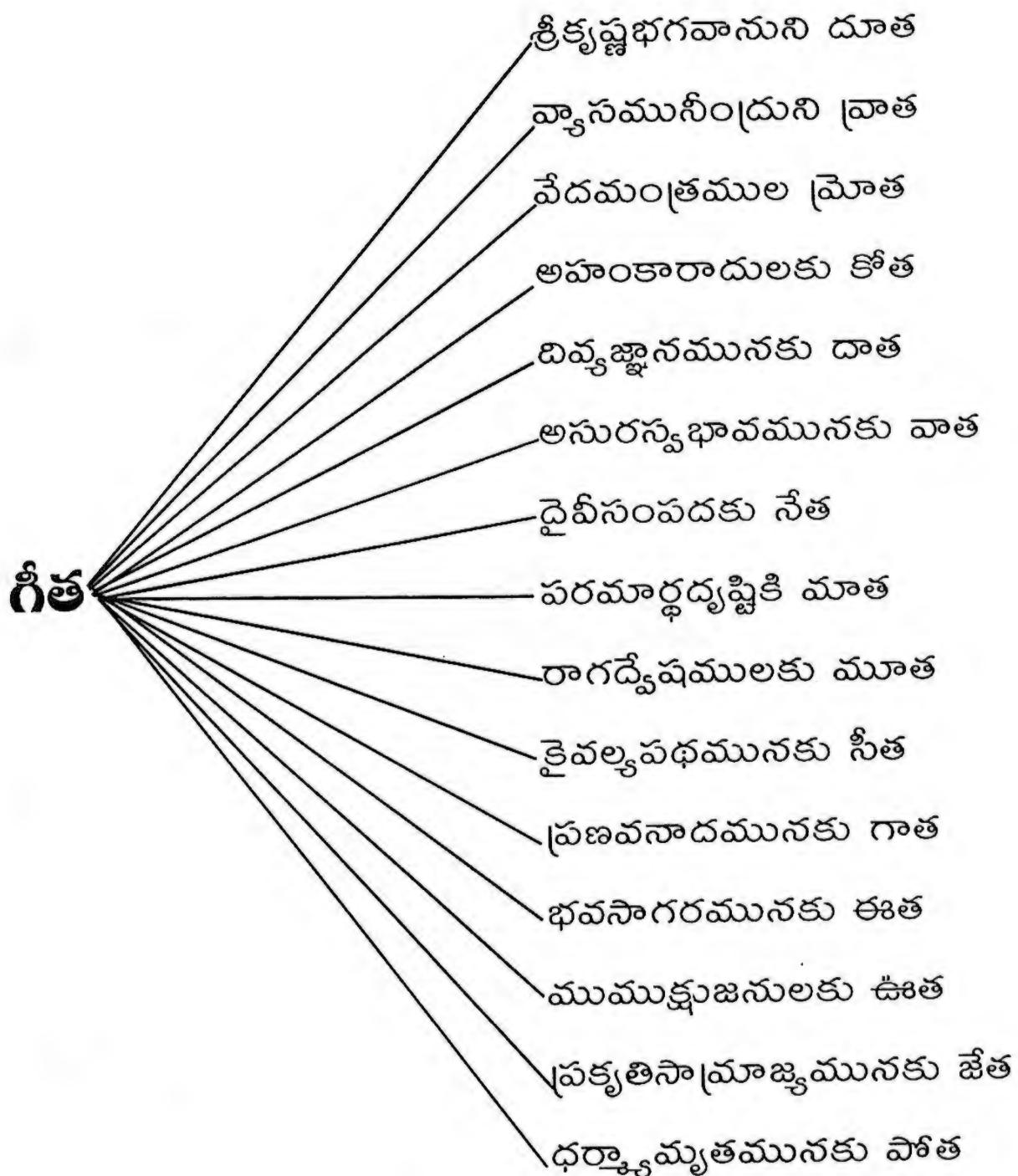
జపత్యష్టాదశాధ్యాయే గీతానాం శ్లోక పంచాక్షరమ్ తత్తుణ్ణేన చ సంప్రాప్తం తవ సామ్రాజ్యముత్తమ్.

ఆ వాక్యములను విని దేవేంద్రుడు వెంటనే బ్రాహ్మణ వేషమును దాల్చి గోదావరీ నదీ తీరమునకు జనియట గీత 18వ అధ్యాయమును నిత్యము పారాయణముసల్పు ఒకానోక బ్రాహ్మణోత్తమునకు సపర్యలు గావించి యతనినుండి గీత 18వ అధ్యాయమును నేర్చుకొని, ఇంద్రాది పదవులనుగూడ స్వల్పముగ తలంచి తుదకు విష్ణుసాయుజ్యము నొందెను. -

కాబట్టి గీత 18వ అధ్యాయ పారాయణముచే మనుజునకు సర్వయజ్ఞ ఫలము, సర్వపుణ్యకార్య ఫలము, మోక్షము లభించుచున్నవి. ఈ ప్రకారముగ గీతాధ్యాయ మహాత్మ్యమునను పూర్వము విష్ణుభగవానుడు లక్ష్మీదేవికి జెప్ప, దానినే ఈశ్వరుడు పార్వతీదేవికి ఉపదేశించెను.

గీత 18వ అధ్యాయఫలము - సర్వపుణ్యఫలము, మోక్షరూపసద్గుత్తి.

గీతయొక్క పలువిధ రూపములు
(POLYMORPHISM)

గీతాసంగ్రహము

భగవద్గీతలోని ఒక్కొక్క అధ్యాయమునందు అధ్యాయసారమును తెలుపునట్టి అతి ప్రధానమగు ఒక్కొక్క శోకము ఏరి తీయబడి తాత్పర్యసహితముగ నిట వివరింపబడుచున్నది. గీతాసారమును గ్రహింపగోరువారి కివి లెస్సుగ ఉపకరింపగలవు.

1. న క్షామే విజయం కృష్ణ న చ రాజ్యం సుఖాని చ
కిం నో రాజ్యేన గోవిన్ద కిం భోగ్రేఖితేన వా. (1-23)

ఓ కృష్ణా! నేను విజయమునుగాని, రాజ్యమునుగాని, (ప్రాపంచిక) సుఖములనుగాని కోరను. మనకు రాజ్యముతోగాని, భోగములతోగాని, జీవితముతోగాని యేమి ప్రయోజనము?

2. న జూయతే మ్రుయతే వా కదాచి
న్నాయం భూత్యా భవితా వా న భూయః
అజో నిత్య శాశ్వతోఽయం పురాణో
న హన్యతే హన్యమానే శరీరే. (2-20)

ఈ అత్యు ఎపుడును పుట్టుట లేదు. చమ్ముట లేదు. అతడు ఒకప్పుడు లేకుండి మరల క్రొత్తగా వచ్చువాడు కాదు; ఉండి మరల లేకుండువాడు కాదు. అతడు పుట్టుక లేనివాడు, నాశరహితుడు, శాశ్వతుడు, అనాదియైనవాడు; శరీరము చంపబడినను అతడు చంపబడడు.

3. యస్త్రీష్టియాణి మనసా నియమ్యారభతేఽర్జున
కర్మశ్చియైః కర్మయోగ మస్తకస్స విశిష్యతే. (3-7)

ఓ అర్జునా! ఎవడు ఇంద్రియములను మనస్సుచే నియమించి కర్మంద్రియములచే కర్మయోగమును అసక్తుడై ఆచరించునో ఆతడే ఉత్తముడు.

4. బ్రహ్మర్షణం బ్రహ్మహవిర్భవ్యోగ్నో బ్రహ్మణాహుతమ్
బ్రహ్మైవ తేన గన్తవ్యం బ్రహ్మకర్మ సమాధినా. (4-24)

హోమసాధనములున్న, హవిస్సున్న, హోమగ్రియ, హోమము చేయువాడును సమస్తము బ్రహ్మమేయని తెలియువాడు అట్టి చిత్తేకాగ్రతచే బ్రహ్మమునే పొందును.

5. బ్రహ్మాణ్యధాయ కర్మణి సంఖం త్వక్త్వ కరోతి యః
లిప్యతే న స పాపేన పద్మపత్రమివామ్మసా. (5-10)

ఎవడు సమస్త కర్మములను పరమాత్మయందు సమర్పించి సంగమును (ఫలాపేక్షను) విడిచి చేయుచున్నాడో, అట్టివాడు నీటిచే తామరాకు అంటబడనట్లు పాపముచే అంటబడడు.

6. శనైశనైరుపరమేధ్యద్యా ధృతిగృహీతయా
అత్మసంస్థం మనః కృత్యా న కించిదపి చిన్తయేత్. (6-25)

ధైర్యముతో గూడిన బుధీచే మనస్సును మెల్లమెల్లగ విషయములనుండి మరలింపవలెను. మతియు అట్టి మనస్సును ఆత్మయందు నెలకొల్పి ఇతరమగు దేనిని (దృశ్యవస్తువులను) తలంపక యుండవలెను.

**7. మత్తః పరతరం నాన్యత్తిజ్ఞోదస్తి ధనజ్ఞయ
మయి సర్వమిదం ప్రోతం సూత్రే మణిగణా ఇవ.** (7-7)

ఓ అర్పునా! నాకంట ఇతరమైనది ఈ ప్రపంచమున ఒకింతైనను లేదు. ఈ సమస్త జగత్తున్న దారమునందు మణులవలె నాయందు కూర్చుబడినది.

**8. ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రిహ్మ వ్యాహరన్మామనుస్మరన్
యః ప్రయాతి త్వజన్మేహం స యాతి పరమాంగతిమ్.** (8-13)

ఎవడు పరబ్రహ్మవాచకమగు ‘ఓ’ అను ఏకాక్షరమును (ప్రణవమును) ఉచ్చరించుచు (లక్ష్మ్యర్థమగు) నన్ను ధ్యానించుచు ఈ శరీరమును వదలునో అట్టివాడు సర్వోత్తమగతిని (మోక్షమును) పాందుచున్నాడు.

**9. అనన్యాశ్చిన్యస్తయనో మాం యే జనాః పర్యపాసతే
తేజాం నిత్యాభియుక్తానాం యోగక్షేమం వహమ్యహమ్.** (9-22)

ఎవరు అనన్యచిత్తముతో నన్ను ధ్యానించుచు సేవించుచు నుందురో, ఎల్లప్పుడును నాయందే నిష్పగలిగియుందు అట్టివారియొక్క యోగక్షేమములను నేనే వహించుదును.

**10. యద్వాద్యభూతిమత్స్తత్వం శ్రీమదూర్జీతమేవవా
తత్తదేవావగచ్ఛత్వం మమ తేజోఽంశ సంభవమ్.** (10-41)

ఏ యే వస్తువు ఐశ్వర్యయుక్తమై, కాంతివంతమై, శక్తివంతమై యుండునో, అది యంతయు నాయొక్క తేజోంశమువలన గలిగినదానినిగా నీవు తెలిసికొనుము.

**11. మత్సర్వకృస్తుత్సర్వో మద్భూతస్పజ్జవర్జితః
నిర్వైర స్పృశ్యభూతేషు యస్మామేతి పాణ్ణవ.** (11-55)

ఓ అర్పునా! ఎవడు నాకు ప్రీతికరములగు కర్మలనే చేయునో, నన్నే పరమప్రాప్యముగ నెంచియుండునో, నాయెడల భక్తిగలిగియుండునో, దృశ్యపదార్థములందు సంస్క్త లేకయుండునో, మతియు సమస్త ప్రాణులందును వైరరహితుడై దయగలిగి వర్తించునో, అట్టివాడు నన్నే పాందును.

**12. సన్తప్తస్పతతం యోగీ యతాత్మా దృఢనిశ్చయః
మయ్యర్పిత మనోబుధిర్యోమద్భూతస్పమే ప్రియః** (12-14)

ఎల్లప్పుడు సంతుష్టికలవాడును, యోగియు, మనోనిగ్రహము కలవాడును, స్థిరమైన నిశ్చయములతో గూడియున్నవాడును, నాకర్పించిన మనోబుద్ధులు కలవాడునగు నాభక్తుడెవడు కలడో, ఆతడే నాకు మిక్కిలి ప్రియుడు.

**13. క్షేత్రజ్ఞం చాపి మాం విధి సర్వక్షేత్రేషు భారత
క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞయోర్జ్ఞానం యత్తజ్ఞానం మతం మమ.** (13-3)

ఓ అర్చునా! సమస్తక్షేత్రము (దేహము) లందుండు క్షేత్రజ్ఞుని నన్నగా ఎఱుగుము. ఈ క్షేత్రజ్ఞులను గూర్చిన జ్ఞానమేదికలదో, అదియే వాస్తవమగు జ్ఞానమని నానిశ్చయము.

**14. నాన్యం గుణేభ్యః కర్తారం యదా ద్రష్టమపశ్యతి
గుణేభ్యశ్చ పరంవేత్తి మద్భావం సోఽధిగచ్ఛతి.** (14-19)

ఎవడు వివేకవంతుడై త్రిగుణములకంటే వేత్తన కర్తను ఎపుడు దర్శింపడో, మతియు తన్న త్రిగుణములకంటే అన్యనిగా నెపుడెఱుంగునో, అపుడాతడు నాస్వరూపమును (బ్రహ్మాక్యమును) బొందుచున్నాడు.

**15. నిర్వానమోహ జితసభ్యదోషా
అధ్యాత్మనిత్యా వినివృత్తకామాః
ద్వాన్నే ర్యముక్తాస్మిభదుఃభసంజ్ఞై
ర్ధచ్ఛన్యమూఢాః పదమవ్యయం తత్త.** (15-5)

అభిమాన మోహములు లేనివారును, సంగ (ప్రపంచసంసర్గ) దోషములను జయించినవారును, సదా ఆత్మచింతన గలవారును, కోరికలన్నిటిని విడిచిపెట్టినవారును, సుఖదుఃఖాది ద్వాంద్వములు లేనివారునగు వివేకవంతులు నాశములేని ఆ బ్రహ్మాపదమును బొందుచున్నారు.

**16. యశ్చాస్త్రనిధి ముత్సుజ్య వర్తతే కామకారతః
న స సిద్ధిమవాపోతి న సుఖం న పరాంగతిమ్.** (16-23)

ఎవడు శాస్త్రమునందు చెప్పినప్రకారము ఆచరించక తన యిష్టప్రకారము ప్రవర్తించునో, అట్టివాడు జ్ఞానసిద్ధినిగాని, సుఖమునుగాని, మోక్షమునుగాని బొందనేరడు. (శాస్త్రమందు చెప్పిబడినట్లు దైవసంపదను గ్రహించి అసురసంపదను వీడవలెనని భావము).

**17. సత్తానురూపా సర్వస్య శ్రద్ధా భవతి భారత
శ్రద్ధామయోఽయం పురుషో యోయచ్ఛధస్స ఏవ సః.** (17-3)

ఓ అర్చునా! సమస్తజీవులకును గుణము వారి వారి (పూర్వజన్మసంస్కారలభ్యమగు) యంతఃకరణము ననుసరించి కలుగుచున్నది. జీవుడు గుణమయుడై యున్నాడు. ఎవడు ఎట్టి గుణము గలిగి యుండునో ఆతడట్టి రూపముగలవాడే యగుచున్నాడు. (కాబట్టి ప్రతివారును శ్రద్ధతో ప్రయత్నపూర్వకముగ సత్క్యగుణము నవలంబించి క్రమముగా గుణాతీతస్థితిని చేరుకొనవలెనని భావము.)

**18. సర్వధర్మాన్వరిత్యజ్య మాపేకం శరణం ప్రజ
అహం త్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి మాశుచః.** (18-66)

సమస్త ధర్మములను (కర్మములను, లేక దృష్టపదార్థములను) విడిచి నన్నుకనిసే (దృక్ష్వరూపమగు అత్మనే) శరణబొందుము. అట్టి నిన్న సమస్తపాపములనుండి నేను విడిపించెదను. కావున దుఃఖింపకుము.

గీత - అంతరాధము

పాండవ కౌరవ యుద్ధము వాస్తవముగ ప్రతిజీవియొక్క హృదయాంతరాధమున ప్రతిదినము సంభవించు ధర్మాధర్మ యుద్ధము యొక్క సాక్షాత్ ప్రతిబింబము. జీవిత సంగ్రామమున మంచికి చెప్పకు, ధర్మమునకు అధర్మమునకు, న్యాయమునకు అన్యాయమునకు, సత్యమునకు అసత్యమునకు నిమిషనిమిషము పెద్ద పోరు జరుగుచుండును. ఆ పోరునందు నిశ్చయాత్మకమగు బుద్ధి ఎంత శుద్ధముగా నుండిన, ఎంత వివేకయుక్తముగ నుండిన జీవునకు అంత విజయము చేకూరుచుండును. కనుకనే ఉపనిషత్తులందు దానిని సారథిగపోల్చి చెప్పిరి. రథము గమ్యస్థానమును నిరాటంకముగ చేరవలెననిన, కుమార్థమును జేబట్టక సవ్యమైన పథమునే నడువలెననిన, సారథి మహాప్రజ్ఞావంతుడుగను, కుశలుడుగను ఉండవలెను. శ్రీకృష్ణపరమాత్మవంటి సారథి లభించినచో ఇక జీవితరథము మోక్షమను గమ్యస్థానము చేరకయుండగలదా? అర్జునుని సౌభాగ్యవశమున అతనికి ప్రజ్ఞాదురంధరుడగు అట్టి లోకేశుదే సారథిగ లభ్యమయ్యెను. కర్తవ్యచ్యుతుడై ధర్మక్రీతమున వక్రమార్థమున జననుంకించిన అర్జునుని తన పాటవముచే నతడు సవ్యమార్థమున నడిపించెను. వారి బోధయే భగవద్గీత. అట్ట హృదయక్కేతమున అధ్యాత్మనిశ్చయపరిపూర్వమగు పవిత్రబుద్ధి కర్తవ్యచ్యుతమగు మనస్సునకు బోధించు దివ్యబోధకూడ భగవద్గీతయే యగును. గీతయొక్క అంతరాధమిదియే. అర్జునునివలె ప్రతిజీవియు తన జీవితరథముయొక్క కళ్మములను పరమాత్మ చేతియందుంచి ప్రవర్తించినచో, వారి యనుగ్రహముచే మోక్షరూప గమ్యస్థానమును అతిసులభముగ చేరుకొనగలడు.

గీతయొక్క రహస్యార్థము (అంతరాధము) ఈ క్రింది తెలుపబడుచుచ్చుది.

కురక్కేతము
అర్జునరథము
సారథియగు శ్రీకృష్ణుడు
రథికుడగు అర్జునుడు
గుత్తిములు
కౌరవులు + ప్రతిపక్షసేన

పాండవులు + స్వపక్షసేన
అర్జున ధనస్సు
సంజయుడు
ధృతరాష్ట్రుడు
దుర్యాధనుడు
భగవద్గీత

మొదటి 6 అధ్యాయములు
రెండవ 6 అధ్యాయములు
మూడవ 6 అధ్యాయములు

- హృదయక్కేతము
- శరీరము
- ప్రజ్ఞానరూపమగు బుద్ధి (పరమాత్మ)
- చంచల మనస్సు (జీవుడు)
- ఇంద్రియములు
- కామక్రోధ, రాగద్వేష, అహంకార, మమకారాది దుర్గుణములు
- నిర్భయత్వ, భక్తి, శ్రద్ధాది సద్గుణములు
- సాధనచతుర్పుయము
- వివేకము
- అవివేకము, అవిద్య
- కామము
- జీవునిగూర్చి (మనస్సును గుత్తించి) ప్రజ్ఞాన రూపమగు బుద్ధి పలుకు హితవాక్యములు (కర్మపట్టుము) - శ్రవణము
- (భక్తిపట్టుము) - మనము
- (జ్ఞానపట్టుము) - నిదిధ్యాసనము

జీవితరథమును విషయమార్థములందు నడుపుటయే బంధము. దైవమార్థము నందు నడుపుటయే మోక్షము. ఇదియే గీతారహస్యము.

గీతోద్యానవిషోరము

శ్రీరాగము - అదితాశము

- (1) భగవద్గీతో ద్యానవిషోరము | భక్తి నోనర్పగ పరుగున రండీ |
సాగుసగ దానిని జూడగనయ్యెడు | సుశువగుత్రోవను జూపెదనండీ |
- (2) భారతయుద్ధపు పరిసరభూముల | బయలుదేరిన భాగ్యంబండీ |
ధీరుడు వ్యాసులు స్థిరముగనాటిన | దివ్యద్యాన క్లేత్రము సుండీ |
- (3) రహినిల కృష్ణుడు ర్తుకో పార్పుని | రథమును నడిపిన రంగంబండీ |
ఇహపరసుభకర హేతుభూతముల | నెన్నియో యాతడు పన్నినదండీ |
- (4) ఇలపయినది పది యెన్నిదియో యక | రంబుల పరిమితి రాజిలునండీ |
సలలితముగనట సప్తశతంబుల | సద్వ్యక్తంబులు చెలగును సుండీ |
- (5) ఎప్పుడు వాడని పూపులుసుండీ | ఎప్పుడు కుళ్లని ఫలములుసుండీ |
తప్పక మనమా ధన్యవనికి జని | తలకొక కొన్నిటి దెత్తము రండీ |

గీతా జి యు ० ३

వ్యక్తులకువలె జయంతి జరుపుకొనగల్లు భాగ్యము గీతాగ్రంథమునకు కలిగినది. దానివైశిష్ట్యమువలనే దానికట్టి అపూర్వగౌరవము సిద్ధించినది. శ్రీకృష్ణభగవానుడు రణరంగమున అర్జునునుకు గీతోపదేశము చేసిన సుదినము మార్గశిర శుద్ధ ఏకాదశి. కాబట్టి ఆ దినము మహాపర్వదివసముగ భావింపబడు చున్నది. శ్రీరామజయంతి, శ్రీకృష్ణజయంతి, శ్రీబుద్ధజయంతి, శ్రీదత్తాత్రేయజయంతి, శ్రీశంకరజయంతి మున్నగు ఉత్సవములు జరుగు పవిత్రదినములందు ఆ యా అవతారపురుషులకు జను లెట్లు అర్పించుచుందురో, శ్రీగీతాజయంతి సందర్భమునగూడ గీతాదేవిని అర్పించు ఆచారము కలదు. గీతామాత నెట్లు పూజించవలెనో ఆ విధానమంతయు ఈ గ్రంథమున వేత్తాకచోట తెలుపబడియున్నది. ఆ సుదినమున గీతా గ్రంథముయొక్కయు, శ్రీకృష్ణ, శ్రీవ్యాస, శ్రీఅర్జునులయొక్కయు అర్పనలతో బాటు ఈక్రింది కార్యక్రమములను గూడ అమలుజరుపుట చాల మంచిది.

(1) భగవద్గీత మొత్తము 18 అధ్యాయముల పారాయణము వ్యక్తిగతముగ గాని, సామూహికముగగాని జరుపవలెను. భక్తులు కొండఱు చేరినచో సమష్టి పారాయణము జరుపుటయే శ్రేష్ఠతరము. ఏలననగా సమష్టి పారాయణమువలన జనించు గీతాఘోష జనులకు ఉత్సాహమును రేకెత్తించుటయేకాక దూరముననున్నవారి శ్రుతిపుటములను గూడ పునీత మొనర్చు గలదు. గీత పూర్తి అయినపిదప మహాత్మ్యమును గూడ పూర్తిగా చదువవలెను.

(2) గీతాత్త్వము నెఱింగిన మహాసీయులచే ఆనాడు గీతను గూర్చిన ఉపన్యాసముల నేర్చాటు చేయించవలెను. గీతోపన్యాసముల మూలకముగ జనులలో గీతయందలి మహాస్నుతభావములు వ్యాపిస్తందుటయేకాక గీతపై వారికి మక్కువ అధికముకాజొచ్చును. తత్తులితముగ వారికి సంసారదుఃఖములు అంతమై పరమానంద ప్రాప్తి చేకూరగలదు. ఇంతకుమించిన పరోపకారకార్యము వేత్తాకటి యేది కలదు? కాబట్టి

ఇట్టి బ్రహ్మవిద్యాదానమునకు, గీతాజ్ఞానవితరణమునకు జనులు దోషాదమును కల్పించి తద్వారా జనసామాన్యముయొక్క నైతిక, ఆధ్యాత్మిక విలువలను అభివృద్ధి పుఱచవలెను. అట్లు కావించువారు జ్ఞానయజ్ఞము నాచరించిన మహాపుణ్యమును బడయుటయేకాక శ్రీకృష్ణపురమాత్మయొక్క అనుగ్రహమునకు పాత్రులున్న కాగలరు★.

(3) పిన్నలలోను, పెద్దలలోను గీతాపోటీపరీక్షలు ఏర్పాటుచేసి గెలుపొందినవారికి ఆనాటి సాయంత్రము బహిరంగ సభలో బహుమతులు పంచిపెట్టవలెను. ఆ బహుమతులు కూడ గీతాసంబంధమైన పుస్తకములే యుండుట మంచిది. ఈ పరీక్షల మూలకముగ ఏదియోవిధముగ తీవ్రమైన అధ్యయనము సంభవించగలదు. ఉత్సాహమున్న జనులలో పెంపాందగలదు.

(4) సామాన్యజనులకు గీతయం దాస్తిక కలుగుటకుగాను గీతాబుట్టకథలు, గీతా హరికథలు ఇతరవిధములైన గీతాకాలక్షేపములు జరిపించుట శ్రేయస్కరము. గీతకు సంగీతము తోడైనప్పాడు అట్టి విద్యావినోదముల కలయికచే జనసామాన్యము గీత వైపునకు మిక్కటముగ ఆకర్షింపబడగలదు. జనులకు గీతాపరిచయము గావించుట కిది యొక చక్కని మార్గము.

(5) గీతాసారమును, గీతావిశేషములను సంక్లేపముగ నచ్చేత్తించి కరపత్రములద్వారా జనులకు తెలియబడుటయు గావించవచ్చును. గీతాసాహిత్యమును విరివిగ వ్యాపింప జేయుట ఇక్కాలమున అత్యవసరము. శక్తికలవారు ఆ పవిత్ర దినమున గీతాగ్రంథములను ముముక్షువులకు, సాధుపుంగపులకు, భక్తులకు ఉచితముగ పంచిపెట్టవచ్చును.

(6) అనేకులు ఒకచోట చేరుటకు అవకాశమున్నచో అచ్చోట గీతాసంబంధమైన వివిధవ్యాఖ్యలతో గూడిన గ్రంథరాజములను, పద్య, గద్యముల సంపుటములను, గీతోపన్యాసరూపములైన పుస్తకములను, గీతాసంబంధచిత్రములను, ఇంకను ఇతరమగు గీతాసాహిత్యమును జనుల సాకర్యార్థము ప్రదర్శింపవచ్చును. (Gita-Exhibition).

(7) గీతాజయంతి మహాపుణ్యదివసమగుటవలన, ఆనాడు గీతాగ్రంథమును, శ్రీకృష్ణపురమాత్మ, శ్రీవేదవ్యాసమహార్షి, అర్పునుడు - వీరియొక్క పటములను చిత్రవిచిత్రముగ పుష్పాదులతో నలంకిరందిరథముపైగాని, చిన్ని శకటముపైగాని ఉంచి మేళతాళములతో, భజనలతో పురముయొక్క ప్రధానవీధులగుండా ఉంచేగింపు జరుపవలెను.

(8) ముఖ్యముగ గీతాజయంతి సందర్భమున జనులు కొన్ని పారమార్థిక ప్రతిజ్ఞలను గావించుకొనవలెను. ప్రతిదినము ఒక అధ్యాయమునుగాని, లేక కొన్ని శ్లోకములనుగాని తప్పక పారాయణము చేయుదునని ఆనాడు ప్రతినగైకొనవలెను. తదను సారము ప్రతినిత్యము గీతాసంబంధ అనుష్ఠానమును తప్పక శీలించుచు, మరల ఒక సంవత్సరమునకు అనగా తిరిగి గీతాజయంతినాడు అధ్యాత్మపథమున తానెంతవరుకు ముందు కేగినది, గీత ఎంతవరుకు కంఠస్థముగ వచ్చినది, శీలమెంతవరుకు శుద్ధపడినది పరీక్షించుకొనవలెను. ఈ ప్రకారముగ నిర్మాణకార్యక్రమమును అమలుజరుపు లాగున చూడవలెను.

గీతాసంబంధమైన ఒకింతసేవయైనను సాక్షాద్భుగవత్సేవయే యనియు, ఒకింత ప్రచారమైనను భగవత్తైంకర్యమేయనియు తలంచి ముముక్షువులు గీతాజ్ఞానవ్యాపికి, గీతా ప్రచారమునకు చేయూతనిచ్చుచు, తాము తరించి యితరులను గూడ తరింపజేయుటకై యత్తించుచు శ్రీకృష్ణపురమాత్మయొక్క అపారకృపకు పాత్రులగుదురుగాకీ!!

★ న చ తస్యాన్నన్యోషు కశ్చిన్నే ప్రియకృత్తమః

భవితా న చ మే తస్యా దన్యః ప్రియతరో భువి.

గీతామంగళహారతి

(అదితాళము)

తెలుగులో :

(1) పావన గీతా మాతా
జయ మంగళహారతి గైకొనుమా.

(2) భక్తజనావని బంధవిమోచని
భవభయహారిణి భవ్యదాయినీ ॥ పావన ॥

(3) సర్వలోక సంరక్షణి గీతా
సర్వదేవ సంసేవిత జననీ
శాంతివిధాయిని సత్యప్రదాయిని
సత్యగుణాలయ సచ్చరిత ॥ పావన ॥

(1) మంగళంబిదే చేకొనుమమ్మా ఓ భగవద్గీతా
మాతా, శ్రీభగవద్గీతా మాతా.

(2) సంగదూరులగు జ్ఞానుల హృదిలో వెలిగెడి జ్యోతివి నీవెకదా
పరమపావనుని ధ్యానముచేత విక్రైపము తొలగింపగదే మం

(3) పార్శ్వని నెపమున మురళీకృష్ణుడు కలిమానవులను పాలింప
అర్థినాశకరమగు నీ జ్ఞానజ్యోతిని జూపెను జగములకు మం

(4) మూడవస్థలకు సాక్షివి నీవు మూడు గుణంబులు లేకుండు
వాడవు నీవను అనుభవమొసగి పరమానందము నీయగదే మం

సంస్కృతములో:

(1) జయతు జయతు గీతా కృష్ణవక్త్రప్రభమాతా
జయతు జయతు గీతా సర్వలోకమాతా
జయతు జయతు గీతా దైవసంపత్తుపూతా
జయతు జయతు గీతా విశ్వశాంతిప్రసమాతా.

తా॥ శ్రీకృష్ణుని ముఖారవిందమునుండి ఆవిర్భవించినదియు, సర్వజగజ్ఞననియు, భక్తిని, ముక్తిని గూడ నొసంగునదియు, ప్రపంచమున శాంతిని నెలకొల్పునదియు నగు గీతకు జయమగుగాక!

(2) మంగళం శ్రీకురుక్కేతరణక్కోణీ ఏహారిణే
పార్శ్వసారథిరూపాయ గీతాచార్యాయ మంగళమ్.

తా॥ కురుక్షేత్ర రణరంగమున విహరించువాడును, అర్జునుని రథసారథియు, గీతాచార్యులునగు శ్రీకృష్ణమూర్తికి మంగళమగుగాక!

హిందీలో:-

- (1) జయ భగవద్గీతే జయ భగవద్గీతే
హరి హియ కమల విహరిణి సున్ధర సుపుణీతే ॥ జయ॥
- (2) కర్మ సుమర్మ ప్రకాశిని కామాస్తకిహరా
తత్త్వజ్ఞాన వికాశిని విద్యా బ్రహ్మపరా ॥ జయ॥
- (3) నిశ్చల భక్తివిధాయుని నిర్మల మలహారీ
శరణరహస్యప్రదాయుని సబవిధి సుభకారీ ॥ జయ॥
- (4) రాగద్వేషవిదారిణి కారిణి మోదసదా
భవభయహరిణి తారిణి పరమానన్ధప్రదా ॥ జయ॥
- (5) అసుర భావ వినాశిని నాశిని తమరజనీ
దైవీ సద్గుణదాయుని హరిరసికాసజనీ ॥ జయ॥
- (6) సమతా త్యాగ సిభావని హరి ముఖకీ వాణి
సకల శాస్త్రకీ స్వామిని శ్రుతియోంకీ రాణి ॥ జయ॥
- (7) దయాసుధా బరసావని మాతు! కృపాకీ జై
హరిపదప్రేమ దానకర అపనోకరలీ జై. ॥ జయ॥

తాత్పర్యము:- విష్ణుభగవానుని హృదయకమలమునందు విహరించునదియు, సుందరమై, పరమ పవిత్రమై యొప్పునదియు, కర్మరహస్యమును బోధించునదియు, కామాస్తిని రూపుమాపునదియు, తత్త్వజ్ఞానమును ప్రకాశింపజేయునదియు, ఉత్కృష్టబ్రహ్మవిద్యాస్వరూపిణియు, నిశ్చల భక్తిని గలుగ జేయునదియు, సంసారమాలిన్యమును తోలగించునదియు, ‘శరణాగతి’ రహస్యమును బోధించునదియు, సర్వవిధముల సుఖమును గలుగజేయునదియు, రాగద్వేషములను ఛేదించివైచునదియు, నిరంతరము పరమానందమును ప్రసాదించునదియు, సంసారభయమును పౌర్ణామ్రాలునదియు, జీవులనుతరింప జేయునదియు, అసురస్వభావమును నశింపజేయునదియు, రజస్తమస్సులను చీల్చి చెండాడునదియు, దైవీసంపదను గలుగజేయునదియు, భగవద్గుర్తులకు అలంకరణభూతమైనదియు, సమత్వమును, త్యాగమును నేర్చునదియు, విష్ణుభగవానుని ముఖమునుండి ఉద్ధవించినదియు, సమస్తశాస్త్రములకు మిన్నయు, శ్రుతులకు రాణివంటిదై యలరుచుండునదియు, దయారసామృతమును వర్షించునదియునగు భగవద్గీతకు జయమగుగాక! ఓ గీతాదేవీ! మాపై కృపకల్పియుండుము. హరిపాదపద్మయుగళమందు మాకు ప్రీతిని జనింపజేయు తల్లి! మమ్ములను నీ దరిజేర్చుకొనుము!!

గీతను పారాయణము చేయు పద్ధతి

గీతను పారాయణము చేయుటకు ముందుగా ఈ క్రింది శ్లోకముల నుచ్చరించుచు వందన మాచరింపవలయును.

ఓం శ్రీకృష్ణ పరబ్రహ్మాణే నమః

- (1) ఓం శుక్లాంబరథరం విష్ణుం శశివర్ధం చతుర్ముజమ్
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయే త్సర్వవిఘ్నాపశాస్త్రయే.
- (2) ఓమ అభిండమండలాకారం వ్యాప్తం యేన చరాచరమ్
తత్తుదం దర్శితం యేన తస్మై శ్రీసురవే నమః.
- (3) ఓమకృష్ణం కమలపత్రాక్షం పుణ్యశ్రవణ కీర్తనమ్
వాసుదేవం జగద్యేనిం నోమి నారాయణం హరిమ్.
- (4) ఓమవ్యాసాయ విష్ణురూపాయ వ్యాసరూపాయ విష్ణువే
నమోవైబ్రహ్మానిధయే వాసిష్ఠాయ నమోనమః.
- (5) ఓమనారాయణం నమస్కృత్య నరం చైవ నరోత్తమమ్
దేవీం సరస్వతీం వ్యాసం తతోజయ ముదీరయేత్.

ఈ ప్రకారముగ వందన మాచరించిన పిదప భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణమూర్తిని శ్రీ వేదవ్యాస మహావ్యాసి, గీతాగ్రంథమును భక్తిపూర్వకముగ పూజింపవలయును. పిమ్మట ఈ క్రిందివిధముగ పారాయణమును ఉపక్రమింపవలెను. (పారాయణము చేయునపుడు శ్లోకసంఖ్యగాని, అధ్యాయముల సంఖ్యగాని ప్రధానముగా గైకొనక, మనస్సి శ్రీకృష్ణపరమాత్మయందు, గీతాభావార్థమందు సంలగ్నమై యున్నదాయని విచారించుచుండ వలెను. కురుక్షేత్రరణరంగమున ఇరుసేనలమధ్య రథముపై గూర్చిని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ దీన వదనుడై యున్న అర్ణునునకు హితబోధగావించుచున్న దృశ్యమును హృదయఫలకమున చిత్రించుకొనవలయును. మతియు తన్నర్ణునునిగ భావించుకొని సాక్షాత్ శ్రీకృష్ణమూర్తి ఎదురుగనుండి తనకు బోధించుచున్నట్లు ఊహించవలెను. ఇవ్విధముగ పారాయణ సమయమున చిత్త మెంతెంత ఏకాగ్రముగ నుండునో, ఘలితమున్న అంతంత అధికముగ గలుగుచుండును.) పారాయణముయొక్క వినియోగమును ఈ క్రింది తెలుపబడిన రీతిగ జరుపవలయును.

వినియోగము:—

కుడిచేతి ఉంగరపు ప్రేలికి దర్శయొక్క పవిత్రి ధరించి చేతితో నీళ్న తీసికొని ఈ క్రింది వాక్యమును పలికి పళ్ళములో వదలవలెను —

ఓమ అస్య శ్రీభగవద్గీతాశాస్త్ర మహామాన్మస్య శ్రీ వేదవ్యాసోభగవాన్ బుఖిః, అనుష్టువ్ చందః, శ్రీకృష్ణపరమాత్మా దేవతా, అశోచ్యాననవశోచస్త్వమితి బీజం, సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం ప్రజేతిశక్తిః, అహంత్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యమి మాపుచ ఇతి కీలకమ్, మచ్ఛితస్సర్వదుర్గాణి మత్పుసాదాత్రరిష్టసీతి

కవచమ్, కిరీటినం గదినం చక్రహస్త మిత్యస్తమ్, అనాది మధ్యాన్త మన్తవీర్య మితిధ్యానమ్, జ్ఞానయజ్ఞేన భగవతారాధనార్థే శ్రీకృష్ణపరమాత్మ ప్రీత్యధై గీతాపారాయణే జపే వినియోగః.

(పిమ్మట కరన్యాస, అంగన్యాసములను గావింపవలెను. ఆ పద్ధతి ఈ క్రింద తెలుపబడుచున్నది. తనయెక్కు అవయవము లన్నియు పరమాత్మచేతన్యముచే, సత్తుచే పరిపూర్ణమై యున్నవని భావించుటయే 'న్యాస'ము యొక్క ఉండేశ్వయము. దీనిచే జపించువాడు, లేక, పారాయణము సలుపువాడు మంత్రమయుడై, ఆ యా మంత్రదేవతలచే రక్షింపబడుచుండును. మతియు అతని బాహ్యంతరములు శుద్ధమగును. దివ్యబలము చేకూరును. సాధన నిర్విఫ్మముగ జరిగి పరమలాభదాయకమై యొప్పును.)

కరన్యాసము:

నైనం చిన్ననై శస్త్రాణి నైనం దహతి పావకః - ఇత్యంగుష్టాభ్యాం నమః

(ఈ మంత్రమును పరించి రెండుచేతుల బొటనప్రేళ్చును రెండు చూపుడుప్రేళ్చుతో స్పృశింపవలెను.)

నచైనం క్లేదయన్యాపో నశోషయతి మారుతః - ఇతి తర్జనీభ్యాం నమః

(అనుచు రెండు చూపుడు ప్రేళ్చును రెండు బొటన ప్రేళ్చుతో స్పృశింపవలెను.)

అచ్ఛేద్యోఽయమదాహ్యోఽయమక్లేద్యోఽశోష్య ఏవచ - ఇతి మధ్యమాభ్యాం నమః

(అనుచు రెండు బొటనప్రేళ్చుతో రెండు నడిమిప్రేళ్చును స్పృశింపవలెను.)

నిత్యః సర్వగతః స్థాణురచలో ఉయం సనాతనః - ఇత్యనామికాభ్యాం నమః

(అనుచు రెండు బొటనప్రేళ్చుతో రెండు ఉంగరపు ప్రేళ్చును తాకవలెను.)

పశ్యమే పార్థ రూపాణి శతకోఽథ సహార్పశః - ఇతి కనిష్ఠికాభ్యాం నమః

(అనుచు రెండు బొటనప్రేళ్చుతో రెండు చిటికినప్రేళ్చును స్పృశింపవలెను.)

నానావిధాని దివ్యాని నానా వర్ణాకృతీనిచ - ఇతి కరతలకరప్యష్టాభ్యాం నమః

(అనుచు కుడిచేతిక్రింద ఎడమచేతిని, ఎడమచేతిక్రింద కుడిచేతిని ఉంచవలెను. అనగా అరచేతులు, వాని వెనుకైపులు క్రమముగ తాకవలెను.)

(ఈ ప్రకారముగ కరన్యాసము గావించి అటుపిమ్మట అంగన్యాసమును చేయవలెను.)

అంగన్యాసము:

నైనం చిన్ననై శస్త్రాణి నైనం దహతి పావకః - ఇతి హృదయాయ నమః

(అని చెప్పి కుడిచేతితో హృదయమును తాకవలెను.)

నచైనం క్లేదయన్యాపో నశోషయతి మారుతః - ఇతి శిరసే స్యాపో

(అని చెప్పి శిరస్సును స్పృశించవలయును.)

అచ్ఛేద్యోఽయమదాహ్యోఽయమక్లేద్యోఽశోష్య ఏవచ - ఇతి శిఖాయై వషట్

(అని పరించి శిఖను తాకవలెను.)

నిత్యస్పర్శగతః స్థాణు రచలో ఉయం సనాతనః - ఇతి కవచాయ హుమ్

(అని చెప్పి కుడిచేతితో ఎడమభుజమును, ఎడమచేతితో కుడిభుజమును స్పృశించవలెను.)

పశ్య మే పార్థ రూపాణి శతశోంధ సహస్రశః - ఇతి నేత్రత్రయాయ హాషట్
(అని పరించి కుడిచేతితో నేత్రములను తాకవలెను.)

నానావిధాని దివ్యాని నానా వర్ణకృతీనిచ - ఇత్యస్తాయ ఫట్

(అని పరించి కుడిచేతిని శిరస్సుచుట్టును త్రిప్పి చూపుదు, మధ్యమాంశుతో ఎడమచేతిమీద చప్పట్టు కొట్టవలెను.)

(ఈ ప్రకారముగ న్యాసమొనర్చి అటుపిమ్మట మనస్సును నలుదిక్కులనుండి మరలించి ఏకాగ్రతతో భక్తిపూర్వకముగ ధ్యానించవలెను.)

ధ్యానము:

(మహాభారత ధ్యానము):-

పారాశర్యవచః సరోజ మమలం గీతార్థగన్ధోత్సటం
నానాభ్యానక కేసరం హరికథా సమోధనా బోధితమ్
లోకే సజ్జన షట్టుదైరహరహః పేపీయమానం ముదా
భూయా ద్వారతపజ్ఞజం కలిమల ప్రధ్వంసి నః శ్రేయనే.

శ్రీ వేదవ్యాసుల వాక్కు అను సరోవరమునందు పుట్టినదియు, అతినిర్మలమైనదియు, గీతార్థమను మహాసుగంధముతో గూడినదియు, నానావిధ ఇతిహాసములను కేసరములు కలదియు, భగవత్కృథోపదేశములను వికాసము గల్లియున్నదియు, లోకమున సజ్జనులను తుమ్మెదలచే నిరంతరము సంతోషముతో ఆస్యాదింపబడునదియు, కలిదోషములను పూర్తిగా నాశనము చేయునదియునగు మహాభారతమను పద్మము మనకు మంగళమును గలుగజేయుగాక!

శ్రీకృష్ణధ్యానము:-

ఒమ్ ప్రపన్న పారిజాతాయ తోత్రవేతైక పాణయే
జ్ఞానముద్రాయ కృష్ణయ గీతామృతదుహే నమః.

శరణాగతులగు భక్తులకు కల్పవృక్షమువలె వాంచితవస్తుపుల నోసంగువారును, ఒకచేతియందు కొరడాను, మటియొక చేతియందు జ్ఞానముద్రను ధరించినవారును, గీతయను అమృతమును పితుకువారునగు శ్రీకృష్ణమూర్తికి నమస్కారము.

వసుదేవసుతం దేవం కంసచాణూరమర్దనమ్
దేవకీపరమానందం కృష్ణం వస్తే జగద్గురుమ్.

వసుదేవుని పుత్రుడును, దివ్యస్వరూపధారియు, కంసచాణూరులను సంహరించినవారును, దేవకికి పరమానందకారకులును, జగద్గురువునగు శ్రీకృష్ణనకు నమస్కరించుచున్నాను.

భీష్మదోణ తటా జయద్రథజలా గాన్ధార నీలోత్పలా
శల్యగ్రాహావతీ కృపేణ వహనీ కర్మన వేలాకులా

అశ్వత్థామ విక్రూ ప్సూరమకరా దుర్యోధనావర్తినీ
సౌత్రీర్ణా ఖలు పాణ్ణవై రణనదీకైవర్తకః కేశవః.

భీష్మదోషులను తీరములు కలదియు, జయద్రథుడను జలముతో గూడినదియు, కారపులను నల్లకలువలు కలదియు, శల్యుడను భయంకర మత్యము గల్లియున్నదియు, కృపాచార్యుడను ప్రవాహముతో నోష్పునదియు, కర్ముడను తరంగములచే వ్యాప్తమైనదియు, అశ్వత్థామ, విక్రూలను భయంకరములైనమేసత్కు కలదియు, దుర్యోధనుడను సుడిగుండముతో గూడినదియునగు యుద్ధమను మహానదిని పాండవులు శ్రీకృష్ణుడను నావికుని సహాయమున దాటగలిగిరి.

మూకం కరోతి వాచాలం పష్టుం లభ్యయతే గిరిమ్
యత్కృపా తమహం వన్నే పరమానన్న మాధనమ్.

ఎవరి కృపాకటాక్షముచే మూగవాడు గొప్పవాచాలుడు కాగలడో, కుంటివాడు పర్వతమును దాటగలడో, అట్టి పరమానందస్వరూపులగు శ్రీకృష్ణమూర్తికి నమస్కారము.

యం బ్రహ్మ వరుణేష్ట రుద్రమరుతః స్తున్యన్నాన్ దివ్యేఃస్తువేః
వేదైస్మాంగ పద క్రమోపనిషదై ర్థాయన్నా యం సామగాః
ధ్యానావస్థిత తద్గతేన మనసా పశ్యన్నా యం యోగినో
యస్యాన్తం న విదుః సురాసురగణా దేవాయ త్స్నై నమః.

బ్రహ్మదేవుడు, వరుణుడు, ఇంద్రుడు, రుద్రుడు, వాయువు మున్నగు దేవతలు దివ్యస్తోత్రములచే ఎవరిని స్తుతించుచున్నారో, సామగానము చేయువారు అంగ, పద, క్రమ, ఊపనిషత్తులతో గూడ వేదములచే ఎవరిని గూర్చి గానము చేయుచున్నారో, యోగులు ధ్యాననిష్టులై ఏకాగ్రచిత్తముతో ఎవరిని దర్శించుచున్నారో, ఎవరియొక్క ఆద్యంతములను దేవతలుగాని, అసురులుగానితెలిసికొనజాలరో అట్టి పరమాత్మకు నమస్కారము.

శ్రీవ్యాసధ్యానము:-

ంమ్ నమో ఉస్తుతే వ్యాస విశాలబుద్ధే
పుల్లారవిన్నాయత పత్రనేత్ర
యేన త్వయా భారత తైలపూర్ణః
ప్రజ్యాలితో జ్ఞానమయః ప్రదీపః.

విశాలబుద్ధి కలవారును, వికసించిన కమలపత్రములవంటి సేత్రములు గల్లియున్నవారును, మహాభారతమను తైలముచే పరిపూర్ణమై యున్నట్టి గీతాజ్ఞానమను జ్యోతిని లెస్సుగ వెలిగించినవారు (తద్వారా జనుల హృదయమందలి అజ్ఞానాంధకారమును బోగాట్టినవారు) నగు వ్యాసభగవానునకు నమస్కారము.

శ్రీ గీతాధ్యానము:-

పార్థాయ ప్రతిబోధితాం భగవతా నారాయణేన స్వయమ్
వ్యాసేన గ్రథితాం పురాణమునినా మధ్యే మహాభారతమ్

అద్వైతామృతవర్షిణీం భగవతీ మష్టాదశాధ్యాయునీ
మమృత్యామనుసందధామి భగవద్గీతే భవద్వేపిణీమే.

స్వయముగ భగవంతుడగు నారాయణునిచే అర్పనునకు బోధింపబడినట్టియు, ప్రాచీన మహర్షి యగు వేదవ్యాసమునీంద్రునిచే మహాభారతమధ్యమున కూర్చుబడినట్టియు, అద్వైతజ్ఞానమును అమృతమును వర్షించునట్టియు, పదునెనిమిది అధ్యాయములతో గూడినట్టియు, సంసారబంధముల నుండి విముక్తిని కలిగించునట్టియు ఓ తల్లి! భగవద్గీతా! మిమ్మునేను ధ్యానించుచున్నాను.

గీతాకల్పతరుం భజే భగవతా కృష్ణేన సంరోపితమ్
వేదవ్యాస వివర్ధితం శ్రుతిశిరోబీజం ప్రబోధాజ్ఞరమ్
నానాశాస్త్రరహస్యశాఖ మరతిక్షాన్విప్రవాలాజ్ఞతమ్
కృష్ణాజ్ఞైద్వయ భక్తిపుష్ప సురభిం మోక్షప్రదం జ్ఞానినామ్.

భగవంతుడగు శ్రీకృష్ణునిచే నాటబడినదియు, శ్రీ వేదవ్యాస మునీంద్రునిచే వృద్ధినొందింపబడినదియు, ఉపనిషత్తులే విత్తనముగాగలదియు, ప్రబోధమును అంకురముతో నొప్పునదియు, సకల శాస్త్రరహస్యములను కొమ్ములుగలదియు, అనాస్కి, క్షమయను చిగుళ్ళతో గూడినదియు, శ్రీకృష్ణభగవానుని పాదపద్మముల యొడల భక్తియను సుగంధముచే శోభించు నదియు, జ్ఞానులకు మోక్షము నొసగునదియునగు గీతా కల్ప వృక్షమును నేను సేవించుచున్నాను.

సంసార సాగరం ఫోరం తర్తుమిచ్ఛతి యో నరః
గీతానావం సమాసాధ్య పారం యాతి సుభేన సః.

భయంకరమగు సంసార సముద్రమును దాట నిచ్చగించువాడు భగవద్గీతయను నావను. పొందినచో సులభముగ నద్దానిని దాటివేయగలడు.

సర్వోపనిషదో గావో దోగ్ధా గోపాల నన్ననః
పార్థో వత్సః సుధీ ర్షోక్తా దుర్ధం గీతామృతం మహత్.

ఉపనిషత్తులన్నియు గోవులు. గోపాలనందనుడగు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ పాలు పితుకువాడు. అర్పునుడు దూడ. మహాత్మరమగు గీతామృతమే పాలు. సద్గుద్ధి కలవారే దానిని త్రాగువారు.

(ఈ ప్రకారమగ శ్రీకృష్ణపరమాత్మను, శ్రీవేదవ్యాసులను, శ్రీగీతామాతను, శ్రీమహాభారతమును ధ్యానించి, ఆ పిదప గీతాపారాయణమును ప్రారంభించవలెను. ప్రతిదినము ఒక్క అధ్యాయమును పూర్తిగ పారాయణము చేయుట మంచిది. పారాయణము పూర్తి అయిన పిదప గీతామాహాత్మ్యమును చదువవలెను. ఇది శిష్టాచారము. ఇరువది మూడు శోకములతో గూడిన (పరహపురాణాంతర్గతమగు) గీతామాహాత్మ్యము ఎక్కువగ వాడుకలో కలడు. దానిని ఈ క్రింద పాందుపఱుచు చున్నాము. పారాయణానంతరము అందు రెండు శోకములు చదువచ్చును.)

గీతాయాహాత్మ్యము

1. ధరోవాచ :-

భగవన్ పరమేశాన భక్తి రవ్యాభిచారిణీ
ప్రారభం భుజ్యమానస్య కథం భవతి హే ప్రభో.

భూదేవి విష్ణుభగవానుని గూర్చి యిట్లు ప్రశ్నించెను - . ఓ భగవానుడా! పరమేశ్వరా! ప్రభూ! ప్రారభము అనుభవించువానికి అచంచలమైన భక్తి ఎట్లు కలుగగలదు?

2. విష్ణురువాచ :-

ప్రారభం భుజ్యమనో ఇపి గీతాభ్యాసరతస్మద్
సముక్త స్ని సుభీ లోకే కర్మణా నోపలిష్యతే.

విష్ణువు - ఓ భూదేవీ! ప్రారభమనుభవించుచున్నను ఎవడు నిరంతరము గీతాభ్యాసమందు నిరతుడైయండునో అట్టివాడు ముక్కడై కర్మలచే నంటబడక ఈ ప్రపంచమున సుఖముగ నుండును.

3. మహాపాదిపాపాని గీతాధ్యానం కరోతి చేత్ క్వచిత్పూర్వం న కుర్వణ్ణి నలినీదల మంభసా.

తామరాకును నీరంటనట్లు గీతాధ్యానము చేయువానిని మహాపాపములు కూడ కొంచెమైనను అంటకుండును.

4. గీతాయః పుస్తకం యత్ యత్ పారః ప్రవర్తతే తత్ సర్వాణి తీర్థాని ప్రయాగాదీని తత్త్వమే.

ఎచట గీతాగ్రంథముండునో, మతియు ఎచట గీత పారాయణమొనర్పబడుచుండునో, అచట ప్రయాగ మొదలగు సమస్త తీర్థములున్న ఉండును.

5. సర్వోదేవాశ్ బుషయో యోగినః పన్నగాశ్ యే గోపాలా గోపికా వాఱపి నారదోద్ధవ పార్వదేః సహయో జాయతే శీఘ్రుం యత్ గీతాప్రవర్తతే.

ఎచట గీతాపారాయణము జరుగుచుండునో, అచ్చోటికి సమస్తదేవతలు, బుషములు, యోగులు, నాగులు, గోపాలురు, గోపికలు, భగవత్పూర్వవర్తులగు నారద, ఉద్ధవాడులు వచ్చి శీఘ్రుముగ సహయ మొనర్పురు.

6. యత్గీతావిచారశ్చ పరనం పారనం శ్రుతమ్
తత్తాహం నిశ్చితం పృథ్వి నివసామి స్థదైవ హి.

ఈ భూదేవీ! ఎచట గీతను గూర్చిన విచారణ, పరనము, బోధనము, శ్రవణము జరుగు చుండునో, అచట నే నెల్లపుడును తప్పక నివసించుదును.

7. గీతాశ్రయోఽహం తిష్ఠామి గీతా మే చోత్తమం గృహమ్
గీతాజ్ఞాన ముపాశ్రేత్య త్రై నోకాన్మాలయామ్యహమ్

నేను గీత నాశ్రయించుకొనియున్నాను. గీతయే నాకుత్తమమగు నివాసమందిరము, మతియు గీతాజ్ఞానము నాశ్రయించియే మూడులోకములను నేను పాలించుచున్నాను.

8. గీతా మే పరమా విద్యా బ్రహ్మరూపా న సంశయః
అర్థమాత్రాక్షరా నిత్యా స్వనిర్వాచ్యపదాత్మికా.

గీత నా యొక్క పరమవిద్య. అది బ్రహ్మస్వరూపము. ఇట సంశయమేమియును లేదు. మతియు సయ్యది (ప్రణవముయొక్క నాల్గవ పాదమగు) అర్థమాత్రాస్వరూపము. అది నాశరహితమైనది. నిత్యమైనది, అనిర్వాచ్యమైనది.

9. చిదానందేన కృష్ణేన ప్రోక్తా స్వముఖతోఽర్జునమ్
వేదత్రయా పరానన్నా తత్త్వార్థజ్ఞానమంజసా★.

సచ్చిదానందస్వరూపులగు శ్రీ కృష్ణపరమాత్మచే ఈ గీత స్వయముగ అర్జునునకు చెప్పబడినది. ఇది మూడు వేదముల సారము. పరమానందస్వరూపము. తన్నాశ్రయించినవారికిది శిష్టముగ తత్త్వజ్ఞానమును కలుగుజేయును.

10. యోఽష్టాదశ జపేన్నిత్యం నరో నిశ్చల మానసః
జ్ఞానసిద్ధిం స లభతే తతో యాతి పరం పదమ్.

ఏ నరుడు నిశ్చలచిత్తుడై గీత పదునెనిమిది అధ్యాయములను నిత్యము పారాయణము సలుపుచుండునో, అతడు జ్ఞానసిద్ధినిబొంది తద్వారా పరమాత్మపదమును (మోక్షమును) బదయగల్గును.

11. పారేఽసమర్థ స్వంపూర్ణే తదర్థం పార మాచరేత్
తదా గోదానజం పుణ్యం లభతే నాత సంశయః.

గీతను మొత్తము చదువలేనివారు అందలి అర్థభాగమైనను పరింపవలెను. దానిచే వారికి గోదానమువలన గలుగు పుణ్యము లభించును. ఇవ్విషయమున సందేహము లేదు.

★ తత్త్వార్థజ్ఞానసంయుతా - అని పారాంతరము.

12. త్రిభాగం పరమానస్తి గంగాస్నానఫలం లభేత్
షడంశం జపమానస్తి సోమయాగఫలం లభేత్.

గీతయొక్క మూడవభాగము (1/3) (అఱు అధ్యాయములు) పారాయణ మొనర్చువారికి గంగాస్నానము వలన కలుగు ఫలము చేకూరును. అఱవభాగము (1/6) (మూడధ్యాయములు) పరించువారికి సోమయాగఫలము లభించును.

13. ఏకాధ్యాయం తు యో నిత్యం పరతే భక్తిసంయుతః
రుద్రలోక మవాపోతి గణో భూత్యా వనే చ్ఛిరమ్.

ఎవడు గీతయందలి ఒక్క అధ్యాయమును భక్తితో గూడి నిత్యము పరించుచుండునో, అతడు రుద్రలోకమును పాంది అచ్చట రుద్రగణములలో నొక్కడి చిరకాలము వసించును.

14. అధ్యాయశ్లోకపాదం వా నిత్యం యః పరతే నరః
స యాతి నరతాం యావన్మనుకాలం వసున్ధరే.

ఓ భూదేవి ! ఎవడు ఒక అధ్యాయమందలి నాల్గవభాగమును నిత్యము పారాయణము చేయునో, అతడు ఒక మన్వంతరకాలము (ఉత్స్థమగు) మానవజన్మను బొందును.

15. గీతాయః శ్లోకదశకం సప్తపంచ చతుష్పూయమ్
ద్వ్యాత్రీ నేకం తదర్థం వా శ్లోకానాం యః పరేన్నరః.

16. చత్వరోక మవాపోతి వర్షాణా మయుతం ధ్రువమ్
గీతాపార సమాయుక్తో మృతో మానుషతాం ప్రజేత్.

గీతయందలి పదిశ్లోకములను గాని, లేక ఏదు కాని, ఐదు కాని, నాలుగు కాని, మూడు కాని, రెండు కాని, ఒకటి కాని, లేక కనీసము అర్ధశ్లోకమును గాని, ఎవడు పరించునో అతడు చంద్రలోకమును బొంది అచట పదివేల సంవత్సరములు సుఖముగ నుండును. ఇందు సంశయము లేదు. మతియు గీతను పరించుచు ఎవడు మరణించునో, అతడు ఉత్తమమగు మానవజన్మమును బడయగలడు.

17. గీతాభ్యాసం పునః కృత్యా లభతే ముక్తి ముత్తమామ్
గీతేత్యుచ్చార సంయుక్తో ఖ్రియమాణో గతిం లభేత్.

అట్లాతడు మానవుడై జన్మించి గీతాభ్యాసమును మరల మరల గావించుచు ఉత్తమమగు మోక్షమును పాందును. ‘గీతా, గీతా’ అని ఉచ్చరించుచు ప్రాణములను విడుచువాడు సద్గతిని బడయును.

18. గీతార్థశ్రవణాసక్తో మహాపాపయుతో ఇపి వా
వైకుంరం సమాపోతి విష్ణువా సహమోదతే.

మహాపాత్ముడెనను గీతార్థమును వినుటయం దాస్తి కలవాడైనచో వైకుంరమును బొంది అచట విష్ణువుతోసహా అనంద మనుభవించుచుండును.

**19. గీతార్థం ధ్యాయతే నిత్యం కృత్యా కర్మణి భూరిశః
జీవన్ముక్త స్పృవిజ్ఞేయో దేహస్నే పరమం పదమ్.**

ఎవడు గీతార్థమును నిత్యము చింతనజేయుచుండునో, అతడు అనేక కర్మల నాచరించినను జీవన్ముక్తదేయని చెప్పబడెను. మతియు దేహపతనానంతర మతడు పరమాత్మపదమును (విదేహకైవల్యమును) బొందును.

**20. గీతామాత్రత్య బహావో భూభుజో జనకాదయః
నిర్మాత కల్పిషా లోకే గీతా యాతాః పరం పదమ్.**

ఈ ప్రపంచమున గీతను ఆశ్రయించి జనకాదులగు రాజు లనేకులు పాపరహితులై పరమాత్మపదమును బొందగల్గారి.

**21. గీతాయాః పరనం కృత్యా మాహాత్మ్యం నైవ యః పరేత్త
వృథా పాతో భవేత్తస్య శ్రమ ఏవ హ్యదాహృతః.**

ఈ పరించ ఆ పిదప మాహాత్మ్యము నెవడు పరింపకుండునో, అతని పారాయణము (తగిన ఘలమునివ్యక) వ్యధమేయగును. కావున అట్టివాని గీతాపరనము శ్రమ మాత్రమే యని చెప్పబడినది★.

**22. ఏతన్నాహాత్మ్యసంయుక్తం గీతాభ్యాసం కరోతి యః
స తత్పుల మవాపోత్తి దుర్భభాం గతి మాప్సుయాత్.**

ఈ మాహాత్మ్యముతోబాటు గీతాపారాయణముచేయవాడు పైన తెలుపబడిన ఘలమును బొంది దుర్భభమగు సర్దతిని (మోక్షమును) బడయగలడు.

23. సూత ఊవాచ : -

**మాహాత్మ్యమేతదీతాయా మయా ప్రోక్తం సనాతనమ్
గీతాస్నే చ పరేద్యస్త యదుక్తం తత్పులం లభేత్.**

సూతుడు చెప్పేను - ఓ శౌనకాది మహార్షులారా ! ఈ ప్రకారముగ సనాతనమైనటి గీతామాహాత్మ్యమును, నేను మీకు దెలిపితిని. ఇద్దానిని గీతాపారాయణానంతర మెవడు పరించునో అతడు పైన దెలిపిన ఘలమును బొందును.

ఇతి శ్రీ వరాహపురాణే శ్రీ గీతామాహాత్మ్యం సంపూర్ణమ్.

ఇట్లు శ్రీ వరాహ పురాణమందలి శ్రీ గీతామాహాత్మ్యము సమాప్తము.

ఓమ్

* గ్రంథము యొక్క మహిమను తెలుసుకొననిచో, గ్రంథము యొడల శ్రద్ధ కలుగదని భావము.

ॐ

ఉపోద్ధాతము

విశ్వవాజ్యయమున గీతయంతటి మహాత్రర గ్రంథరాజము మతియొకటి లేనే లేదు. తక్కిన సాహాత్యమంతయు మానవనిర్మితము. గీత భగవన్నిర్మితము. మాయాంతర్థతుడగు మానవనిచే నిర్మితమైన వస్తువెచట! మాయాతీతుడగు భగవంతునిచే సృజింపబడిన పదార్థమెచట! బోధించినది అవతారమూర్తి; వినినది అధికారమూర్తి. బోధించినది పరమాత్ముడు; వినినది మహాత్ముడు★ బోధించినది పురుషోత్తముడు; వినినది నరోత్తముడు. @ ఈప్రకారముగ అద్భుత పటిమగల గురుశిష్యుల సమ్మేళనమునం దావిర్భవించిన అమరవాణియే గీత. నరనారాయణుల తపఃఫలితమే గీత. శ్రీకృష్ణర్షనుల దివ్యసంసర్దజనిత సంభాషణమే గీత. వారిరువురి అట్టి యలోకిక సంవాదమును జగద్విభ్యాత రచయితయైన శ్రీ వేదవ్యాస మునీంద్రుడు ఛందోబద్ధ మొనర్చి అపార కరుణతో లోకమునకు ప్రసాదించెను. ఇవ్విదముగ మహానీయులగు ఆ మువ్వురు తపస్సంపన్నుల కృపావిశేషమువలన గీత ప్రపంచమున అవిర్భవించి సర్వజనులకు నిర్మియస్తరమై వెలయుచున్నది. ఎవరి గీత చక్కగ నుండునో వా రట్టి గీత నాశ్రయించి నిస్సంశయముగ తరించిపోగలరు. వాస్తవముగ జీవుల పుణ్యము ఫలించునపుడు మాత్రమే గీతవంటి అత్యద్భుత పారలోకిక గ్రంథరాజములు జనుల పాలిట వచ్చి చేరుచుండును. గీతయొక్క అనస్యసామాన్య ప్రతిభను, అఖండ శక్తిసామర్థ్యమును, అపారమహిమను పరికించినచో ఎవరికైనను దానిపై పరమపూజ్యభావము, భక్తిశద్రలు ఉదయించక మానవు. కావున అట్టి లోకోత్తర దివ్యవాజ్యయముయొక్క పుట్టుపూర్వోత్తరములను, స్వరూపస్వభావములను, మహిమా విశేషములను విచారించుట క్రత్వవ్యము.

రెండు గానములు

శ్రీకృష్ణపరమాత్మ తన జీవితకాలమున రెండు గానములను చేసెను. ఒకటి మురళీగానము, రెండవది గీతాగానము. మురళీగానమాధుర్యమును గోపికలు పూర్తిగ ఆస్వాదించిరి. తదితరులున్న ఆ కాలమున తద్దాన రసామృతమును ఒకింత పానము చేసి ధన్యులైరి. ఆ మురళీగాన మెట్టిదో మనకు తెలియదు. దానిని వినుభాగ్యమున్న మనకు కలుగలేదు. ఏనేమి? దానిని మించిన రెండవ గానము మనవంతునకు వచ్చిపడినది; అదియే గీతాగానము. పాడినవారికి, పాటకు భేదము లేదు. అట్లే శ్రీకృష్ణనకు గీతకు భేదము లేదు. వారిరువురికిని అవినాభావసంబంధము కలదు. శ్రీకృష్ణని నిశ్శాసనమే గీత. వెయ్యేల, భగవంతుని హృదయమే గీతయని నిస్సంశయముగ చెప్పవచ్చును. భగవన్మూర్ఖవిందసంజనితమగు అట్టి గీతాగాన ప్రసంతియందు జలకమాడువారి పాపపుంజములు పటాపంచలైపోవును. ముక్తి కరతలామలకమగును. కావున భగవానుని యా రెండవ గానమగు గీతను శ్రవణముచేయుటకు నోచుకొనిన భూత, భవిష్యద్వర్తమానకాలిక జీవరాసులయొక్క అహాభాగ్య మేమని చెప్పవచ్చును!

★ పార్థస్య చ మహాత్మనః (గీత 18-14)

@ నరంచెవ నరోత్తమమ్ (భారతము)

సర్వజనోపయోగమగు అద్భుత లీల

శ్రీ కృష్ణమూర్తి తన జీవితకాలములో లెక్కలేనన్ని అద్భుత సంఘటనలను, ఆశ్చర్యకరములగు లీలలను గావించెను. వాని నన్నింటిని మనము చూడలేదు. అనుభవింపలేదు. ఆకాలపువారికే అవి యన్నియు ఉపయోగపడినవి. కాని యశోదాతనయుని వలన సంభవించిన గీతారూప సంఘటన యొక్కటిమాత్రము వారికి, మనకు అందరికిని వరుసబెట్టి లాభించినది. భగవానుడు కావించిన ఈ గీతోపదేశరూప మహాలీల ఒక కాలమునకు గాని, ఒక దేశమునకుగాని, ఒక మతమునకు గాని, ఒక జాతికిగాని సంబంధించినదికాదు. అది సార్వజనీన సార్వభామ సార్వకాలీన సత్యజివసుందరభగవద్యాణి. కనుకనే శ్రీకృష్ణుని గూర్చిన ప్రార్థనలో ఇట్లు చెప్పబడినది -

సారథ్య మర్మనస్యాదౌ కుర్వాన్ గీతామృతం దదౌ
లోకత్రయోపకారాయ తస్మై కృష్ణాత్మనే నమః.

“ఏ మహానీయుడు పూర్వము అర్థమనునకు సారథియై వర్తించుచు ముల్లోకము లందలి జనులయొక్క ఉపకారార్థము గీతామృతము నోసంగేనో అట్టి శ్రీకృష్ణపరమాత్మకు నమస్కారము.”

సర్వశాస్త్రసారము

గీత యొక్క మహిమను గూర్చి యింకను లోతుగ విచారించెదము - హిందూధర్మసాహిత్యము అతివ్యాపకమైనది. ఎన్నియో శాస్త్రములు, ఎన్నియో గ్రంథములు, ఎన్నియో సిద్ధాంతములు ! పీని నన్నింటిని చూచి మనుజుడు నిర్ధాంతపోయి దేనిని అనుసరించవలెనో, దేనిని త్యజించవలెనో దిక్కుతోచక ఈ ప్రశ్నలను వేయుచున్నాడు -

‘ఈ అపారశాస్త్రపారావారమును మథించి వెలికిదీసిన సారభూతమైన గ్రంథమేదైన కలదా? సర్వశాస్త్ర సిద్ధాంత సమన్వయ రూపమగు గ్రంథమేదైన హైందవ సాహిత్యమున లభించునా? హిందూధర్మములన్నింటిని - కాదు కాదు, సర్వమత సంప్రదాయతత్త్వములను పరిపోషించునది, వానికి ప్రాతినిధ్యము నహించునది యగు ఏకైక ప్రామాణిక గ్రంథ మేదైన కలదా?’ - వాని ఈ ప్రశ్నలన్నింటికిని తగు ప్రత్యుత్తరము కలదు. అట్టి ప్రామాణిక గ్రంథము భగవద్గీతయే అని. అధ్యాత్మ జ్ఞానమునకు, సమస్త ధర్మములకు నిఘంటువు భగవద్గీత. ఏలననగా, హిందూమతమునందలివే కాక సమస్త జీతర మతములలోని ప్రధానసూత్రము లన్నియును, ధర్మములన్నియును దీనియందు క్రోడీకరింపబడినవి. వివిధ మతసిద్ధాంతరూపశాస్త్రపశాఖలతో విరాజిల్లు ధర్మవృక్షమే గీత. సర్వధర్మసమన్వయక్షేత్రమే గీత. సాంఖ్య, యోగ, న్యాయ, వైశేషిక, మీమాంస, వేదాంతములయొక్కయు, శాక్త, శైవ, గాణాపత్య, ప్రైప్లవాది మతముల యొక్కయు; వెయ్యెల, ప్రపంచమునగల సమస్తసంప్రదాయముల యొక్కయు చక్కటి సమన్వయము గీతయందు కానుపించుచున్నది. కనుకనే దీనిని విశ్వమత గ్రంథము (Universal Scripture, Universal Gospel, Bible of Humanity) అని ఏకకంరముతో సర్వులును పేర్కొనిరి. పూర్వము వల్లభాచార్యులవారిని ఒకానోక భక్తు డిట్లు ప్రశ్నించెను. ‘అయ్యా! అన్ని శాస్త్రములలో ఏ శాస్త్రము గొప్పది?’ అని. వారు వెంటనే ఈ క్రింది ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి - “ఏకం శాస్త్రం దేవకీపుత్రగీతం” - అని. అనగా దేవకీసుతుడగు శ్రీకృష్ణమూర్తి గానముచేసిన గీతశాస్త్ర మొకటియే అన్నిటికంట మిన్న యని భావము. అట్టే, ఏపాట పాడుకొనవలెను? అని యొకరు శీంకరాచార్యులవారిని ప్రశ్నింప, ‘గేయం గీతానామ సహస్రం’ అని వారానతిచ్చిరి. అనగా గీతను,

విష్ణుసహస్రనామములను పాడుకొనుచుం ఉవలెను అని అర్థము. అత్యంతమేధాసంపన్నులను, సర్వశాస్త్రవిశారదులును, అధ్యాత్మ విద్యాకోవిదులును నగు వారిరువురు నిట్టేల వచింపవలయును? గీతలో అట్టి అమోఫుశక్తి యున్నది కనుకనే. అట్టే ‘సర్వశాస్త్రమయా గీతా’ గీత సర్వశాస్త్ర పరిపూర్ణమైనది - అని స్వాందపురాణమున్న,

“గీతా సుగీతా కర్తవ్య కిమన్యేః శాస్త్రవిష్టరేః” గీతను లెస్సుగ గానమొనర్పవలెను. ఇతరములగు పెక్క శాస్త్రములతో నేమి ప్రయోజనము అని మహాభారతమున్న గీతను వేనోళ్ల శాస్త్రమైంచినవి. అనాడు ద్వాపరయుగాంతమున రణరంగమున భగవానునిచే నుపదేశింపబడి యుప్పటికి పదువేల సంవత్సరములు దాటినను గీత చెక్కుచెదరకుండ, నదీప్రవాహమువలె నిత్యమాతనముగ భాసిల్లుచున్నది. గీతయందలి గంభీరభావములను, సర్వమత సమన్వయధోరణిని, అగాధజ్ఞానమును, అంతులేని అర్థపరంపరను పరికించినపుడు ఇది మానవనిర్మతముకాదని స్పష్టముగ తోపకమానదు. సృష్ట్యారంభమునుండి నేటి వఱకు ఇటువంటి లోకోత్తర సర్వోపయోగగ్రంథము వెలువడ తేదనుట అతిశయోక్తి కానేరదు. కనుకనే ఏ మహానీయుడు జన్మించినను ముందు గీతకు జోహోరులిర్పించి అద్దానికి తన భావానుగుణమగు వ్యాఖ్య నోకదానిని ప్రాసి గీతాసేవయందు ఒకింత పాలుపంచుకొని ‘ధన్యోత్సమ్మి’ యను కొనుచుండెను. భారతదేశ ధార్మక జీవనముపై గీతయొక్క ప్రభావమెట్టిదో ఇవ్విపయము స్పష్టముగ బుజువుచేయుచున్నది.

వివిధ గీతలు - అందు భగవద్గీతయొక్క స్థానము

ప్రపంచమున ఎన్నియో గీతలు కలవు. అష్టవక్రగీత, అవధూతగీత, బుభుగీత, బ్రహ్మగీత, వసిష్టగీత, గణేశగీత, హనుమదీత, పరాశరగీత, హరీతగీత. శివగీత, హంసగీత, భిక్షుగీత, కపిలగీత, దేవీగీత మున్నగు అగణితములైన గీతలు విశ్వసాహిత్యమున వెలయుచున్నను భగవదీత యొక్కదానికి గీత యను నామము చక్కగ రూఢి పడినది. గీతయొక్క సులభైతి, విషయగాంభీర్యము, సమన్వయదృష్టి, సర్వులకు ఆచరణయోగ్యమగు అనుష్టానపద్ధతులు, మున్నగునవి దాని వ్యాపకత్వమునకు, సర్వజనసమాదరణత్వము నకు పోతుభూతములైనవి. ‘భగవదీత’ అను నామధేయమునందే ఒక విధమైన విశాలభావము ద్వేతకమగుచున్నది. ఏలననగా కృష్ణుడు బోధించినది కృష్ణగీతయని పేర్కొనబడవలసియుండగా భగవదీతయని చలామణియగుట దాని యొక్క జాతిమతవ్యక్యతీతమగు స్థాయిని సూచించుచున్నది. కనుకనే మాక్షముల్లర్, కార్మల్, ఎమర్పున్, ఎద్వైన్ ఆర్మాల్, అనిబిసెంటు మొదలగు పాశ్చాత్యలనేకులు గీతాప్రాభవమున కచ్చెరువోంది, దాని విషయగాంభీర్యముచే నాకర్మితులై, గీతోపదిష్టబోధలచే తమ తమ జీవితములను సంస్కరించుకొని గీతను లెస్సుగ ప్రచారమొనర్చిరి. అందు ఎద్వైన్ ఆర్మాల్ అను మహానీయుడు ‘దివ్యగీతము’ (The Song Celestial) అను పేరుతో గీత పదునెనిమిది అధ్యాయములను ఆంగ్లభాషయందు పద్యరూపమున ప్రాసెను. హాణభాషలో అది చాల విఖ్యాతమగు గ్రంథము. ఇంతియే కాదు. గీతయొక్క బౌన్నత్యమును గూర్చి ఆతడు పలికిన ఈ క్రింది పలుకులు గీత యెడల జనుల యొక్క శ్రద్ధాభక్తులను ఇనుమడింపజేయచున్నవి. “భారతదేశము యొక్క ఈ సర్వప్రియకావ్యమయదార్శినికగ్రంథము లేనిచో ఆంగ్లసాహిత్యము అపూర్ణముగనే యుండును.” ఆంగ్లముననే కాక ప్రపంచమున గల ప్రముఖ భాష లన్నిటియందును గీత యనువదింపబడియున్నందున, కోట్లకొలది జనులు గీతాజ్ఞానరసామృతమును పానముచేసి తమ జీవితములను శాంతిమయములుగ నోనర్చుకొనుచున్నారు.

గీతదిమాతృహృదయము

వాస్తవముగ గీత ఒకానోక గ్రంథము కాదు. సజీవ చైతన్యమూర్తి. శ్రీకృష్ణుడు ఈ లోకమును వీడి చనునపుడు ఆ నవచేతన విలసిత దివ్యమూర్తిని మన కనుగ్రహించి వెడలెను★. గీతారూపముగు ఆ వాజ్యయమూర్తి మనకెల్లరకును జ్ఞానదానము చేయుచు భవదుఃఖములను బాపుచు తల్లివలె ఉరదించుచున్నది. గాంధిమహాత్ముడు పలికిన ఈ క్రింది వాక్యములు స్నేరణీయములై యున్నవి-

I lost my earthly mother who gave me birth long ago but this eternal mother (Gita) has Completely filled her place by my side ever since. when I am in difficulty or distress, I seek refuge in her bosom.

“నా తల్లి చాలకాలము క్రిందటనే చనిపోయినది. కాని గీతయను తల్లి ఆ స్థానమును ఆక్రమించుకొని అప్పటినుండియు నా ప్రకృతే యుండి నన్ను కాపాడుచున్నది. కష్టములు సంప్రాప్తించునపుడు నే నాపే యొడిలో తలదామకొందును.”గాంధిమహాత్మునివలెనే ఎందరో గీతామాతను సమాప్తయించి తమ తమ కష్టములను బాపుకొనిరి. గీతది మాతృహృదయము. పుత్రవాత్సల్యముచే నయ్యది త్రివర్ణస్థలనే కాక శూద్రచండాలురను, పురుషులనేగాక శ్రీలను, ఇంతియే కాదు, పశుపక్ష్యాదులను, వెయ్యేల, సమస్త చరాచరములనుగూడ నాహ్యనించి వారికి తగు రక్షణలు కల్పించి ముక్తిమార్గమును బోధించుచున్నది. జాతి మత కుల లింగ వయోవిచక్షణ లేక సర్వులకును మోక్షాధికారము కలదని భేరీప్రోగించి చెప్పుచున్నది గీత.

గీత యొక్క అనుపమ సామర్థ్యము

గీత కల్పవృక్షమువంటిది. అయితే స్వర్గమందలి కల్పవృక్షమువలె క్షణిక ప్రాపంచిక వస్తుజాలమును ఒసంగునది కాదు. సంకల్పరహితమగు మోక్షస్థితిని ప్రసాదించునది. గీత కామధేనువువంటిది. అయితే సురలోకమందలి కామధేనువువలె నశ్యర భోగ్యపదార్థములను కలుగజేయునదికాదు కామవర్జితమగు నిష్పత్తంక నిర్వాణ పదవిని సమకూర్చునది. గీత చింతామణివంటిది. అయితే త్రివిష్టపమందలి చింతామణివలె పాంచభోతిక సంపదను అభివృద్ధిపతుచునది కాదు. చింతలన్నింటిని పోగట్టి నిశ్చింత నిరపేక్ష నిరామయ పరంధామమునకు జీవుని చేర్చునది. గీత అమృతమువంటిది. అయితే దేవతలు త్రాగు జడమైన ద్రవము కాదు. జనన మరణ రహితమగు శాశ్వత బ్రహ్మసాక్షాత్కారమును కలుగజేయు జ్ఞానామృతము. ఇంతియే కాదు. ‘నీవు నాశరహితమగు ఆత్మవే కాని దేహదులు కావ’ని విశ్వాసము కలుగజేయు అభయశాస్త్రము గీత. ఫలరహిత కర్తవ్యనిష్టను నేర్చి సర్వులు మోక్షాధికారులేయని షోషించిన ఈశ్వరీయ వాణి అది. మణియు నది భవసాగరమును అవలీలగ దాటించివేయు గట్టి ఓడ. జీవిత రథమును ఒడుదుడుకులు లేక స్వయముగా దాయము. ఉపనిషత్తులను గోవులనుండి శ్రీ కృష్ణుడను గోపాలుడు పాలుపిండ, వ్యాసమహర్షి ద్వారా భారతమను పాత్రయిందు సేకరింపబడిన అమృతధార. తాపత్రయములను చల్లార్చి వ్యవహారపరమార్గమార్గ ముల రెండింటిని శితలమైనర్చు దివ్యదృష్టి. నాస్తికులచే, పాశందులచే వ్యాపింపజేయబడిన భ్రమజాలమును విడిపించి, జనులను సత్యాకాశమున విహరింపజేయు విమానము. బాహ్యవేషములను తెలగించి సరియైన

* భువం విహాయ కృష్ణస్తావం దర్శయిత్వా దివం గతః

త్వమేవ సాక్షాత్ శ్రీకృష్ణః హగితే శరణం మమ.

మార్గమును జూపు మార్గదర్శకుడు. దూరమునుండి సుందరముగా కన్నించు మిథ్యావస్తువులను గూర్చిన భ్రమను, అవిద్యను పారద్రోలి, మోక్షద్వారముల శాశపుచేతులను జిజ్ఞాసువుల చేతియందు నేరులో పెట్టివేయు అనుషుమ బ్రహ్మవిద్యయే గీత.

గీతయందలి అపారశక్తికి హేతువు

గీతయం దింతటి మహాత్రరశ్క్తి ఏల ప్రామర్థవించినదో ఒకింత విచారించెదము. శ్రీ శుకులవారు పరీక్షిన్మహారాజునకు మోక్షమార్గ ముపదేశింప సమకట్టినపుడు, అక్కార్యమున్నకె వారికి ఏదురోజులు గడువు లభించినది. కాబట్టి సావకాశముగ అనేక కథలతో, ఇతిహాసములతో, వర్ణనలతో బోధింపదొడగెను. కాని గీతోపదేశసమయమున శ్రీకృష్ణుని పరిస్థితి వేఱు. అర్ఘునునకు జ్ఞానోపదేశము చేయుటకు కృష్ణునకు కొన్ని నిమిషముల కాలము మాత్రమే దొరికినది. అందును అది యుద్ధసమయము. సంగ్రామమున ఇరుపక్షములవారును రణక్రియకు సర్వసన్నయ్యలై వచ్చియుండిరి. శంఖములు మ్రోగింపబడెను. భేరీలు వాయించబడెను. ఇక తూణీరముల నుండి బాణములు కదలి వచ్చుటయే తరువాయి. అట్టి విషమ పరిస్థితిలో శ్రీకృష్ణునకు అర్ఘునుని మోహవినాశమును బ్రహ్మండమైన బాధ్యత వచ్చిపడినది. కూర్చోనియున్న అర్ఘునుడు లేచులోపల సమస్త విజ్ఞానమును అతనికి బోధింపవలసివచ్చెను. కావున అట్టి గొప్ప సైతిక బాధ్యతను ఎదుర్కొనుటకై శ్రీకృష్ణమూర్తి అత్తత్తుటి తన శక్తియుక్త లన్నిటిని లెస్సుగ కేంద్రీకరించి కార్యమున కుపక్రమించెను. వేదవేదాంతముల సారమంతయు పిండి క్షణకాలములో అర్ఘునునకు బోధించివెచెను. సమస్తశాస్త్రములయొక్క సిద్ధాంతములను, అనుష్టానపద్ధతులను చక్కగ నూరిపోసెను. తత్తులితముగ వారి ఆశయము నెరవేరినది. ‘నయోత్స్వ ఇతి గోవిష్ట’ - ఓ కృష్ణా! నేను యుద్ధము చేయను - అని పలికినవానిచే కొద్దిసేపటికే తిరిగి ‘కరిష్య వచనం తవ’ ఓ కృష్ణా! మీరు చెప్పినట్లు (యుద్ధము) చేసెదను; అని అనిపించగల్లేను. ‘నా అజ్ఞానము శమించినది (నష్టమోహః)’ అను వాక్యమును అర్ఘునుని ముఖతః చెప్పించగల్లేను. దీనికంఠటికిని కారణము శ్రీ కృష్ణపరమాత్మయొక్క లోకోత్తర ప్రతిభయే యగును. వారి తీవ్ర చిత్తేకాగ్రతారూపసమాధినిష్టాజనిత అఖండ జ్ఞానోపదేశమేయగును. సామాన్యమానవుడే ఏకాగ్రచిత్తుడగునపుడు ప్రేపంచిక రంగమునందుగాని, సాహిత్యక్షేత్రమునందు గాని, సాంఘిక, రాజకీయ, ఆధ్యాత్మికాది రంగములందు గాని సాహసాపేతములైన క్రియలను గావింపగల్లును. అట్టిచో సర్వజ్ఞుడగు సాక్షాత్ భగవంతుని విషయమై వేఱుగ చెప్పవలెనా? కనుకనే శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ యొక్క భావసమాధిసంజనితమగు భగవద్గీత కిట్టి అపార మహిమ చేకూరినది.

ఈ సత్యమునే భారతము అశ్వమేధ పర్వమునందలి ఈ క్రిందిఘుట్టము చక్కగ పరిపోచించుచున్నది - భారత యుద్ధము సమాప్తమైన వెనుక యుధిష్ఠిరుడు చక్కగ రాజ్యపాలనముచేయుచుండ, సర్వజనులు శాంతిసౌభాగ్యములను అనుభవించుచుండ, కొంతకాలమునకు శ్రీ కృష్ణమూర్తి ద్వారకకు పయనమై పోవ నుద్దేశించుచుండగా నత్తత్తుటి ఒకనా డర్ఘునుడు శ్రీకృష్ణుని సమీపించి యిట్లు ప్రశ్నించెను..... “మహాత్మా! అలనాడు రణరంగమున తాము నాయెదల కరుణతో నుపదేశించిన దివ్యజ్ఞానమును (భగవద్గీతను) ఇప్పుడు కారణాంతరములచే మఱచిపోతిని. దానిని మరల వినవలెనను తీవ్రకుతూహలము కలుగుచున్నది. కాబట్టి నాయందు దయయుంచి అద్దనిని మరల బోధింపవేడద” - ఆ వాక్యములను విని శ్రీకృష్ణుడిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను - “ఓ అర్ఘునా! అతిరహస్యమైన జ్ఞానమును అసమయమున (యుద్ధరంగమున) నీ

కుపదేశించితిని. కాని అశ్రద్ధచే నీవు దాని నిపుడు మఱచిపోవుట నాకు చాల అప్రియముగ గన్వట్టుచున్నది. దానినంతను తిరిగి ఉన్నది ఉన్నట్లు ఇపుడు చెప్పటకు నాకు సాధ్యపడదు. అపుడు యోగయుక్తుడనై (తీవ్ర ఏకాగ్రచిత్తుడనై) నేను నీకు బోధించియుంటేని. (అట్టి స్థితి మరల కలుగుట దుర్దభము.) బ్రహ్మా సాక్షాత్కారమునకు ఆ బోధ చాలును★. భగవానుని ఈ వాక్యముల ద్వారా గీతోపదేశ సమయమున వారి చిత్తాగ్రత, యోగనిష్ట (Concentration) విస్పష్టముగ తెలియుచున్నది. తన మనస్సు మహాప్రభుద్ధముగా నున్నపుడు శ్రీకృష్ణుడు గీతను బోధించెను. ఇవ్విధముగ యోగేశ్వరుని యోగనిష్ఠసంజనితము కనుకనే గీతయందింతటి అభిండశక్తి ఉద్దీపించినది.

గీతాయజ్ఞము

కురుక్షేత్ర సంగ్రామమండోక విచిత్రమగు యజ్ఞము జరుపబడెను. ఆ యజ్ఞమునకు హోమకుండము అర్పనుని ముఖము. హోమద్రవ్యము గీతోపదేశము. హోత శ్రీకృష్ణుడు. ఘలము కైవల్యము.

భారతమృత సర్వస్వ గీతాయా మథితస్వ చ

సారముధ్వత్య కృష్ణేన అర్పనస్వ ముఖే హతమ్. (భారతము - భీష్మపర్వము) (43-5)

భారతమను అమృతరాశియుక్త సర్వస్వమగు గీతను శ్రీకృష్ణమూర్తి బాగుగ మథించి దాని సారమును తీసి అర్పనుని ముఖమున బడ్డవైచెను. ఇవ్విధముగ బ్రహ్మజ్ఞానామృతమను హోమద్రవ్యమును కబళించి పార్థుడు కృతార్థుడయేను. అట్టే సర్వజీవులును, భగవానుని యాదివ్యప్రసాదమును స్వీకరించి ధన్యలయ్యేదరు గాక !

ఉపనిషత్సౌరముగీత

వేదముల సారము ఉపనిషత్తులు. ఉపనిషత్తుల సారము భగవద్గీత. ఉపనిషత్తులకు వేదాంతశాస్త్రమని, శ్రుతిశిరస్సులని పేర్లు కలపు. వేదములయొక్క అంతమున తెలుపబడిన సారభూతమైన సాహిత్యమగుటచే వేదాంతమనియు, శరీరమునకు శిరస్సు ప్రధానమై యున్నట్లు శ్రుతులలో ప్రధానభాగమగుటచే శ్రుతిశిరస్సులనియు, వానిని పేర్కొనుట సంభవించినది. ఈ ప్రకారముగ ఉపనిషత్తులు అధ్యాత్మవాజ్యాయ మున కీలకస్థాన మాక్రమించుకొనియున్నవి. మహాస్తుమగు వేదవ్యక్తముయొక్క ఘలస్వరూపములగు ఆ ఉపనిషత్తులను తెలిసికొని, ఆస్వాదించి జన్మ సాధ్యకమునరించుకొనవలెనని ప్రతిముముక్కుపుయొక్క చిత్తము సాధారణముగ ఉత్సంరితమగుచుండును. కాని ఉపనిషత్తులయొక్క భాష, భావము సామాన్యులకు దురవగాహమై అందుబాటులో లేకయున్నది. ఇక వారికి ఉపనిషత్నాధుర్యమును చవిచూచు అవకాశ మెచట? తదుపదిష్టమగు విజ్ఞానమును అనుభూతమొనర్చుకొనుటకు ఆస్కార మెచట? ఇది యొక

- ★ (1) అబుద్ధ్య నాగ్రహీర్వస్త్వం తన్మేసుమహదప్రియమ్
న చ సాధ్య పునర్వ్యాయః స్వీతిర్మై సంభవిష్టతి (భారతము - అశ్వమేధపర్వము) (16-10)
- (2) సూనమశ్రద్ధధానోహసి దుర్మైధా హ్యాపి పాణ్పువ
నచ శక్యం పునర్వక్తు మశేషణ ధనంజయః.
- (3) స హాధర్యః సుపర్యాప్తో బ్రహ్మణః పదవేదనే
నశక్యం తన్ముయా భూయస్తథావక్తు మశేషతః:
- (4) పరం హి బ్రహ్మ కథితం యోగయుక్తేన తన్ముయా.

చిక్కుసమస్యయై కూర్చున్నది. ఈ సమస్యను పరిష్కరించుటకు భగవానుడు పూనుకానెను. మతియు తద్వారా జనసామాన్యమునకు మహాపకారము చేయ సంకల్పించెను. వారు చేసినది ఏమి యనగా, ఉపనిషత్తులను గోవులను ముందు పెట్టుకొని, అర్జునుడను దూడను నిమిత్తముగా జేసికొని, గోపాలనందనుడగు తానే వాని నన్నిటిని పించి బ్రహ్మజ్ఞానామృతమను ఆ క్రీరమును ముముక్షువులందఱికిని పంచిపెట్టెను. ఆ క్రీరమే భగవద్గీత* ఈ ప్రకారముగ జిలలమగు వేదవిజ్ఞానమును భగవద్గీత యను సులభసాహిత్యము ద్వారా శ్రీకృష్ణమూర్తి జనులకందజేసి లోకమునకు మహాపకారమొనర్చెను. గీత అర్జునునకు బోధింపబడినదని జనులు స్థాలముగ తలంచుదురు. కాని, వాస్తవముగ అది విశ్వప్రాణికోటికి ఉపదేశింపబడినది. దూడవంతునకు వచ్చు పాలు కొద్ది మాత్రమే కదా. తక్కిన పాలంతయు ఇతరుల పాలిటయే వచ్చిపడును. ‘సుధీర్భూతా’ - అని చెప్పబడినందున బుద్ధిమంతులెల్లరును (మొక్కాపేక్షకలవారందఱును) దానిని త్రాగి సుభించవచ్చునని స్పష్టమగుచున్నది. మతియు ‘గీతామృతం మహాత్’ అని పేర్కొనినందువలన, ఇది లోకికమగు స్వగ్రమందలి అమృతము కాదనియు, పారలోకికమగు సచ్చిదానందరసామృతమనియు తేలుచున్నది. కావున సులభశేలితో, గంభీరభావములతో నొప్పిరుచు, సాక్షాత్ భగవంతునిచే లోకమునకు ప్రసాదింపబడిన “ఉపనిషత్తులయొక్క సారము” (Essence) అగు ఈ గీతను పరించి, అనుష్టించి, భవదుఃఖమును బాపుకొనుట ప్రతిజీవి యొక్కయు కర్తవ్యమై యున్నది.

గీతాజ్ఞానము అనంతము

గీతయొక్క మహిమను వర్ణించినకొలది అంతులేక యుండును. భగవంతు దెట్లు అనంతుడో భగవద్వాణి యొక్క మహాత్తున్న అనంతముగా గన్పట్టగలదు. “కృష్ణస్తు భగవాన్ స్వయం” - అని చెప్పబడినందువలన గీతాచార్యుడును, జగద్గురువు నగు శ్రీ కృష్ణమూర్తి సాక్షాత్ భగవంతుడే కనుక, కృష్ణవాణి భగవద్వాణియే యగును. కృష్ణగీత భగవద్గీతయే యగును. గీతను చదివిన ప్రతివానికిని అది దైవనిర్మిత పదార్థమని స్పష్టముగ తెలియగలదు. ప్రతి అక్షరమందును, ప్రతిశ్లోకమునందును దైవత్యము తొణికిసలాడుచుండును. ఒక్కొక్క శ్లోకమునందు ఎన్నెన్నియో నూతన నూతన అర్థములు ద్వేతకము లగుచుండును. ఎయ్యేల, శ్లోకబిందువునందు జ్ఞానసింధువు కలిగి యుండుననుటలో అతిశయోక్తి లేదు. ఎవరెవరి సంస్కారము ఏమే విధముగ నుండునో వారివారికి తగిన అర్థము దానిలో స్ఫురించుచుండును. మతియు చిత్తము శుద్ధమగుచుండుకొలది ఒకే శ్లోకమునందు వినూతన, విశాలభావములు గన్పట్టుచుండును.

The suggestiveness of this wonderful book is really infinite

‘ఆశ్చర్యకరమగు ఈ గ్రంథముయొక్క వినూతనభావస్నారణశిలప్తము వాస్తవముగ అనంతమైనది.’ అని ఒక మహానీయుడు నుడివెను. అయితే ఎవరెవరు ఎన్నెన్ని అర్థములు లాగినను, ఎన్నెన్ని భాష్యములు ప్రాసినను, ఇంకను అనంతవిజ్ఞానము దాని యందు మిగిలియే యుండును. ఒక నదీప్రవాహమందు ఒకదు చిన్న చెంబుతో నీళ్లు ముంచుకొనిపోవును. మతియొకడు బిందెతో నీళ్లు తీసికొనిపోవును. ఇంకాకడు పీపానిండుగ తీసుకొని వెడలును. మతియొకడు ‘టాంకు’ ను నింపుకొనిపోవును. ఈ ప్రకారముగ వారివారి

* సర్వోపనిషద్ గావో దోగ్గా గోపాలనష్టనః
పార్థోవత్సః సుధీర్భూతా దుర్గం గీతామృతం మహాత్.

శక్తి కొలది ఎంతెంత తీర్థము గ్రహించి వెదలినను నదియం దింకను అనంతజలము శేషించియేయుండును. అట్లే గీతా గంగప్రవాహమున శంకరాచార్య లోక పెద్దపాత్రనిండుగ విజ్ఞానమును తోడుకొనివెళ్లిరి. అట్లే రామానుజులు, మధ్యచార్యులు, శ్రీకంఠజివాచార్యులు మున్నగు మహానీయులు లనేకులు వారి వారి శక్తికొలది బుద్ధిరూప పాత్రలనిండుగ గీతార్థమును గ్రహించివెళ్లిరి. అట్లే ఆధునిక కాలమున తిలకమహాశయుడు, గాంధీమహాత్ముడు, అనిబిసెంటు మున్నగు వారున్న గీతామృతమును చేదుకొని వెదలిరి. ఇంకను అనేకులు చేదుకొనుచున్నారు. మున్నుందును పెక్కండ్రు చేదుకొనగలరు. కాని ఇందరు మహాత్ములు గీతను మథించి కొందఱు దైవతపరముగ, కొందఱు విశిష్టాదైవతపరముగ, కొందఱు అదైవతపరముగ, అట్లే కొందఱు కర్మపరముగ, కొందఱు భక్తిపరముగ, కొందఱు యోగపరముగ, కొందఱు జ్ఞానపరముగ అర్థములు చెప్పుచున్నను, భావములను వెల్లడించుచున్నను ఇంకను గీతయందెంతయో విజ్ఞానభండారము మిగిలియే యున్నది. ఇదియే గీతయొక్క మహావిషిష్టత. ఇట్టి శక్తి మతి ఏ యితరగ్రంథమునకున్న లేదు. కనుకనే గీతను సంపూర్ణముగ తెలిసి కొనినవాడు ప్రపంచములో ఒక్కరు మాత్రమే కలరని చెప్పబడినది. వారే శ్రీకృష్ణుడు. తక్కిన వారందఱు గీతయొక్క ఒకానోక అంశమును మాత్రమే గ్రహింపగల్లిరట!

**కృష్ణో జూనాతి వై సమ్యక్ కించిత్పున్నిసుతః ఘలమ్
వ్యాసోవా వ్యాసపుత్రోవా యాజ్ఞవల్యైధ మైథిలః.**

“గీతార్థమును, గీతామహిమను, కృష్ణోక్కడు మాత్రమే సంపూర్ణముగ నెఱిగి యున్నాడు. అర్పనుడు, వ్యాసులు, శుకులు, యాజ్ఞవల్యైధుడు, జనకుడు మున్నగు తక్కినవారందఱున్న ఒకింత మాత్రమే తెలిసికొనియున్నారు.” ఓహో! గీతామహిమ యొట్టిదెయున్నది!! గీతార్థము ఎంత అపారమైయున్నది !!

అయితే ఇచ్చోట ఒక ధర్మసూక్ష్మమును గ్రహించవలసియున్నది. అది యేదియనగా అమృతమును ఒక బిందువు త్రాగినను, చెంబుడు త్రాగినను, ఇంకను అధికముగా త్రాగినను ఘలితము ఒకటే. మరణాహిత్యము అందతీకిని సమానముగ సిద్ధించును. అట్లే గీతామృతమును ఒకింత గ్రోలినను, అధికముగ గ్రోలినను భవదుఃఖపరణము, మోక్షప్రాప్తి, సమానముగనే సంభవించును. కాబట్టి ఈ విషయమై ఎవరును దిగులుపడక, శంకరాదులవంటి మేధాశక్తి లేకపోయినప్పటికిని, నిరుత్సాహపడక గీతోక్తధర్మములలో కనీసము ఒకదాన్నిసైనను చక్కగ అనుష్టించుటకై ప్రయత్నము సలుపవలెను. దానిచే నతడు పరమశాంతిని తప్పక బడయగలడు.

భారతసర్వస్వము గీత

శ్రీ భగవద్గీత మహాభారతములోని భీష్మపర్వమునందు 25 వ అధ్యాయము మొదలుకొని 42 వ అధ్యాయమువఱకు గలదు. భారతమును మహాసముద్రమున దీపస్తంభము (Light house) వలె గీత మెఱియుచున్నది. భారతమును క్షీరమున గీత నవసీతమై వెలయుచున్నది. అష్టాదశ పురాణములను, నవవ్యాకరణములను, నాలుగు వెదములను చక్కగ మథించి వ్యాసమునీంద్రులు భారతమును రచించెను★.- కావునే భారతము పంచమవేదమని ప్రభ్యతిగాంచినది. అట్టి మహాత్ముప్పు కావ్యముయొక్క

- *1. అష్టాదశ పురాణాని నవవ్యాకరణాని చ నిర్మాధ్య చతురోదాన మునినా భారతం కృతమ్.
- 2. భారతోదధి నిర్మాధ్య గీతాయా నిర్మాధితస్యచ సారముధ్యాత్మ కృష్ణేన అర్పనస్య ముఖే మాతమ్.

సారమే భగవద్గీత. శ్రీకృష్ణపరమాత్మ జ్ఞానామృతమును వర్ణించుండ వ్యాసమునీంద్రులు మహాభారతమును కలశమున దానిని పట్టియుంచెనని ఆలంకారికభాషలో చెప్పువచ్చును. మణియు -

ధర్మ చార్ధ చ కామేచ మోక్షే చ భరతర్భభ
యదిహస్తి తదన్యత్ర యన్నేహస్తి నతత్క్వచిత్. (భారతము)

“ధర్మార్థకామమోక్షములను చతుర్విధ పురుషార్థములనుగూర్చి భారతమున ఏమేమి తెలుపబడినదో అదియే యితరచోట్లయందును తెలుపబడినది. దీనియందు లేనిది మతి యొచటను లేదు.” ఇంతియేకాదు “యన్నభారతే తన్నభారతే” - భారతమున లేనిది భారతదేశముననే లేదు - ఈ ప్రకారమగు అనుపమభ్యాతి నార్జించినది మహాభారతము. ఇక నద్దని సారమగు భగవద్గీత యొట్లుండునో పారకులే ఊహించుకొనవచ్చును. కనుకనే శ్రీ ఆదిశంకరులు గీతాభాష్యము ప్రాయిచు ప్రారంభముననే -

తదిదం గీతాశాస్త్రం సమస్త వేదార్థసారసంగ్రహభూతమే.

‘ఈ గీతాశాస్త్రము సమస్త వేదవేదాంతములయొక్క సారసంగ్రహము’ అని పేర్కొనియున్నారు. అట్లుకానిచో ఖండభండాంతరములందలి ప్రాజ్ఞలెల్లరు దీనిచే ఏల నాకర్మింపబడుందురు? మధువులేనిచో తుమ్మెదలు రావుగదా! గీతయందు తెలుపబడినది అవ్యయమగుబోధ. దానికి నాశములేదు. దేశకాలములు మారినను అది మారదు. చెక్కు చెదరదు. అది యుగయుగములకును పనికివచ్చు ధర్మము. కనుకనే గీతాచార్యులు దానిని గూర్చి మూడవ అధ్యాయములో “ప్రాక్తవానహమవ్యయమ్” - అవ్యయమైన ఈ బ్రహ్మవిద్యను, యోగశాస్త్రమును పూర్వము నేను సూర్యన కుపదేశించితిని, అని వాక్రుచ్చిరి. మతియు నిది అతి రహస్యమగు విద్య. కానిచో ‘ఇదంతు తే గుహ్యాతమం’ - ఈ మహాగోప్యమగు శాస్త్రమును నేను నీకు చెప్పుచున్నానని గీతాచార్యులు పదేపదే గీతయం దేల ఉద్దేధించవలెను? ఈ ప్రకారమగు అతిరహస్యమై, అఖండమైనట్టి ఈతత్క్వబోధ ఒక దేశమునకు గాని, ఒక కాలమునకు గాని, ఒక మతమునకుగాని, ఒక జాతికిగాని, ఒక సంప్రదాయమునకు గాని సంబంధించినదికాక సర్వదేశములకు, సర్వకాలములకు, సర్వమతములకు, సమస్తసంప్రదాయములకు చెందినదైయున్నది. సర్వమతములసారము దీనియందు కలదు. కాబట్టి భగవద్గీత కేవలము హిందువుల మతగ్రంథము మాత్రమే యని చెప్పాట పారపాటు. ఇది సార్వభోగమగ్రంథము. కావున దీని నాశయించువారు ధర్మరహస్యములనెల్ల గ్రహించి అచిరకాలములో పరమశాంతిని తప్పక బడయగలరు.

జ్ఞానేశ్వరుడు గీతనుగూర్చి ఈ క్రింది విధముగ ప్రస్తుతించెను - “గీత వివేకవృక్షములకు తోట; సర్వసుఖములకు పునాది; పరమార్థసిద్ధాంతరత్నభాని; నవరసములను అమృతముచే నిండిన సముద్రము; తెఱవబడియున్న పరంధామము; సర్వవిద్యలకు మూలభూమి; సర్వశాస్త్రములకు ఆశ్రయము; సర్వధర్మములకు మాతృభూమి; సజ్జనులకు ప్రేమస్వదమిత్రుడు; సరస్వతియొక్క లావణ్యరత్నముల భండారము; జ్ఞానామృతపూర్ణగంగ; వివేకమను క్షీరసముద్రయొక్క నవలక్ష్మీ” - మహానీయుల దృష్టియందు గీత ఎట్టి పూజ్యస్థానమును ఆక్రమించుకొనియున్నదో ఈ పైవాక్యములు బుజువుచేయుచున్నావి.

గీతోపనిషత్తు

ఇక గీతను గూర్చిన మతికాన్ని పైచిత్యములను పరిశీలించెదము - విష్ణుభగవానుని నాభికమలమునుండి బ్రహ్మదేవ డావిర్ఘవించెనని శాస్త్రములందు ప్రతీతి. బ్రహ్మదేవని వలన వేదము

యత్పన్నమైనవనియు లోకమున విఖ్యాతి. భగవద్గీతయో అట్లుకాక విష్ణుమూర్తియొక్క ముఖకమలమునుండియే నేరుగ జనించినది. ఎక్కడ ముఖకమలము! ఎక్కడ నాభికమలము! ఏది సమీపము? కావున వేదములకంటెను గీత భగవానునకు సన్మిహితమైన స్థానము నాక్రమించుకొనినదని సృష్టమగుచున్నది. ఈ యద్దమే ఈ క్రింది మహాభారత వాక్యములందు ధ్వనించుచున్నది.

గీతా సుగీతా కర్తవ్య కిమన్యేః శాస్త్ర విస్తరేః

యా స్వయం పద్మానాభస్వ్య ముఖపద్మాద్వినిఃసృతా (భారతం - భీష్మపర్వము 4-31)

“గీతను లెస్సగ గానమొనర్పవలెను. ఇతర శాస్త్రములచే నేమి ప్రయోజనము? ఏలయనిన, గీత స్వయముగ విష్ణుభగవానుని ముఖకమలమునుండియే వినిర్ణతమైనది.” గీతయొక్క మహిమను వర్ణించుటకు ఇంతకంట అధికమగు ప్రమాణమేమికావలెను? కొండఱు గీతను స్వృతిక్రింద పోల్చి చెప్పుదురు. ఈశ్వర నిశ్చాసము శ్రుతి అయినపుడు, ఈశ్వరవాణి స్వృతి యొట్లు కాగలదని వల్లభాచార్యులు నిలదీసి ప్రశ్నించిరి. మతియు భగవద్గీత ప్రతిఅధ్యాయముయొక్క చివల - ‘ఇతి శ్రీమద్భుగవద్గీతాసూపనిషత్స్య బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్ర శ్రీకృష్ణర్జున సంవాదే.....’ అను సంకల్పము గలదు. దానిలో ఉపనిషత్తు = ‘ఉపనిషత్తులలో’ అని చెప్పబడియుండుటవలన, గీత వేదము యొక్క అంతమగు ఉపనిషత్తులలో చేరినదేయని సృష్టమగుచున్నది. కాబట్టి దీనిని ‘గీతోపనిషత్తు’ అనినను తప్పులేదు. వేదములవలనే ఇదియు అమరవాణియనుటలో ఏ సందేహమున్న లేదు.

ప్రస్తావత్రయమునందు గీత

అధ్యాత్మ వాజ్యయమున ముముక్షువులకు ప్రస్తావత్రయము అతిముఖ్యమగు అలంబనమైయన్నది. ప్రస్తావత్రయముయొక్క పరిచయము లేనిచో పరమార్థతత్త్వము చక్కగా బోధపడదు. దశోపనిషత్తులు, భగవద్గీత, బ్రహ్మసూత్రములు - అను నీమూడును కలిసి ప్రస్తావత్రయ మనబడును. గీత అనేక ధర్మసూక్ష్మములతో నిండినిబిధీకృతమైయున్నది. కనుకనే గీత ప్రస్తావత్రయములో చోటును సంపాదించుకొన గల్గినది. ఈ మూడిటి యందునుగూడ ఉపనిషత్తులయొక్కయు, బ్రహ్మసూత్రముల యొక్కయు భావములు గీతయందుండుటచేతను, భాష, శైలి సులభముగ నుండుట చేతను గీత జనులలో వేశేషవ్యాప్తినొందినది.

మతియు “నేను గీత నాశయించుకొని యున్నాను; గీత నాకు చక్కని మందిరము; గీతాజ్ఞానమునవలంబించియే ముల్లోకములను నేను పాలించుచున్నాను★.” అని గీతా మహాత్మ్యమున విష్ణువు పలికిన వాక్యములు గీతయొక్క మహాన్నతష్టితిని, ప్రాధాన్యమును లెస్సగ చాటుచున్నవి. మతియు గీతాసమాశ్రయముచే భగవంతుడు త్రిలోకములను, బ్రహ్మండమునంతను పాలింపగల్చుచుండ, అద్దాని అశ్రయముచే మానవుడు ఒక చిన్న గృహమును పాలింపలేదా? కుటుంబమును పాలింపలేదా? తప్పక పాలింపగలడు. “భూభుజో జనకాదయః” అనునట్లు జనకాది మహారాజులు అట్లు పాలింపగల్గిరి. గీత నవలంబించి వారందఱున్న తమతమ సంసారములను, తమతమ జీవితనొకలను ఒడుదుడుకులు లేకుండ సాఫీగా నడుపుకొనగల్గిరి. కాబట్టి తాపత్రయ విద్గ్రమగు ఈ ఘోరసంసారారణ్యమున దుఃఖరహితమగు ప్రశాంతజీవనము నభిలషించు ప్రతివారును గీతయొక్క సహాయము గైకొనియే తీరవలెను.

★ గీతాశ్రయోఽహం తిష్ఠమి గీతమేచోత్తమం గృహమ

గీతాజ్ఞాన ముపాశ్రిత్య త్రీనోకాన్మాలయామ్యహమ. (గి.మా. 7)

“గీతా రక్తతి రక్తిత” ఎవరు గీతను రక్కించుదురో వారలను గీత రక్కించును. అనగా గీత నెవరు అదరించుదురో, అశ్రయించుదురో, అనుష్టించుదురో వారలను గీత భవసాగరము నుండి కాపాడునని భావము. కనుకనే భయంకరమగు ఈ సంసారసముద్రము నెవడు దాటనిచ్చగించునో అతడు గీత యను నొకను తప్పక అశ్రయించవలెనని శాస్త్రములుద్వోధించుచున్నవి.★

కలికాలభేషజము

కలికాలమున ధర్మము ఏకపాదమున నుండుననికాబోలు, లేక, కలి తన యావచ్ఛితో విజృంభించి జనులను కుమార్థమున నడిపించి భ్రమ్మలంజేయునని కాబోలు - దయార్థమ్మాదయుడగు పరమాత్మ కృష్ణవతారమునెత్తి సరిగా కలికాలమునకు ఒకింతముందే గీతామృతమును జనుల కండజేసిరి.

కాకున్న, కృతయుగమున దీనిజోలికి యొందుకు పోలేదు ? త్రేతాయుగమున దీనిమాట యొందుల కూపాంచలేదు ? ద్వాపరయుగము చివఱవఱకు ఎందులకు వేచి యుండవలెను ? రోగము ముదిరినప్పుడే చక్కని మందువేయవలెనని భావించినట్లున్నది. ఏది యొట్లున్నను, కలిదోషభయ మిక జనులకు లేదు. మాంత్రికునకు గ్రహాభాధలేనట్లు గీతామంత్రమును జపించు మానవునికడకు సంసారదోషములు, తాపములు వచ్చుటకు సాహసింపవు. ఒకవేళ వచ్చినను సమూలముగ విధ్వంసములై పోగలవు.

“పారమాత్రపరాభూత కాలకింకరగర్భితమ్” ‘గీతాపరన మాత్రముచే యమకింకరుల గర్జనలు వ్యధములై పోగలవు’ - అని పద్మపురాణమున గీతామాహాత్మ్యమునందు తెలుపబడినది. గీతయందలి ప్రతిశబ్దమున్న పాపమును భస్మేభూతమొనర్చు అగ్నికణమువంటిదని చెప్పుటలో అతిశయోక్తిలేదు. కావుననే పండితుడు మొదలుకొని పామరునివరకును, రాజు మొదలుకొని దరిద్రునివఱకును, భూసురుని మొదలుకొని చండాలునివఱకును గల సమస్తమానవకోట్లన్ను గీత నాశయించి దానివలన శాంతి సౌభాగ్యముల ననుభవించుచున్నారు. గీతాగంగాపానముచే ఇదివఱకెందర్లో తరించిరి, ఇప్పుడును తరించుచున్నారు. ముందును తరింపగలరు. శ్రీ శంకరాచార్యులు గీతాప్రశస్తిని గూర్చి యువ్యాధముగ తెలిపియున్నారు -

భగవద్గీతా కించిదధీతా

గంగాజలలవకణికా పీతా

సక్కదపియేన మురారి సమర్పా

తస్యకరోతి యమోతపి న చర్చామ్.

భగవద్గీతను ఒకింత అధ్యయనము చేసినను, గంగాజలమును కొద్దిగా త్రాగినను, విష్ణుభగవానుని ఒక్క పర్యాయము పూజించినను, ఇక యముడు వారి చెంతకు పోనేరడు. కాబట్టి గీతపై పూర్వవిశ్వాసముంచి, అందలి సత్యముల ననుష్టించి, నిరతిశయానంద మీజన్మయందే యనుభవించుటకు బద్ధకంకణులు కావలెను.

★ సంసారసాగరం ఘోరం తర్తు మిచ్చతి యో నరః

గీతా నావం సమాసాద్య పారం యాతి సుఖేన సః. (వైష్ణవియతంత్రసారము)

నిత్యజీవితసంగిని

గీత కేవలము కృష్ణర్భునసంభాషణమే కాదు. అది ప్రతివాని హృదయమందును నిరంతరము జరుగుచున్న సంభాషణయే యగును. అర్థునునివలె కర్మగోభములను శ్రీ కృష్ణపరమాత్మవైపునకు త్రిప్రించో, అదైవాణి సర్వులకును వినిపించగలదు. సామాన్యగ్రంథమునువలె దీని నొక్క పర్యాయము చదివి ప్రక్కన పెట్టరాదు. ఇది నవల వంటిది. కాదు చదివి ఆవలపారవేయుటకు. ఇది నిత్యజీవిత సంగిని. నిరంతరము దీని నధ్యయనముచేయుచు దైనందినజీవితమునందు తదుపదిష్టధర్మములను ప్రయోగించుచు రావలెను. ఆపత్తులలో, సాంసారిక క్లేశములలో అది జీవునకు కలుగుజేయు ఉపకారము అమోఘమైనది. రోగి ప్రక్కననే వైద్యుడున్నచో రోగికి ఎంత ధైర్యము కలుగునో, సంశయములు తోలగక తికమకపడుచుండు శిష్యుని చెంత అనుభవజ్ఞుడగు సద్గురువు వున్నచో శిష్యునకు ఎంత ఆనందము లభించునో, భవదుఃఖపీడితుడగు మనుజనియొద్ద గీత యున్నచో అంత ఉత్సాహ మాతనికి జనించును. గాంధిమహాత్ముని అనుభవపూర్వకములగు ఈక్రింది వాక్యములు సాధకులకు ప్రాత్మాహాకరములుగ నున్నపాపి -

“సంశయములు నన్నావరించినపుడు, సంకటములు సంప్రాప్తమైనపుడు, నిరాశా నిరుత్సాహములు జనించునపుడు నేను భగవద్గీతను తెఱచిచూచుచును. అందు ఏదో యొక శోకము నన్నారడించును. తత్పులితముగ మహావిష్ణురపరిస్థితియందు గూడ నా ముఖముపై చిరునవ్య తాండవించుచుండును. నా జీవితము అనేక ఒడిదుడుకులతో గూడియున్నను, ఘోరసంఘటనములను నే ననుభవించవలసివచ్చినను, అపి యెవ్వియు నా మనంబున లవలేశమైనను అశాంతిని గలుగజేయజాలకపోవుట యేది కలదో, అది యంతయు గీతాప్రభోధముయొక్క సత్పులితమే యగును,” అందుకొఱకే కాబోలు మన పెద్దలు పారాయణమని గీతకు ఏర్పాటుచేసి ప్రతిదినము దానిని మఱువకుండులాగున కట్టుబాటుచేసిరి. ఆ ప్రకారము చేసిననే గీతాధము హృదయమున ప్రవేశించి సామాన్య జీవితము దివ్యజీవితముగ మారిపోవును. మతియు దానపుడు మానపుడుగ మారిపోయి, క్రమముగ మాధవుడుగ పరిణతి జెందగలదు. ఇదియే గీతయొక్క అనన్యసామాన్యప్రతిభ. ఇట్టి మహాత్మర ఉద్రింథమును మనకు ఒప్పజెప్పిన శ్రీకృష్ణపరమాత్మకు, శ్రీ పేదవ్యాసులకు మన మెంతయో బుణపడియున్నాము.

శోకరాహిత్యము, ఆనందప్రాప్తియే గీతాలక్ష్మీము

గీత యనగా గానము చేయబడునదియని అర్థము. గానము ఆనందసమయములలోనే సంభవించునుగాని, దుఃఖసమయములలో కాదు. కావున ఆనందమే గీతయొక్క ప్రధానలక్ష్మీమని, పరమావధియని ముముక్షుపులు సదా జ్ఞాప్తియందుంచుండుకొనవలెను. అట్టి ఆనందానుభవమునకు మార్గమును జూపుటయే గీతయొక్క పని. పదునెనిమిది అధ్యాయముల అభిండబోధచే నిరతిశయానందమును చూరగొను వివిధ ఉపాయములను గీత జీవునిముందు పెట్టినది. కనుకనే గీతాప్రభోధము ‘అశోచ్యాన్’ (శోకింపతగని వారినిగూర్చి) అను పదముతో ప్రారంభమై ‘మాశుచః’ (శోకింపవలదు) అను పదముతో నంతమైనది. శోకరాహిత్యము, ఆనందప్రాప్తి - ఇవియే గీతవలన కలుగు మహాఫలములు. సంసారదావానలమున తగుల్గైని త్రివిధతాపములచే దగ్గులగుచున్న జనసముదాయమునకు ఈ ప్రకారముగ గీత మహాపకారమునర్చుచున్నది. కన్నీరు కార్యమున్న వారిని ఓదార్థమున్నది. ఆపద్ధతమైని పీపుతట్టి అతని హృదయమున ధైర్యసంచారమును కలుగజేయుచున్నది. నిరాశానిఃస్పృహలచే పరివేష్టితుడైనవానికి ఉత్సాహము

జనింపజేయుచున్నది. కాబట్టి యెందఱో గీతామాత సన్నిధి జేరి అద్భుతమైన హ్యాదయపరిణామమును బడిసి ధన్యులగుచున్నారు.

ఇంతదనుక గీతయొక్క మహిమావేషపములను విచారించి ఒకింత బాహ్యనిరీక్షణమును గావించితిమి. ఇక గీతాగ్రంథముయొక్క లోనికి ప్రవేశించి దాని యంద చందములను వీక్షించెదము. అట్లు వీక్షించుటకు ముందుగా అసలు గీత యేపరిష్ఠితిలో యొట్టేర్పడినదో, దాని పుట్టుపూర్వీతరములను గూర్చి సంక్లేపముగ విచారించెదము. గీత కాల్పనిక విషయముకాదు; ఒకానోక చారిత్రక సంఘటన (Historical fact) అని మొట్టమొదట తెలిసికొనవలయును. శ్రీకృష్ణుడు, అర్జునుడు మున్నగు వారందరును కొలదికాలముక్రిందట భారతదేశమున వెలసిన చారిత్రకపురుషులేకాని కల్పితవ్యక్తులు కారు. ఈ సత్యమును తెలిసికొనినచో గీతపై మతీంత విశ్వాసము కలుగగలదు.

గీతావతరణము

పాండవులు, కౌరవులు కలిసిమెలని అన్యోన్య మైత్రితో కాలము గదుపుచున్న దినములందు అసూయ అను వేరుపురుగు దుర్యోధనుని చిత్తకుహరమున ప్రవేశించి క్రమముగ అతని వివేకమును హరింపదోడగెను. తత్పరితముగ నాతడు శకుని మున్నగువారి సహాయముచే వక్రమార్గముల ద్వారా పాండవులను జూదమున నోడించి వారి రాజ్యమపహారించి ద్వాదశవర్ధములు వనవాసము, ఒక వత్సరము అజ్ఞాతవాసము వారలచే చేయించి, అప్పటికిని వారి రాజ్యము వారికీయక నానాబాధలు పెట్టేను. అర్ధరాజ్యము కాదు, పాతిక రాజ్యముకాదు, ఆఖరుకు ఐదు గ్రామములుకాదు, సూదిమోపునంత స్థలమైనను పాండవులకీయనని దుర్యోధనుడు హరముపట్టేను. తదుపరి శ్రీకృష్ణరాయబారము నడచెను. కానీ ప్రయోజనము లేకపోయెను. పాండవుల కనీసపు కోర్కెలను కూడ దుర్యోధనుడు అహంకారగ్రహింపుడై తిరస్కరించుటచే నిక గత్యంతరములేక పాండవులు ధర్మయుద్ధమునకు గడంగవలసివచ్చేను. ఇరుపక్షములందలి సైనికులును యుద్ధమునకు సన్నద్ధులైరి. ధర్మక్షేత్రముగు కురుక్షేత్రమున పాండవ కౌరవ సేనావాహినులు బారులుతీర్చి నిలబడెను. శంఖములూదిరి. భాణములను ఎక్కు పెట్టుచుండిరి. తత్తుమయమున పార్థుని కోర్కె చోప్పున పార్థసారథి రథమును రెండుసేనల మధ్య నిలుపగా ఎదిరి సైన్యమందు అన్నలు, తమ్ములు, బావలు, బావమఱదులు, తంప్రులు, తాతలు, గురువులు మున్నగువారందఱు నుండుట జూచి అర్జునుడు ‘ఈ స్వయంబును నేనెట్లు వధింపగలను ? ఇది పాపహేతువుకదా ! ఈ బంధువులనుచంపి రాజ్యమేలుటకంట భిక్షాటనముచేసి జీవించుటమేలు’ అని పరిపరివిధముల వాపోయి శోకసంతప్తుడై గాండీవమును జార విడిచి, రథమున చతుకిలబడి, తుట్టతుదకు గత్యంతరము కానక, ధర్మార్థర్మనిర్ణయముగ చేయలేక శ్రీకృష్ణుని పాదములపైబడి -

“శిష్యస్నేహం శాధి మాం త్యాం ప్రపన్మే” ‘నేను నీ శిష్యుడను, మిమ్మి శరణుబోందితిని, (కర్తవ్యమునుబోధించి) నన్ను శాసింపుడు’ - అని శరణాగతుడై దీనముగ వేడుకొనెను. అంతట భగవానుడు అర్జునునకు గీతోపదేశము చేసిరి. గీతకుగల పూర్వగాధ ఇది. యుద్ధమునందు అహం, మమ (నేను, నావారు) అను రూపములతో అర్జునుని మోహము (అజ్ఞానము) వ్యక్తమై అతనిని కర్తవ్యచ్యుతునిగ జేసి వైచినది. శ్రీకృష్ణుని బోధయంతయు అట్టి మోహముపైన గదాప్రహరణమేయగును. దేహభిమానసంజనితమగు అర్జునుని యా కృపణత్వమును భగవానుడు తన యాత్రుజ్ఞానోపదేశముచే తుత్తునియలుగ చేసివైచెను. మతీయు “నా అజ్ఞానము శమించినది, మీరు చెప్పినట్లాచరించెదను” అని ఆతనిచే చివరికి అనిపించగల్లిరి.

ఈ ప్రకారముగ అర్చనని అజ్ఞానమును బోగొట్టగల్లిన గీత ఎవరి అజ్ఞానమునైనను పోగొట్టగలదు. అర్చనని విషాదమును అంతమొందించిన గీత ఎవరి విషాదమునైనను అంతమొందించగలదు. ఒకరి రోగమును నివారణజేసిన మందు అందరి రోగములను నివారణచేయగలదు. ఇచట ఏలాటి సంశయమున్న లేదు. పార్థవ్యాజమున శ్రీ కృష్ణమూర్తి జనసామాన్యమున కంతటికిని ఉపదేశము చేసిరనుట తథ్యము. కాబట్టి ప్రతివారు వారివారి హృదయములను తడుముకొని, వారివారి చిత్తములను బాగుగ పరిశోధించుకొని, జన్మజన్మాంతరములనుండి దాగియున్న కామక్రోధాది రూపమగు అజ్ఞాన నిబిడాంధకారమును గీతాజ్ఞానజ్యోతిచే నిర్మాలించి బంధవిముక్తులై అనంతానందమును ఈ జీవితమునందే అనుభవించుదురుగాక !

గీతకు అధికారి

అయితే గీతాగ్రంథమును పరించుటకు అధికారి యెవడను ప్రశ్న ఇప్పట్టున సామాన్యముగ ఉదయించుండును. మంచినీరు త్రాగుటకు అధికారి యెవడు? దప్పిగొన్నవాడు. అన్నము తినుటకు అధికారియెవడు? అకలి కలవాడు. బౌషధము సేవించుటకు అధికారి యెవడు? రోగము కలవాడు. కాబట్టి భవరోగపీడితులందరును గీతాజ్ఞానోషద సంసేవనమునకు అధికారులే యగుదురు. కానీ భవరోగపీడితులెవరను సందేహ మిచ్చేట కలుగుచున్నది. పుట్టినవారందఱు భవరోగ్రస్తులే. బాధనుభవించువారందఱు సంసారవ్యాధిపీడితులే. పుట్టుట, గిట్టుటయను చక్రమునందు తగుల్గొనినవారందఱు ఎదియోవిధముగ ఈ రోగముచే నాక్రమింపబడినవారేయగుదురు. కావున జాతి, మత, కుల వయోవిచక్షణలేక సర్వులున్న గీతాపరనమునకు, గీతాజ్ఞానసముపార్థనకు అధికారులే యగుదురు. అయితే తనకు రోగము కలదని ఎఱుగువాడు మాత్రమే బౌషధమునకై ప్రయత్నించునట్లును, జనన మరణ రూప సంసారవ్యాధిచే తాను బాధపడుచున్నానని గుర్తైఁగిన మనుజుడు మాత్రమే గీతాదిసద్గంధపరనమున కియ్యకొనును. మతియు ఆ యా శాస్త్రములపైనను, వానిని బోధించిన పుణ్యపురుషులపైనను అకుంరితవిశ్వాసము కలవానికి మాత్రమే అని ఉత్తమ ఫలితములను కలుగజేయును. తక్కినవారికి కలుగుజేయవు. కనుకనే శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ గీతను చదువుటకు ఎవరు అధికారి అను ప్రశ్నవచ్చినపుడు ఈ క్రిందివిధముగ ఆనతిచ్చిరి.

ఇదం తే నాతపస్యాయ నాభక్తాయ కదాచన

నచశుశ్రాపవే వాచ్యం న చ మాం యో ఉభ్యసూయతి. (18-67)

“ఓ అర్చనా ! ఈ గీతాశాస్త్రమును జననమరణరూపమగు సంసారమునుండి తప్పించుకొనవలెనను మనోవ్యాకులత్వము లేనివానికిని, గురువునందును, ఈశ్వరునియిందును భక్తిలేనివానికిని, పెద్దల శుశ్రాపచేయనివారికిని, నన్ను (భగవంతుని) నిందించువానికిని ఎన్నటికిని బోధింపరాదు. అట్టివాడు దీనిని చదువరాదు” అని గీతాంతమున పరమాత్మ సెలవిచ్చిరి. మతియు “ఏ మానవులు నాయా గీతాతత్త్వమును శ్రద్ధగలవారై, అసూయ లేనివారై నిత్యము అనుష్టించుచుందురో వారు కర్మబంధనమునుండి విడిపడుదురు. అట్లుగాక, ఎవరు దీనిని ద్వేషించుచు, చెప్పినట్లు ఆచరింపకనుందురో అట్టివారిని సర్వజ్ఞానరహితులుగను, బుద్ధిహీనులుగను, నశించినవారుగను ఎఱుగుము”* - అని వేత్తాకచోట ప్రస్తావించిరి. కాబట్టి

* (1) యే మే మత మిదం నిత్య మనతిష్ణుని మానవాః

శ్రద్ధావనోఽనసూయాయనో ముచ్యనై తేఱపి కర్మభిః (3-31)

(2) యే త్వేతదభ్యసూయాయనో నానుతిష్ణుని మే మతమ్

సర్వజ్ఞానవిమూర్ఖాంస్తాన్ విధి సప్తానచేతనః (3-23)

శ్రద్ధావిశ్వాసములు కలవారందఱున్న, తరింప కుతూహలము కలవారందఱున్న గీతకు అధికారులేయగుదురు. ‘మానవా’ అని సర్వసామాన్యపదము (General term) ను భగవానుడు ప్రయోగించినందువలన జాతి మత కులభేదము లేక సమస్తమానవకోటియు గీతాసంసేవనమునకు పూర్ణాధికారము కలిగియున్నదని స్పృష్టపఱిచినట్టునది.

ఇక గీతయొక్క అభ్యంతరమున ప్రవేశించి అందు గల విశేషములను ఒక్కొక్కటిగ పరికించేదము.

గీతయందు అనుష్టానప్రాధాన్యము

సిద్ధాంతములను ఏకరువు పెట్టుటకంటే అనుష్టానమును నొక్కిచెప్పట గీతాచార్యులకు పరమార్థితి. కనుకనే సాధ్యవస్తువగు పరమాత్మను గూర్చి ఒకింత మాత్రమే తెలియజేసి, ఆ పరమాత్మను జేరుటకు వలసిన సాధనసంపత్తిని విస్తారముగ గీతయందు ప్రకటించిరి. రెండవ అధ్యాయమందలి స్తోత్ప్రజ్ఞ లక్షణములు, ఆఱవఅధ్యాయమందలి యోగాభ్యాసపద్ధతి, పండిండవ అధ్యాయమందలి భక్తుని లక్షణములు, పదుమూడవ అధ్యాయమందలి జ్ఞానగుణములు, పదునాఱవ అధ్యాయమందలి దైవిసంపద్యవరణ, మున్నగునవియే ఇందులకు తార్మాణము. సిద్ధాంత ప్రతిపాదనకంటే అనుష్టాన నిర్వహణమే చాల గొప్పదని ఇట్టి బోధనల ద్వారా భగవానుడు తెలియజేయుచున్నారు. గీతాగ్రంథము తెలువగనే మొట్టమొదట ఈ సత్యము కండ్లకు కొట్టినట్లు పారకునకు అగపడగలదు. నైతిక పతనము కలవానికి ఆధ్యాత్మిక సూత్రములు హృదయమున ఎన్నటికిని ప్రవేశింపజాలవు. చిత్తశుద్ధిలేని వానికి జ్ఞానము ఒంటపట్టదు. ఊషరక్షితమున సస్యము వృథికి రాదు. కావున హృదయనిర్మలత్వమునకు వలసిన సాధనలు (Ethical training) జీవునకు ప్రపథమున అత్యంతావశ్యకములు. ఈ సత్యమును గురైతిగియే గీతాచార్యులు శీలనిర్మాణము (Character-building)నకు విశేషప్రాధాన్యము నొసంగుచుపోయిరి.

సాధ్యవస్తువగు పరమాత్మయందుగల ప్రీతిలో ఏ యొక భాగమైనను సాధనయందు వినియోగింపబడినచో లక్ష్యము కరతలామలకమైపోవును. కాని జనులట్లు చేయుటలేదు. దేవుడు గొప్పవాడైనను ఆ గొప్పతనము, ఆ పవిత్రత, జీవునకుగూడ కలిగినపుడే మోక్షము సిద్ధించును. లేకున్న దేవునకు, జీవునకు మధ్యగల అట్టే యుండిపోవును.

“సత్యపురుషయోః శుద్ధిసామ్యే కైవల్యమ్” ‘చిత్తము పరమాత్మతే సమానమై నిర్మలత్వమునొందుటయే మోక్షము’ అని పతంజలి మహర్షి నుడివియున్నారు. కాబట్టి చిత్తనెర్చల్యమునకు వలసిన పరికరములను, సాధనసంపత్తిని ముముక్షువు తప్పక గ్రహింపవలసియున్నాడు. భారతదేశము తన పూర్వపుటొన్నత్యమును ఇప్పడు పొందజాలకపోవుటకు కారణము లక్ష్యమునందుగల ఆసక్తి లక్ష్యసాధనయందు లేకపోవుటయేయనియు, సిద్ధాంతమునందుగల ప్రీతి ఆచరణయందు కానుపింపకపోవుటయే యనియు, సాధ్యవస్తువునందు గల ప్రేమ సాధనయందు లుప్తమగుటయేయనియు, అనుష్టానవేదాంతము తగ్గి ‘వాచ’ వేదాంతము ప్రబలుటయే యనియు జనులు జ్ఞాపియందుంచుకొనవలెను. ఈ పద్ధతి గీతాచార్యులకు సరిపడదు. కనుకనే జ్ఞేయమును తక్కువగజ్ఞి జ్ఞానమును విస్తారముగ గీతయందు ప్రతిపాదించిరి. ధ్యేయమును రవ్యంతజ్ఞి ధ్యానమును మిక్కటముగ బోధించిరి. ‘సాధ్యము’ను ఒకింత ప్రతిపాదించి ‘సాధన’ను బహుభముగ ప్రచారము చేసిరి. గీతాబోధలందు సాధకుడు మొట్టమొదట గ్రహించవలసిన పరమరహస్యమిదియే అయియున్నది. గీత ఆచరణాత్మక విజ్ఞానము (Practical Science) అని యొల్లరును గురైతుగుదురు గాక ! మతియు తదుపదిష్టరీతి ఆచరించి తరించుదురు గాక !!

గీత వ్యవహారమును వేదాంతస్థాయికి కొనిపోవుట

“కర్మ చెంద్దది కాదు. వ్యవహారము దూష్యముకాదు. నీ దృష్టిని పవిత్రమొనర్చుకొనుము. అత్తతీ నీవుచేయుకర్మ మహాయజ్ఞమై భాసించును. నీ భావమును శుద్ధపతుచుకొనుము. అత్తతీ నీవుచేయు వ్యవహారము నిశ్చేయసకమై చెన్నందును” - అని గీత ఫూషించుచున్నది. కర్మచేయక ఒక క్షణమైనను మనుజు దుండజాలదు. కావున కర్మను దూషించుచు, నిషేధించుచు, చేయు బోధలు సామాన్యముకు ప్రయోజనకరములుగ నుండవు. పైగా అట్టి బోధలచే నతడు అకర్మణ్యాదుగ, జడప్రాయుడుగ తయారగును. జీవితము నిరద్ధకమైపోవును. లోకములో నూటికి తొంభై తెమ్మిదిమంది గృహస్థులుగును, బ్రహ్మాచారులుగ నున్నారు. వారు కర్మను పరిత్యజింపలేరు. సర్వసంగపరిత్యాగముచేసి ఏకాంతమున కాలముగడుపు, సన్మానసులు, సాధువులు చాల అరుదుగా నున్నారు. కావున ఎక్కువమందికి ఉపకరించు బోధయే ఇప్పుడు కావలసియున్నది. ఈ విషయములన్నియు గీతాదార్యులు చక్కగ ఆలోచించి, వ్యవహారమును దూషింపక, దానిని పవిత్రమొనర్చు ఉపాయముల నన్మేషింప దొడగిరి. మతియు అట్టి వ్యవహారముద్వారా కర్మాచారణద్వారా చిత్తశుద్ధిని సంపాదించి క్రమముగ జ్ఞానానుభవమును బడసి మోక్షమును జెందవచ్చునని వారు బాహోటముగ ప్రకటించిరి.

“స్వకర్మణా తమభ్యర్ప్య సిద్ధిం విన్నతి మానవః” (18-46) ‘తమ తమ కర్మలద్వారా పరమాత్మ సర్పించి మానవుడు ముక్తినొందగలడు’ అని భగవానుడు వాత్రుచ్చిరి. ఇందులకు ప్రబల దృష్టాంతము అర్పనుదే యగును. ఏలననిన, ‘నేను యుద్ధముచేయను; నాకు రాజ్యమువలదు; జోతె తీసికొని ఏకాంతమునకు బోయి భిక్షాన్వము భుజించుచు కాలక్షేపము చేసెదన’ని* పలికిన అర్పనుడు శ్రీ కృష్ణమూర్తి యొక్క దివ్యబోధలచే కర్మరంగమున దుమికి, యుద్ధముచేసి, ‘నేనేమియు చేయలేదు’ అను నిర్దేషభావము కలవాడై, భయంకర సంగ్రామమును పవిత్ర యజ్ఞముగా మార్చి వైచెను. శ్రీకృష్ణని ముందుపెట్టుకొని అర్పనుడు యుద్ధమును వ్యవహారమును నడిపెను. వ్యవహారము మోక్షసోపానముగ పరిణమించుటకు ఉపాయ మిదియే అఱుయున్నది (భగవదున్నిఖత్వమే). భగవంతుని స్వరించుచు ఆ కార్యమును చేయుటయే ముక్తికి మార్గము.

‘మామనుస్వర యుధ్యచ’ ‘నన్న స్వరించుచు యుద్ధము చేయుము’ - ఇదియే కర్మరహస్యము. యుద్ధముచేయుట గొప్పదికాదు. దేవుని స్వరించుచు యుద్ధము చేయుట గొప్పది. ఫలమును తాశ్వరార్పణముచేసి కార్యమొనర్చుట గొప్పది. అప్పుడు ‘కర్మ’ కర్మగా నుండక ‘కర్మయోగము’గా మారిపోవును (Work will be transformed into worship). అత్తతీ ఏకాంతమున సమాధినిష్టయందుండు యోగిపుంగవునకు, ప్రపంచమధ్యమున వివిధ కార్యకలాపములందు నిమగ్నుడగు కర్మమ్మనకు ఒకే ఫలము లభించును. ఆత్మశాంతి యిరువురికిని సంప్రాప్తించును; భగవధీత బోధించిన తత్త్వమిదియే. లోకములో కొన్ని శాప్తములు కర్మను పూర్తిగా నిషేధించుచున్నవి. అని నివృత్తిమార్గమునే ఎక్కువగ పోషించుండును. మతికొన్ని శాప్తములు కర్మను లెస్సగ ప్రోత్సహించుచున్నవి. అని ప్రవృత్తినే ఎక్కువగా బలపతుచుండును. కాని గీత అటు ప్రవృత్తికాక, ఇటు నివృత్తికాక మధ్యమార్గమును కనిపెట్టినది. అది అందతీకిని ఆచరణయోగ్యముగ నున్నది. శరీరము ప్రవృత్తియందున్నను మనస్సును నివృత్తియం దుంచుకొనుము (Hands in the society and head in the forest) - అని గీత బోధించుచున్నది. ఈ గీతా భావము

* శ్రేయో భోక్తుం భైక్ష్యమహీహ లోకే. (2-5)

నాథారపణచుకొనియే జనకుడు రాజ్యమేలెను. విష్ణుమూర్తి ముల్లోకములను పాలింపగల్లిరి.★ ఇవ్విథముగ వేదాంతులు సామాన్యముగ ఏవగించుకొనుచుండు లోకవ్యవహారమునకు గీతాచార్యులు క్రొత్తరూపమిచ్చి దానికి పరమార్థస్థాయిని కల్పించిరి. ఇట్టి అపూర్వసిద్ధాంతమును మున్సెవరును, ఏ శాస్త్రమును ప్రతిపాదించలేదు. కనుకనే గీతకును, గీతాచార్యులకును ఇంతఫునత చేకూరినది.

గీత యందు సర్వయోగసమన్వయము

లోకమున కర్మమార్గావలంబులు, భక్తిమార్గావలంబులు, యోగమార్గావలంబులు, జ్ఞానమార్గావలంబులు, అను నీ ప్రకారముగ అనేకులు అధ్యాత్మక్షేత్రమున కలరు. కాని, వారిలో కొండఱు తమ మార్గమే గొప్పదనియు, తక్కినవి నికృష్టములనియు వాదించుచుండురు. తమ తమ వాదములను బలపఱుచుట్కె వారు కొన్ని ప్రమాణములను గూడ చూపుచుండురు. ఈ ప్రకారముగ స్వమతసంస్తుతి, పరమత విద్యేషము, స్వమార్గ పరిపోషణము, అన్యమార్గవిమర్శనము ప్రపంచమున అమలులోనుండుటజూచి అద్దానిని దూరీకరించుటకె శ్రీ కృష్ణభగవానుడు గీతావతరణమునుగావించి సర్వమత సమన్వయ తత్త్వమును దానిద్వారా జనులలో వ్యాపింపజేసిరి. మోక్షసౌధమునకు కర్మ, భక్తి, ధ్యానము, జ్ఞానము అను నాల్గున్న నాల్గు ద్వారములనియు, ఏ ద్వారముగుండా వెళ్లినను ముక్తిప్రాసాదములోనికి చేరుకొనవచ్చుననియు వారు నుడివిరి. మఱియు నదులన్నియు గమ్యస్థానమగు సముద్రమును తప్పక చేరునట్లు, అన్ని మార్గములున్న జీవుని కైవల్యధామమునకు జేర్చునని సెలవిచ్చిరి. ఏ మార్గముగుండా పోయినను తప్పులేదు. వారి వారి సంస్కారము ననుసరించి జనులు ఆయమార్గమును, ఆయసిద్ధాంతమును అనుసరించుటకు సర్వస్వతంత్రులు అని గీత నుదువుచున్నది.

కొండఱి చిత్తము సహజముగనే క్రియాశీలమై (Active) యొప్పును. వారు తప్పనిసరిగ కర్మమార్గము ననుసరించుదురు. కర్మ నాచరించుటయందే, లోకసేవ చేయుటయందే వారు అనందమును బొందుచుందురు. కర్మతత్త్వమును, కర్మరహస్యమును చక్కగ తెలిసికొని నిష్కామపూర్వకముగ కర్మనే ఆచరించుచుండుడని అట్టి వారికి గీత బోధించుచుండును. వారికొఱకే కాబోలు ‘కర్మయోగము’ అను అధ్యాయమును గీత కేటాయించియుంచినది. మఱికొండఱి చిత్తము సహజముగనే ఆవేశపూరితమై, భక్తిపరవశముగ (Emotional) నుండును. అట్టివారు భక్తిమార్గము నవలంబించుదురు. జపము, పూజ, ప్రార్థన, సంకీర్తన, నామస్కరణ మున్నగు వానియందు వారు మిక్కుటముగ ప్రీతిబొందుదురు. అట్టివారికి భక్తిమార్గమును గీత ఉపదేశించి, దానినే చేబట్టి ముక్తిని బదయుడని ప్రోత్సహించుచున్నది. కనుకనే భక్తియోగము అను అధ్యాయమును అట్టి సంస్కారము కలవారికి ప్రత్యేకముగ గీత ఏర్పాటు చేసియున్నది. అట్టే కొండఱిమనస్సు ఉపాసనాశీలమై (meditative) వర్తించుచుండును. అట్టివారు నిరంతరము ధ్యానమునండాస్తకి గొనుచుందురు. బహిర్ముఖ వ్యవహారములం దాస్తకిలేక, చిత్తమును సర్వదా అంతర్ముఖమైనర్చి ధ్యాననిష్టను శిలించుటయందే వారు ప్రయత్నవంతులై యుందురు. అట్టివారికొఱకు గీత ధ్యానయోగము, లేక ఆత్మసంయమయోగము అను అధ్యాయమును ప్రత్యేకించినది. వీరు మువ్వురును గాక మఱికొండఱు కలరు. వారు జ్ఞానులు. వారి చిత్తము సదా విచారణాపరమై (Rational) వర్తించును. వారు సత్యాసత్యములను, ఆత్మానాత్మలను, క్షేత్ర క్షేత్రజ్ఞులను చక్కగ వివేచించి చూచుదురు. వారికి ధీశక్తి (Will power) ఎక్కువగనుండును. అట్టి స్వభావముకలవారికి గీత జ్ఞానయోగము, క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞ విభాగయోగము మున్నగు అధ్యాయములను ప్రత్యేకించి చెప్పినది.

* గీతాజ్ఞానముపాశ్రిత్య త్రీనోకాన్మాలయమ్యహామ్. (గీ.మా)

ఈ ప్రకారముగ ప్రపంచములో గల భిన్నభిన్న మన్సుత్వములు కలవారి నందఱిని గీత సంతృప్తిపత్రాంగా అందఱికిని మోక్షమార్గము నుపదేశించి సర్వపథములు సత్యములేయని నిరూపించి పరస్పర విద్యేషమును, వైమనస్యమును రూపుమాపినది. ఇవ్విషయమున శ్రీ వివేకానందస్వామి వచించిన వ్యాకము లుల్లేభింపదగినవి - 'The reconciliation of the different paths of Dharma and work without desire or attachment are the two special characteristics of the Gita!' - అనగా సర్వయోగ సమన్వయము, నిష్ఠామకర్మ - అను నీ రెండును గీతయొక్క ప్రముఖాలక్ష్మణములు! ఇట్టి సమన్వయభావము గలిగియున్నందువలననే, అన్ని సంప్రదాయములవారును గీతయొడల మిక్కుటమగు ఆదరమును ప్రదర్శించుచుండురు. అద్వైతమతప్రతిష్ఠాపకులైన శంకరాచార్యులు గీతను శాఖ్మించిరి. విశిష్టాద్వైతప్రవర్తకులగు రామానుజ లద్దానిని కొనియాడిరి. ద్వైతమతస్థాపకులైన మధ్యాచార్యులు దానికి జోహోరు లర్పించిరి. శైవమతప్రతిష్ఠాపకులగు శ్రీకంఠజివాచార్యులు దానిని ప్రశంసించిరి. ఈ ప్రకారముగ వివిధయోగములతో గూడి వివిధమార్గముల నుపదేశించుచు భిన్నభిన్న తత్త్వములను ప్రతిపాదించుచు, తుదకన్నిటిని సమన్వయపత్రాంగా ఒకే లక్ష్మిమగు పరంధామమునకు జీవులను చేర్చునట్టి అద్యుతకొశలముతో గూడిన గ్రంథరాజుమే గీత. యోగము లన్నిటిమధ్య చక్కని పాందికను, చక్కని సమత్వము (Balance) ను అది కాపాడినది. ఇదివఱలో తమతమ మార్గమే గొప్పదని వాదులాడువారి కందఱికిని గీత చక్కని గుణపారము బోధించి, వారిలో వారు తగపులాడుకొనుట కేవలము మూర్ఖత్వమే యనియు, అహంకారమును రూపుమాపి ఆత్మానుభూతిని కలుగజేయటయే అన్ని మార్గములయొక్క ఏకైకలక్ష్మిమనియు ముక్తకంరముతో తెలిపెను. ఈ ప్రకారముగ జనులందఱిమధ్య మతము లన్నిటిమధ్య పరిపూర్ణమగు సమరసత్వమును స్థాపించుట యనునది గీత సాధించిన ఘనవిజయములలో నొకటియని పాతకులు గుర్తెఱుగుదురుగాక !

గీతయందు సర్వభూతదయ

గీతయందు కలది వాచావేదాంతము కాదు. అనుష్టానవేదాంతము. ప్రతి చిన్న విషయమునందును అది ఆచరణానైనే (Practical side) ప్రొగ్గుచూపుచుండును. హృదయపరిపాకము లేనిదే మోక్ష మెవరికిని చేకూరదని గీతాచార్యులమతము. చిత్తము రజోగుణ తమోగుణాత్మకమై, కలినముగ నున్నంతపత్రాంగము పైపైన ఎన్నిపూజలు చేసినను, ఎన్నిస్తోత్రములు వల్లించినను, ఎన్ని ధ్యానములాచరించినను మోక్షము చేకూరనే చేకూరదు. పరప్రాణిపై దయ, కరుణ వర్ధించునపుడే యోగము, భక్తి, ధ్యానము, జ్ఞానము, మున్సుగునవి అభివృద్ధినొందగలవని నిశ్చయింపవలెను. భగవంతునిపై భక్తిగలిగి జీవరాసులపై ద్వేషము కలిగియున్నాడో ఆ భక్తికి అర్థమే లేదు. అది భగవంతునికి గావింపబడు ఉపచారము కాదు. అపచారమే యగును.

‘సర్వజీవ తిరస్కారః కేశవం ప్రతి గచ్ఛతి’ అని యనునట్లు ఏ జీవిని తిరస్కారించినను, బాధించినను భగవంతుని బాధించినట్టే యగును. ఏలననగా సమస్తజీవకోట్లున్న విరాఘ్రాపుడగు పరమాత్మయొక్క అవయవములు. ఏ ఒక్క అవయవము బాధింపబడినను, మూలమునకు దెబ్బతగులును. కావున సర్వభూతదయ అనునది యోగములన్నిటికిని పరమావశ్యకమైన అంగము. ఈ సత్యమునే భగవద్గీత ప్రారంభమునుండి అంతమువఱకు పదేపదే ఉధ్యాటించుచు వచ్చినది. సందర్భము దొరికినపుడెల్ల జీవకారుణ్యమును భగవానుడు నొక్కి చెప్పుచుండిరి.

(1) అద్వైషా సర్వభూతానాం

(2) సర్వభూతహితేరతాః

(3) నైర్వేరస్సర్వభూతేషు

మనుగు విశ్వప్రేమసూచక వ్యాకములెన్నియో గీతయందు కానుపించుచున్నవి. ‘సర్వభూత’ అని ప్రయోగించుటవలన, మానవకోట్లనేకాక సమస్త జీవకోటిని ప్రేమించవలెనని, దానియొడల దయగల్లి వర్తించవలెనని బోధపడుచున్నది. శ్రీకృష్ణమూర్తి భూతకోట్లహితమునుగూర్చి ఇంత అధికముగ ప్రస్తావింపనేల? కేవలము ధ్యానము, పూజ, జపము, యోగము, విచారణ బోధించినచాలదా? అని ప్రశ్నించిన, చాలదనియే చెప్పవలసియుండును. మందు తిని పథ్యమాచరించనిచో వ్యాధి యెట్లునయముకాదో, అట్లే భగవంతుని పూజించి, భగవత్స్వరూపులగు జీవకోట్లను ద్వేషించినచో భవరోగొన్నటికిని శమింపజాలదు. కావున మందు, పథ్యము రెండును అవశ్యకములేయగును. ఈ సత్యమునే భగవాను ఊక్రింది శోకమునందు చక్కగిరుపించియున్నారు -

**మత్కర్మకృష్ణస్తురమో మద్భూతస్యజ్ఞవర్జితః
న్యైరస్యర్వభూతేమ యస్య మామేతి పాణ్ణవ. (11-55)**

“ఎవడు దైవకార్యములు, దైవధ్యానము, దైవభక్తి, దైవజ్ఞానములతో బాటు సమస్త ప్రాణుల యొడల దయ గలిగియుండునో ఆతడు నన్ను పొందును.” ఇంతియేకాదు. ‘పంట్రెండవఅధ్యాయములో భక్తుని గుణములనుగూర్చి ప్రస్తావించుచు మొట్టమొదటనే ‘అద్వైషాసర్వభూతానాం’ (సమస్తప్రాణికోట్లయొడ ద్వేషములేకుండుట) అను సుగుణ రాజమును పేర్కొనియున్నారు. ఈ ప్రకారము బోధించుటలోగల యంతర్యమేమి? భక్తియొక్కయు, యోగముయొక్కయు, జ్ఞానముయొక్కయు వాస్తవస్వరూపమును బోధించుటయే యగును. సర్వము భగవత్స్వరూపముగ వీక్షింపగల్గటను అభ్యసింపజేయటయే యగును. భక్తి, జ్ఞానాదుల యథార్థస్వరూపమును వెల్లడించుటయే యగును. వెయ్యేల, అనుష్ణానవేదాంతమును ప్రోత్సహించుటయే యగును. భాగవతమున సుదాముడు శ్రీ కృష్ణమూర్తిని మూడు విషయము లద్దించెను - “(1) నీ పాదకమల సేవయు (2) నీ పాదార్థకులతోటి సెయ్యమును (3) నితాంతాపారభూతదయయు” - వినిలో మూడవదియగు భూతదయ మొదటి రెండింటింకిని బలమును చేకూర్చుచు వాని ప్రకాశమును ద్విగుణీకృత మొనర్చుచున్నది. కావున ముముక్షువుల కయ్యది అత్యావశ్యకమైన అంగముగా పరిగణింపబడినది. అది లేనిది భక్తి జ్ఞానాదులన్నియు నిస్తేజములై, నిర్విర్యములైయుండగలవు. ఇదియంతయు గుర్తించియే శ్రీ కృష్ణభగవానుడు భూతదయయను మహాత్మృష్టసుగుణమునకు గీతలో సముచితస్థాన మొసంగి గౌరవించిరి.

గీతయందు సమత్వము

గీతయందలి మఱియొక ప్రధాన విషయము సమత్వబోధ. మనస్సు నిశ్చలముగ, సమరూపమున నున్నపుడే అధిష్టానాత్మస్వరూపము చక్కగ సాక్షాత్కారింపబడును. నిశ్చల నిర్వలజలమున సూర్యప్రతిభింబము స్ఫురుషుగ కనిపించునట్లు, మనస్సు అచంచలముగ నున్నపుడుమాత్రమే బ్రహ్మనుభూతి, ఆత్మానందము లెస్సుగ కలుగుచుండును. కనుకనే గీతయందు భగవానుడు మనస్సుయొక్క సమస్తినిగూర్చి విశేషముగ బోధించుచువచ్చి ముముక్షువు లట్టి చిత్తసామ్యమును తప్పక అవలంబించవలెనని పొచ్చరికచేసిరి. యోగమనగా అన్వమేమియు కాదనియు, ‘చిత్తము నిశ్చలముగ నుండుటయే యోగ’ మనియు ఉద్వోధించిరి. (సమత్వం యోగ ఉచ్చతే). “ఓ అర్పునా! సుఖముఖములందును, మానామానములందును, శీతోష్ణములందును, నిందాస్తుతులందును, లాభాలాభములందును, జయాపజయములందును, సమబుద్ధి గలిగి యుండుము. అట్టి సమబుద్ధిగల ధీరుడే మోక్షము నొందగలదు. ఎవరి మనస్సు సమత్వమునందు స్థితి

గల్లియుండునో వారీ జీవితమునందే ప్రకృతిని జయించినవారగుదురు. వారే పరమానందము ననుభవించుదురు”★ అని యీ ప్రకారముగ గీతాచార్యులు సాధకులకు అత్యంతోపయుక్తమైన సమత్వధర్మమును విశేషముగ ప్రోత్సహించిరి. జనులలో పెక్కురు మోక్షము నభిలప్రించువారే కాని ఆ మోక్షమునకు ప్రతిబంధకముగనున్న చిత్తమును సరిదిద్ధుకొనుటకు యత్నింపకయేయున్నారు. కోతివలె చపలమై, సంసారక్షేత్రమున ఏర్పడుచుండు ఒడుదుడుకులకు ఎగిరెగిరిపడుచు, ఎవరైన స్తుతించునపుడు ఉచ్చిష్టావుచు, తిట్టునపుడు క్రుంగిష్టావుచు ఏతాము బానవలె ప్రవర్తించుచుండు మనస్సులతో పరమార్థలక్ష్యమును జను లెట్లు పాందగలరు? అసాధ్యము. కనుకనే శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ గీతయందు సమత్వము నెక్కువగ బోధించి, ఎట్టి సాంసారిక వికట పరిష్ఠితియందైనను సమభావమును చిత్తము వీడరాదని యుపదేశించిరి.

విశ్వమంతయు ఒకే భగవత్ప్యరూపము. ఇట భిన్నత్వము లేదు. అజ్ఞానము వలననే అనేకత్వము గోచరించుచున్నది. కాని వాస్తవముగ అది సత్యము కాదు. విశ్వరూపసందర్భమోగమందీ రహస్యము బాగుగ తేటతెల్లమొనర్పబడినది. అంతయు ఒకే విరాధ్రూపము. విభక్తము చేయుటకు వీలుపడని ఒకే దైవతత్వ మీ ప్రపంచమున కలదు. తునకలు చేయుటకు వీలుపడని వస్తుమిది. కాబట్టి చరాచరప్రాణికోట్లయందెవరిపైనను ద్వేషము ఉండరాదు. అందతియేదలను సమదృష్టి కలిగి యుండవలెను. శత్రువిత్రాదులందును సమభావమును ప్రదర్శించవలెను - అని గీత ప్రకటించుచున్నది. ఇంతియేకాదు. బ్రాహ్మణునియందును, గోవునందును, ఏనుగు నందును, కుక్కయందును, చండాలునియందును గూడ సమదృష్టి వర్తించవలెనని గీత యాదేశించుచున్నది. @ గీతయొక్క మహిమ ఇచటనే యున్నది. మానవమాత్రునేకాక, సమస్త జంతుజాలమును గూడ ప్రేమచే కొగిలించు కొనుచున్నదిగీత. “ఓ జీవుడా! నీ ప్రేమను, దయను పుణ్యాత్ములపైననేకాక పాపాత్ములపైనగూడ వర్షింపుము. మానవులపైననే కాక దానవులపైనగూడ వెదజల్లుము. ద్వీపాదులపైననే కాక చతుష్పాదులపైనగూడ విస్తరింపజేయుము. నిన్న నీవెట్లు ప్రేమించుకొనుచున్నావో అట్లే యితరులనుగూడ ప్రేమింపుము. సుఖష్టితియందును, దుఃఖష్టితియందును నీతో సమానముగ నితరులను పరిగణించుకొనుము● అని గీతాచార్యులు జనుల నాదేశించుచున్నారు.

సామాన్యముగ లోకములో ‘సాభాతృత్వము’ ఒక గొప్ప సుగుణముగ చెప్పబడుచుండును. ‘నీవు నీ సాదరునివలె ఇతరుని ప్రేమింపుము’ అని పెద్దలు చెప్పుచుందురు. కాని గీత దానికంటే ఇంకాక మెట్టు

★ (1)	సమ దుఃఖసుఖం ధీరం సోఇమృతత్వాయ కల్పితే	(2-5)
(2)	సుఖదుఃఖ సమేక్యత్వా...నైవం పాప మవాస్యసి	(2-38)
(3)	సిద్ధ్యసిద్ధ్యస్సుమో భూత్వా సమత్వ యోగ ఉచ్చతే	(2-48)
(4)	ఇప్పావ తైర్మితః సర్గమేషపొం సామ్య స్థితం మనః	(5-19)
@ 1.	విద్యావినయసంపన్నే బ్రాహ్మణే గవి హస్తిని శునిచైవ శ్వపాకే చ పట్టితాః సమదర్శినః	(5-18)
● 1.	ఆత్మమేయన సర్వత సమం పశ్యతి యోత్తర్మన సుఖం వా యది వా దుఃఖం సయోగి పరమా మతః	(6-32)
2.	సుహృద్యతార్యాదాసీన మధ్యప్త ద్వేష్యబంధుము సాధుప్యపి చ పాపేమ సమబుద్ధిర్విశ్వతే.	(6-9)
3.	సమలోష్ణశ్కాఖ్యనః	(14-24)
4.	సమశ్శత్రా చ మిత్రేచ	(12-18)

పైకిపోయినది. విశ్వసాభాతృత్వమును దాటి ఆత్మపమ్యస్థితిని అది చేరుకొనినది. దానినే అది వర్ణించినది. వాస్తవముగ అదియే ఆదర్శవంతమైనది. ఏలననిన, సోదరుడు సోదరుడు ఎప్పడెన కలహించుకొనవచ్చును. కాని తన్న తాను ఏకాలమందును ద్వేషించుకొనేరదు. కాబట్టి తనయందువలె ఇతరులపై దయగలిగి యుండవలెనని బోధించుట సర్వోత్తమధర్మము కాగలదు. ఇట్టి ఆత్మపమ్యదృష్టిని దిగ్దర్శనముచేసిన మతములు లోకములో చాల తక్కువ. విశ్వసాభాతృత్వమువఱకే అవి పోగల్లినవి. కాని ప్రాందవమతము ఉపనిషత్తులందును, గీతాది సంధ్రంధములందును -

సర్వభూతస్థ మాత్రానం సర్వభూతాని చాత్మని
ఈక్షతే యోగయుక్తాత్మ సర్వత్ర సమధర్మానః (6-29)

అనునిట్టి సర్వతృత్వ ప్రబోధముల ద్వారా ప్రేమయొక్క పరిధిని విస్తరింపజేసినది. ప్రపంచములోగల ఇతరమతములు “నీ తేటివానిని ప్రేమించుము” అని బోధించినవే కాని ‘ఎందులకు ప్రేమించవలెను?’ అను ప్రశ్నకు సరియయిన సమాధానము నీయలేదు. అందుచేత విజ్ఞానవేత్తలకు (Scientists), భౌతికశాస్త్రజ్ఞులకు మతముపై విశ్వాసము సరిగా కలుగుటలేదు. హేతువాదము (Logic) నెదుర్కొనలేని మతము కుంటిదని వారు చెప్పచున్నారు. ఫలాని కార్యమును ఎందుకు చేయవలెను? ఫలాని ధర్మము నెందుల కాచరించవలెను? ఫలాని వ్యక్తిపై ఎందుకు ప్రేమను ప్రదర్శింపవలెను? అను ప్రశ్నలకు సమాధాన మొసంగలేని మతముగాని, సంప్రదాయముగాని అపూర్వమేయగునని వారు చెప్పచున్నారు. పదార్థవేత్తల గావించు ఈ సవాల్ ను పరమార్థవేత్తయగు శ్రీకృష్ణుడు ఎదుర్కొనిరి. గీతయందు వారు వారి ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధాన మొసంగిరి (ఆత్మపమ్యేన ... మున్నగు శ్లోకములద్వారా). అంతటను ఒకే ఆత్మ (తానే) వ్యాపించియుండ, సర్వజీవులయందును తానే భాసించుచుండ ఇక ఒకరిపై ద్వేష మెట్లు కలుగగలదు? - అని వారు నిలదీసి ప్రశ్నించిరి. ఈ ప్రకారముగ శ్రీ కృష్ణభగవానుడు గీతయందు ముముక్షువుల కత్యావశ్యకమైనట్టి ‘సమత్వ’ ధర్మమును సహేతుకముగ ప్రతిపాదించి సాధకలోకమునకు మహాపకృతిని ఒనగూర్చిరి.

గీత యందలి క్రొత్తపోకడలు

యజ్ఞాదిపదములకు నూతనార్థము : -

గీతయందు కొన్ని కొన్ని క్రొత్తపోకడలు కలవు. ఇదివఱలో శాస్త్రకారులు ప్రవచించిన భావములకు, పదములకు, గీతయందు, నూతనరూపు ఒసంగబడెను. దానిచే సమాజములో గొప్ప ఉత్సేజము, క్రాంతిగల్గెను - అది జనులలో చక్కని శుభపరిణామమునకు దారితీసెను. యజ్ఞము, త్యాగము, యోగము, సన్మానము, తపస్సు మున్నగుపదములు గీతయందు నూతనార్థమును గ్రహించినవి. ఆ యా పదములకు పూర్వమెట్టి యధముకలదో, గీతాచార్యులు వాని నెట్లు మార్కిషెచిరో సంకేపముగ నిచట విచారించెదము. ఏలననగా ఆ యా యజ్ఞ, సన్మానాదులు జనులకు అందుబాటులో లేనందుచే ఏ ఒకానొకరో తప్ప జనసామాన్యము వానిని గ్రహించలేకయుండెను. కాని శ్రీ కృష్ణభగవానుడు వాని యథార్థస్వరూపమును బయటపెట్టి, వాని నిజార్థమును వివరించి జనుల గుండెబరువును దింపివైచిరి. మణియు ఆ యజ్ఞసన్మానాదులను అందఱియొక్క సాత్తుగ చేసివైచిరి. కావును అట్టివానిని గుత్తించి ఒకింత విచారించుట భావము.

యజ్ఞము : -

సామాన్యముగ యజ్ఞమును పేరు వినగానే 'ఇది అందఱికిని అలవియైన పని కాద'ను ఊహ జనించుచుండును. ధనబాహుళ్యము, జనబాహుళ్యము కలిగిన ఏ మహారాజులో పూర్వము దాని నాచరించుచుండెదివారు. అంగబలము, అర్థబలము ఉండినమాత్రమే యాగక్రియ సంభవమగు చుండెదిది. హతోత, ఉద్యత మొదలైనవారు, బుత్తివ్యక్తులు, పండితులు, శాస్త్రపరిచయము కలవారు, ధనధాన్యములు, ఎంతయో క్రియాకలాపము - ఇదియంతయు యజ్ఞమునందు ఆవశ్యకమైయుండెను. ఇక ఫలితము మాతమా అతిస్వల్పము. కామ్యకర్మకనుక దాని ఫలిత మెపుడును న్యాసముగనే యుండును. శాశ్వతమగు మోక్షము దానివలన ఎన్నడును చేకూరదు. ఇది యంతయు ఆలోచించి శ్రీ కృష్ణభగవానుడు సర్వులకును అందుబాటులో నుండునదియు, ఎక్కువ శ్రమలేనిదియు, పండితులకు, పామరులకు, ధనికులకు, దరిద్రులకు, పురుషులకు, స్త్రీలకు, బ్రాహ్మణులకు, చండాలురకు, సర్వులకును అచరణయోగ్యమైనదియు, ధనవ్యయము లేనిదియు, జనసంబంధము కలిగియుండనిదియునగు ఒకానాక యజ్ఞమును కనిపెట్టిరి. అదియు నిష్కామకర్మ. కర్తృత్వములేకుండ చేయబడు ప్రతికార్యము ఒక మహాయజ్ఞమే యగును. దైవస్మృతిలో నాచరింపబడు కార్యమంతయు యజ్ఞక్రియగా మారిపోవును! - అని భగవానుడు గీతయందు తెలిపిరి. ఆ సూతము ననుసరించి ఇక మనుజుడు తన దైనందిన వ్యవహారమంతను పవిత్రమగు యజ్ఞముగా మార్పుకొనుటకు వీలున్నది. అర్థముడు శ్రీకృష్ణపరమాత్మను ఎదురుగ పెట్టుకొని వారినే స్వర్చించుచు ఫోరసంగ్రామమునుగూడ సాత్త్వికమగు యజ్ఞముగ మార్పుకొనును.

1. యజ్ఞానాం జపయజో ఉన్ని (10-25)

2. స్వాధ్యయజ్ఞానయజ్ఞాశ్చ యతయః సంశితప్రతాః (4-28)

ఈ ప్రకారముగ గీతాచార్యులు జపము, స్వాధ్యయనము, ఆహారసంయమము మున్నగు సామాన్యక్రియలను గూడ యజ్ఞములుగ పేర్కొనిరి.

భగవానుడు తెలిపిన ఈ యజ్ఞములను ఎవరైనను ఆచరించవచ్చును. డబ్బు ఖర్చులేదు. ఎక్కువ పరిశ్రమ లేదు. ఫలమా అపారము. కర్మబంధమును త్రుంచి, ఆవల పారవేయగల అమోఫుశక్తి ఆ యజ్ఞములకు కలదు. అట్లు యజ్ఞరూపముగగాక తదితరముగ నాచరింపబడు కర్మయంతయు జీవునకు బంధమునే కలిగించును★. కాబట్టి భగవానుడు చూపిన ఈ సులభోపాయముద్వారా ప్రతివారు వారి వారి నిత్యకర్మలను, వ్యవహారములను కర్తృత్వరహితముగ, ఈశ్వరార్పణబుద్ధితో నాచరించుటద్వారా యజ్ఞక్రియలుగా మార్పుకొని కర్మబంధమునుండి తప్పించుకొనవలెను. లేనిచో జీవితము భారభూతమై వర్తించును. మతియు కర్మరాశి పెరిగి జననమరణరూపసంసారమును దృఢతరముగావించును. ఇవ్విధముగ శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ సర్వజీవులున్న తరించుటకై యజ్ఞపదమునకు నూతనరూప మొసంగి, కలినమగు ఆ క్రియను సులభతరమొనర్చి ద్విగుణీకృతఫలవంతముగావించి జనసామాన్యమునకు మహాపకృతి నొనగూర్చిరి.

త్యాగము, సన్మానము : -

త్యాగమనగా అంతయు వదలివేయుటయనియు, సన్మానమనగా ఇల్లు, వాకిలి, భార్యాపుత్రులు,

★ యజ్ఞార్థాత్కర్మాంశుతో ఉన్నత లోకోంయం కర్మబుధనః (3-9)

బంధువులు, ఆస్తిపోస్తులు మున్నగువానినన్నిటిని తోలగించుకొని కాపాయ వస్తుము ధరించి అరణ్యములకు బోపుటయనియు ఇదివరలో తలంచు చుండెడివారు. కనుకనే అట్టి త్యాగము, అట్టి సన్మానము జనులలో అరుదుగా కానిపించుచుండెడిది. కాని శ్రీ కృష్ణమూర్తి ఆ రెండు పదములకును విశాలమగు అర్థమును సృష్టించి, అన్ని ఆశ్రమములవారికిని అందుబాటులో నుండునట్లు చేసిరి.

1. సర్వకర్మఫలత్వాగం ప్రాహుస్త్ర్యగం విచక్షణః (18-2)
2. యస్తు కర్మఫలత్వాగీ స త్వాగీత్వాభిధీయతే. (18-11)

ఇత్యాది ప్రమాణములద్వారా కర్మఫలమును ఈశ్వరార్పణముగ వదలుటయే త్యాగమని గీతాచార్యులు నుదివిరి. కాబట్టి ఈ త్యాగము సర్వలకును ఆచరణ యోగ్యమై యొప్పుచున్నది. అట్టే సన్మానమునకున్న గీతాచార్యులు చక్కని అర్థమును బోధించిరి. ఎట్లనిన,

1. అనాశ్రితః కర్మఫలం కార్యం కర్మ కరోతి యః
స సన్మానీ చ యోగీచ న నిరగ్నిర్వచాక్రియః. (6-1)
2. కామ్యానాం కర్మణాం న్యాసం సన్మానం కవయో విదుః (18-2)

“అగ్నిహంతమును వదలుటకాని, ఏపని చేయక ఊరకయుండుటగాని సన్మానము కానేరదు. ఫలము నాశ్రయించక కర్మలను చేయుటయే సన్మానము. కామ్యకర్మలను వదలుటయే సన్మానము” - (The Sannyasa of Gita is all work, yet no work) - అని భగవానుడు గీతయందు స్ఫుష్టముచేసిరి. ఓహో! ఎట్టి సులభతరమగు సన్మానము! గృహపరివారములను త్యజించనక్కాఱలేదు. భార్యాపుత్రులను వదల నవసరములేదు. ఉద్యోగమునకు తిలాంజలి నివ్వనక్కాఱలేదు. కాపాయాంబరమును ధరింపనవసరములేదు. దండకమండలువులను స్వీకరింప నగత్యములేదు. విజనప్రదేశములకు బోనక్కాఱలేదు. ఎక్కడ ఉన్నవారు. అక్కడే ఉండవచ్చును. ఏ పని చేయువారు ఆ పని చేసికొనవచ్చును. క్రియలందు కర్తృత్వబుద్ధిమాత్రము వదలిన చాలును. కామ్యబుద్ధిని అంతమొందించిన చాలును. అదియే సన్మానము - అని శ్రీ కృష్ణమూర్తి ఘంటాపథముగ చాట్టివైచిరి. గీతయందలి ఈ సన్మానమును గృహస్థులుకూడ ఆచరించవచ్చును. స్త్రీలుకూడ ఆచరించవచ్చును. వెయ్యేల, సర్వలున్న ఆచరించి తరించవచ్చును.

యోగము : -

ఇక యోగమును పదమునకు గీత యెట్టి వ్యాఖ్య గావించేనో చూతము. ఇదివరలో యోగమును శబ్దము వినగానే, అదియేదియో అష్టాంగయోగమనియో, హరయోగమనియో జనులు భావించుచుండిరి. కాని గీతాచార్యులు యోగమునకు సులభతరమగు నిర్వచనమును గావించిరి. ఎట్లనిన -

- (1) సమత్వం యోగ ఉచ్చయే (2-48)
- (2) యోగః కర్మసు కౌశలమ్ (2-50)

“కార్యము ఫలించినను, ఫలింపకున్నను చిత్తమునందు సమష్టితిని గలిగియుండుటయే యోగము. మతియు కర్మలందలి (ఫలాపేక్షను వదలివేయునట్టి) నేర్పరితనమే యోగము” అని శ్రీకృష్ణానతిచ్చిరి. జీవుని శివునితో నైక్యమొనర్చుటకు సహాయపడు ప్రతి క్రియయు యోగమేయగును (యుజ్యత ఇతి యోగః). ఈ ప్రకారముగ కర్మ, భక్తి, ధ్యానము, జ్ఞానము, మొదలైనవి అన్నియును యోగములేయగును.

కనుకనే కర్మయోగము, భక్తియోగము, ధ్యానయోగము, జ్ఞానయోగము అని పేర్కొనబడుటకు కారణము. కాబట్టి యోగాభ్యాసమున కెవరును భయపడనవసరము లేదనియు, కర్మలందు ఫలాపేక్షను వదలువారందఱున్న, చిత్తమునందు సమత్వమును కాపాడుకొనువారందఱున్న యోగులేయనియు, అధికముగ జెప్పనేల, దైవప్రాప్తికి సహాయపడు ఏ కార్యముచేసినను అతడు యోగియే యనియు గీత కరుణతో నుపంచించుచున్నది.

తపస్సు : -

అట్లే పూర్వము తపస్సు అనుమాట వినగానే జనులు దద్దరిల్లి పోవుచుండిరి. తలను క్రిందబెట్టి కాళ్లు పైకి జాచి మండుటండలో మలమల మాడుచు, లేక వర్ధములో తడియుచు అన్నాహోరములను వర్షించి, రోజులు, సెలలు తరబడి కాలక్షేపము చేయుటయే తపస్సు అని జనులు తలంచుచుండివారు. ఇట్టి భీతావహము ప్రజలలో వ్యాపించియున్న కారణముచేతనే ఆ తపస్సుజోలికి సామాన్యముగ ఎక్కువమంది పోకయున్నారు. అయితే తపస్సుచేతనే పాపసముదాయము భగ్గమైపోవును. (తపసా కిల్పిషుంహస్తి) వేఱుదారిలేదు అని ఒక వైపు శాస్త్రము లుధ్యేషించుటను వారు పరికించుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో ఏమి చేయుటకును తోచక తికమక పడుచున్న జనానీకమునకు అభయమొసంగుచు శ్రీ కృష్ణభగవానుడు తపస్సు అను పదమునకు చక్కని నిర్వచనము గావించిరి. గీత 17వ అధ్యాయమందు - “ఓ సాధకులారా! ముముక్కువులారా! మోక్షమునకు తపస్సు అత్యావశ్యకమైనది. అయితే అది మీరు సామాన్యముగ భావించు క్లేశాత్మకమగు భయంకర తపస్సు కాదు. అది సర్వలకును ఆచరణయోగ్యమైన సులభసాధన. అది శారీరక, వాచిక, మానసికములను మూడు విధములుగ నొప్పుచున్నది. దేవతలు, బ్రహ్మనిష్టులు, గురువులు, ప్రజ్ఞాశీలురైన మహానీయులు మున్నగువారిని పూజించుట, శౌచము, బుఱుత్వము, బ్రహ్మచర్యము, ఆహాంసమున్నగు సుగుణములు గలిగియుండుట శారీరకతపస్సు అనబడును. ప్రియముగ, సత్యముగ మాట్లాడుట, స్వాధ్యయనముగావించుట వాచికతపస్సు అనబడును. మనోనైర్మల్యము, మౌనము, ఆత్మసంయమము, భావశ్థానిక తపస్సు అనబడును★ - అని శ్రీ కృష్ణమూర్తి అనతిచ్చిరి. భగవానుడు తెలిపిన ఈ తపస్సు అందఱుకిని అందుబాటులో నున్నదై, ఒకింత పరిశ్రమచే సర్వలకును లభ్యపడుచున్నది. ఇంద్రియములకు, మనస్సునకు జన్మజన్మంతరములనుండే దుస్సంస్నార దుర్వాసనాబలమున పట్టిన మాలిన్యమును వదలగొట్టుటయే (గీత యందలి) తపస్సు. సూక్ష్మదేహమునకు పట్టిన బూజును దులిపివేయుటయే తపస్సు. అధికముగ జెప్పనేల, మట్టము బంగారమును తపింపజేసి మేలిమిగా మార్పునట్లు, ఇంద్రియ మనంబులను జ్ఞానాగ్నిచే తపింపజేసి వానియందలి మాలిన్యమును పారద్రోలుటయే తపస్సు. ఈ ప్రకారముగ భగవద్గీత యజ్ఞాది వివిధపదములకు నూతనార్థములను సృజించి జనులకు సులభతరసాధనలను జూపి వేదాంతమును జూచి భయపడి పారిపోయిన జనులనందత్తిని తిరిగి రాబట్టుకొని, ఆధ్యాత్మిక క్షేత్రమును భక్తబృందములచే కళకళ లాడునట్లు కావించెను. గీత చేసిన ఇట్టిమేలు ఎన్నటికిని మఱువరానిది.

★ (1) దేవద్విజగురుప్రాజ్ఞ పూజనం శౌచ మార్పవమ్ బ్రహ్మచర్యమహాంసా చ శారీరం తప ఉచ్చయతే.

(17-14)

(2) అనుద్వేగకరం వాక్యం సత్యం ప్రియపొతం చయత్

స్వాధ్యయాభ్యసనం చైవ వాజ్యయం తప ఉచ్చయతే.

(17-15)

(3) మనః ప్రసాదస్సోమ్యత్వం మౌనమాత్మ వినిగ్రహః

భావసంపుధ్యేత్తపో మానస ముచ్యతే.

(17-16)

గీతా స్వరూపము

గీత పదునెనిమిది అధ్యాయములతో గూడియున్నది. వేదమువలె నయ్యది కాండత్రయాత్కముగ విభజింపబడినది. వేదములోని మొదటిభాగము కర్మప్రతిపాదకముగు సంహిత. రెండవభాగము ఉపసనాప్రతిపాదకముగు బ్రాహ్మణము. మూడవభాగము విజ్ఞానప్రతిపాదకములగు ఉపనిషత్తులు. వేదములయొక్క సారమే గీత కావున అదియు త్రిభాగరూపముగ వెలయుచున్నది. త్రిష్టుముతో నలరారుచున్నది. అందు ప్రథమషట్టుము కర్మయోగమును, ద్వితీయషట్టుము భక్తియోగమును, తృతీయషట్టుము జ్ఞానయోగమును ఎక్కువగ బోధించును. అయితే కర్మషట్టుమందు భక్తిజ్ఞానములు, భక్తిషట్టుమందు జ్ఞానకర్మలు, జ్ఞానషట్టుమందు భక్తికర్మలు లేకపోలేదు. ఇది కేవలము స్థాలవిభజనమాత్రమే యగును. వాస్తవముగ విచారించినచో ఆ యా యోగములందు తక్కిన యోగములున్న అంతర్భూతములై గౌణముగ నుండును. వానిని ప్రత్యేకముగ విడదీయుటకులేదు. జీవితమున కీమూడుయోగములున్న (కర్మ, భక్తి, జ్ఞానములు) అత్యవసరములే యగును. జనకుని క్రియాశీలత్వము, బుద్ధుని మార్గవహ్నాదయము, శంకరుని మేధాశక్తి మూడును మానవుని వ్యక్తిత్వమును తప్పక అలంకరించవలెను. (One should Possess the head of Shankara, the heart of Buddha and the hand of janaka). గీతయం దీయోగములన్నియు ఒకదానితో నొకటి పెనవేసికొని అన్నియుజేరి తుదకు జీవుని పరంధామమునకు జేర్చివెచుచున్నవి.

గీతయందు మొదటి అధ్యాయమంతయును, రెండవ అధ్యాయమందు 10వ శ్లోకము వఱకునుగల విషయము పూర్వపీరిక యనబడును. గీతాబోధ వాస్తవముగ రెండవ అధ్యాయము 11వ శ్లోకముగు “అశోచ్యానన్వశోచస్త్వం” - అను చోటనుండి ప్రారంభముగుచున్నది. కనుకనే ఆశ్లోకము గీతయొక్క అభ్యాసస్కరములో బీజమని పేర్కొనబడెను. అట్లే అంతమున 18వ అధ్యాయమునందలి 73వ శ్లోకమునుండి చివతీవఱకు గల విషయము ఉత్తరపీరిక యనబడును. అది అర్పున, సంజయవాక్యములతో గూడియున్నది. ఈ రెండునుగాక తక్కినది యంతయును శ్రీ కృష్ణపరమాత్మయొక్క బోధమృతధార. మధ్యమధ్య అర్పునుడు వేయు ప్రశ్నలు సాధకలోకము సామాన్యముగ నెదుర్కొనుచుండు సంశయపరంపరయే యగును. గీతాబోధ సంవాద రూపముగ నుండుటవలన సాధకుల సంశయములన్నియి అచ్చోట పరిష్కరింపబడుటకు చక్కని అవకాశమేర్పడినది.

గీతయందలి అన్నిఅధ్యాయములందును భగవత్తత్వము బోధింపబడినప్పటికిని 11వ అధ్యాయమున (విశ్వరూపసందర్భయోగమున) అయ్యది ప్రత్యక్షముగ చూపబడినది. ఇది గీతయందలి మహావీశేషము. తత్త్వము యొక్క శ్రవణమాత్రము చాలదు. ప్రత్యక్షదర్శనము, ప్రత్యక్షానుభవముకూడ పొందవలసి యుండునని ఈ సంఘటనద్వారా గీత లోకమునకు చాటుచున్నది. ఉన్నతపారశాలలో రసాయనిక విద్య (Chemistry) బోధించునపుడు వాచాజ్ఞానము (Theory)తోబాటు అనుభవజ్ఞానము (Practical Course) ను ఎట్లు మేళవింపబడునో, అట్లే గీతయందు భగవానుడు దాదాపు మధ్యభాగములో తన స్వరూపమును అర్పునునకు ప్రత్యక్షముగ జూపి అనుభవవిజ్ఞానముయొక్క ప్రాధాన్యమును, అవశ్యకతను నొక్కి చెప్పిన వారైరి.

గీతయందు అనేక యోగములు బోధింపబడినప్పటికిని అన్నిటిని స్థాలముగ కర్మ యోగము, భక్తియోగము, ధ్యానయోగము, జ్ఞానయోగము అను ప్రధానములగు నాలుగు యోగములక్రింద విభజించుకొనవచ్చును. ఆ యా యోగములను గూర్చి చదువునపుడు “గీతయందిది మాత్రమే చెప్పబడినది.

భగవానుడు దీనినే సమర్థించుచున్నారు.” అని అనిపించును. కర్మయోగప్రియులకు కర్మయోగమే గీతయందు నోక్కి చెప్పబడినట్లు స్ఫురించును. అందుల కచట అనేక ప్రమాణములున్న గోచరించును. అట్లే భక్తి యోగులకు భక్తియు, జ్ఞానయోగులకు జ్ఞానమున్న తోచును. వాస్తవముగ గీతాచార్యులు అన్నిటిని సమానముగ బోధించి, అన్నిటిని చక్కగ సమన్వయపడచి, మోక్షమునకు అన్నియును అవశ్యకములేయసి పెల్లడిచేసిరి. ఎవరెవరి సంస్కారమెట్లుండునో వారు వారికి ప్రియమైనదాని నాశ్రయించుకొని తరించవచ్చునని కరుణతో నుపుదేశించిరి. అయితే అన్ని యోగములు పరస్పరము ఒకదానితోనాకటి పెనవేసికొని యుండుటవలన, ఒకరు ఒక యోగము నవలంబించినను తక్కినవానినిగూడ పరోక్షముగ ప్రేమించిన వారే యగుదురు. ఈ సర్వయోగసమ్మిళనమయి (The yoga of Synthesis) సర్వయోగసమన్వయము, గీతయొక్క అద్భుత చమత్కారములలో నొకటియై యున్నది.

గీతాత్మర్యనిర్ణయము

ఈ ప్రకారముగ గీతయందు అన్ని యోగములు సమర్థింపబడినప్పటికిని గ్రంథము యొక్క ముఖ్యతాత్పర్యమేమి? బోధకునిదృష్టి ప్రధానముగ దేనియందు కేంద్రీకరింపబడియున్నది? అను విషయము తేల్చటకు విమర్శకులు పలువిధ యత్నములను గావించిరి. అందోకటి రెండుమాత్ర మిచట విచారించేదము - సామాన్యముగ గ్రంథముయొక్క తాత్పర్యమును నిర్ణయించుటకు ఆఱు ప్రమాణములచే తరచిచూచేదరు. వానినే షడ్యిధలింగము లందురు. అవి క్రమముగ (1) ఉపక్రమోపసంహారములు (2) అభ్యాసము (3) అపూర్వత (4) ఘలము (5) అర్థవాదము (6) ఉపపత్తి అని చెప్పబడును. ఈ ఆఱు గురుతులనుబట్టి గీతయొక్క ప్రధానాశయమును తేల్చటకు యత్నములు కావింపబడేను. కొండఱు శరణాగతి (భక్తి)యే గీతయొక్క ముఖ్యతాత్పర్యమని పైన దెలిపిన షడ్యిధలింగములద్వారా పరీక్షించి చెప్పుచున్నారు. ఎట్లనిన -

(1) (a) ఉపక్రమము :-

శిష్యస్తోఽహం శాధి మాం త్వాం ప్రపన్నమ్. (2-7)

“కృష్ణ! నేను మీకు శిష్యుడను. మిమ్ము శరణుజొచ్చితిని. అజ్ఞాపింపుడు” - ఈ ప్రకారముగ గీత శరణాగతితోనే ప్రారంభమైనది.

(b) ఉపసంహారము :-

సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ (18-66)

“సమస్త విషయములను విడిచి నన్నుకనినే శరణుబొందుము.” - ఇవ్విధముగ గీత శరణాగతితోనే అంతమైనది.

గీతమధ్యభాగములో - “అన్యాశ్చ్యాయన్తో మాం ... యోగక్షేమం వహమ్యహామ్” - అను శ్లోకముద్వారా కూడ శరణాగతియే బోధింపబడినది - ఈ రీతిగ గీతయొక్క అదిమధ్యంతములందును శరణాగతిరూపమైన భక్తియే ప్రోత్సహింపబడియున్నది.

2. అభ్యాసము :-

12వ అధ్యాయమందలి ‘మయ్యేవ మన ఆధత్యః ... నసంశయః’..

‘అద్వేష్టా సర్వభూతానాం ...క్షమీ’ మున్నగు శ్లోకములు

(1) యే యథా మాం ప్రపద్యనే.....

(2) మామేవ యే ప్రపద్యనేమొదలైన శ్లోకములు, 7,10,11,15 వ అధ్యాయములందలి మఱికొన్ని శ్లోకములు, భక్తి, శరణాగతులగూర్చిన అభ్యాసమును బోధించుచున్నవి.

3. అపూర్వత్వము :-

కర్మ, భక్తి, జ్ఞానము - అను మూడును అనేకచోట్ల చెప్పబడినప్పటికిన్ని, గీతయందు జ్ఞాన, కర్మ సహాతమగు భక్తి ఎక్కువగ ప్రతిపాదింపబడినది. ఇదియే దాని అపూర్వత్వము.

4. ఘలము :-

భగవదాజ్ఞాపాలనమే ఘలము. ‘కరిష్య వచనం తవ’ - దేవుని ఆజ్ఞానుసారము భక్తుడు కార్యమొనర్చును. ఇట భక్తియే ప్రధానముగ కానిపించుచున్నది.

5. అర్థవాదము :-

(1) ‘స్వల్పమయ్యస్య’ ... ఈశ్వరార్పణముగ, భక్తిపూర్వకముగ చేయబడు కర్మ, లేక శరణాగతి ఒకింతైనను గొప్ప సంసారభయమునుండి విముక్తిని గలుగుజేయును.

(2) జనకాదుల దృష్టాంతము - భగవంతునకు సర్వసమర్పణము గావించి వారు కర్మలను జేసిరి.

6. ఉపపత్తి (యుక్తి) :-

మయ్యావేశ్య మనో యే మాం.... మున్నగు శ్లోకములద్వారా భక్తినిగూర్చిన ఉపపత్తి (యుక్తి) చక్కగ బోధింపబడెను.

ఈ ప్రకారముగ షడ్యధలింగములద్వారా, ఇంకను గీతయందలి అనేక ప్రమాణములద్వారాను★ శరణాగతియే గీతయొక్క ముఖ్యతాత్పర్యమని కొండఱి అభిప్రాయమై యున్నది.

మఱికొండఱు నిష్కామకర్మయే గీతయొక్క ప్రధానాశయమని పలుకుచున్నారు. గీతయంతయు బోధింపబడిన పిదప అర్థము దేదిచేసేనో అదియే గీతయొక్క తాత్పర్యమని వారి నిశ్చయము. అకర్మణ్యుడై రథముపై చతుకిలబడిన అర్థముడు గీతాబోధచే ధైర్యాత్మాపూములతో ‘కరిష్య వచనం తవ’ (మీరు చెప్పిన ట్లాచరించెదను) అని పలికి రణరంగమున దుమికెనేకాని ఒక మూల కూర్చొని ఉరక కాలక్షేపము చేయలేదు. లేక సర్వసంగపరిత్యాగముచేసి సన్మానమును గ్రహించి అరణ్యములకు పారిపోలేదు. ఘలాపేక్కారహితుడై

★ (1) భక్త్య మా మభిజానాతి. . .	(18-55)
(2) నాహం వేదైర్య తపసా. . .	(11-53)
(3) భక్త్యత్వన్యయా శక్య. . .	(11-54)
(4) తేషా మహం సముద్ధరా. . .	(12-7)
(5) అహం సర్వస్య ప్రభవో. . .	(10-8)
(6) మత్తః పరతరం నాన్యత. . .	(7-7)
(7) . . . భజస్యమామ్.	(9-33)

కర్తవ్యకర్మ నాచరించెను. కాబట్టి నిష్టామకర్మాచరణమే గీతాశయమని వారు నోక్కి చెప్పుచున్నారు. మతియు అందులకు వలసిన అనేక ప్రమాణములనుకూడ వారు గీతనుండి ఉదహరించుటకు సంసిద్ధులైయున్నారు.★

ఇక మూడవ పక్కమువారు జ్ఞానమే గీతయందలి ప్రధానవిషయమని నుడుపుచున్నారు. అర్జునునకు కలిగిన శోకమునకు కారణమేమి? అజ్ఞానము, మోహము. ఆ అజ్ఞాన మెట్లుపోయినది? ఆమోహ మెట్లు అంతమైనది? “నష్టమోహః; మోహోఽయం విగతోమమ” - ‘నాఅజ్ఞానము తో లగిపోయినది’ అని అర్జునుడు ఎట్లు చెప్పగల్లేను? జ్ఞానము వలననే. అజ్ఞానము జ్ఞానమెకదానిచేతనే తో లగును గాని మతిదేనిచేతను గాదు. చీకటి ప్రకాశ మొక్కదానిచేతనే విలయమగునుగాని వేతొకదానిచేగాదు. అర్జునుడు శోకానులితమానసుడయ్యెను. ఆ శోకము ఆత్మజ్ఞాన మొకదానిచేతనే రహితము కాగలదు.

‘తరతిశోక మాత్రువిత్త’ ‘అత్మవేత్తయే దుఃఖమును దాటగలడ’ని ఉపనిషత్తు లుధ్వాషించుచున్నవి. కనుకనే శ్రీ కృష్ణభగవానుడు తోలుదొల్లనే రెండవ అధ్యాయమున అభిందమగు ఆత్మజ్ఞానోపదేశము నుపక్రమించిరి. గీతాచార్యులు నోరు విష్ణుగే కర్మను బోధింపలేదు. భక్తిని ప్రతిపాదించలేదు. ధ్యానమును వర్ణింపలేదు. స్వస్వరూపస్థితినిమాత్రము వర్ణించిచెప్పిరి. పుట్టుక, చావు లేని ఆత్మనుగూర్చి వివరించిరి. ‘ఓ అర్జునా! నీవు నశ్యరమగు పాంచభోతికదేహపంజరము కాదు, విశ్వవ్యాపకమగు అభిందాత్మచెతన్యమవు’ అని పదే పదే ఫూషింపదొడగిరి. ఆత్మజ్ఞానమొకటియే భవదుఃఖమును, సంసారబంధమును సమూలముగ తో లగించివేయగలదు. కనుకనే శ్రీకృష్ణమూర్తి మొట్టమొదట దానిని బోధించిరి. ఇక పోనుపోను జ్ఞానమునుగూర్చి, జ్ఞానమహిమనుగూర్చి -

1. సర్వం కర్మాఖిలం పోర్ధ జ్ఞానే పరిసమాప్యతే (4-33)
2. నహి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్ర మిహ విద్యతే (4-38)
3. జ్ఞానీ త్వాత్మైవ మే మతమ్ (7-18)
4. జ్ఞానం లబ్ధ్య పరాం శాస్త్రమచిరేణా ధిగచ్ఛతి. (4-39)

ఈ ప్రకారముగ లెక్కలేనన్ని ప్రమాణములను మధ్య మధ్య దోర్లించివేయుచు, తుట్టుతుదకు గీతాంతమున -

అధ్యేష్యతే చ య జమం ధర్మం సంవాద మావయో:
జ్ఞానయజ్ఞేన తేనాహ మిష్టస్యామితి మేమతిః. (18-70)

అను గంభీర ఉపసంహారవాక్యమును పలికిరి. దాని అర్థము - “ధర్మమునుండి తో లగనిదియు, మన యిరువురి సంభాషణారూపమైనదియు నగు ఈ గీతాశాస్త్రము నెవడు అధ్యయనముచేయునో అతడు

★ (1) తస్మాదస్తుస్మతత్తం కార్యం కర్మ సమాచర (3-19)
 (2) నియతం కురు కర్మత్వం కర్మ జ్ఞాయో హ్యకర్మణః (3-8)
 (3) కర్మచ్యేవాధికారస్త మాఫలేషు కదాచన (2-47)
 (4) తయోస్త కర్మసన్నాయసాత్కర్మయోగో విశిష్యతే (5-2)
 (5) కర్మచ్యేవహి సంసిద్ధిమాస్తితా జనకాదయః (3-20)
 (6) అస్తోహ్యచరన కర్మ పరమాప్యతి పూరుషః (3-19)

జ్ఞానయజ్ఞముచే నన్ను పూజించినవాడగుచున్నాడు.” గ్రంథము యొక్క చిట్టచివర బోధ నంతటిని జ్ఞానయజ్ఞముగా భగవానుడు వర్ణించి చెప్పటపలన గీతయొక్క నిష్ప్రాజ్ఞ జ్ఞానమనియే తేలుచున్నది. మఱియు ‘జ్ఞానీత్వత్త్వైవ మే మతమ్ (7-18) - జ్ఞానికిని నాకును భేదములేదు. జ్ఞానిని నేనే’ అని ఏడవ అధ్యాయమున భగవానుడు చెప్పియుండుటచే జ్ఞానికి, జ్ఞానమునకు ఎంతటి విలువను గీతాచార్యులు ప్రసాదించిరో స్పృష్టమగుచున్నది. అర్థమనిషై గీతాబోధ ఏ ప్రకారము ప్రభావమును కలుగజేసనో వెనువెంటనే జరిగిన సంఘటనలను జూచి మాత్రమే నిర్ణయించక, ఆ వ్యక్తియొక్క జీవితాంతమువఱకును పరీక్షించి నిశ్చయించుట సమంజసము. అర్థమనిషు గీతను వినిన తరువాత కొంతకాలము గృహస్తాశ్రమమున నున్నప్పటికిని, వ్యవహార మాచరించినప్పటికిని, చివఱకు సర్వసంగపరిత్యాగముచేసి, సన్మానము గైకొని, నిర్మికల్పధ్యాననిష్టకే ఏకాంతమునకు జనినట్లు భారతము స్వర్గరోహణపర్వమునందు కానంబడుచున్నది. కావున ఏనాట్కెనను మనస్సు బహార్యుఖుత్వమునువీడి, అంతర్యుఖుమై, స్వస్వరూపమగు ఆత్మయిందు నిలుకడను బొందినపుడు మాత్రమే జీవుడు పూర్ణముగ తన లక్ష్యమును బడసినవాడగును.

‘అత్మసంస్థం మనః కృత్యా న కించిదసి చిన్నయేత్’ (6-25) ఇత్యాది ప్రమాణములు ఈ యర్థమునే విశదీకరించుచున్నవి. కాబట్టి ఎప్పటికేనను జ్ఞానమే శరణ్యము. జ్ఞానమే ఆత్మంతికదుఃఖాహిత్య మును, పరమానందప్రాప్తిని కలుగజేయగలదు. ‘సర్వం కర్మాఫిలం పార్థ జ్ఞానే పరిసమాప్యతే’ అనునట్లు తక్కిన కర్మ, భక్తి, ధ్యానాదులన్నియు చిట్టచివఱకు జ్ఞానమునందే పర్వవసించుచున్నవి. ఆ కర్మాదులన్నియు చిత్తమును శుద్ధమొనర్చి, ఆత్మవిచారణకు అనువగు వాతావరణమును జీవునకు కల్పించుచున్నవి. తదుపరి ఆత్మవిచారణ లెస్సుగ గావించి జీవుడు మోక్షము నొందుచున్నాడు. ఈ సత్యమునే ఈ క్రింది శ్లోకములద్వారా భగవానుడు చక్కగ నిరూపించియున్నారు.

తేషాం సతతయుక్తొనాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకమ్

దదామి బుధ్యియోగం తం యేన మాముపయ్యాన్తి తే. (10-10) ‘నిరంతరము ప్రీతిపూర్వకముగ ఎవరు నన్ను భజించుదురో అట్టివారికి నేను (ఆత్మానాత్మవిచారణా సమర్థమగు) బుధ్యియోగము (జ్ఞానము) నెసంగెదను. దానిచే వారు నన్ను చేరుకొనగలరు.’ భక్తి, నిష్మాగమకర్మ, ధ్యానము మున్నగునవి ఏ ప్రకారము జ్ఞానోద్ధ్వమునకు సహాయకారులగునో, జ్ఞానముచేతనే నేరుగ మోక్ష మెటుల లభించునో పైశ్లోకము వివరించుచున్నది. తన స్వరూపమును తాను తెలిసికొనుటయే మోక్షము. ఆ తెలిసికొనుశక్తియే జ్ఞానమనబడును. అట్టి శక్తి అందతీకిని రాదు. భగవదనుగ్రహము కలవారికి లభించును. ఆ భగవదనుగ్రహమున్న అందతీకిని రాదు. ఎవరు నిష్మాగమకర్మచేతను, భజన, సంకీర్తన, జపము, తపము, పరోపకారము మున్నగువానిచేతను పరమాత్మను బహుకాల మర్మించుదురో వారికి లభించును.

భగవద్భూకి యుక్తస్య తత్త్వసాదాత్మబోధతః:

సుఖం బన్ధవిముక్తిః స్వాదితి గీతార్థ సంగ్రహః. ‘భగవద్భూకి (మఱియు నిష్మాగమకర్మాచరణము) కలవానికి భగవదనుగ్రహము లభించును. భగవదనుగ్రహము కలవానికి ఆత్మజ్ఞాన ముదయించును. ఆత్మజ్ఞానము కలవానికి సులభముగ బంధవిముక్తి చేకూరును. ఇదియే గీతాసారసంగ్రహము’ - అని పెద్దలు నుడివిరి.

గీతాసారమేమి యని యొక మహానీయుని ప్రశ్నింప నతడు 'W3' అని బదులు చెప్పేను. అనగా W X W X W - Work, Worship, Wisdom - కర్మ, భక్తి, జ్ఞానము - కర్మచే భక్తి, భక్తిచే జ్ఞానము, జ్ఞానముచే మోక్షము అని అర్థము.

కర్మణ జూయతే భక్తిః భక్త్య జ్ఞానం ప్రజాయతే
జ్ఞానాత్రజూయతే ముక్తిః ఇతి శాస్త్రార్థసంగ్రహః.

‘నిష్టామకర్మాచరణముద్వారా భక్తి జనించుచున్నది. భక్తి వలన జ్ఞానము ప్రాదుర్భవించుచున్నది. జ్ఞానముచే మోక్షము లభించుచున్నది - ఇదియే సర్వశాస్త్ర సిద్ధాంతసారసంగ్రహము’ - అని మహాత్ములు వచించిరి. కాబట్టి అర్జునుని శోకమును రూపు మాపినట్టియు, మోహమును సశింపజేసినట్టియు జ్ఞానమే గీత యొక్క పరమావధియనియు, అదియే గీతాగ్రంథముయొక్క తాత్పర్యమనియు, కర్మ, భక్తి, ధ్యానాదిసాధనలన్నియు, క్రమముగ చిత్తశుద్ధి ద్వారా జ్ఞానమునే సముత్పన్న మొనర్చుననియు, మోక్షమునకు జ్ఞానమే సాక్షాత్కారంధనమనియు, తక్కినవి పరంపరాసాధనములనియు నిర్ణయించుటయే సముచితమని తేచుచున్నది.

గీతాబోధ

మానవుని దేవునిగ మార్చివేయగల శక్తిస్తమతలు గీతాబోధకు కలవు. లేనిచే సామాన్యాడుగనున్న అర్జునుని ‘మహాత్ముడు’గ మార్చివేయగల్లునా?★ ఒక్క క్షణములో జీవితాదర్శమంతయు అర్జునునకు చూపబడెను. శ్రీకృష్ణమూర్తి ధర్మామృతమును వర్ణించిరి. అర్జునుడు తనివితీర గ్రోలి కృతకృత్యుడయ్యెను. ఇవ్విధముగ క్షణకాలములో నొకవ్యక్తిని మోక్షశిఖరమునకు గొనిపోయిన ఆ గీతాబోధ యెట్టిదో విచారించుట అత్యావశ్యకమై యున్నది.

పారశాలలో ఉపాధ్యాయుడు విద్యార్థికి ఒక్కొక్క పారమును చక్కగ బోధించువిధమున కరుణామయులగు శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ అర్జునుని చేయపట్టుకొని ఒక్కొక్క మెట్టు పైకిలేపి కట్టకడకు మోక్షధామమున జేర్చిపైచిరి. ‘నాకు నమస్కరింపుము’ (మాంనమస్కరు) అను చిన్న సాధన మొదలుకొని ‘తత్త్వమసి’ యను మహావాక్యముయొక్క విచారణవఱకుగల సాధనక్రమము నంతటిని భగవానుడు ప్రేమపూర్వకముగ అర్జునునకు బోధించివేసిరి. గీతది మాతృహృదయము. సంసారకూపమునబడి నానాయాతనల ననుభవించుచున్న జీవకోట్లయేడల అనుకంపచే గీతామాత వారికి చక్కని తోవలను జూపెను. మొట్టమొదట కర్మను బోధించెను. తృప్తి పడలేదు. మరల భక్తిని ప్రతిపాదించెను. దానితోను తృప్తిపడలేదు. మరల ధ్యానపద్ధతిని వివరించెను. దానితోను సంతృప్తి నెందలేదు. తదుపరి జ్ఞానము నుద్దోధించెను. ఇవ్విధముగ సర్వయోగములను ప్రతిపాదించి, బద్ధుని ముక్తునిగ జేసి, సక్తుని యుక్తునిగమార్చి గీతామాత సంతృప్తిని బొందినది. గీతయందు ప్రబోధింపబడిన ప్రధానములగు ఈ నాలుగు యోగములను గూర్చి సంక్లేపముగ నిచట విచారించెదము. దానిచే గీతాతత్త్వము ఒకింతైనను ఆకాశింపుకాగలదు.

గీతయందుకర్మయోగము

గీత సన్మానులకే ఉపయోగపడగల గ్రంథమని యెవరును తలంపరాదు. అది గృహస్థులకుగూడ పనికివచ్చును. ఏకాంతమున గుహాగూరములందు తపంబు సలుపు సాధుపుంగవులకే పనికివచ్చు వాజ్యయమని దీని నెవరును భావింపరాదు. జనాకీర్థపట్టణములందు పనిపాటలు చేసికొను కుటుంబీకులకు, వ్యాపారస్థులకు, వ్యవసాయదారులకు కూడ అక్కఱకువచ్చు శాస్త్రమిది. ఏలననిన, దీనియందు

* పార్థస్య చ మహాత్మునః

తక్కినయోగములతో బాటు కర్మయోగము చక్కగ బోధింపబడినది. వ్యవహారము సలుపుకొనుచు కూడ మోక్షము నందుకొనగలుగు విధానము దీనియందు రూపొందింపబడినది. ఇదివరలో వేదాంతము నిత్యజీవితమునందు కలవదని ప్రతితి. వేదాంతమునకును వ్యవహారమునకును పొత్తు కుదురదని వాడుక. కాని గీతాచార్యులు ఆ ప్రథమ త్రుంచివైచి - Religion must rule even worldly pursuits. ప్రపంచకార్యములను దైవభావనతో చేయవచ్చుననియు, ఆ ప్రకారమే చేయవలెననియు బోధించి, అంతకుముందు భోతిక, అధ్యాత్మికరంగముల మధ్యగల బ్రహ్మండమైన అభాతమునకు చక్కని వారథిని నిర్మించిరి. ప్రవృత్తిలో నివృత్తిని బోధించిరి. సంసారమందు సన్మానమును ప్రతిపాదించిరి. రథముయొక్క చక్రములు తిరుగుచున్నను ఇరుసు నిశ్చలముగ నెట్లుండునో, అట్టే శరీరము, ఇంద్రియములు లోకమునందు వివిధకార్యములందు ప్రప్రతించుచున్నను మనస్సు నిశ్చలముగ దైవమునందు నిలుకడ కలిగియుండుటను శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ గీతయందు నేర్చిరి. ఇదియే కర్మయోగము.

‘యోగస్థః కురు కర్మణి’ ‘చిత్తమును దైవమునందు (అత్మయందు) నిలిపి మీ మీ కార్యములను చేసి కొనుడు! ఫలమును ఈశ్వరార్పణముగావించి, కర్మత్వమును వదలి ఎన్ని కార్యములనైనను చేయుడు. అట్టి కార్యములచే మీకు బంధము కలుగదు’ అని భగవానుడుపడేశించిరి. గణితశాస్త్రమునం దొక సిద్ధాంతము కలదు. అది యేది యనిన -

Infinity + Anything = Infinity ‘అనంతమునకు ఏది జోడించినను తుదకు అనంతమే మిగులును. దైవము అనంతము. జ్ఞానము అనంతము. కాబట్టి దైవదృష్టికలిగి, అత్మజ్ఞానము గలిగి (దైవస్నేరణతో లేక దైవార్పణబుద్ధితో) ఏకార్యమాచరించినపుటికిని (అది లోకకార్యమైనను, పరమార్థకార్యమైనను సరియే). తుదకు దైవమే శేషించునుగాని కర్మబంధము కాదు. ఇదియే గీతాచార్యులు తెలిపిన కర్మయోగముయొక్క రహస్యము. అట్లుకాక దైవవిస్కరణతో ఏ కార్యమునుచేసినను, లేక ఫలాపేక్షతో ఏ క్రియ సాచరించినను అది జీవుని బద్ధునిగ చేయగలదు. అత్తత్తీ యాతడు కర్మబంధమున తగుల్చునును.’

Work divorced of spirituality is an artificial flower which has neither life nor fragrance – ‘దైవదృష్టిలేని కార్యము, పరమార్థత, పవిత్రత లేనిక్రియ వాసనగాని, జీవముగాని లేని కృత్రిమపుష్పమువంటిదేయగునోని ఒక మహాసీయుడు పలికెను. కాబట్టి కర్మగప్పది కాదు. కర్మచేయు విధానము గొప్పది. ఏమి చేయవలెనో గీత బోధింపదు. ఎట్లు చేయవలెనో అది బోధించును. ఇదియే గీతయందలి విశేషము. ఈ సూత్రము ననుసరించి ఆ యా ఆశ్రమములవారు, ఆ యా సంప్రదాయములవారు వారివారి విధ్యుతధర్మములను, కర్మలను ఆచరించుకొనవచ్చును; వదలవలసిన పనిలేదు. గృహస్థుడు తన నిత్యకార్యములను, దైనందిన వ్యవహారములను చేసికొనవచ్చును. వ్యాపారి వ్యాపారము సలుపుకొనవచ్చును. ఉద్యోగి ఉద్యోగము చేయవచ్చును. రైతు పొలము దున్నుకొనవచ్చును. పాకీవాడు పాకీపని చేసికొనవచ్చును. పురోహితుడు పూరోహిత్యము సలుపవచ్చును. కృత్రియుడు యుద్ధము చేయవచ్చును. కాని (మామనుస్వర) దైవదృష్టికలిగి, దైవమును స్వరించుచు, ఫలాపేక్షలేక, ఈశ్వరార్పణబుద్ధితో చేయవలెను. ఇదియే గీత శాసించునది. అపుడు కర్మయందలి విషము (బంధజనకత్వము) తొలగగా సామాన్యక్రియ మహాపవిత్రక్రియగ మారిపోవును.

వ్యవహారమందు పరమార్థప్రయోగము (Vedanta in daily life) అను ఈ కథ గీతయందు విశేషముగ కానిపించుచున్నది. గీతకు విశ్వవ్యాపకత్వము కలుగజేసిన ధర్మమిదియే. జ్ఞానానంతరము నివృత్తి

అనివార్యము కాదని గీత బోధించుచున్నది. అర్చనని జీవితమే యిందులకు తార్గాణము. మోహము (అజ్ఞానము) శమించినప్పటికిని అర్చనుడు ప్రపుత్రిని వీదలేదు. ప్రపంచమును వదలలేదు. గీత చదివినచో వైరాగ్యము ముదిరి అరణ్యములకు పారిపోవురేమో అను సంశయముచే కొండఱు తమ బిడ్డలకు గీత చెప్పించుటలేదని తెలియుచున్నది. కాని అట్టి బెంగ ఏమియు వారు పెట్టుకొన నవసరము లేదు. గీతను సేరులో వినిన అర్చనుడే అట్లు చేయలేదు. ఇక తక్కినవారిమాట చెప్పవలెనా? కాబట్టి సర్వులును గీత నాశయించి దాని వలన పూర్ణప్రయోజనమును పొందవలెను. మోక్షమనునది జ్ఞానములేకున్న సిద్ధింపదు. జ్ఞానము చిత్తశుద్ధిలేకున్న కలుగదు. చిత్తశుద్ధి నిష్టామకర్మచేయనిచో ఉదయింపదు. కాబట్టి సాధకులందఱికిని ప్రప్రథమమున కర్మయోగము అత్యావశ్యకమైయున్నది.

అరురుక్కోర్చునేర్యోగం కర్మకారణముచ్యతే (6-3) అను వాక్యమునం దీయర్థమునే భగవానుడు చక్కగ విశదీకరించిరి. జ్ఞానసాధ మధిరోహింపదలంచువారికి ప్రారంభములో కర్మ కారణభూతమై యొప్పునని దాని భావము.

కర్మను పూర్తిగవదలి ఎవరును ఉండజాలరు. కర్మను పవిత్రమొనర్చుకొను పద్ధతి మాత్రము సేర్చుకొనిచో అది యున్నప్పటికిని ఏ చిక్కులేదు. అదియే శ్రీకృష్ణుడు తెలిపిన ఉపాయము. ఫలాపేక్షనువదలి కర్మనుచేయుటయే కర్మను పవిత్రమొనర్చుపద్ధతి. దానినే కర్మయోగమందురు. ఏ కర్మను కొండఱు వేదాంతులు అసంగతమని ఉపేక్షించిరో దానినే గీత స్వీకరించి అద్దానిని నిష్టామముగ మార్చిపెచి మోక్షమునకు ఉపయోగపుటచుకొనెను. గీత ఉధ్వవించుటకు పూర్వము లోకములో రెండు తరగతులవారుమాత్రముండిరి. కర్మలనుచేయుచు ఫలమును అపేక్షించువారు (ప్రాపంచిక సంస్కారముకలవారు) ఒక తరగతి, కర్మలను పూర్తిగ విసర్జించినవారు (సన్మానములు, తాపసులు) రెండవ తరగతి. కాని గీత మూడవ తరగతివారిని లేవదీసినది. కర్మలను చేయుచు ఫలము నపేక్షింపనివారే వారు - కర్మలను ఆచరించిను అట్టివారిని కర్మబంధింపదు. కావున గీతామాత సూచించిన ఈ మూడవ పద్ధతిద్వారా జనులు తమ కర్మరంగమును శుద్ధముచేసికొని, తద్వారా తమ హృదయక్షేత్రమును పునీతమొనర్చుకొని జ్ఞానావ్యాపముచే పరమానంద మనుభవించుదురుగాక!

గీతయందు భక్తి యోగము

భగవదీత యందు భిన్నభిన్న సిద్ధాంతములు ప్రతిపాదింపబడినప్పటికిని ఒకే విచారధార సర్వత్ర ప్రవహించుచున్నది. అదియే యోగము. సిద్ధాంతమును ఆచరణలోనికి తెచ్చు కళయే యోగమనబడును. జీవుని శివునితో కలుపు సాధనయే యోగమని పేర్కొనబడును. జనులయొక్క సంస్కారములు, మనస్తత్వములు భిన్నముగా నున్నందున భగవత్రాప్తికి వారవలంబించు సాధనలున్న వేఱు వేఱుగా నుండుటచే యోగములున్న అనేకములుగా రూపొందుటకు హేతువైనది. మతియు రోగము లనేకములుగా నున్నపుడు మందులున్న అధికముగానే యుండవలసివచ్చును. ఈకారణముచే గూడ పెక్కు యోగములు గీతయందు పేర్కొనవలసివచ్చినది. జైమినియొక్క కర్మసిద్ధాంతము, నారదునియొక్క భక్తిసిద్ధాంతము, పతంజలియొక్క యోగసిద్ధాంతము, వేదవ్యాసులయొక్క జ్ఞానసిద్ధాంతము - అన్నియును గీతయందు చక్కగ ప్రతిపాదింపబడినవి. అన్నివస్తువులు దొరుకునట్టి పెద్ద అంగడియే భగవదీత. ఎవరికి ఏదేది అవసరమో వారికది గీతయందు లభించును. ఇన్ని యోగములు, ఇన్ని మార్గములు వచింపబడినప్పటికిని వాని యన్నిటిమధ్య చక్కని సమన్వయమును సాధించుట గీతయొక్క మహిమావిశేషము. మోక్షమునొందుటకు

కర్మ, భక్తి, ధ్యానము, జ్ఞానము - అన్నియు కొంత కొంత మోతాదులో అవసరమే అయియున్నవి. ఏ యొక్క దానినిగూడ విధిచిపెట్టుటకు వీలులేదు. కర్మచే పవిత్రత (Purification), భక్తిధ్యానములచే ప్రకాశము (Illumination), జ్ఞానముచే ఐక్యత (Union) సిద్ధించగలవు. ఇల్లు కట్టుటకు ఇటుక, సున్నము, కొయ్య ఎట్లావశ్యకములో, రొట్టె చేయుటకు పిండి, నెయ్య, వేడిమి ఎట్లావసరములో అట్లే కైవల్యప్రాప్తికిని కర్మ, భక్త్యాదిసాధనములన్నియు ఆవశ్యకములై యున్నవి. ముక్కలిపీటకు ఏకాలు లేకున్నను పీట నిలువదు. అట్లే పైసాధనలలో ఏదికొరతగానున్నను సాధన పరిపూర్వము కానేరదు. కనుకనే మహానీయులగువారు తమ జీవితములో అన్నిటిని సాధించివేసి పరమశాంతిని బొందుచుందురు. అయితే ఒక్కొక్కరి మనస్తత్వమునుబట్టి ఒక్కొక్కటి అధికముగా నుండవచ్చును. తక్కినవి గొణముగానుండును. అన్ని మార్గములయొక్క ప్రధానలక్ష్యము అహంకారము (Ego) ను తొలగించుటయే యగును.

ఈక నిప్పడు భక్తిమార్గమునుగూర్చి ఒకింత విచారించేదము. భగవంతునియందు ప్రీతిగలిగియుండుటయే భక్తి. భక్తియందు తన్నయత్వమును బొందినవాడు “నీవే తప్ప ఇతఃపరం బెరుగ” నని వచించును. ‘నాది యేమియునులేదు. అంతయు మీదే, మీరే తల్లి, మీరే తండ్రి; నేను మీ దాసానుదాసుడను’ అని భగవంతుని ఉద్దేశించి పలుకును. అర్పనుడున్న శ్రీ కృష్ణపరమాత్మకు సర్వసమర్పణము చేసికొని “శాధి మాంత్యం ప్రపన్నమ్” - ‘అజ్ఞాపింపుడు’ అని వేదుకొనెను. అయితే సామాన్యభక్తితో గీత తృప్తిపడదు. ‘అనన్యభక్తి’ కావలెనని కోరుచుండును. ‘అనన్య’ అను పదము గీతయందు పదేపదే ప్రయోగింపబడుట గమనించదగినది.★ అన్యభావము లేకుండుట ‘అనన్య’ మనబడును. అనగా భగవంతునియందు తప్ప అన్యత చిత్తము లగ్గుము కాకుండుటయే అన్యభక్తియగును. “ఇట్టి అన్యభక్తి, ఇట్టి అవ్యభిచారిణీ భక్తికలవాడు నాకత్యంతప్రియుడు. అట్టివానిని నేను మృత్యురూపమగు సంసారసాగరము నుండి సముద్రరించేదను,” అని శ్రీ కృష్ణమూర్తి కరుణతో నుపదేశించిరి. ఒకవేళ మనస్సు దైవమునందు నిలుకడబొందనిచో అభ్యాసముచే నెట్లన దానిని సాధించవలెనేకాని పట్టుదలను వదలరాదని సూచించిరి. కారణమేమనగా, ప్రపంచములో స్థిరమైనది. నాశరహితమైనదియునగు పదార్థ మొకటియే కలదు. అదియే పరమాత్మ. తక్కిన వస్తువులన్నియు క్షణికములు, నాశవంతములు, అస్తిరములు. వానిని నమ్ముకొనినచో శాంతి సుఖములు ఏ కాలమందును లభించజాలవు. కావుననే మాయాతీతుడగు పరమేశ్వరుని@ మాయాంతర్గతతుడగు జీవుడు తప్పక ఆశ్రయించవలసి యున్నాడు. తరించుటకు వేఱుమార్గములేదు. అట్లు ఆశ్రయించుటనే భక్తి యని యందురు.

మతీయు సర్వేశ్వరునియొక్కయు, సద్గురుని యొక్కయు అనుగ్రహముండిననే తప్ప జీవుడి భయంకర సంసారసాగరమును దాటలేదు. ఇదియొక పరమరహస్యము. ఈ రహస్యమును తెలియక ఎందఱో తమతమ స్వీయలోకిక ప్రజ్ఞచే ప్రకృతిని జయింపజూచి తుదకు విఫలులైరి. ఏలననిన ప్రకృతి పరమాత్మకు అధీనమైయున్నది. పరమాత్మనాశ్రయించని వారికి ఆ ప్రకృతి విఫ్ముములున్న తోలగవు. పరమాత్మయో భక్తికి అధినుడు. భక్తితో తన్నారాధించువారికి, తనయందు చిత్తమును నెలకొల్పువారికి వారు అనుగ్రహమును ప్రసాదించి వారి యాపదలను తోలగించి, తనయందు చేర్చుకొనును. వారి యోగ్క్షేమములను విచారించును.

★ (1) అనన్యశ్శిష్టయన్తో మాం....	(9-22)
(2) అనన్య నైవ యోగేన....	(12-6)
(3) అనన్య చేతా స్పృతతం	(8-14)

@ మాయినం తు మహేశ్వరమ్.

1. మచ్చిత్తస్యదుర్ణాణి మత్రసాదాత్తరిష్యసి (18-58)
 2. తేషాం నిత్యాభియక్తానాం యోగక్షేమం వహమ్యహమ్.

ఇత్యాది గీతావాక్యములద్వారా శ్రీకృష్ణపరమాత్మ పై యథమునే చక్కగ విశదీకరించిరి.

మతీయు మోక్షమునకు ప్రత్యక్ష హేతువైన ఆత్మానాత్మ విచారణారూపమైన జ్ఞానము కలుగవలెనని, మున్మందు భక్తి పరిపూర్ణముగ హృదయమున నావిర్భవించవలెను. “భక్త్య జ్ఞానం ప్రజాయతే” - భక్తివలననే జ్ఞానము ప్రాదుర్భవించునని శాస్త్రములు వచించున్నవి. మహాత్ముల యనుభవములున్న అట్టే కానుపించున్నవి. భక్తియను పుష్పము వికసించినపుడు మాత్రమే జ్ఞానమును ఫలము ఆవిర్భవించును. జీవుని భక్తికిమెచ్చి భగవానుడే ఆ జ్ఞానఫలమును, ఆ బుద్ధియోగమును అతని కిమ్మనని గీతయందు విభూతియోగమున తెలుపబడినది.★ దీనిని బట్టి భక్తియొక్క ప్రాశస్త్యమెట్టిదో సృష్టపడుచున్నది.

అయితే గీతాచార్యులు ప్రాధమికభక్తితో పరిత్పత్తినొందక పరాభక్తిని కూడ తెలియజేసిరి. ఫలపుష్టములతో దేవుని అర్పించుట సామాన్యపూజ. ఏలననగా ఆ పుష్టములు భగవన్నిర్మితములు. మానవుడు నిర్మించినవికావు. దేవుడు నిర్మించినదానిని దేవునికి ఒప్పజెప్పట సామాన్యమైనపని. మానవుడు తన హృదయక్షేత్రమున, హృదయోద్యమమున సాంతముగపించి పోషించినట్టి సుగుణములను పుష్పములను, దైవిసంపదయను పుష్పరాశిని భగవంతునికి అర్పించినపుడు మాత్రమే ఆ పరాత్మరుడు అపరిమితముగ సంతోషించుదురు. ఇదియే పరాపూజ యనబడును. ఇదియే పరాభక్తియనియు పేర్కొనబడును. కనుకనే శ్రీకృష్ణపరమాత్మ భక్తియోగమున (12వ) అధ్యాయమున చిన్నచిన్న పూజలను ఎక్కువగ వర్ణించక, ద్వేషరాహిత్యము, మైత్రి, కరుణ మొదలగు ముప్పదియైదు సుగుణరాజములను (అద్వేషసర్వభూతానాం... ఇత్యాదులను) వర్ణించి చెప్పిరి. ఇట్టి సద్గుణకుసుమమాలలచే హృదయక్షేత్రమును అలంకరించుకొనువాడే నిజమైన భక్తుడు. అట్టి గుణగ్రహణమే నిజమైన భక్తి. ‘భక్తిమాన్యస్సమే ప్రీయః’ అని పదేపదే చెప్పుచు అట్టి అద్వేషప్రత్యాది గుణములు కలవాడే నాక్యంతప్రియుడని భగవానుడు గీతయందు ఘోషించిరి. కాబట్టి భక్తియోగు లొకింత జాగరూకులై సామాన్యపూజ, ఆరాధనలతోబాటు మైత్ర్యాది సుగుణములనుగూడ సంపాదించి భగవానుని కృపకు పాత్రులు కావలయును. అపుడే భక్తియోగము పరిపూర్ణమై చక్కగ రాణించును.

అన్ని యోగములకంటెను భక్తియోగము చాల సులభమైనది. ప్రతివానికిని అందుబాటులోనున్నది. కరినమైన సాధనలెవ్వియును దీనియందులేవు. భగవానునిపై నిష్పత్తికంక ప్రేమ కలిగియున్నచాలును. ఇవ్విధముగ సర్వులకును సులభ సాధ్యమైన మార్గమగుటచే గీతయందియ్యది విశేషముగ వర్ణించి చెప్పబడినది. దాదాపు ప్రతి అధ్యాయమందును దీనిని గూర్చిన ప్రస్తావన ఏదియో కొంత ఉండనే ఉన్నది. అఖండమైన జ్ఞానోపదేశము చేయబడిన 14వ అధ్యాయమందుకూడ చిట్టచివత -

మాంచ యోత్వ్యాభిచారేణ భక్తియోగేన సేవతే.

సగుణాన్యమతీత్యైతాన్ బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే. (14-26)

‘ఎవడు అచంచలమైన భక్తియోగముచే నన్న సేవించుచున్నాడో, అతదీ త్రిగుణములను

★ తేషాం సతతయక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకమ్
 దదామి బుద్ధియోగం తం యేన మా ముపయాస్తితే.

(10-10)

అతిక్రమించినవాడై బ్రహ్మసాక్షాత్కారమున కర్మడగుచున్నాడు¹ - అని ఈ ప్రకారముగ భ్రక్తియొక్క మహిమ కీర్తింపబడినది. మతియు విశ్వరూపసందర్భం యోగమున చివటిభాగములో ఒకానోక అద్భుతరహస్యమును శ్రీకృష్ణపరమాత్మ బహీర్థతమొనర్చివేసిరి. అది యేదియనిన -

భక్త్య త్వనన్యయ శక్య అహమేవంవిధో ఇర్పున
జ్ఞాతుం ద్రష్టుం చ తత్త్వేన ప్రవేష్టుంచ పరస్తప.

(11-54)

“ఈ ప్రకారము విశ్వరూపమును తెలిసికొనుటగాని, చూచుటగాని, అందు ప్రవేశించుటగాని అనన్యభ్రక్తిచేతనే సాధ్యపడగలదు. ఇతరమగు దేనిచేతనుగాదు” అని. దీనినిబట్టి భగవద్గ్ర్యమునకుగాని, భగవద్గ్ర్యమునకుగాని భ్రక్తియే ప్రధానకారణమని స్పష్టపడుచున్నది. మతియు అక్కరపరబ్రహ్మయోగమున “పరమపురుషుడగు పరమాత్మ అనన్యభ్రక్తిచేతనే లభ్యమగునని★” అసందిగ్ధముగ ప్రకటింపబడియుండెను. గీతయం దోక చోట “నన్నెవరును తెలిసికొనలేరు” (మాంతు వేద న కశ్చన) అను భగవద్వ్యాక్యమును వినగనే నిర్విష్టపూర్వయులైన ముముక్షుజనులను వెనుపెంటనే మరల “భ్రక్తిచే నన్ను తెలిసికొనగలరు” (భక్త్యమామభిజానాతి) అను వాక్యమునుచెప్పి శ్రీకృష్ణపరమాత్మ ఊరడించిరి. దీనినిబట్టి భ్రక్తికి ఎట్టి అలోకిక ప్రతిభ కలదో తేటతెల్లమగుచున్నది. కాబట్టి భగవద్వ్యాక్యమునందు విశ్వాసముగల్గి సులభతరమైనట్టి ఈ భక్తియోగమును సర్వయలును ఆశ్రయించి బ్రహ్మసందవారాశి యందు ఓలలాడుదురుగాక!

గీతయందురాజయోగము

సూర్యకిరణములందు ఏడు రంగులు కలవు. ఏడును కలిసి తెలుపురంగుగా కనుపించును. ఇంద్రధనుస్సునందు ఈ సత్యము దృగ్గోచరమగుచుండును. పుష్పములు, ఓషధులు వానివానికి కావలసిన రంగును ఆ కిరణములనుండి స్వీకరించి, తద్రూపముగ పరిణమించి వృద్ధినొందుచుండును. సూర్యకిరణ ములకు ఒకే రంగు ఉన్నచో పుష్పములు, ఓషధులు ఇన్ని వర్ణములతో యూ ప్రకారముగా అభివృద్ధి నొందుటకు అవకాశములేదు. అట్లే గీతయందు పదునెనిమిది భిన్నభిన్న యోగములు ప్రతిపాదింపబడి యున్నందున ఎవరికి కావలసిన యోగమును వారు స్వీకరించి విముక్తిని బడయవచ్చును. వృత్తముయొక్క పైభాగము (Circumference) నుండి కేంద్రస్థానము (Centre) నకు వచ్చుటకు అనేక త్రోవలు (Radii) ఉండును. దేనిగుండా వచ్చినను కేంద్రమునకు చేరవచ్చును. అట్లే బ్రహ్మసాక్షాత్కారమును లక్ష్మమును బడయుటకు శ్రీకృష్ణపరమాత్మ కరుణతో గీతయందనేక యోగముల నుపదేశించిరి. అందీ రాజయోగ మొకటి. దీనినే ధ్యానయోగమనియు, ఆత్మసంయమయోగమనియు అందురు. పతంజలిమహర్షి దీనిని గూర్చి విస్తారముగ వర్ణించిరి. రాజయోగము ఎనిమిది అంగములతో గూడియున్నది. దీనినే అష్టాంగయోగ మందురు. అవి క్రమముగ - (1) యమము (2) నియమము (3) ఆసనము (4) ప్రాణాయామము (5) ప్రత్యాహారము (6) ధారణ (7) ధ్యానము (8) సమాధి - అని పేర్కొనబడును. ఈ యోగమిది అంగములుకూడ గీతయం దచటచట బాగుగ వివరింపబడియున్నవి. గీతయం దేయేచోట్ల ఏ యే విధముగ నయ్యవి ప్రస్తావించబడినవో ఈ క్రింద తెలుపబడుచున్నది. వానిని గమనించినచో శ్రీకృష్ణమూర్తి గీతయందు రాజయోగమును ఎంత చక్కగ పోషించిరో విదితముకాగలదు.

* పురుషః స పరః పాధ భక్త్య లభ్యస్యన్యయ (8-22)

1. యమము = అహింస, సత్యము, అస్తేయము, బ్రహ్మచర్యము, అపరిగ్రహము అను నీ యైదుగుణములు చేరి యమ మనబడును.

(1) అహింస : -

$\left\{ \begin{array}{l} \text{అహింసా క్రాన్తి రార్జవమ్...} \\ \text{అహింసా సమతాతుష్టిః...} \\ \text{బ్రహ్మచర్య మహింసా చ....} \end{array} \right.$	(13-8)
	(10-5)
	(17-14)

(2) సత్యము : -

$\left\{ \begin{array}{l} \text{సత్యం ప్రియహితం చ యత్...} \\ \text{అహింసా సత్యమక్రోధః} \end{array} \right.$	(17-15)
	(16-2)

(3) అస్తేయము : -

$\text{అనపేక్షః శుచిర్భక్షః....}$	(12-16)
-----------------------------------	---------

(4) బ్రహ్మచర్యము : -

$\left\{ \begin{array}{l} \text{బ్రహ్మచర్యమహింసా చ...} \\ \text{యదిచ్ఛన్తో బ్రహ్మచర్యం చరన్తి...} \\ \text{బ్రహ్మచారిప్రతేష్టితః....} \end{array} \right.$	(17-14)
	(8-11)
	(6-14)

(5) అపరిగ్రహము : -

$\text{కామం క్రోధం పరిగ్రహమ్- విముచ్య..}$	(18-53)
---	---------

2. నియమము = శాచము, సంతోషము, తపస్సి, స్వాధ్యాయము, ఈశ్వరప్రణిధానము - అను నీ యైదుగుణములు చేరి నియమము అనబడును.

(1) శాచము : -

$\left\{ \begin{array}{l} \text{తేజః క్షమాధృతి శ్చాచం ...} \\ \text{అచార్యపాసనం శాచం...} \\ \text{దేవ ద్వ్యజగురు ప్రాజ్ఞపూజనం శాచమార్జవమ్...} \end{array} \right.$	(16-3)
	(13-8)
	(17-14)

(2) సంతోషము : -

$\left\{ \begin{array}{l} \text{సంతుష్టస్పుతతం యోగీ...} \\ \text{సంతుష్టి యేన కేనచిత్...} \end{array} \right.$	(12-14)
	(12-19)

(3) తపస్సి : -

$\left\{ \begin{array}{l} \text{శారీరం తప ఉచ్యతే} \\ \text{వాజ్యాయం తప ఉచ్యతే} \\ \text{తపో మానస ముచ్యతే} \\ \text{తపో దానం యశోఽయః} \end{array} \right.$	(17-14)
	(17-15)
	(17-16)
	(10-5)

(4) స్వాధ్యాయము : -

$\left\{ \begin{array}{l} \text{స్వాధ్యాయస్తప ఆర్జవమ్} \\ \text{స్వాధ్యాయభ్యసనం చైవ} \end{array} \right.$	(16-1)
	(17-15)

(5) ఈశ్వరప్రణిధానము : -

$\left\{ \begin{array}{l} \text{మామేకం శరణంప్రజ} \\ \text{తమేవ శరణం గచ్ఛ...} \end{array} \right.$	(18-66)
	(18-62)

3. ఆసనము : -

$\dots స్థిర మాసన మాత్స్యనః$	(6-11)
------------------------------	--------

4. ప్రాణాయామము : -

$\left\{ \begin{array}{l} \text{ప్రాణాపానగతీ రుధ్వా ప్రాణాయామపరాయణః} \\ \text{ప్రాణాపానోసమోకృత్యానాసాభ్యస్తరచారిణా} \end{array} \right.$	(4-29)
	(5-27)

5. ప్రత్యాహారము:-	<table border="0"> <tr> <td>శబ్దాదీన్యిషయం స్త్ర్యక్తావ్...</td><td>(18-51)</td></tr> <tr> <td>బాహ్యస్పర్శప్రస్తుతాత్మా...</td><td>(5-21)</td></tr> <tr> <td>యతో యతో నిశ్చరతి...</td><td>(6-26)</td></tr> <tr> <td>యదాసంహరతే చాయం...</td><td>(2-58)</td></tr> </table>	శబ్దాదీన్యిషయం స్త్ర్యక్తావ్...	(18-51)	బాహ్యస్పర్శప్రస్తుతాత్మా...	(5-21)	యతో యతో నిశ్చరతి...	(6-26)	యదాసంహరతే చాయం...	(2-58)
శబ్దాదీన్యిషయం స్త్ర్యక్తావ్...	(18-51)								
బాహ్యస్పర్శప్రస్తుతాత్మా...	(5-21)								
యతో యతో నిశ్చరతి...	(6-26)								
యదాసంహరతే చాయం...	(2-58)								
6. ధారణ:-	<table border="0"> <tr> <td>ఆత్మసంస్థం మనః కృత్య నకించిదపి చిన్నయేత్</td><td>(6-25)</td></tr> <tr> <td>మయ్యేవ మనఅధత్య మయిబుద్ధిం నివేశయ</td><td>(12-8)</td></tr> </table>	ఆత్మసంస్థం మనః కృత్య నకించిదపి చిన్నయేత్	(6-25)	మయ్యేవ మనఅధత్య మయిబుద్ధిం నివేశయ	(12-8)				
ఆత్మసంస్థం మనః కృత్య నకించిదపి చిన్నయేత్	(6-25)								
మయ్యేవ మనఅధత్య మయిబుద్ధిం నివేశయ	(12-8)								
7. ధ్యానము:-	<table border="0"> <tr> <td>ధ్యానేనాత్మని పశ్యన్మి...</td><td>(13-25)</td></tr> <tr> <td>ధ్యానయోగపరోనిత్యం...</td><td>(18-52)</td></tr> <tr> <td>ఉపవిశ్యాసనే యుజ్ఞాద్యేగ మాత్మవిషుద్ధయే</td><td>(6-12)</td></tr> </table>	ధ్యానేనాత్మని పశ్యన్మి...	(13-25)	ధ్యానయోగపరోనిత్యం...	(18-52)	ఉపవిశ్యాసనే యుజ్ఞాద్యేగ మాత్మవిషుద్ధయే	(6-12)		
ధ్యానేనాత్మని పశ్యన్మి...	(13-25)								
ధ్యానయోగపరోనిత్యం...	(18-52)								
ఉపవిశ్యాసనే యుజ్ఞాద్యేగ మాత్మవిషుద్ధయే	(6-12)								
8. సమాధి:-	<table border="0"> <tr> <td>సమాధావచలాబుద్ధిః....</td><td>(2-53)</td></tr> <tr> <td>భోగైశ్వర్యప్రస్తుతానాం... సమాధౌ న విధీయతే</td><td>(2-44)</td></tr> <tr> <td>ప్రశాస్తమనసం హ్యానం... బ్రహ్మభూతమకల్పమ్</td><td>(6-27)</td></tr> <tr> <td>సుఖమాత్యన్నికం యత్తత్త్త్వం... నచ్చేవాయం స్థితశ్చలతి తత్త్వతః</td><td>(6-21)</td></tr> </table>	సమాధావచలాబుద్ధిః....	(2-53)	భోగైశ్వర్యప్రస్తుతానాం... సమాధౌ న విధీయతే	(2-44)	ప్రశాస్తమనసం హ్యానం... బ్రహ్మభూతమకల్పమ్	(6-27)	సుఖమాత్యన్నికం యత్తత్త్త్వం... నచ్చేవాయం స్థితశ్చలతి తత్త్వతః	(6-21)
సమాధావచలాబుద్ధిః....	(2-53)								
భోగైశ్వర్యప్రస్తుతానాం... సమాధౌ న విధీయతే	(2-44)								
ప్రశాస్తమనసం హ్యానం... బ్రహ్మభూతమకల్పమ్	(6-27)								
సుఖమాత్యన్నికం యత్తత్త్త్వం... నచ్చేవాయం స్థితశ్చలతి తత్త్వతః	(6-21)								

ఈ ప్రకారముగ భగవద్గీతయందు రాజయోగము యొక్క అష్టాంగములున్న బాగుగ పరిపోషించబడినవి. ధ్యానయోగి ఏ స్థలమున ఏ ప్రకారముగ ఏ నియమములతో ఏ పద్ధతుల నవలంబించి ధ్యానాదుల కుపక్రమించవలెనో గీత 6 వ అధ్యాయమున వివరముగ తెలుపబడినది. ఆహారమియము, అనుష్టానియము - ఈ మూడిటియందును సాధకులు బహుజాగరూకులై యుండులాగున గీతాచార్యులు హెచ్చరించిరి. సాధనయందు చిన్న విషయములను నివాసనియమముగూడ ఉపేక్షింపక ముముక్షువులకు తెలుపుట గీతయందలి ప్రత్యేకత. ఏలయనిన చిన్న విషయములందు అజాగ్రత పడినచో పెద్ద పెద్ద ఫలితములు చేయుజారిపావును. కనుకనే ఏమి భుజించవలెను, ఏట్లు కూర్చునవలెను, దృష్టిని ఎక్కుడ నిలుపవలెను, మొదలగు సామాన్య విషయములపై గూడ గీత శ్రద్ధను కనుపఱడెను. కాబట్టి గీతోక్తరితి ఆయా ప్రాథమిక అభ్యాసములనుగూడ శ్రద్ధాపూర్వకముగ శిలించుచు క్రమక్రమముగ యోగమునందారూఢత్వము నొందవలెను.

యోగమనగా నేమి? చిత్తవ్యత్తులను నిరోధించుటయే యోగమని పతంజలి నుండివిరి★. అనేక జన్మార్జిత సంస్కారబలముచే ఇంద్రియములు, మనస్సు బహీఃప్రపంచమునందాస్తకి కలిగి విషయభోగములపై పరుగిడుచున్నవి. వానిని అరికట్టవలెను. తాబేలు తన అవయవములను లోనికి ముదుచుకొనులాగున ఇంద్రియార్థములగు శబ్దస్పర్శర్థములనుండి మనస్సును మరలించి, అంతర్ముఖమొనర్చి, అత్యయందు స్థాపించవలెను.

తదా ద్రష్టుః స్వరూపేత్తువస్తానమ్. బాహ్యప్రపంచమును గూర్చిన విషయవ్యత్తు లెపుడు విచారణాబలముచేతను అభ్యాస, వైరాగ్యములచేతను నిరుద్ధములగునో అపుడు మనస్సు ఇక బయటకు పరుగిడుటకు అవకాశము లేక, దానంతట నదియే అధిష్టానమగు ఆత్మయందు (స్వస్వరూపమందు) నిలుకడను బొందును. ఈ ప్రకారముగ మనస్సును విషయముల నుండి మరలించి హృదయస్థమగు ఆత్మయందు స్థాపితమొనర్చుటయే రాజయోగము యొక్క సారాంశము. రాజయోగసారమునంతను గీతాచార్యులు ఈ క్రింది అర్థశ్లోకములో నిమిష్టివైచిరి -

★ యోగశ్శితవ్యత్తి నిరోధః

ఆత్మసంస్థం మనఃకృత్యా న కించిదపి చిస్తయేత్ (6-25) అనగా, ‘మనస్సును ఆత్మయందు నెలకొల్పి బాహ్యవిషయముల నేమియు చింతింపరాదు’ - అని దీని యర్థము. ఇచ్చేట రెండు సాధనలు చెప్పబడినవి. ఒకటి - విషయ విస్మరణ, రెండు - ఆత్మస్మరణ. కేవలము విషయ విస్మరణ మాత్రము చాలదు. ఏలననిన, గాధనిద్రలో విషయవిస్మరణ జరుగుచునే యున్నది. దానివలన జీవుడు పాందిన మహాప్రయోజనమేమియును గన్పట్టదు. కనుకనే దానితోబాటు ఆత్మ చింతనకూడ ఉండవలెను. ప్రారంభస్థితిలో మనస్సు ఏచింతనయులేక ఉండలేదు. కాబట్టి దైవచింతననుగాని లేక ఆత్మవిచారణనుగాని మొట్టమొదట ఆశయించవలెను. సాధన తీవ్రమైనకొలది క్రమముగ మనస్సు అతిసూక్ష్మమై కేవలము నిర్వికల్పస్థితిని బొందగా అపుడు స్వస్వరూపస్థితి తప్ప అస్యమగు ఏ సంకల్పమున్న ఉండదు. కావున దుస్సంకల్పమునుండి మొదట సత్యంకల్పమునకు మారి, ఆటనుండి నిస్సంకల్పమునకు దారితీయవలెను. ఆ నిస్సంకల్పస్థితియే సమాధి యనబడును.

అయితే అట్టి స్థితి అనుకొనినంత సులభముకాదు. ఏలయనిన, మనస్సు మహాచపలమైనది. ‘వాయోరివసుదుష్టరమ్’ - గాలిని అరికట్టుటవలె దానిని నిగ్రహించుట చాలకష్టమని అర్థముడు చెప్పనే చెప్పినాడు. అట్టి చపలత్వము వాసనాబలముచే ఏర్పడుచుండును. కావున విషయములయుక్త వాస్తవ క్షణికస్వరూపమును విచారించుట ద్వారా వానియెడల విరక్తినభ్యసించి, మనస్సును వాన్నిపై పోసీయక అంతర్ముఖముగ మరల్చుచుండవలెను. ప్రతిదినము ఈ ప్రకారముగ ఒకింత అభ్యాసము చేయుచుండినచో అచిరకాలములోనే మనస్సు లొంగిపోగలదు. కనుకనే శ్రీకృష్ణపరమాత్మ గీతయందు -

అభ్యాసేనతు కొన్నేయ వైరాగ్యేణ చ గృహ్యతే (6-35) అని తెలుపుచు, వైరాగ్యపూర్వకమగు అభ్యాసముచేతప్ప మత్తిదేనిచేతను మనస్సులోబడదని స్పష్టముగ చెప్పివైచిరి. ఈ సిద్ధాంతమునే వేదాంతశాస్త్రము మత్తియుక విధముగ బోధించుచున్నది. ఎట్లనిన - వాసనాక్షయ, మనోనాశ, తత్త్వజ్ఞానములను మూడిటిచేతను జీవునకు బ్రహ్మసాక్షాత్కారము సిద్ధించగలదు - అని. అందు తత్త్వజ్ఞానముయుక్త సహాయముచే వాసనాక్షయము కలగగా, అట్టి వాసనాక్షయముచే మనోనాశము సంభవించును. మోక్షము కలుగవలెననిన మనస్సు నశించవలెను. మనస్సు నశించవలెననిన వాసనలు క్షయించవలెను. వాసనలు క్షయించవలెననిన తత్త్వవిచారణ గావించవలెను. కాబట్టి అభ్యాస వైరాగ్యములచేతను, తత్త్వచింతనాదుల చేతను, ధ్యాననిష్ఠచేతను ఎట్లన మనస్సును లొంగదీసికొని భవసాగరమును దాటివేయవలెను. రాజయోగముయుక్త నిష్పద్ధ యిదియే.

గీతయందు జ్ఞానయోగము

జీవునకు దుఃఖము దేనివలన కలిగినది? శరీరపరిగ్రహణమువలన. శరీరము దేనివలన కలిగినది? కర్మల వలన. కర్మ దేనివలన కలిగినది? రాగాదుల వలన. రాగాదులు దేనివలన కలిగినవి? అజ్ఞానము వలన. ఆ అజ్ఞాన మొటులపోవును? జ్ఞానముచే. కాబట్టి జీవునకు ఆత్మంతిక దుఃఖరాహిత్యము జ్ఞానమువలననే సిద్ధించుచున్నది. తన స్వరూపమును మఱచినందువలన బంధము, తిరిగి తన స్వరూపమును జ్ఞాపికి తెచ్చుకొనినందువలన మోక్షము కలుగుచున్నది. అట్టి స్వస్వరూపానుసంధానముచే జ్ఞానమని పెద్దలు పేర్కొనిరి. మోక్షరూప పరమశాంతిని అభిలషించువాడు ఆ ప్రకారమగు జ్ఞానానుభవమును తప్పక పాందవలసియున్నాడు.

జ్ఞానం లబ్ధ్య పరాం శాంతి మచిరేణాధిగచ్ఛతి (4-39) అని గీతాచార్యులు ఈ సత్యమునే తెలిపియున్నారు. గీత నాలుగవ అధ్యాయముగు జ్ఞానయోగమున పెక్కరీతులు జ్ఞానము అభివర్షింపబడినది★ ఎట్లనిన -

- (1) జ్ఞానతపస్స - జ్ఞానమును తపస్సుచే ఎందతో పునీతులైరి.
- (2) జ్ఞానయజ్ఞము - ధనాదులతోగూడిన యజ్ఞముకంటే జ్ఞానయజ్ఞము శ్రేష్ఠమైనది.
- (3) జ్ఞాననోక - పాపసముద్రమునంతను జ్ఞానమును నోకచే లెస్పగ దాటివేయగలరు.
- (4) జ్ఞానాగ్ని - జ్ఞానమును అగ్ని సమస్తకర్మలను కట్టెలను భస్మేభూతము చేసివేయగలదు.
- (5) జ్ఞానభధ్ము - అజ్ఞానజనితముగు సంశయమును జ్ఞానమును ఖధ్ముచే చేదించి వేయవలెను.

ఓహో! జ్ఞానమునుగూర్చి ఎన్ని ఉపమానములను భగవానుడు సెలవిచ్చి యున్నారు! ఇంతటితో తృప్తినోందక మరల ఐదవ అధ్యాయమున జ్ఞానమును సూర్యునిగ వర్ణించి చెప్పిరి. *

అంతటితో ఆగక, మరల పదియవ అధ్యాయమున జ్ఞానమును ఒకానోక ప్రకాశవంతముగు దీపమునకు పోల్చి చెప్పిరి @. జ్ఞానమున కెట్టి అపార మహిమ కలదో, జ్ఞాన మెంతటి అద్భుత శక్తిసంపన్నమైన పదార్థమో జనులకు తేల్చి చెప్పటకే భగవానుడు ఇన్ని సాదృశ్యములను చెప్పిరి. “ఓ జీవులారా! జ్ఞానతపస్స నాచరించి పవిత్రులుకండు! జ్ఞానయజ్ఞమును నిర్వహించి ముక్తిశ్రీని జేబట్టుడు! జ్ఞానమును తెప్పుచే పాపసముద్రమును దాటివేయుడు! జ్ఞానాగ్నిని రగుల్గాలిపి ‘కర్మ’ కట్టెలను కాల్పించేయుడు! జ్ఞానభధ్ముచే సర్వసంశయములను చేదించివేయుడు! జ్ఞానభాస్కరుని దివ్యతేజముచే అజ్ఞానాంధకారమును రూపుమాపుడు! జ్ఞానదీపమును వెలిగించి అమృతమయకాంతిపుంజములను నలుగడల వెదజల్లుడు!” అని గీతయందు భగవానుడు జనులందటికిని హితవు చెప్పచున్నారు. కాబట్టి ప్రతివారును తమ జీవితమునందు జ్ఞానమును అవశ్యము సంపాదించవలెనని స్పష్టమగుచున్నది.

అయితే, జ్ఞానమనగా నేమి? అను విషయము నిచట విచారించేదము. ప్రకృతి పురుషులయొక్క కలయికయే ప్రపంచము. ఈ ప్రపంచమున ఆత్మ, అనాత్మ, క్షేత్రము, క్షేత్రజ్ఞుడు, దృశ్యము, అన్నియు ఏకమై అజ్ఞానికి గన్పట్టుచున్నవి. వానిని విడదీయుటయే జ్ఞానము. వానిని విభజించి జడమును జడముగను, చైతన్యమును చైతన్యముగను భావించుటయే జ్ఞానము. కనుకనే ‘విభాగ’ యోగములను పేరుతో కొన్ని అధ్యాయములు గీతయందు ప్రత్యేకముగ చెప్పబడినవి. (క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞ విభాగయోగము, గుణత్రయవిభాగయోగము, దైవాసురసంపద్యిభాగయోగము, శ్రద్ధాత్రయవిభాగయోగము - అని). ‘విభాగ’మనగా కలిసియున్నవానిని విడదీయుట (Division) అని అర్థము. మంచి, చెడ్డ కలిసియున్నపుడు

★ (1) బహవో జ్ఞానతపసా పూతా మద్భావ మాగతాః (4-10)
(2) శ్రేయాష్టవ్యమయయద్యజ్ఞాజ్ఞానయజ్ఞః పరస్తప (4-33)
(3) సర్వం జ్ఞాన ప్లవేనైవ వ్యజినం సస్తరిష్యసి (4-36)
(4) జ్ఞానాగ్నిః సర్వకర్మాణి భస్మసాత్మురుతే తథా (4-37)
(5) తస్మాదజ్ఞానసంభూతం హృత్స్మం జ్ఞానాసినాత్మనః భిత్త్యైనం సంశయం యోగమాతిష్ఠోత్తిష్ఠ భారత. (4-42)

● తేషామాదిత్యవజ్ఞానం ప్రకాశయతి తత్తురమ్ (5-16)

◎ నాశయమ్యత్మభావస్థా జ్ఞానదీపేన భాస్వతా

వానిని వేఱుచేసి, మంచిని గ్రహించి చెడ్డను విసర్జించుట లోకములో పరిపాటి. గుజ్జ, తొక్కు రెండును కలిసియున్న అరటిపండును పసిపిల్లవాని కిచ్చినప్పటిని అతడు వెంటనే దానిని వలిచి గుజ్జను తిని, తొక్కును పారవేయును. ప్రతిదినము ఉదయమున ఇండ్లయందు గృహిణులు బియ్యము, రాళ్లు కలిసియున్న వస్తువులను చేటలో వేసికొని బియ్యము నట్టిపెట్టుకొని రాళ్లను ఏరి పారవేయుదురు. అట్లే అత్మ, అనాత్మ కలిసియున్న ఈ ఉపాధియందుగాని, దృశ్యప్రపంచమునందుగాని వానిని విభజించి ఆత్మయందే చిత్తమును నెలకొల్పి అనాత్మయందు విరక్తికలిగి యుండవలెను. ఇదియే జ్ఞానము. క్షేత్రమునుండి క్షేత్రజ్ఞని వేఱుచేసి క్షేత్రజ్ఞాండే తానని భావించి క్షేత్రము యొడల అనాస్తుని కలుగజేసికొనవలెను. ‘అస్తి, భాతి, ప్రియ, నామ, రూపము’లను ఐదింటితో గూడిన ప్రతివస్తువునందును మొదటి మూడును సత్యమనియు, తక్కిన రెండును అసత్యమనియు భావము గలిగియుండవలెను.

ఈక క్షేత్రమనగా నేమియో, క్షేత్రజ్ఞడనగా నెవరో యోచించెదము. పంచమహాభాతములు, అహంకారము, బుధీ, అవ్యక్తము, కర్మంద్రియములు, జ్ఞానంద్రియములు, శబ్దస్ఫుర్మాది విషయములు, ఇచ్ఛ, ద్వేషము, సుఖము, దుఃఖము, దేహంద్రియాది సమూహము, అంతఃకరణవృత్తులు మున్నగునవియున్నియు క్షేత్రమనబడును. వీనిని తెలిసికొను ప్రజ్ఞారూపమగు చైతన్యమే క్షేత్రజ్ఞాడు.

క్షేత్రజ్ఞం చాపి మాం విధి సర్వక్షేత్రేమ భారత. (13-3) ‘ఓ అర్జునా! సమస్త క్షేత్రములందును క్షేత్రజ్ఞడను నేనే యని యొఱుగుము’ అని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ వచించిన అమోఘమగు సత్యము జనులపాలిటి వరప్రసాదమైయున్నది. ఏలననిన, సాక్షాత్ పరంధాముడు, వైకుంఠనాథుడు, విశ్వవ్యాపక చిన్మార్పి ప్రతివానియుక్క హృదయంతరాశమునే వెలుగొందుచున్నారేకాని దూరమున లేరని దీనిచే స్పష్టమగుచున్నది. వారు అతిసమీపమునే వర్తించుచున్నారు. సర్వసాక్షియై మనసులోనే ప్రకాశించు చున్నారు. కాబట్టి ప్రయత్నముచే సర్వులును వారిని తప్పక పాందగలరు - అను ధైర్యము దీనిచే కలుగుచున్నది. ‘సర్వక్షేత్రేమ’ - అని చెప్పబడినందువలన జాతి, మత, కుల వివక్తలేక సమస్తచరాచరములందును క్షేత్రజ్ఞడగు పరమాత్మ అధివసించి యున్నారని విస్పష్టమగుచున్నది. విచారణచే అన్న మయ, ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ, అనందమయములను పంచకోశములను వేఱుచేసి చూచినచో వాని యభ్యంతరమున సర్వసాక్షియగు ఆత్మ ప్రతివారియందు తప్పక అనుభాతము కాగలదు. ఇట్టి ఆత్మానుభాతియే జ్ఞానముయొక్క ఘలము. అదియే మోక్షము. కాబట్టి జ్ఞానవిచారణ జీవుని మహాస్నత ఆధ్యాత్మిక శిఖరములకు గొనిపోయి, స్వస్వరూపానుభవముద్వారా జీవుని దేవునిగ జేసి పరమానందమును, జీవన్ముక్తిని ఇచటనే కలుగజేయుచున్నది (జ్ఞానవాన్ మాం ప్రపద్యతే).

జ్ఞానము కలిగినపిమ్మట మనజునిచే ఆచరింపబడు కర్మ మహాపవిత్రమై, నిర్దేషమై యుండును. ఏలయనిన, బుద్ధికి ఆవలనున్న (బుద్ధేషపరం) పరమాత్మను ఎజిగినవాడు, అచ్చేట స్థితిని బొందినవాడు దేహంద్రియాది సంఘాతమునంతను అంతఃకరణమును సాక్షిగ వీక్షించును. అత్తఱి తాను కర్తృకాదు. దేహంద్రియాదులు వానివాని పనులను అవి చేసికొనుచుండును. వానియం దేమియు తగుల్గొనక అతడు నాశ రహితమగు సనాతన పరబ్రహ్మమునందే నిలుకడ కలవాడై, స్వస్వరూపానుభవము నొందుచు, అస్తకబుద్ధి గల్లియందును. జ్ఞానియగువాడు ఒకవేళ లోకహితార్థము కర్మ చేసినను అట్టి అస్తకబుద్ధితోనే, నిర్మిషమానసముతోనే చేయును. అత్తఱి యాకర్మ పరమ పునీతమై అత్యద్యుత మహిమతో గూడియుండును. జ్ఞానిచేయు కర్మకున్న, అజ్ఞానిచేయు కర్మకున్న గల వ్యత్యాస మిదియే. అజ్ఞాని దేహంద్రియాదిసంఘాతముతో నైక్యమై ‘దేహమేనేను’ అని భావించి స్తకచిత్తుడై కర్మల నాచరించి

బద్ధుడగును. జ్ఞాని ‘నేను దేహమును కాను, సచ్చిదానందరూపమై, జననమరణ రహితమై, సనాతనమై, అవ్యయమైనటి ఆత్మయే నేనుగాని, నశ్వర దేహాది సముదాయమును కాను’ అని భావించి కర్మలను చేయును.

‘తద్ర్వహ్యనిష్టులమహం న చ భూతసంఘః’ అని దృఢముగ నిశ్చయించి అహంభావమును పారదోలి, మమత్వరహితుడై, కర్తృత్వమునువీడి అస్తకబుద్ధితో కర్మల నాచరించి ముక్తుడగును. కావున కర్మల నాచరించుటకు పూర్వము వానియందు కుశలత్వము సెట్లు సంపాదింపగలరో ఆ రహస్యము సెఱుగవలెను. అట్టి కర్మకుశలత్వము జ్ఞానము వలనే కలుగును.

కనుకనే శ్రీకృష్ణపరమాత్మ రెండవ అధ్యాయమున తొలుదోల్తనే జ్ఞానము నుపదేశించి, కర్మయందు కుశలత్వము (Non-attachment) ను సంపాదించు కీలకమును బోధించి ఆ పిదప కర్మయోగమున కుపక్రమించిరి. ‘యోగస్థః కురు కర్మాణి’ - (ఆత్మ యందు నిలుకడకలిగి అస్తకబుద్ధితో కర్మలను చేయుము) అను మహామంత్రమును అత్తత్త్వి బోధింప మొదలించిరి. కాబట్టియే మహాత్ములు జ్ఞానప్రాప్త్యనంతరము చేయు లోకసేవ, సామాన్యాలు చేయు సేవకంట ఎన్నిరెట్లో అధికమై, నిష్టాంకమై యొప్పును. జ్ఞానమును పొంది పిదప వారివారి సంస్కారము ననుసరించి కొందఱు నివృత్తినవలంబించుదురు. మతికొందఱు ప్రవృత్తిని స్వీకరించుదురు. అత్తత్త్వి ప్రవృత్తిని స్వీకరించినప్పటికిని వారికి నివృత్తిఫలమే కలుగును★. శ్రీకృష్ణుడు, జనకుడు, ఇక్కావు మొదలగు చక్రవర్తులు; శంకరాచార్యులు, వివేకానంద మొదలగు సన్మానయులు జ్ఞానానంతరము లోకహితార్థము ఎంతయో కర్మకాండ నాచరించిరి. అయినను జ్ఞాన ప్రభావముచే వారలను కర్మ ఏమాత్రము బంధింపకుండెను. కాబట్టి ప్రవృత్తికెనను, నివృత్తికెనను జ్ఞానము సర్వజీవులకును అవశ్యము సంపాదింపదగియున్నది. కనుకనే శ్రీకృష్ణపరమాత్మ -

‘నహి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్ర మిహ విద్యాతే’ (4-38) ‘జ్ఞానముతో సమానమైన పవిత్రమైన వస్తు వీప్రపంచమున ఎచటను లేదు’ అని గీతయందు జ్ఞానప్రభావమును ఎలుగెత్తిచాటిరి. అయితే అపరోక్షజ్ఞానము హృదయమున చక్కగ కలుగవలెననిన గీత 13వ అధ్యాయమున చెప్పబడిన అమానిత్వాది జ్ఞానగుణములను సాధకుడు చక్కగ నభ్యసించవలెను. అట్టి జ్ఞానగుణముల నభ్యసించనిదే జ్యేయవస్తువగు పరబ్రహ్మము అనుభూతము కానేరదు.

మతియు, భగవాన్త ఏడవ అధ్యాయమున నాలుగు రకములగు భక్తులు చెప్పబడిరి. - వారు క్రమముగ - ఆర్యుడు, జిజ్ఞాసువు, అర్థార్థి, జ్ఞాని - అని పేర్కొనబడిరి.

‘ఉదారాస్పర్య ఏవైతే జ్ఞానీత్యాత్మైవ మే మతమ్’ (7-18) ‘వారందఱున్న మంచివారే. కాని అందు జ్ఞాని సాక్షాత్ నేనే అని నా యభిప్రాయము’ అని శ్రీకృష్ణమూర్తి జ్ఞానముయొక్క సర్వోన్నతస్థితిని విశదీకరించిరి. జ్ఞానిసాక్షాత్ భగవంతుడే. భగవంతునకును జ్ఞానికిని ఏ మాత్రము భేదములేదు - అని ఆ వాక్యముల యొక్క అర్థము. దైవతసాధనలన్నియు క్రమక్రమముగ వికసించి వికసించి అదైవతములోనికి జీవుని గొనిపోయినవి. ఇక భగవంతుడు, భక్తుడు అను భేద మచట లేదు. ఇరువురును ఒకే సచ్చిదానందఫునస్వరూపమై యులరారుదురు. అదియే జీవితము యొక్క చరమస్థితి. అదియే సాధనలయొక్క అంతిమదశ. అదియే జీవన్మైకి. జ్ఞానము యొక్క ఫలిత మింత మహితో గూడియున్నది. కాబట్టి ప్రతివారును తమ జీవితమునం దిట్టి అమోఘమగు జ్ఞానస్థితిని సంపాదించి జన్మసార్థకత సొందవలయును.

★ ప్రవృత్తిరపి ధీరస్య నివృత్తిఫలభాగినీ

గీతయందలి సాధన

ఇంతదనుక గీతయందు తెలుపబడిన వివిధమార్గములను గూర్చి విచారించితిమి. ఇక వానిని సాధించుట యెట్లో తెలిసికొనవలసియున్నది. కావున సాధనయందలి లోతుపాతులనుగూడ యెతీంగియందుట మంచిది. గీతాచార్యులకు అనుష్టానమందే ఎక్కువప్రీతి కనుక ఆయా సాధనరహస్యముల పెక్కించిని గీతయందు పొందుపడచిరి. సామాన్యముగ ఒక్కుక్క యోగమును అభ్యసించుటకు మొదలు పెట్టునపుడు సాధకునకు కలుగు విష్ణుములేవ్వి? వాని నేప్రకార మతదు తొలగించుకొనగలడు? సాధనకాలమున అతడెదుర్కొను సమస్యలేవ్వి? వాని నెట్లు పరిపూరించుకొన గలడు? ఈ మున్నగు విషయములు అభ్యాసకునకు అతిముఖ్యములైనవి. భగవానుడు గీతయందు వానినన్నింటిని చక్కగ విశదీకరించి సాధకలోకమునకు మహాపకారముచేసిరి. అవియేవి యనిన -

1. దుర్భలత్వమును పారద్రోలుము :

సాధన ప్రారంభించునపుడు అధైర్యమును, పిరికితనమును, దుర్భలత్వమును, నిరుత్సాహమును దరికి చేరసీయరాదు. “ఎవరో మహార్షులు మోక్షమును పొందిరి. నేను పొందగలనా? నాకట్టి చిత్తశుద్ధి కలుగగలదా? నేను గృహస్థుడను, పిల్లల, మేక కలవాడను. అంతయు వదలి అరణ్యములకు పోలేదు. సన్మానమును తీసికొనలేదు. సంసారజంజాటమును వదలలేదు. అట్టి నాకెట్లు మోక్షము లభించగలదు?” ఈ ప్రకారమగు దుర్భలవచనములను ఎవరును పలుకరాదని గీత శాసించుచున్నది.

‘క్షుద్రం హృదయదౌర్యల్యం శ్వేత్తిష్ఠ పరస్తప’ (2-3) “ ఓ అర్జునా! అతిసీచమగు హృదయదౌర్యల్యమును పారద్రోలి లెమ్ము! కర్తవ్యమునకు గడంగుము!” - అని అర్జునవ్యాజమున సర్వజీవులను గీతామాత హాచ్చరించుచున్నది. మతియు నిర్భయముగ నుండుడు (Be fearless !) - (విగతభీః) అని పదేపదే వాకుచ్చుచున్నది. ‘ధృత్యత్సాహసమన్వితః’ - “ధైర్యము, ఉత్సాహము కలవాడవై కార్యము సిద్ధించినను సిద్ధించకపోయినను వికారమును బొందక సమబుద్ధితో కర్తవ్యమునకు గడంగుము” అని ఆదేశించుచున్నది. సన్మానులే మోక్షమును పొందుదురని గృహస్థులెవరు బాధపడవలసినపనిలేదు. అర్పునుడు గృహస్థుడు. జనకుడు గృహస్థుడు. వారు మోక్షమును పొందగల్గినపుడు తక్కినవారందరును ఏల పొందలేరు? ఒకానోక మతమువారు, జాతివారు, కులమువారు, ఆశ్రమమువారు మాత్రమే ముక్తి కర్మలను విషయమును ఏ శాస్త్రమున్న అంగీకరింపదు. గీత ఆ సిద్ధాంతమును అసలు మొదలే అంగీకరింపదు. అయితే విష్ణుములకు జంకక, ప్రతిబంధములను లెక్కసేయక భగవంతున్నపై పరిపూర్ణ విశ్వాసముకలిగి కర్తవ్యమునకు బూనుకొనినపుడు మాత్రమే ఎవరికైనను మోక్షము లభించగలదు. కాబట్టి ధైర్యమును విడనాడవలదనునది గీతయొక్క ప్రప్రథమ ఆదేశము. సాధకు డివ్యిషయమున అతి జాగరూకుడై, పిరికితనమును దులిపివేసి, విష్ణుములకు జంకక, అధైర్యమునకు తావీయక, సర్వేశ్వరునిపైనను, సద్గురుపైనను, తన్నపైనను, పరిపూర్ణ విశ్వాసముంచుకొని పరమార్థపథమున ముందునకు సాగిపోవలెను.

2. మధ్యమార్గమును అవలంబించుము :-

లక్ష్మీమును త్వరితముగ చేరవలెనను అభిలాష మంచిదేకాని, ఆ తొందరలో కాళ్ళువిఱుగగొట్టుకొనకూడదు. మనస్సు నిబ్బరముగ నుండవలెను. సాధనయందు గంభీరత్వము గోచరించవలెను. .Slow and steady wins the race - శాంతముగ స్థిరబుద్ధితో ప్రవర్తించువాడే పండమును

గెలుచుకొనును. - అని నానుడి వచించుచున్నది. 'అతి సర్వత్ర వర్షయేత్' - అనియు పెద్దలు పలుకుచున్నారు. కావునే శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ గీతయందు సాధకుల నుద్దేశించి 'అధికముగ భుజించవలదు, ఏమియు భుజించకను ఉండరాదు; అధికముగ నిద్రించరాదు, నిద్రలేకను ఉండరాదు. మితాహారము, మితనిద్ర, మితాచరణ గలిగియుండుదు. అత్తతీ యోగము చక్కగ జరుగును★.' అని కరుణతో నాదేశించిరి. ఏ వస్తువెనను జాగ్రత్తగ వినియోగించుకొనినచో చాలకాలము పనిచేయును. మితిమీరి వాడివేసినచో త్వరలోనే చెడిపోవును. అట్టే దేహము, ఇంద్రియములు, మనస్సు అనువానిని భగవానుడు మనకు ప్రసాదించిరి. వానిని సదుపయోగ పఱచుకొని వానిద్వారా భవసాగరమును దాటివేయవలసి యున్నది. భగవద్గుత్తములగు ఆ భవసాగరనొకలను కడు జాగరూకతతో కాపాడుకొనుటకు బదులు వానికి శక్తినిమించిన పనియిచ్చినచో ఆ నొకలు నడిసముద్రముననే మనలను ముంచివేయును. మతియు యోగమునకు బదులు రోగమును తెచ్చి పెట్టును. ఎందతోసాధకులు ప్రాణాయామాదులను, అవసరమైనదానికంటే ఎక్కువగజేసి, శుష్టిప వాసాదులచే దేహమును కృశింపజేసి, అట్టు పరమార్థమునకుగాని, ఇటు లోకమునకుగాని పనికిరాక 'రెండింటికి చెడ్డ రేవడు' ల వలె తయారగుచున్నారు. అట్టివారి జీవితము భ్రష్టమై పోవుచున్నది. ఇదియంతయు గమనించియే గీతాచార్యులు సాధనయందు 'మధ్యమార్థము'ను సూచించిరి. కాబట్టి ముముక్షువులు తమ తమ సాధనలయందు అతిజాగరూకులులై 'శనేః శనైః' అని భగవానుడు చెప్పినట్లు శాంతముగ, గంభీరముగ ప్రవర్తించుచు, మధ్యమమార్థమును జేబట్టి విజయమును కైవసమొనర్చుకొనవలయును.

3. అభ్యాసము వదలరాదు - మతియు వైరాగ్యమును జేబట్టవలెను :-

అనేక జన్మలయందు మనస్సు ఒకానోక వికృతపంధా (ప్రకృతిదాసత్వము) అవలంబించుచు వచ్చినది. ఇప్పుడు దానిని మార్చి నూతనపంధా (దైవత్వము) త్రిక్షించవలసివచ్చినది. భోగమునుండి యోగమునకు మరలించవలసివచ్చినది. కాబట్టి సహజముగనే అది తిరుగబడును. ప్రతిక్రియ (Reaction) సంభవించును. జన్మజన్మాంతరము విషయసుఖములందు బాగుగ దొర్లాడిన మనస్సును అటునుండి త్రిప్పవలెననిన సామాన్యముగ అది ఒప్పుకొనదు. కొంత మారాం చేయును. కాని సాధకుడు పట్టుదల విడనాడక ప్రతిదినము ఒకింత అభ్యాసము చేయుచుండినచో, ఎట్టకేలకు అది లోబడిపోవును. గీత వె అధ్యాయమున అర్ఘునుడు మనస్సు మహాచపలముగానున్నదనియు, దానిని నిగ్రహించుట అతిదుష్టరముగా కనిపించుచున్నదనియు శ్రీ కృష్ణునకు ఫిర్యాదుచేయగా, అమ్మహానీయుడు 'దానికి నేనేమి చేయగలను? అభ్యాసముచే నీవే దానిని నిగ్రహించుకొనము. వేఱుదారి లేదు. వైరాగ్యమునుగూడ సహయముగ తీసికొనుము' అని వాక్కుచ్చిరి. భగవానుని అతిసమీపబంధవు, ప్రియుడు, సఖుడు, భక్తుడు, ఆప్తమిత్రుడు అయిన అర్ఘునునకు గూడ మనోనిగ్రహమందు స్వప్రయత్నరూప అభ్యాసమే శరణ్యమైనపుడు ఇక తక్కినవారివిషయమై వేఱుగ చెప్పవలయునా? కావున మనోనిరోధమున్నకి చక్కని అభ్యాసమును సలుపవలెను.

మతియు గీత 12వ అధ్యాయమునందు భక్తియోగ ఘుట్టమున శ్రీకృష్ణపరమాత్మ అర్ఘునునకు కొన్నిసాధనల నుపదేశించుచు మొట్టమొదట 'నా యందు మనస్సును నిలుపుము. అట్లు కావించినచో నీవు

★ (1) నాత్యశ్వతస్తు యోగోఽస్తి న చైకాస్త మనశ్శతః
నచాతిస్వయుషిలస్య జాగ్రత్తైనేవ చార్యున.

(6-16)

(2) యుక్తాహారవిహారస్య యుక్తచేష్టస్య కర్మసు
యుక్తస్వప్నావబోధస్య యోగో భవతి దుఃఖహస్తః.

(6-17)

నాయందే నివసింపగలవు' - అని బోధించిరి. 'ఒకవేళ మీ యందు మనస్సును స్థిరముగ నిలుపలేనిచో ఏమిచేయమందురు మహానుభావా?' అని పెంటనే అర్షునుడు ప్రశ్నించునని భావించి, అంతపని జరుగకమునుపే భగవానుడు తామే ఆ ప్రశ్న కిట్లు సమాధాన మొసంగిరి.

‘అభ్యాసయోగేన తతో మామిచ్ఛాప్రపం ధపజ్ఞయ (12-9) ‘ఒకవేళ నా యందు మనస్సును నీవు నిలుపలేకపోయిననో అభ్యాసముచే అట్లు నిలుపునట్లు చెసికొని నన్నుపొందుటకై యత్తింపుము’ - కావున మనోనిగ్రహమునకు, భగవత్రాప్తికి అభ్యాసము తప్ప వేఱుదారిలేదు. అందువలననే కాబోలు ‘అభ్యాసయోగము’ అని పేరు పెట్టి కర్మయోగము, భక్తియోగము, జ్ఞానయోగము మున్నగువానితో సమానమైన హోదా దానికికూడ ఇచ్చిరా అనిపించుచున్నది. ఇట్టి అభ్యాసయోగమును పదము గీత 8వ అధ్యాయమందుకూడ కనిపించుచున్నది.★ అక్కర పరబ్రహ్మమును పొందుటకు తదేకధ్యానరూపమగు నిరంతరాభ్యాసమే శరణ్యమని అచ్చేట భగవానుడు బోధించియుండిరి. కావున కర్మయోగమైనను, భక్తియోగమైనను, ధ్యానయోగమైనను, జ్ఞానయోగమైనను ఈ అభ్యాసయోగముతో కలవనిచో పరిపక్వతను, దృఢత్వమును బొందనేరవు. ఏయోగమైనను తుదకు అభ్యాసయోగము నాశ్రయించవలసినదే.

అయితే ఈ అభ్యాస మెపుడుచేయవలెను? దీనికి సమాధానము గీత యందు ‘నిరంతరము’ అని చెప్పబడినది. మాయ మహాప్రమాదకరమైనది. అది పొంచియుండి సాధకుడు ఏ కొంచెముసేపు అజాగ్రత్తగనున్నను పెంటనే వచ్చి కాటువేయును. కాబట్టి సదా జాగరుకుడై యుండవలెను. లేకున్న ‘తస్యాత్మర్వేషు కాలేషు మామనుస్యుర’ - ఎల్లకాలములందును నన్ను స్వీరణచేయుము - అని భగవాను దేల వచింపవలయును? ప్రాద్యున, మధ్యహ్నము, సాయంత్రము మాత్రము స్వరింపుడని యేల చెప్పలేదు? ఇందులకు కారణము, కామాదులు జీవునకు నిరంతరశత్రువులు, నిత్యవేరులు (జ్ఞానినో నిత్యవైరిణా). అవి సాధకుని కబళించివేయుటకు సర్వసన్నధములై సదాకాచుకొనియున్నవి. కాబట్టి సాధకుడున్న వానిపై విజయముసాధించుటకు వివేకభధముతో సదా సిద్ధముగనే యుండవలెను. ‘తస్యాజ్ఞాగ్రత, జాగ్రత’ అని శాస్త్రములు పొచ్చరించుచుండుట కిదియే కారణము. గీతయందు ‘సతతము’ (ఎల్లప్పుడును) అనుపదము విరివిగ కనిపించుచున్నది ●. నిరంతరసాధన నాశ్రయించవలసినదిగా భగవానుడాదేశించుచున్నారు. ప్రారంభదశలో ముముక్షువు ధ్యానాదులకు కొన్ని వేళలను ఏర్పరచుకొనినను, క్రమక్రమముగ వానిని పెంచి నిరంతర దైవభావనకై యత్తింపవలెను. ‘స్థిత్యాస్యామన్తకాలేత్తపి’ అంత్యకాలము వఱకుకూడ భగవత్పృత్తిని విడరాదని, బ్రాహ్మణిస్త్రీతిని కాపాడుకొనవలయునని గీతామాత అనతిచ్ఛ చున్నది. ఏలయనిన, అంతిమశ్యాసయందుకూడ మాయ మనుజుని మోసగించగలదు. కావునే మహానీయులు తమ అధ్యాత్మికసాధనలయందు కదుజాగరుకులై సంతతాభ్యాస పరులై యుందురు.

ఇక మనోనిగ్రహము నెట్లు అభ్యసింపవలెనో ఒకటి రెండు వాక్యములను జెప్పవలసియున్నది. గీతయందు తెలుపబడిన పథ్థతి యేదియనిన - ఎపుడెపుడు మనస్సు చపలముగానుండి బయటకు పరుగిడునో, అపుడపుడు దానికి నచ్చజెప్పి నెమ్ముదిగ లోనికి తీసికొనివచ్చి ఆత్మయందు స్థాపించవలెను @. దృశ్యపదార్థములందు ‘దుఃఖదోషానుదర్శనము’ గావించవలెననియు గీత శాసించుచున్నది. బాహ్యపదార్థములు పాంచభోతికములని, జడములని, క్షణికములని, శాశ్వతసుభాప్రదములుకావని

★ అభ్యాసయోగయుక్తేన చేతసా నాస్యగామినా.

(8-8)

● (1) తేషాం సతతయుక్తానాం ...

(10-10)

(2) సతతం కీర్తయన్తోమాం...

(9-14)

@ యతో యతో నిశ్చరతి మనశ్చంచల మస్తిరమ్ తతస్తతో నియమ్యైతడతాత్మస్యేవ వశం నయేత.

(6-26)

మనస్సునకు, ఇంద్రియములకు బాగుగ బోధించినచో, ఇక వానియం దాస్తిని అవి వదలి అధిష్టానాత్మయందే నిలుకడ కలిగియుండును. కనుకనే విషయవిరక్తి సాధకునకు అత్యవసరమైయున్నది. అట్లాకాక భోగేశ్వర్యములపై మనస్సు ఉరుకుచుండినచో -

భోగేశ్వర్య ప్రస్తుతాం తయాంపహృతచేతసాం

వ్యవసాయాత్మికా బుధిస్సమాధౌ న విధీయతే. (2-44) అని శ్రీకృష్ణమార్తి సౌలవిచ్ఛినట్లు ఆ విషయసుఖములచే మనస్సు లాగివేయబడుటచే ధ్యాననిష్టయందు చిత్తమున కేమాత్రము నిలుకడ లేకయుండును. కావున సాధకుడు ప్రయత్నపూర్వకముగ మొట్టమొదట విషయములందు విరక్తినభ్యసించి మనస్సు నటనుండి నెమ్మిదిగ మరలించి ఆత్మయందు నెలకొల్పవలెను *. ఇక్కార్యములను త్వరలో సాధించివేసి పరమానంద పదవియగు కైవల్యమును ఆ జన్మయందే చేపట్టుడని గీతామాత కరుణతో నుపదేశించుచున్నది. కాబట్టి అభ్యాసవైరాగ్యముల నెవరును వదలరాదు.

4. శ్రద్ధావిశ్వాసములు గలిగియుండుము, సంశయమును పారద్రోలుము :-

పరమాత్మయేకృ అస్తిత్వవిషయమందుగాని, జగత్తు యొక్క మిథ్యాత్మవిషయమందుగాని సందేహము గలిగి యుండరాదు. ఏలననిన వానివిషయమై శాస్త్రములు ఖచ్చితముగ కొన్ని నిర్దియములు చేసి చెప్పివెచినవి. మహాత్ములున్న వారి యనుభవమునం దట్టే కాంచిరి. ‘తస్మాచ్ఛాప్తం ప్రమాణం తే’ అని గీత శాస్త్రప్రమాణము నాదరించవలసినదిగా పొచ్చరించినది. ఆ యా శాస్త్రప్రమాణములయొక్క సత్యత్వమునందిసుమంతైనను సందేహము లేదు. కాట్టి వానియందు శ్రద్ధావిశ్వాసములు గలిగి పరమార్థరంగమున ముందునకు సాగిపోవలెను.

‘సంశయాత్మా వినశ్యతి’ (త్రికాలములందును సత్యమైయున్నదానిని) సంశయించువాడు వినాశమునే పాందునని గీత తెలుపుచున్నది. మతియు -

‘శ్రద్ధావాన్ లభతే జ్ఞానం’ శ్రద్ధాభక్తులు కలిగి విశ్వాసముతో సాధనచేయువాడు తప్పక జ్ఞానమును బొందగలడనియు గీత పేర్కొనుచున్నది. ఈ రెండు వాక్యములును గీతయందలి రెండు అష్టాక్షరీ మహామంత్రములని భావించి దైవకార్యములందును, ఆధ్యాత్మికసిద్ధాంతములందును శ్రద్ధను ఇనుమడింపజేసికొని సంశయమును హృదయకుపారమునుండి పారద్రోలి పరమాత్మపదమును సాధించియవలెను.

శ్రద్ధ అను పదము గీతయందు లెక్కలేనన్నిసార్లు ప్రయోగింపబడుట గమనింపదగినది @.

★ గీతోక్తసాధనలందు వైరాగ్యమునకు ప్రముఖమైన స్థాన మొసంగబడినట్లు ఈ క్రింది ప్రమాణముల ధ్యారాతెలియుచున్నది-

(1) అభ్యాసేన తు కొస్తేయ వైరాగ్యేణ చ గృహ్యతే	(6-35)
(2) వైరాగ్యం సముప్సాత్రితః	(18-52)
(3) ఇష్టియార్థేషు వైరాగ్యం	(13-9)
@ (1) శ్రద్ధధానా మత్పరమా	(12-20)
(2) శ్రద్ధయా పరయా తప్తం	(17-17)
(3) శ్రద్ధయా పరయోపేతాః	(12-2)
(4) శ్రద్ధయార్థితు మిచ్చతి	(7-21)
(5) శ్రద్ధావన్తోఉనసూయన్తో	(3-31)
(6) శ్రద్ధావాననసూయశ్చ	(18-71)
(7) శ్రద్ధావస్థజతే యోమాం	(6-47)
(8) శ్రద్ధావిరహితం యజ్ఞం	(17-13)

దేవతయందుగాని, తీర్థమందుగాని, బ్రహ్మనిష్టనియందుగాని, మంత్రమందుగాని, జ్యోతిష్టునియందుగాని, బోషమునందుగాని, గురువుయందుగాని మనజునకు ఎట్టి శ్రద్ధ, ఎట్టి భావన, ఎట్టి విశ్వాసము ఉండునో అట్టి ఫలితమే వానికి కలుగుచుండును ★. కాబట్టి భగవంతునియొక్క అస్తిత్వమునం దేలాటి సంశయమున్న పెట్టు కొనక, వారిపై పరిపూర్వ విశ్వాసముంచి, శ్రద్ధగలిగి దైవభక్త్యదులచే విష్ణుశతంబులను అవలకు నెట్టివెచి సాధకుడు ఆధ్యాత్మికపథమున త్వరితముగ పురోగమించవలెను.

గీతయందు నిషేధింపబడిన ఆచారవిచారములు

భగవత్సాక్షాత్కారమును కాంక్షించువాడు సవ్యమైన మార్గమునే అవలంబించవలెను. అపసవ్యమగు మార్గమున లక్ష్యమును చేరకపోవుటయేగాక, చిత్రశాంతిలేక దారిలో నానా అవస్థలు పడవలసియుండును. సాంసారిక క్లేశములకు, జననమరణాదులకు గురికావలసివచ్చును. కావున గీతాచార్యులు కొన్ని కొన్ని దురాచారములను పేర్కొని ముముక్కువు వాని ననుసరింపరాదని తీవ్రముగ పొచ్చరించిరి. వానిని తెలిసికొనియుండుట సాధకునకు అత్యవసరము కనుక అవి ఇచ్చేట పొందుపరుప బడుచున్నవి -

1. కామ్యబుద్ధితో యజ్ఞాదు లాచరించుట
2. అకర్మణ్యత్వము (ఏ కర్మచేయక ఊరక నుండుట)
3. నాస్తికమతము.
4. భోతికవాదము
5. శరీరక్లేశదాయకమగు దాంభికతపస్సు
6. మిథ్యాచారము

అను ఈ అఱింటి విషయమై ముముక్కువులు కడుజాగరూకులుగానుండి వానినిదరికి చేర్చనీయవలదని గీతయందు బోధింపబడెను. వానిని గూర్చి సంక్లేపముగ నిచట విచారించెదము.

1. సకామ యజ్ఞాది కర్మలు :-

విషయభోగములకు పరమార్థజీవనమునకు పొత్తుకుదురదు. ఒకదానికొకటి చుక్కెదురు. భోగాస్తకి కలవాడు మోక్షము నెన్నటికిని పొందజాలడు. ఇహలోక భోగమైనను, పరలోక భోగమైనను రెండును ఒకటే. జీవుని ఆధ్యాత్మిక పతనమునకు కారణత్వమును వహించుటలో రెండును సమానమే. అయితే స్వర్గభోగములు కొంత నాణ్యముగా నుండవచ్చునేమో (నలుపులో నాణ్యమువలె). కాని ప్రయోజనమేమి?

‘క్షీణే పుణ్యే మర్త్యలోకం విశ్వి’ అనునట్లు భోగానుభవముచే ఆ పుణ్యము క్షీణింపగే స్వర్గమునుండి క్రిందబడి మరల భూలోకమున ఆధ్యాత్మరంగమున ‘బి, న, మా’ లు ప్రారంభించవలసినదే. కాబట్టి జననమరణములకు, జీవుని ఆవాగమనములకు గతాగతములకు @ ఆలవాలమైనట్టి కామ్యకర్మలను, స్వర్గభోగజనకములగు సకామయజ్ఞయాగాదులను శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ గీత యందు పూర్తిగ నిషేధించిరి. జీవుని మోక్షప్రాప్తికి, అత్యంతిక దుఃఖరాహిత్యమునకు అడ్డుగానుండు ఏ క్రియయైనను సరియే అది

★ దేవే తీర్థే ద్విజే మంత్రే దైవజ్ఞే భేషజే గురా యదృశి భావనా యస్య సిద్ధిర్భవతి తాదృశి.

స్వర్థభోగమగుగాక, భూలోకభోగమగుగాక, లేక పాతాళభోగమగుగాక - నిషిధ్ధమే యగును. ఏలయనగా మనస్సుకోరికలతో నిండి బహిర్ముఖముగ పరుగెత్తుచుండినచో, ధ్యానకాలమున ఆత్మయందు నిలుకడను బొందజాలదు. మనస్సు ఆత్మయందు స్థిరపడనిచో మోక్షము ఏ కాలమందును లభించదు. కనుకనే గీతాచార్యులు స్వర్గసుఖములకై అఱ్పులుచాచు జనులను 'అవిపశ్చితులు' (అవివేకులు, అల్పబుద్ధికలవారు) అని సంబోధించి వారి చర్యలను పూర్తిగ ఖండించివైచిరి. గీత 2 వ అధ్యాయమునందలి ఈ క్రింది శ్లోకములలో ఇట్టి భావమే వ్యక్తికరింపబడినది -

1. కామాత్మానః స్వర్ధపరా జన్మ కర్మ ఫలప్రదామ్
కియావిశేషబహులాం భోగైశ్వర్యగతిం ప్రతి. (2-43)

2. భోగైశ్వర్య ప్రసక్తానాం...సమాధౌ న విధియతే. (2-44)

కాబట్టి క్రియాబాహుభ్యముతోగూడి, విక్రైపజనకమై, చిత్తచంచల్యమునకు కారణభూతమైనట్టి ఈ సకామయజ్ఞముల నాచరించుటకంటే మోక్షదాయకములైనట్టి జపయజ్ఞము, స్వాధ్యాయయజ్ఞము, జ్ఞానయజ్ఞము మున్నగునవి ఏల ఆచరించరాదని గీతయందు భగవానుడు ప్రశ్నించుచున్నారు. కావు ముముక్కువు ఆ సకామకర్మలజోలికి పోక గీతయందు తెలుపబడిన చక్కని నిష్టామయజ్ఞముల నాశ్రయించి తరించుట శ్రేయస్తురము.

2. అకర్మణ్యత్వము : -

ఏ కర్మయుచేయక ఊరకనున్నచో అది చాల గొప్పష్టితియని కొందఱు తలంచవచ్చును. అట్లుండుట పరమ వైరాగ్యచిహ్నమని కొందఱూహించవచ్చును. కాని అది పారపాటు. మనస్సునందు వాసనలు, సంస్కారములు ఉన్నంతవఱకు స్థాలదేహముతో కర్మల చేయకపోయినను జీవుని బంధము విడనాడదు. మనస్సునం దాయా సంకల్పములు విజ్ఞంభించుచునేయుండును. ఏ కర్మలు చేయక ఊరకనుండువారు తమోగుణమయులైనను అయియుండవలెను, లేక కేవలము విశుద్ధ సత్క్యమయులై నిర్మికల్పసమాధిస్థలైనను అయియుండవలెను. రెండవతరగతివారు లోకములో చాల అరుదు. అట్టివారు పరమపూజ్యలు. వారి హృదయము వాసనారహితమై, నిష్టల్చుపముగ నుండును. వారు కర్మలు చేసినను చేయకున్నను బంధము లేదు (సైవ తస్యకృతేనార్థోనాకృతేనేహ కశ్చన). కాని తక్కినవారలు అట్లుకాదు. వారు కర్మలు చేసియే తీరవలెను. ఏలయనిన తమోగుణమునుండి రజోగుణమునకు, రజోగుణమునుండి సత్క్యగుణమునకు, సత్క్యగుణమునుండి విశుద్ధసత్క్యమునకు, లేక గుణాతీతమునకు ప్రయాణము కావలసియున్నది. ఇట్టి ష్టితిలో ఏ కర్మలు చేయక ఊరకుండుట కేవలము మూర్ఖత్వమే యగును. దానిచే జీవితము భ్రష్టమైపోగలదు. బంధము ఇంకను పెరిగి పోవును. కనుకనే శ్రీకృష్ణపరమాత్మ -

కర్మజ్యాయో హ్యాకర్మణః (3-8) “కర్మలు చేయకుండుటకంటే చేయుటయే మేలు” అనియు,

తయోఽస్తు కర్మసమ్మాపాత్మర్మయోగో విశిష్యతే (5-2) “ఆ రెండిటిలో కర్మత్యాగముకంటే కర్మయోగమే శ్రేష్టమైనది” - అనియు, ఈ ప్రకారముగ గీతయందు అకర్మణ్యత్వముపై దాడి చేసిరి. కుంభకర్మనికంటే రావణాసురుడు మేలు. తమోగుణముకంటే రజోగుణముమేలు; రజోగుణముకంటే సత్క్యగుణముమేలు. కాబట్టి ఏకర్మచేయక కాలమును వృధాచేయుటకంటే ఏదియోకర్మచేయుటయే ఉత్తమము. క్రమముగ ఆ కర్మ పుధ్రపడి, నిష్టామముగా మారగలదు. దానిచే చిత్తపుధ్యియు, తద్వారా

జ్ఞానప్రాప్తియు చేకూరగలదు. ఈ ప్రకారముగ కర్మాచరణ తుట్టతుదకు నైప్పుర్యసిద్ధిరూప మోక్షమునకు దారితీయుచున్నది. కాబట్టి సాధకులు తమోగుణమును సత్క్యగుణముని భ్రమింపక కడుజాగరూకులై అకర్మాణ్యత్వమును దూరముగ పారదోలి, ఆధ్యాత్మికోన్సుతికి దోహదమొనంగు సత్క్రియల నాచరించుచు జన్మసాఫల్యము నొందవలయునని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ గీతయం దానతిచ్ఛుచున్నారు.

3. నాస్తికమతము : -

“కనిపించునదియెల్ల సత్యము. పునర్జన్మ లేదు. కాబట్టి బ్రతికిన నాలుగురోజులు పుష్టిలముగా తినిత్రాగి విలాసముగా గడుపవలయును. స్నాలదేహపోషణమే పరమపురుషార్థము” - నాస్తికుల విచారధార ఈ ప్రకారముగ నుండును. గీతాచార్యుల కిట్టి భావములు ఏమాత్రము రుచింపవు. కనుకనే గీత 16వ అధ్యాయమున అట్టి నాస్తికులభావములను పూర్తిగ ఖండించివైచిరి. “శాచముగాని, ఆచారముగాని, సత్యముగాని లేనివారును, జగత్తును ఈశ్వరుడు సృష్టింపలేదు, స్త్రీపురుషుల సంయోగమువలననే జగత్తు ఏర్పడినది అని వాదించువారును, దుష్పారమగు కామమును ఆశ్రయించి, దంభమానమదాన్వితులై, భోగములనే పరమగమ్యముగ భావించి, వానికొఱకై అన్యాయముగ ద్రవ్యమార్ధించువారును, ధనమదాంధులై గర్వించువారునగు నరాధములను నరకమునందు, సీచయోనులందు విసిరివేసెదను. అధోగతియే వారికి శరణ్యము” - అని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ అట్టి వారిని గూర్చి పలికిన వాక్యములు సాధకలోకమునకు గొప్ప పొచ్చరికగా నుండగలదు. కాబట్టి ముముక్షువు లట్టి నాస్తికభావములను దరికి జేరనీయక పరమాత్మ సత్యము, దేహాది భోతికవస్తుజాలము అసత్యముని నమ్మి, భోగాస్తకిని త్యజించి, యోగాస్తకిని పెంపాందించుకొని జీవితమును పరమార్థసంపాదనమునకు అంకితమొనర్చి బ్రహ్మానందానుభూతి నిచటనే పడయవలయును.

4. భోతికవాదము : -

“ప్రకృతి (Nature) వలననే సమస్తము జరుగుచున్నది. ఇక పురుషునియొక్క అవశ్యకత లేదు. కార్యకారణరూపమగు ఈ చరాచర జగత్తంతయు ప్రకృతికి అధీనము. ప్రకృతి స్వతః చేతనమైనది. సర్వశక్తి సమన్వితమైనది” - అను ఈ భోతికవాదమును గీత అంగీకరింపదు. ప్రకృతియొక్క వ్యావహారిక సత్యత్వమును గీత సమ్మతించినను, ఆ ప్రకృతి పురుషునికి అధీనమైయున్నదనియు, స్వతః అయ్యది జడమై పురుషునివలన చైతన్యమును అరువుతెచ్చుకొని కార్యమందు ప్రవృత్తమగుచున్నదని నుడువుచున్నది.

మయాధ్యక్షేత్ర ప్రకృతిః సూయతే సచరాచరమ్ (గీ 9-10) చైతన్యవంతుడగు పరమాత్మయొక్క సాన్నిధ్యముచే ప్రకృతి ఈ స్థావరజంగమాత్మకమగు సమస్త ప్రపంచమును ఉత్పన్న మొనర్చుచున్నది. అని పై గీతావాక్యము బుజావు చేయుచున్నది. జగత్తును సభకు భగవానుడు అధ్యక్షుడు (Chairman), ప్రకృతి సంచాలకుడు (Convenor). అధ్యక్షుడు లేనిదే తక్కినవారందఱున్నను సభ యెట్లు రాణించదో, అసలు సభకు రూపమే యెట్లుండదో, జగద్విషయమున్న అంతియేయని యెత్తుంగవలెను. పరమాత్మ ప్రకృతికి అధారభూతడు. అధారములేనిదే ఆధేయము నిలువదు. ‘సూత్రే మణిగణా ఇవ’ అనునట్లు ఈ బ్రహ్మాండమును మణిహరమందు దారమువలె అధారభూతులై పరమాత్మ వ్యాపించియున్నారు. దారము లేనిచో మణులు చిందర వందఱగా పడిపోవును. అట్టే పురుషుడు లేనిచో ప్రకృతియొక్క అస్తిత్వమున్న ఉండనేరదు. మతియు -

క్షేత్రం క్షేత్రీ తథా కృత్తుం ప్రకాశయతి భారత. (గీ-13-34) ‘ఓ అర్ఘునా! క్షేత్రజ్ఞుడగు పరమాత్మ సమస్తక్షేత్రమును (ప్రకృతిని) ప్రకాశింపజేయుచున్నాడు.’ అని గీతావ్యాకము. దీనిచే ప్రకృతి, లేక క్షేత్రము జడమైనదనియు, దానికి స్వయః ప్రపకాశము లేదనియు, క్షేత్రజ్ఞుడగు పురుషుడే (పరమాత్మయే) క్షేత్రమగు ఆ ప్రకృతిని ప్రకాశింపజేయుచున్నారనియు తేలుచున్నది. ఇవ్విధముగ ప్రకృతియే స్వయః తన శక్తిచే అన్ని కార్యములను జరుపుచున్నదను భోతికఫోదమును గీత ప్రతిఫుటించుచున్నది.

మతియు పంచభూతములు అస్థిరములు, చపలములు, వికారవంతములు, నశ్వరములు; వానిని నమ్ముకొనినచో జీవుడున్న పతనమును బోందిపోవును. కదలుచుండు స్తంభమును పట్టుకొని దానిచుట్టు తిరుగువాడు స్తంభముతోపాటు తానుగూడ పడిపోవును గదా! ప్రపంచములో కదలకుండనున్న వస్తువు ఒకటే. అదియే పరమాత్మ. ‘అచలో ఇయం సనాతనః’ అని గీత దానినిగూర్చి పేర్కొనెను. అది సర్వసాక్షి. ఆ వస్తువును నమ్ముకొనినవానికిక పతనభయములేదు. భోతికవస్తుజాలమును నమ్ముకొనినవాడు తప్పక దెబ్బతినును. ఇదివఱకెందరఱో అట్లు పతనమొందిరి. ఎండమాపులను గూర్చి పరుగెత్తువారు, ప్రతిబింబిత ఫలములను భక్తింపనెంచువారు తప్పక ఆశాభంగమునొందవలసివచ్చును. కావున ప్రకృతిని నమ్ముకొనక పురుషునే నమ్ముకొని అధ్యాత్మత్వదృష్టికలిగి జన్మసార్థకత నొందవలసినదని గీత అదేశించుచున్నది. “నా వలననే అంతయు జరుగుచున్నది (మత్తః సర్వం ప్రవర్తతే), నేను జగత్తునకు తండ్రిని, తల్లిని, తాతను, విధాతను (పితాశామస్య జగతో మాతా ధాతా పితామహః). కావున ఇతరము నాశ్రయింపక, భోతికమునుబట్టి ప్రేలాడక అధ్యాత్మరూపుడనగు నన్నుకనినే ఆశ్రయింపుము. (మామేకం శరణం ప్రజ)’’ అని భగవానుడు గీతయందు కరుణతో పలుతావుల బోధించియుందిరి. కాబట్టి సంసారదుఃఖతరణము నపేక్కించు ముముక్షువు భోతికవాదమునకు తిలాంజలి యొసంగి అధ్యాత్మవాదమును ప్రోత్సహించి హృదయస్థపరమాత్మను సాక్షాత్కారించుకొని పరమానంద మనుభవించునుగాక!

5. దేహపీడాకరమగు తపస్సు :-

మోక్షమునకు ప్రతిబంధకము చిత్తమందలి దుష్టవాసనలు, దుష్టసంకల్పములు, దుస్సంస్నారములు. అంతియేకాని దేహముకాదు. దేహము అమాయకమైనది. దాణిని బాధించినచో మోక్షము చేకూరునని తలంచుట వెళ్లి. పుట్టును కొట్టినచో పాము చావదు. జన్మజన్మంతరము హృదయమున బాగుగ జితించియున్న కామక్రోధాదులు దేహశోషణమాత్రముచే ఎన్నటికిని తోలగనేరవు. కాబట్టి మహానీయులు తమ చిత్తమునకు, తమ ఇంద్రియములకు పుటము పెట్టి, బాగుగ తపింపజేసి, సంయమమును అభ్యసించి వానియందలి రాగదేషాదికపాయమును, మాలిన్యమును దూరీకృతము చేయుదురు. ఇదియే వాస్తవమగు తపస్సు. రాగాదుల నిర్మాలనకై చిత్తమును తపింపజేయుటయే తపస్సుగాని, దేహమును శోషింపజేయుటకాదు. దీనినిగూర్చి శ్రీకృష్ణపరమాత్మ గీత17వ అధ్యాయమున బాగుగ పొచ్చరించిరి★. అట్లు అశాస్త్రీయముగ ఫోరతపస్సులు చేసి శరీరమును బాధించువారు కేవలము అసురులేయని మందలించిరి. వానికి ప్రత్యామ్మాయముగ ఆ అధ్యాయమందే గీతాచార్యులు శారీరక, వాచక, మానసికములను త్రివిధతపస్సులను చక్కగ బోధించిరి. అని ప్రతివానికిన్ని ఆచరణయోగ్యములైనవి. అయితే దేహరోగ్యముకొఱకు అపుడపుడు

★ 1. అశాస్త్రవిహితం ఫోరం తప్పనే యే తపో జనాః
దంభాహంకార సంయుక్తాః కామరాగబలాన్వితాః.

2. కర్మయన్తఃశరీరప్సం భూతగ్రామమచేతసః
మాం చైవాన్తః శరీరప్సం తాన్వీద్యాసుర నిశ్చయాన్.

(17-5)

(17-6)

ఏకాదశి మొదలగు పర్వదినములందు ఊపవాసము మొదలైనవి చేయుచుండవచ్చును. దేహపుద్ధికొఱకు అటువంటి చిన్న చిన్న ప్రక్రియలను ఆశ్రయించవచ్చును. అంతిమేకాని కోరతపస్సులచే శరీరమును బాధించినందువలన కలుగు ప్రయోజన మేమియునులేదు. కాబట్టిఅట్టివాని నాశ్రయింపక, శ్రీకృష్ణమూర్తి గీతయందు సూచించిన సాత్త్వికతపస్సను మాత్రము చేపట్టి ముముక్షువులు పరమార్థసిద్ధికి యత్నములను గావించవలెను.

6. మిథ్యాచారము :–

కొండఱు కర్మంద్రియములతో ఏపని చేయక ఊరక కూర్చుండి మనస్సుతో మాత్రము ముల్లోకములందలి సమాచారములను కెలుకుచుందురు. అట్టివారు శరీరంద్రియములచే కర్మచేయకపోయినను మనస్సుతో విపులముగ కర్మనాచరించుటచే కర్మబద్ధులే యగుదురు.

కర్మాన్నియాణి సంయమ్య య ఆస్తి మనసా స్వరవ్.

ఇష్టియార్థాన్యమూర్ఖాత్మ మిథ్యాచారస్య ఊచ్యతే. (గీ -3-6) “కర్మంద్రియముల నణచిపెట్టి ఎవడు మనస్సుతో శబ్దాదివిషయములను చింతించుచుండునో, అట్టివాడు వివేకశూన్యదే యగును. మతియు నాతని చేష్ట మిథ్యాచారమని, కపటాచారమని చెప్పబడును” అని భగవానుడు సెలవిచ్చియున్నారు. కాబట్టిముందు మనస్సును మరమ్మతు చేసికొనుట అతిముఖ్యమైనపని. విషయవాసనలు లేకుండ దానిని శుద్ధపఱుచుకొనవలెను. ప్రాపంచిక సంకల్పములను దరికిజేర్పరాదు. ఎపుడు మనస్సు విషయసం కల్పరహితమై, వాసనావర్జితమైయుండునో అపుడిక కర్మంద్రియములచే కర్మలను చేసినను మనజుడు బంధింపబడడు.★ కాబట్టి, సాధకులు గీతాచార్యుల ఈ పొచ్చరికను కడుజాగరూకతతో గమనించి మిథ్యాచారమును విసర్జించి ధ్యానకాలమునందు మనస్సునం దేలాటి విషయసంకల్పములున్న రాసీయక దైవభావనమాత్ర ముండునట్లు ప్రవర్తించవలెను. అయితే ప్రారంభమున అట్టి స్థితి వెంటనే చేకూరకున్నను, బహుకాలాభ్యాసముచే దానినెట్టినను సాధించివేయవలెను. కేవలము కర్మంద్రియములను మాత్ర మరికట్టినందువలన విశేషప్రయోజనమేమియును లేదు. మనస్సును లోబఱచుకొనవలెను.

గీతాపారకునకు ఊదయించు కొన్నిప్రశ్నలు

1. ప్రశ్న :–

అంతస్యల్పసమయమున ఇంత పెద్ద గీతను శ్రీకృష్ణ దెట్లు చెప్పగల్లిరి?

ఉత్తరము :–

(1) వాస్తవముగ విచారించినచో శ్రీకృష్ణుడు చేయలేనిపని ప్రపంచమున ఏదియునుండదు. అఘటితఫుటునాప్రపీణులు వారు. మాయాధీశులు. తమ యోగామాయచే గౌప్యగౌప్య లీలలను గావించి లోకమును ఆశ్చర్యమున ముంచైవెచిరి. అట్టివారికి స్వల్పసమయమున బృహదోధ నొనర్పగల్లట కష్టతరమేమియునుకాదు.

★ యస్త్ర్యిష్టియాణి మనసా నియమ్యరభతేఱ్చున
కర్మాన్నియైః కర్మాయోగమస్తకస్య విశిష్టతే.

(2) యుద్ధసమయమున భగవానుడు సూత్రప్రాయముగ కొన్ని ధర్మములను బోధింప, వానిని వేదవ్యాసులు తదుపరి చందోబధ్మొనర్చి విస్తారగ్రంధరూపముగ రూపాందించియుండవచ్చును.

(3) యుద్ధప్రారంభదినమున ఇరుపక్షసైనికులు బారులుతీర్చి రణరంగమున నిలబడిన తదుపరి వెనువెంటనే యుద్ధము ప్రారంభముకాలేదు. ఒకటి రెండు చిన్న సంఘటనలు జరిగినవి. ధర్మరాజు పాదచారియై శత్రుసైన్యమువైపు నడువసాగేను. సోదరులున్న ఆతని ననుగమించిరి. అతడు భీష్మ ద్రోణ కృపాశల్యుల కడకేగి వారి యాశిర్వాదమును బడసివచ్చెను. తదుపరి శత్రుపక్షమునం దెవ్వరైనను తనకు శరణాగతులైనచో వారికి రక్షణకల్పించెదనని, అభయమిచ్చెదనని ధర్మరాజు ప్రకటింప యుయుత్సుడు పాండవపక్షమున వచ్చిచేరెను. ఈ ప్రకారములగు కొన్నిఘుటనలు మధ్యలో సంభవించినవి కనుక యుద్ధప్రారంభమునకు కొంతకాలయాపన అవశ్యము జరిగినదని ఊహించుకొనవచ్చును. అందును అది ప్రారంభదివసము కనుక యుద్ధసంబంధమైన కొన్ని సర్వబాట్లు చేసికొనుటకు కొంతవ్యధి ఎర్పడియుండవచ్చును. అట్టి వ్యవధిలో గీతోపదేశము గావింపబడినది, కనుక అందు వైపరీత్యమేమియునులేదు.

(4) యుద్ధసీతిననుసరించి ప్రతివారు సంగ్రామమున పోటింపవలసిన కొన్ని ధర్మసూత్రములు కలవు. అందులో నోకటి - “శత్రుపక్షముననున్న వాడెవ్వడైనను నిరాయుధుడై, శోకసంతుష్టుడై యున్నపుడు స్వపక్షముననున్నవాడు ఆతనిపై శ్రుప్రయోగము చేయరాదు” - అని కలదు. ఇరుపక్షములందును యుద్ధసీతిని గారవించుమహానుభావులనేకులు కలరు. అర్పునుడు యుద్ధారంభసమయమున శరచాపములను జారవిధిచి, శోకసంవిగ్రహమానసుడై యుండెను. పాండవపక్షమున అర్పునుడు ప్రముఖస్థానమును ఆక్రమించుకొనియున్నదిట్ట. అట్టివాడు నిరస్తుడైయున్నప్పుడు ఎదుటివారు వెంటనే యుద్ధమును ప్రారంభింతురా? కావున వారు కొంతసేపు ఆగి, శ్రీకృష్ణుని దివ్యబోధలచే అర్పునుడు తెప్పరించుకొని తిరిగి ధనుర్ధనుడై రంగమున నిలబడిన వెనుక యుద్ధమును ఉపక్రమించి యుండవచ్చును.

ఈ పై కారణములన్నిటిచేతను రణక్షేత్రమున గీతాబోధ సంభవించుటయందు అసమంజసత్వమేమియు లేదని స్పష్టపడుచున్నది.

2. ప్రశ్న : -

కృష్ణుడు, అర్పునుడు చిన్ననాటినుండియు అనేక పర్యాయములు కలిసికొని సంభాషించియుండిరి. అట్టిచో ఎప్పడైన ప్రశాంతముగనున్నపుడు గీతను బోధించక, చుట్టును గందరగోళముగానున్న యుద్ధసమయమునే శ్రీకృష్ణుడు దానిని బోధించుటకు ముహూర్తము నేల ఎర్పరచుకొనిరి?

ఉత్తరము : -

(1) తగిన వేళయందు చేసినచో మాత్రమే ఆ యా కార్యములు సత్పులితముల నిచ్చుచుండును. ఈ సూత్రము పరమార్థరంగమున ఇంకను చక్కగ అన్వయించును. ఇనుము బాగుగ కాలియున్నపుడే కమ్మరివాడు దానిని వంచుటకు ప్రయత్నము చేయును. పునాది బాగుగ గట్టిపడినపుడే యజమాని దానిపై గృహమును నిర్మింప ప్రారంభించును. రోగము కలిగినపుడే వైద్యుడు బెషధమును ప్రయోగించును. క్షేత్రము శుద్ధపడినపుడు మాత్రమే కర్మకుడు అందు విత్తనమును నాటును. అట్టి అర్పునుని హృదయము రణరంగమున వైరాగ్యప్రపూరితమైయుండుట చూచి శ్రీకృష్ణుడు ‘ఇదియే జ్ఞానబోధకు తగిన అదును’ అని

నిశ్చయించి వెంటనే తత్త్వపదేశమున కుపక్రమించిరి. అట్టిస్థితి అర్బునుని జీవితములో ఇదివరకెన్నదును ఏర్పడియుండలేదు. కావున ఇదివఱకట్టి యుపదేశమును చేయలేదు. మతియు యుద్ధక్షేత్రమున అర్బునుడు 'ధర్మసమ్మాధచేతస్ముడై' కర్తవ్యకర్తవ్యములు తెలియక జ్ఞానబోధకై పరితపించెను. అంతటి తీవ్రపరితపన, తీవ్రధర్మజిజ్ఞాస జ్ఞానకాంక్ష ఇదివఱకతనికి ఎప్పుడును కలిగియుండలేదు. కనుక శ్రీకృష్ణుడు అతని జోలికి పోలేదు. ఇప్పుడో రణరంగమున ప్రవేశించగనే అట్టి జ్ఞానదాహము కలిగినది. కాబట్టి వెంటనే శ్రీకృష్ణపరమాత్మ జ్ఞానామృతవర్ధమును కురిపించిరి.

(2) మతియు, జీవితమే ఒక యుద్ధరంగము. ప్రతిదినము ధర్మాధర్మములకు, సత్యాసత్యములకు, న్యాయాన్యాయములకు భీకరమగు పోరు మానవుని చిత్తకుహరమున జరుగుచుండును. అట్టి యుద్ధముయొక్క ప్రతిరూపమే పాండవ కౌరవ యుద్ధము. పాండవులు సద్గుణములు. కౌరవులు దుర్గుణములు. శ్రీకృష్ణమూర్తి సద్గుణముల్లాపై జేరి వానిని ప్రోత్సాహపరచి, దుర్గుణముల్లాపై, రాక్షసస్వభావముపై విజయమును పాందునట్లుచేసిరి. అట్లే ప్రతిజీవియు పరమాత్మనాశయించి, దుస్పంస్కారములను పారదోలి, హృదయము ధర్మమయముగ గావించుకొని పరమానందమనుభవించవలెనని జనులకు బోధించుటకా యనునట్లు ఆ స్థాలసంగ్రామమును గీతాబోధకు తగిన క్షేత్రముగ నెన్నుకొనియుండవచ్చును.

3. ప్రశ్న : -

భీమ్యుడు, ద్రోణుడు, కృపుడు, శల్యుడు, ధర్మరాజు, భీముడు, కర్ణుడు మొదలైన ఉద్దండు లెందత్తు ఉండియుండ అందు అర్బునునకే శ్రీకృష్ణుడు గీత నేల యుపదేశింపవలెను?

ఉత్తరము : -

అర్బునుడు సామాన్యుడు కాదు. నరనారాయణులలో నోకడు. నారాయణుడు శ్రీకృష్ణరూపమున నవతరింప, నరుడు పార్శ్వనిరూపమున జన్మించెను. 'పాండవానాంధనంజయః' - 'పాండవులలో అర్బునుడను నేను' అని భగవానుడు గీతయిందు తెలిపియే యన్నారుకదా! దీనిచే అర్బును డెట్టి శక్తిసంపన్ముడో చక్కగ విదితముకాగలదు. ఒకపుడాతడు గొప్ప తపస్సు చేసి, జిపుని మెప్పించి పాశుపత్రమును సంపాదించెను. అట్లే అనేక దేవతల మెప్పును బడసి పలువిధ అస్త్రశస్త్రాదులను బడయగల్గెను. ఉత్తరగోగ్రహణసమయమున ఒంటరిగా భీష్మాదిసహితమగు కౌరవైన్యమునంతను ఎదుర్కొని తరిమివేయుట అర్బునుని అపరిమితబలపరాక్రమములకు చక్కని నిదర్శనము. ఇక శిలమును పరికింతమా స్వర్గమున ఊర్వశియొక్క పన్నాగములకు, తత్కుంబుకులకు లొంగక తపె పన్నిన వలలో తగుల్కొనక బయటపడగల్గాన చరిత్రశుద్ధిగల మహానీయుడు. మతియు శ్రీకృష్ణమూర్తికి బాల్యకాలమునుండియు ప్రాణస్నేహితుడు, సఖుడు. కానీ యుద్ధప్రారంభసమయమున - 'శిష్యస్తేత్తపాం శాధి మాం త్యాం ప్రపన్మో' - 'నేను మీ శిష్యుడను, మిమ్యు శరణుబొందితిని, ఆజ్ఞాపింపుడు'. అని శ్రీకృష్ణని వేదుకొని సభాత్యముతోబాటు భక్తిత్వమునుగూడ కలుపుకొనెను. అందువలననే శ్రీకృష్ణాతనిని 'భక్తోఽసిమే సభాచేతి' (నీవు నాయేక్క సఖుడవే కాక భక్తుడవుకూడాను) అని పేర్కొనుట తటస్థించినది. 'నీవు సఖుడవుగను, భక్తుడవుగను నుండుటచే నీకి అతిరహస్యమగు బ్రహ్మవిద్యను (రహస్యం వ్యాతదుత్తమ్) ఉపదేశించితిని' అని భగవానుడు సెలవిచ్చిరి. 'నీవు నాకు చాల ప్రియుడవు' (ప్రతిజానే ప్రియోలసి మే; ఇప్పోలిసి మే దృఢమితి) అనియు పెక్కుతాపుల

పెల్లడించిరి. అర్చనని భక్తత్వమే భగవానుని ప్రియత్వమునకు దారితీసినది. ఈ ప్రకారముగ భౌతిక, అధ్యతీకబలసంపన్నుడై, శ్రీకృష్ణపరమాత్మకు అతిసన్నిహితుడై పెక్కుయోగ్యతలు గల్లి వర్తించుటబట్టి గీతోపదేశమున కాతనినే భగవాను దెన్నుకొనుట తటస్థించినదని చెప్పవచ్చును.

4. ప్రశ్న : -

‘యుద్ధము చేయుము’ అని అర్చననకు బోధించినందువలన గీతహింసను ప్రేరేపించినట్టునదికదా?

ఉత్తరము : -

కాదు. గీత ఏనాడున్న హింసను ప్రేరేపింపలేదు. పైగా అహింసనే ప్రాత్మహించుచు వచ్చినది.★ గీతయైక్క తత్త్వమును సరిగా అర్థము చేసికొననివాడే ఇట్టి వాక్యాలను పలుకుచుండును. ‘యుద్ధము చేయుము’ అని ఏల చెప్పవలసివచ్చినదో, ఎవరికి చెప్పవలసివచ్చినదో, ఏ పరిస్థితియందు చెప్పవలసివచ్చినదో అంతయు చక్కగ విచారించినచో అట్టి విమర్శకు తాపులేకుండును. అహింసాతత్త్వమును అతి సూక్ష్మముగ తెలిసికొనవలసియున్నది. అర్చనుడు క్షత్రియుడు, రాజు. రాజ్యపాలన మాతని విధ్వక్షధర్మము. దుష్టశిక్షణ, శిష్టరక్షణ అతడు చేయవలసియున్నాడు. తద్వారా ధర్మమును, శాంతిభద్రతలను (Peace and security) లోకమున స్థాపించవలసియున్నాడు. శ్రీకృష్ణని యవతారమున్న అందుకొఱకే యేర్పడినదని గీతయందు విస్పష్టముగ చెప్పబడినది @. దుష్టర్యాల చేయువారిని, సంఘవిద్రోహులను, దేశద్రోహులను అరికట్టినిచో, వారలను శిక్షింపనిచో దేశము, సంఘము అల్లకల్లోలమైపోయి, అరాజకము ప్రబలి, దుష్టశక్తులు విజ్యంభించి, జనులందఱికిని అశాంతి, హింసకలుగుచుండును. వేరుపురుగును సకాలమున తీసివేయనిచో కొంతకాలమునకు చెట్టుంతటిని కొట్టి గుల్లచేసి వేయును. పుండును ‘అపరేషన్’ చేసి నయము చేయనిచో అది పెద్దదై, దేహమంతయును వ్యాపించి ఫూరవిపత్తును కలుగుజేయును. అత్తటి పుండును కోయుట హింసకాదు. అహింసయే. అట్టే సంఘవిద్రోహశక్తులు కొన్ని సమాజమున ప్రబలినప్పుడు పరిపాలకులు వానిని గమనించి వెంటనే తగు చర్య తీసికొని వానిని రూపుమాపవలెను. లేనిచో సంఘమంతయు చెడుపోవును. దొంగతనము చేసిన వానిని, భూసీజరిపినవానిని రక్కకభటులు (పోలీసువారు) పట్టి మేజప్రేటునకు ఒప్పజెప్పి జైలుశిక్కకాని, ఉరిశిక్కకాని వేయింతురు. దానిచే వారు దొంగను హింసించినట్లా? కాదు. ఇట్టి చర్యచే వారు అహింసనే, శాంతినే, భద్రతనే, సర్వజీవసంక్లేషమునే లోకమున వ్యాపింపచేసినవారైరి.

అట్టే దుర్యాధనాదులు ఆతశాయులుగ ● ప్రవర్తించుచు లోకకంటకులుగ తయారైరి. సోదరులగు పాండవులకు న్యాయముగ సంక్రమించవలసిన రాజ్యములో సూదిమోపునంతటి స్థలమును గూడ ఇవ్వమని

★ (1) అహింసా క్షాస్తిరార్థవమ్	(13-8)
(2) అహింసా సత్యమక్రోధః	(16-2)
(3) అహింసా సమతా తుష్టిః	(10-5)
(4) బ్రహ్మచర్య మహింసా చ	(17-14)
(5) అద్వయై సర్వభూతానాం మైత్రుః కరుణ ఏవచ	(12-13)
● అతశాయు:- విషము పెట్టువాడు, ఇండ్లు కాల్యువాడు, స్త్రీల నవమానించువాడు. ఆయుధములచే చంపవచ్చువాడు. భూమిని దొంగిలించువాడు, ధనము నపహరించువాడు.	(4-8)

భీషించిరి. శ్రీకృష్ణదున్న రాయబారిగ వ్యవహరించి నయముగ ఎంతచెప్పవలెనో అంతయు చెప్పిమాచెను. కాని వారల కతినహృదయములు ఒకింతైనను ద్రవించలేదు. ఇక విధిలేక పాండవులు యుద్ధమునకు దిగవలసి వచ్చినది.

ఈ ప్రకారముగ యుద్ధము అనివార్యమైనది. లోకసంక్లేషముకొఱకె రాజులు దుష్టులను శిక్షించుట హింస ఎన్నటికిని కాదు. అట్లు చేయుట క్షత్రియపరిపాలకులకు ధర్మము. అర్జునుడు క్షత్రియుడు. కావున కొత్తధర్మమును శ్రీకృష్ణదు అర్జునునకు బోధించిరి. హింసాహింసల తత్త్వమును విశాలదృక్ఫథముతో వీక్షించవలెనే కాని సంకుచితదృష్టితోకాదు. లోతుగ విచారించవలెనేకాని పైపైభావములను పట్టుకొనికాదు. గీతయందు పలుతావుల అహింసయే బోధింపబడినదికాని హింస కాదు. సమస్తప్రాణికోట్లయెడల దయగలిగి యుండుడనియే చెప్పబడినదికాని ద్వేషమునుచూపుడనికాదు. ఇంతటి అహింసాదృష్టికలిగియున్న గీతాచార్యులు హింసను ప్రేరేపించిరని యనుట కేవలము హాస్యాస్పుదము, నిర్వేతుకము; ప్రత్యేక సమయమున, ప్రత్యేక పరిస్థితులందు, ప్రత్యేక వ్యక్తికి (క్షత్రియునకు) యుద్ధమును గూర్చిన ఆదేశమొసంగబడిన ఘుట్టుమాది. అదియు క్రతృత్వరహితముగ, అహంభావవర్షితముగ ఈశ్వరార్పణబుద్ధితో ఘలాఘలములందు సమబుద్ధిగలిగి నిష్టామముగ ఆచరించులాగున ప్రబోధింపబడెను. న్యాయాధికారి బోరునకు శిక్షించుటలో ఎంత హింస యిమిడియున్నదో, అర్జునుడు దుష్టుశిక్షణమునకె యుద్ధముచేయుటలోను అంత హింసయే వర్తించుచున్నది. అది హింసకాదు, పైపైచ్చు (విశాలభావముతో పరికించినచో) అహింసయే యగును. కావున గీత అహింసనే ప్రాత్మహించుచున్నదికాని హింసను కాదని ముమ్మటికిని చెప్పవచ్చును.

గీత - యోగవాసిష్టము

ఇంతవఱకుగీతాపాతకునకు కలుగు సంశయావళి నివారింపబడినది. ఇక ఆధ్యాత్మికవాజ్ఞయమున అతివ్యాపకముగా ప్రచారములో నున్నదియు, గొప్ప ప్రామాణిక గ్రంథములలో నొకటిగ నెంచబడుచున్నదియు, అతిపురాతనమైనదియునగు యోగవాసిష్టమునకును గీతకును గల పోలికలు, వాని సంబంధము తెలిసికొనుట పాతకులకు చాల అవసరమైయుండుటచే క్లూపముగ నిచ్చోట నవి పొందుపటుపబడుచున్నవి. త్రేతాయుగమున మహర్షి వాల్మీకి యోగవాసిష్టమును ముప్పుదిరెండువేల శ్లోకములతో గూడిన బృహద్రూధమును రచించిరి. గీతకును దానికిని ఈ క్రింది పోలికలు కలవు.

(1) గీతయందు శ్రీకృష్ణమార్తి అర్జునున కుపదేశించిన విధముగ యోగవాసిష్టమున శ్రీ వశిష్టుడు శ్రీరామచంద్రునకు తత్త్వమాదేశము చేసిరి. కావున రెండును సంవాదరూపమున నున్నవి.

(2) అర్జునుడు ప్రాపంచికైశ్వర్యములయెడల విరక్తిగలిగి త్రైలోక్యసామ్రాజ్యమును గూడ తృణప్రాయముగనెంచి కింకర్తవ్యవిమూఢుడై రణరంగమున నున్నపుడు శ్రీకృష్ణపరమాత్మ అతనికి గీతాధర్మముల నెట్లు ప్రబోధించిరో, అట్లే పదునాతేండ్ల చిఱుతప్రాయమున శ్రీ రామచంద్రుడు దృశ్యప్రపంచముయొక్క అనిత్యతనెత్తింగి, భోగవిలాసములయేడ పూర్వవిరక్తి గలిగి క్రతువ్యము తెలియక తూష్ణీంస్తితుడై యున్న సమయమున వారి కులగురువగు శ్రీ వసిష్ట మునీందులు వారికి ధైర్యత్సాహములను పురికొల్పుచు యోగవాసిష్టమును అఖండ పారమార్థకబోధను గావించిరి.

(3) శ్రీకృష్ణని దివ్యబోధలచే అర్జునుడు మోహనిద్రనుండి మేల్కూంచి కార్యరంగమున నెట్లు దుమికెనో,

అట్లే శ్రీ వసిష్ఠుని అఖండాత్మేపదేశముచే శ్రీరామచంద్రుడు విగతశోకుడై అకర్ణుణ్యత్వమును పారదోలి కర్తవ్యపాలనమున కుపక్రమించెను.

(4) శ్రీ యోగవాసిష్ఠము త్రైతాయుగమునాటిది. భగవద్గీత ద్వాపరయుగాంతమునాటిది. దాదాపు రెండు యుగముల కాలము మధ్యకాలము. అయినను యోగవాసిష్ఠగ్రంథమున గీతాసంబంధమైన ప్రస్తావన నడచినది. యోగవాసిష్ఠమున నిర్వాణప్రకరణమందు అర్షునోపాఖ్యానమున శ్రీకృష్ణర్షునుల యిరువురి మధ్య మున్మందు జరుగబోవు శ్రీభగవద్గీతారూపసంవాదమంతయు వివరములతోసహా సూచింపబడినది. ఆ సందర్భమున కొన్ని కొన్ని గీతాకోకములు ఉన్నవి ఉన్నట్లుగ ఆ గ్రంథమందు పాందుపత్రుపబడినవి. ఓహో! వసిష్ఠమహర్షియెంక్కు త్రికాలజ్ఞాన మేమని చెప్పువచ్చును! మతియు యోగవాసిష్ఠమంతటి గొప్ప గ్రంథమందు ఒక ఉపాఖ్యానమంతయు గీత కొఱకు ప్రత్యేకించుట చూడ గీత యెంతటి మహిమ ఆశ్చించుకొనినదో స్ఫుష్మమగుచున్నది. యుగయుగముల క్రిందటనే దాని భ్యాతి విశ్వమంతటును వ్యాపించియున్నట్లు తోచుచున్నది. కావున ప్రాచీనకాలమునందే వసిష్ఠదిమహర్షుల హృదయపీరమున సమాదరణ పాంది, రామచంద్రాది మహానీయులకున్న కర్తవ్యమును బోధింపకల్గినట్టి గీత యంతటి ప్రముఖగ్రంథరాజమును ముముక్కువులెల్లరు సమాశ్రయించి బంధ విముక్తులై పరమానంద మనుభవించుదురుగాక!

గీత దైనందినజీవితమునం దెట్లుపయోగించును?

ప్రపంచములో లెక్కలేనన్ని గ్రంథములు దినదినము ప్రకటితములగుచున్నవి. కొన్ని సవలలు, కొన్ని నాటకములు, కొన్ని కథలు, కొన్ని సాహిత్యగ్రంథములు, కొన్ని చారిత్రకవైజ్ఞానిక పరిశోధనలకు సంబంధించిన పుస్తకములు - ఈ ప్రకారముగ ఎన్నియో తయారగుచున్నవి. ఒక పర్యాయము చదివినపిదప వీనిని దూరముగ పెట్టివేయుచుండురు. కాని ఈ గ్రంథజాలమంతటిలోను ఒక్కదానిని మాత్రము ప్రతివాడు దినమున కెన్నియో సార్లు విదువక వాడుచుండును. అదియే నిఘంటువు (Dictionary). దాని సెవరును వదలజాలరు. శ్రీ భగవద్గీత జీవితమున కట్టి నిఘంటువువంటిది. దినదినమునకు గంటగంటకు దాని యవసరము మనుజన కేర్డుచుండును. ఊక్కరుగారు మందుల పుస్తకము (Materia Medica) ను రోజూ తిరుగేయునట్లు, భవరోగబాధితుడగు జీవుడు గీతను ప్రతిదినము చూడకతప్పదు. ఏలననిన నిత్యజీవితమునకు ఆవశ్యకమైన సామగ్రి దానియం దొసంగబడినది. దైనందిన ప్రజాజీవితమునందు ఉపయోగపడని మతగ్రంథములకు లోకములో ఎక్కువ విలువయుండదు. కాని భగవద్గీత అట్టిదికాదు. మానవుడు తన నిత్యజీవితమున అడుగడుగునకు ఎదుర్కొనుచుండు భౌతిక, నైతిక, ఆధ్యాత్మిక సమస్యలన్నిటికిని తగు పరిష్కారమార్గమును గీత చూపెను. కాబట్టి అయ్యది మనుజనకు జీవితయాత్రయందు అతిప్రయోజనకరమగు గ్రంథమనుటలో నేమాత్రము సంశయములేదు. ఏరూపముగ గీత జనులకు సహాయపడగలదో ఒకింత విచారించెదము-

1. కోపము వచ్చినపుడు : -

కోపము ఒక మానసిక తరంగము. అది మొదట ఒక చిన్న గాలివలె అవిర్పించి, సుడిగాలిగామారి, పెనుగాలిగా రూపాంది, క్రమముగ తుపానుగాలిగా పరిణమించి జీవుని అథోగతికి త్రోయుచుండును.

క్రోధాద్భవతి సమోవఃః సమోవత్స్మృతివిభ్రమః
స్మృతిభ్రంశాద్మధీనాశో బుధీనాశాత్మణశ్యతి. (2-63)

“క్రోధముచే మనుజుడు ఒడలు మఱచిపోవును (సమ్మాహము జనించును). దానిచే జ్ఞాపకశక్తి నశించును. తత్పులితముగ నతడు బుద్ధిని గోల్పోవును. తుదకు అధోగతికి చేరుకొనును” - అని గీతయందు భగవానుడు తొలుదొల్తనే కోపము యొక్క దుష్టులితములను సర్వులకును తెలియజేసిరి. ఈ ప్రకారముగ మానవునకు దానవస్వరూపమును కలుగజేయుటలో కోపము ప్రముఖపాత్ర వహించుటచే దాని విషయమై కడు జాగరూకులుగా నుండవలెనని గీతయందు పోచ్చరించబడెను. కోపము కల్పవంటిది. కోపము వచ్చినవాడు, కల్పత్రాగినవాడు ఇరువురును శరీరమును మైమరచి ప్రవర్తించుండురు. వారికి యుక్తాయుక్తజ్ఞానముండడు. కనుకనే గొప్ప అపకారములు వారివలన లోకమునకు కలుగుచుండును. క్రోధము రజోగుణజ్యము. రజోగుణము కలవానికి ఏ కోశమందును శాంతిసుఖములు లభించవు. ‘రజసస్తు ఫలం దుఃఖమ్’ అని భగవానుడు చెప్పునే చెప్పినాడు. మతియు ‘క్రోధః పారుష్యమేవచ...పాధసంపద మాసురీమ్’ (16-4) - అని క్రోధమును అసురగుణముగను చెప్పిరి. ఇదియంతయు బాగుగ యోచించుకొని కోపమువచ్చిన వెనువెంటనే పైన తెలిపిన గీతాశ్లోకములను జ్ఞాపకమునకు తెచ్చుకొని భగవానుని పోచ్చరికను మననము చేసి ఆ దుష్ట అతిధిని వచ్చీరాకమునుపే హృదయగేహమునుండి తరుమగాట్టపలెను.

2. భోగసముదాయముపై ఆసక్తి జనించినపుడు : -

‘భోగా భవమహోరోగాః’ అని వసిష్టులు పలికిరి. అనగా భోగములుసంసార మహారోగములని అర్థము. ఈ వాక్యము త్రేతాయుగములో యోగవాసిష్టకర్తవే చెప్పబడినది. ద్వాపరయుగమున గీతాచార్యులైన శ్రీకృష్ణుడున్న దానిని అమోదించి ‘భోగా దుఃఖయోనయ ఏవ తే’ (5-22) - భోగములు దుఃఖహేతువులు సుమా! అని వాక్మచ్చిరి. అనుభవజ్ఞులైన పెద్దలందఱున్న ఇట్లే వచించుచున్నారు. శాస్త్రములు, ఉపనిషత్తులు, ఇదేవిధముగ ఉధోషించుచున్నవి. కాని ఎవరెన్ని చెప్పినను అనేక జన్మార్జితసంస్కార ప్రాబల్యముచే జనులలో నధికసంభ్యాకులు ఎండమావులవంటి ఆ విషయభోగములపైకియే ఉరుకుచున్నారు. విచారింపనికారణముచేతనే భోగములట్లు రుచికరములుగ తోచుచున్నవి. వానియందు ఆపాతరమణీయత్వము కలదేకాని యథార్థరమణీయత్వము లేదు. ఉండినదో వానివలన జనులకు పరిపూర్ణశాంతి, తృప్తి, అనందము కలుగవలసి యుండును. అట్లు కలుగుట లేదు. ‘సాఖ్యంబిన్నమాత్రేణ దుఃఖం పర్వతమేవచ’ - అనునట్లు లవలేకమగు సుఖము వానివలన కలిగినను వెనువెంటనే హిమలయసదృశదుఃఖము కాచుకొనియేయుండును.

కావున పరమశాంతిరూప మోక్షమును కాంక్షించువారందఱున్న అట్టి ప్రాపంచిక భోగజాలమును త్యజించవలెనని గీత అనేక పర్వాయములు నొక్కి చెప్పుచున్నది. ఎట్లనిన - “బోగైశ్వర్యములం దాసక్తి కలవారు వానిచే అపహారింపబడిన చిత్తము కలవారుకాగా, ధ్యానాదులందు వారికి ఏకాగ్రత ఏమియు కలుగుకుండును★.” మతియు -

యేహి సంస్కర్షజా భోగా దుఃఖయోనయ ఏవతే

ఆద్యన్వవన్తః కౌన్సేయ న తేమ రమతే బుధః. (5-22) ‘శబ్దాది విషయభోగములు దుఃఖమే బీజముగా గలవియైయున్నవి. పైగా అవి క్షణికములు. అందువలన విజ్ఞాలు వానియందెన్నటికిని రమింపరు’ - అని భగవానుడు విషయాదుల తుచ్ఛత్వమును స్వప్షముగ ప్రకటించిరి. ఇంతియేకాదు,

* భోగైశ్వర్యప్రస్కూలాం.....సమాధా న విధీయతే!

వాస్తవసుఖము లోననే కలదుకాని బయట కాదనియు, ఆ అంతఃసుఖము అక్షయమైనదనియును★ బహుభంగుల పెల్లడిచేసిరి. భోగవిగ్రహంనుగూర్చి గీతయందు భగవానుడు తెలిపిన ఒకటి రెండు ప్రమాణముల నింకను ఇచట తెలియజేయట సముచితముగా నుండగలదు.

(1) ఇష్టియార్థేమ వైరాగ్యం (13-9) = శబ్దస్పృశ్యది విషయభోగములందు వైరాగ్యము కలిగియుండవలెను.

(2) శబ్దాదీన్యషయం స్త్యక్తావ (18-51) = శబ్దాది విషయ భోగములను త్యజించవలెను.

(3) కామోపభోగపరమా ఏతావదితి నిశ్చితాః (16-11) = “శబ్దాది విషయభోగానుభవమే పరమపురుషార్థమని ఆసురీప్రకృతికలవారు తలంచుచుందురు. అది చాలపారబాటు ... అట్టివారిని హీనములగు నరకములందు నేను విసిరివేయుదును.”

(4) నిఃస్వాహః సర్వకామేభ్యో (6-18) = సమస్త విషయశలనుండి విడివిడినపుడు సాధకుడు ముక్కుడగును.

ఈ ప్రకారముగ గీతయందు ఎన్నియో ప్రమాణములు భోగత్వాగమును బోధించునపి కలవు. ఎపుడెపుడు సాధకునకు దృశ్యవిషయములపై ఆశ జనించునో, అపుడపుడు గీతయందలి పై భగవద్వాక్యములను మరల మరల జ్ఞాపకమునకు తెచ్చుకొనుచు ధైర్యమవలంబించి వీనినుండి చిత్తమును మరల్చువలెను. సాక్షాత్ శ్రీకృష్ణపరమాత్మ ఎదురుగా వచ్చి పై వాక్యములను చెప్పినట్లుగా భావన చేయవలెను.

3. మరణభయము కలిగినపుడు :-

భయములన్నిటిలోను మరణభయము చాల గొప్పది. పండితుడు, పామరుడు, ధనవంతుడు, దరిద్రుడు, బలవంతుడు, దుర్భులుడు, బ్రాహ్మణుడు, చండాలుడు - పెయ్యేల ప్రతివాడును మరణమను మాట వినగానే కంపించిపోవుచుండును. కాని అట్లు భయపడుట చాల హోస్యాస్పృధమైన విషయమని గీతయందు నిరూపింపబడినది. మరణమనగా దేహవియోగము. తాను దేహమైనచో దేహవియోగమనకు ఏద్వట సబబుగానుండును. కాని తాను వాస్తవముగ దేహము కాదు. దేహి. పాంచభోతికవస్తుసముదాయముకాదు. శాశ్వత సచ్చిదానందఫునస్వరూపము. శిథిల వస్త్రములను తెలిగించునపుడు ఎవరును దుఃఖించరు. అట్లే దేహములు జర్జరములై క్రీణించునపుడు వివేకులెన్నటికి క్లేశమొందరు. ఏలననిన ఆ దేహాదులకు సాక్షియగు అంతరాత్మయే తానని వారికి బాగుగ తెలియును.

న త్యేవాహం జూతు నాసం న త్యం నేమే జనాధిపాః

న చైవ న భవిష్యామస్పర్శో వయమతః పరమే. (2-12) “ఓ అర్పునా! నేను, నీవు, ఈ రాజులు అందఱును శాశ్వతస్వరూపులము. మనము పూర్వమున్న ఉండియున్నారము. మున్ముందును ఉండగలము. (మనకు ఏ కాలమందును నాశములేదు)” అని శ్రీకృష్ణుడు గీతయం దర్శనునకు ‘తత్త్వమసి’ మహావాక్యపదేశమును గావించి అఖిండధైర్యమును నూరిపోసిరి. ఎవరికైనను తమ మరణమును గూర్చిన భయము కలిగినపుడుకాని, బంధుమిత్రాదులు మరణించునపుడుకాని ఈక్రింది గీతావాక్యములను లెస్సుగ సంస్కరించినచో భయము పలాయనమై పోగలదు.

★ విష్ణుత్వాత్మని యత్నమ్భమ్ సుఖమక్షయ మహుతే.

(1) అచ్చేద్యేఁ యమదాహ్యేఁ యమక్కేద్యేఁ శోష్యే ఏవచ

నిత్యస్నర్వగతః స్థాణురచలో యం సనాతనః.

(2-14)

‘ఆత్మ’ చేదింపబడనివాడు, దహింపబడనివాడు, తడుపబడనివాడి, ఎండింపబడనివాడు. ఆతడు నిత్యుడు, సర్వవ్యాపకుడు, నిశ్చలుడు, సనాతనుడు.

(2) దేహి నిత్యమవధ్యేఁ యం దేహి సర్వస్యభారత

తస్మాత్మర్యాణి భూతాని నత్యం శోచితు మర్దని.

(2-30)

‘ఓ అర్జునా! దేహము చంపబడినను ఆత్మ చంపబడడు. ప్రతివానికిని ఈ సత్యము వర్తించును. కాబట్టి ఎవరిని గూర్చియు నీవు శోకింపతగదు.’

(3) న జాయతే మ్రియతే వా కదాచి

న్నయం భూత్యా భవితా వా న భూయః

అజో నిత్యః శాశ్వతో యం పురాణః

న హన్యతే హన్యమానే శరీరే.

(2-20)

‘ఆత్మ ఎపుడును పుట్టుటులేదు. చచ్చుటులేదు. పూర్వములేకుండి ఇపుడుండువాడుకాదు, ఇపుడుండి మరల లేకుండువాడుకాదు. ఆతడు పుట్టుకలేనివాడు, నిత్యుడు, స్థిరస్వరూపుడు, పురాణపురుషుడు; శరీరము చంపబడినను ఆత్మ చంపబడుటలేదు’

ఈ ప్రకారములైన ప్రమాణములు గీతయం దెన్నియో కలవు. వానిని ప్రతిదినము బాగుగ మనముచేసినచో ఇక మృత్యుభయమునకు మనుజుని హృదయమున తావే లేకుండును. “నేను దేహాని, దేహమునుకాను. నేను క్షేత్రజ్ఞుడను, క్షేత్రమునుకాను. నేను త్రిగుణాతీతుడను, త్రిగుణములను కాను.” – అని ఈ ప్రకారముగ పదేపదే చింతించుచుండవలెను. అనాదికాలమునుండి ‘నేను దేహమును’ అని తలంచుకొనుచుండినందువలన దేహభావన బాగుగ రూఢిపడిపోయినది. ఇపుడు తద్వ్యతిరిక్తమగు ఆత్మభావనను బాగుగ అలవాటు చేసికొనవలెను (Dehypnotisation). గీతాభగవతి ఆజ్ఞాపించునది యిదియే. దీనిచే మరణభయము పటాపంచ్చలైపోగలదు. గీత జనులకు కావించిన మహాపకారమిదియే.

4. కామాదివికారములు ప్రకోపించునపుడు :–

సాధకుని ప్రతీపక్తులలో అగ్రగణ్యమైనది కామము. అది ప్రతిపక్తనాయకుడు. జ్ఞానరత్నము నపహరించుటకోఱకు సాధకుని హృదయగేహమున మొట్టమొదట కన్నము వేయునది కామము. అది ప్రవేశించినపిదప దాని ననుసరించుకొని క్రోధ, లోభాదులను తక్కిన పటాలమంతయును ప్రవేశించును. ‘జ్ఞానినో నిత్యవైరిణా’ (జ్ఞానికి నిరంతర శత్రువు), ‘దుష్పారేణానలేన చ’ – (అగ్నివలె ఆహాతులచే తృప్తిని బోందనిది) అని ఈ ప్రకారముగ శ్రీకృష్ణభగవానుడు గీతయందు కామమునుగూర్చి పలుచోట్ల పొచ్చరించుకొనుచుపోయారి. దానివిషయై జాగ్రతవహింపనిచో అధ్యాత్మపథమున మనుజుడు ఉన్నతశిఖరములను ఎన్నచీకిని అందుకొనజాలదు. కాబట్టి ఆయా దుష్పవికారములు ప్రకోపించినపుడు గీతయందలి ఈ క్రింది ప్రమాణములను మరల మరల చింతనజేసి వానిని తోలగించుకొనవలయును.

(1) సజ్ఞత్వంజాయతే కామః ప్రణశ్యతి

(2-62, 63)

దృశ్యవిషయములను భావనచేయుట మొదలు పెట్టగనే, వానియెడల కోరిక జనించును - క్రమక్రమముగ ఆ కోరిక జీవుని వినాశమునకు దారితీయును. - అని చెప్పబడినందువలన, పాంచభౌతిక పదార్థములయొక్క నశ్యరత్వమును, అల్పత్వమును గూర్చి బాగుగ విచారణచేసి తత్పంబంధమైన సంకల్పమే హృదయమునం దావిర్భవింపకుండ చేయుటయో, లేక ఆవిర్భవించిన వెంటనే దానిని తత్కషమే పెకలించివేయుటయో కావింపవలెను.

(2) శక్మోత్తమైప్రాప్తిరహితమోక్షణాత్

కామక్రోధోద్యవం వేగం స యుక్తస్య సుభీ నరః

(5-23)

‘ఈ శరీరముయొక్క వియోగమునకు పూర్వమే కామ, క్రోధాదిదుర్భంఘములయొక్క వేగమును ఎవడు అరికట్టగల్లునో అతడే సుఖవంతుడు, అతడే ముక్కుడు’ - అని గీతాచార్యులు 5 వ అధ్యాయమున పేర్కొనిరి. కావున, కామముదయించగనే ‘ఇది జీవితమునకు గొప్ప అనధ్యమును తెచ్చిపెట్టు వస్తువనియు, మోక్షసుఖమునుండి జీవుని దవ్యానకు గొనిపోవననియు నిశ్చయించి దానిసెట్లెనను హృదయక్కేతుమునుండి దూరీకరించవలెను. శత్రువు ప్రక్కనేయున్నచో ఎంతహోని కలుగునో, కామమన్న శత్రువు వలనను అంతహోని చేకూరును. కాబట్టి దానికి ఆశ్రయ మీయరాద’ని భగవానుడు పదేపదే గీతయందు తెలుపుచున్నారు.

(3) త్రివిధం నరకస్యేదం ద్వారం నాశన మాత్రునః

కామక్రోధ ప్రథాలోభస్తస్యా దేతత్త్రయం త్వయేత్.

(16-21)

‘కామము, క్రోధము, లోభము - అను నీమూడునునరకద్వారములు. అవి జీవునకు వినాశనమును గలుగచేయును. కావున వానిని త్వయించివేయవలెన’ని భగవానుడు హితవు చెప్పచున్నారు. ఓహో! ఎటువంటి హెచ్చరిక చేసిరి! కామముదయించినపుడెల్ల ఇటువంటి భగవద్వాక్యములను బాగుగ మనము చేయవలెను. కామకుఠారరూపములగు మత్కికాన్ని గీతావచనము లీక్రింద పాందుపరుపబడుచున్నవి. వానిని గూడ సాధకులు జ్ఞాపియందుంచుకొనవలెను-

(1) కామ ఏష క్రోధ ఏష...

(3-37)

(2) కామ క్రోధ వియుక్తానాం...

(5-26)

(3) కామం క్రోధం పరిగ్రహమ్ విముచ్య...

(18-53)

(4) జపిం శత్రుం మహాబాహో కామరూపం దురాసదమ్

(3-43)

(ఓ మహాబాహూ ! భయంకరమైన ఈ కామమను శత్రువును జయించివేయుము, వినాశమొనర్చుము)

(5) కామ సంకల్ప వర్ణితాః ...

(4-19)

(6) కామత్వానః స్వర్ధపరా ...

(2-43)

(7) కామైసైసైర్థృతజ్ఞానాః ...

(7-20)

కామమను శత్రువు దాడివెడలినపుడు ఈ పైనుదహరించిన గీతావాక్యములను అస్తశస్తములచే దానినెదుర్కొని హతమార్పవలెను. నిరాయుధు దెన్నదును శత్రువును సమీపింపజాలడు. ఒకవేళ సమీపించినను ఎదుర్కొనజాలడు. ఎదుర్కొనినను జయించజాలడు. కాబట్టి అనేక జన్మలనుండియు బలమును, సాధనసంపత్తిని లెస్సుగ సమకూర్చుకొని బలిష్టమై, ద్రదిష్టమై యొప్పచున్న కామమును జయించుటకు సాధకుడు గీతావాక్యములు, ఉపనిషద్వాక్యములు, ఇతర సచ్చాప్తములందలి ప్రమాణములు - మొదలగు ఆయుధములతే సర్వసన్నద్ధాడై యుండవలెను. అత్తతీ కామ మేమియు చేయజాలక 'జితో ఉస్మి' అని సాధకునకు లొంగిపోక తప్పదు. ఈ ప్రకారముగ కామాదులు విజ్ఞభించినపుడు తద్విజయసాధనయందు గీతమనుజన కెంతయో సహకారియగుచున్నది.

5. పరులపై అసూయ, ద్వేషము జనించినపుడు : -

ఈ ప్రపంచము విభక్తముగ కనిపించినను వాస్తవముగ అవిభక్తమైనది. తరంగమునందు, బుద్ధుదమునందు, నురుగునందు ఒకేజలము వ్యాపించియున్న చందమున జీవకోట్లయందును ఒకే చైతన్యము పరివ్యాప్తమైయున్నది. ఇక ఒకరిపై ద్వేషమేచట? అసూయయేల? - అని గీత ప్రశ్నించుచున్నది. 'తత్త కో మోహః కః శోక ఏకత్వ మనుష్యతః' - అని ఉపనిషత్తున్న నిలదీసి అడుచున్నది. అనగా సర్వత్రపక్త్యమును గాంచువాని కిక మోదమేచట? దుఃఖమేచట? అని యర్థము. ఈ ఏకత్వానుభూతిని గీత పలుచోట్ల నొక్కి చెప్పచున్నది. 'శత్రుమిత్రాదులందు, ఉదాసీనుని యందు, ద్వేషించువానియందు, బంధువులయందు, పుణ్యాత్ములందు, పాపాత్ములందు, సమబుద్ధికలవాడు ఉత్తముడు' అని గీత శూషించుచున్నది. మఱియు -

అద్వేషో సర్వభూతానాం... (12-13) 'ఏ ప్రాణిని ద్వేషింపవలదు. వాని యెదల మైత్రి, కరుణకలిగియుందవలెను. అట్టి వాడే నాభక్తుడు' అని శ్రీ కృష్ణమూర్తి ప్రకటించిరి. ఇంతియే కాదు. 'సీవలె ఇతరులను కూడ చూచుకొనుము'² అను విశాల సిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించిరి. సర్వులయందును ఆత్మ ఒకటియే. కావున ఒకరిని ద్వేషించినచో తన్న తాను ద్వేషించుకొనినట్టే; ఒకరిని నిందించినచో తన్న తాను నిందించుకొని నట్టే యగును. భగవానుడు ఎత్తుకపఱచిన ఈ విశాలప్రాతిపదికను దృష్టియందుంచుకొనినచో ఇక అసూయద్వేషములే కాదు, ఏ దుర్గుణమున్న దరికిజేరుటకు సాహసింపదు.

6. ప్రాపంచిక వైభవములచే గర్వముదయించినపుడు : -

ఈ అనంతకోటి బ్రహ్మాండములందు మనము వసించు ఈ చిన్నభూగోళ మెచట? ఈ భూగోళమందు ఏ మూలనో అణగియుందు ఈ మనదేశ మెచట? ఈ దేశమం దేకోణమందో దాగియున్న మనభూములు, రాజ్యములు, వైభవములు ఎచట? పరమాత్మయొక్క అనంత మహావిభూతిని ఒక్క పర్యాయము మనసారస్వరించినచో గర్వము, అహంకారము పటాపంచలైపోవును.

విష్ణుభ్యాహ మిదం కృత్స్నమేకాంశేన స్థితోజగతీ. (10-42) 'నేనీ జగత్తునంతటిని ఒక్క అంశముచేతనే వ్యాపించియున్నాను' అని విభూతియోగమున భగవానుడు సెలవిచ్చిన వాక్యమెంతగంభీరమైనది! ఈ బ్రహ్మాండములన్నిటిని ఒక్క పాదముచే వ్యాపించి ఇంకను మూడుపాదములు దానికతీతముగ భగవానుడు వర్తించుచున్నారని పురుషసూక్మము వచించుచున్నది.

- సుహృద్యుత్రార్యాదాసీన....సమబుద్ధిర్విషిష్టతే
- అత్మపమ్యేన సర్వత్ర... సయోగి పరమో మతః

(6-9)

(6-32)

‘పాదోఽస్య విశ్వాభూతాని త్రిపాదస్యామృతం దివి’ అని. భగవానుని ఈ విశ్వవ్యాపక అనంతశక్తియొదుట మానవుని ఆస్తిపాస్తులెంత! వైభవములెంత! భోగభాగ్యములెంత! ఇదియంతయు యోచించినచో మానవుని అల్పత్వము బట్టబయలు కాగలదు. అర్షముడంత మహాబలశాలి, భోతికశక్తిసమన్వితుడు, రాజాధిరాజు భగవానుని విశ్వరూపమును సందర్శించిన వెనువెంటనే ఎంతటి వినయవిధేయతలు, భక్తిభావము ప్రదర్శించెనో గీత 11వ అధ్యాయమును చదివిన వారికి తెలియగలదు*. ఇక సామాన్యుల విషయము చెప్పనేల! కాబట్టి గర్వాదులు జనించినపుడు గీతయందలి విభూతియోగము, విశ్వరూపసందర్శనయోగము, రెండింటిని ఒక్క పర్యాయము సంస్కరించినచో అవి తోడనే కాలికి బుద్ధిచెప్పగలవు.

‘నేను గొప్పవాడను, నేను ధనవంతుడను, నాకనేక పరిజనులు కలరు. నాతో సమానమైనవాడెవడు?’ ఈ ప్రకారములైన చింకములను పల్చువారు అసురస్వభావసంయుక్తులనియు, అట్టివారు తమ రజ్జోగుణ, తమోగుణ ప్రభావముచే తుదకు నరకమునే ఆశ్రయించవలసివచ్చుననియు గీత 16వ అధ్యాయయమున పొచ్చరింపబడెను. @ కావున తమ ప్రాపంచిక విభవాదులనుగూర్చి గర్వించువారు గీత 16వ అధ్యాయమును ఒక్క పర్యాయము తిరుగుపేసి బాగుపడుటమేలు. అచటగల భగవానుని అతితీవ్రమగు పొచ్చరికను వినినచో ఎటువంటివాన్నికెనను పాపభీతి ఏర్పడి, గర్వహంకారాదులు దూరీకృతములు కాగలవు.

మతియు ఒక్కగ విచారించినచో దృష్టయస్తువులన్నియు క్షరములని తేలగలదు. ‘యద్గృశ్యం తన్వశ్యం’ (కనిపించునది యంతయు నశించిపోగలదు) అని శాస్త్రవాక్యము. ‘జాతస్య హి ధ్రువో మృత్యుః’ - పుట్టినదానికి చావు (వినాశము) తప్పదు - అనిగీతావాక్యము.

అబ్రహ్మభువనాలోకాః పునరావర్తినోఽర్షన. (8-16) ‘బ్రహ్మలోకమువఱకుగల సమస్తలోకములున్న తిరిగి వచ్చేడి స్వభావముకలవి.’ అనగా పుట్టుట గిట్టుట కలవియై యున్నవి. పరమాత్మ ఒక్కడే అక్కరుడు. జననమరణములేనిది ఆ పరమాత్మస్థితి యొకటియే (మాముపేత్యతు కొస్తేయ పునర్ధన్న నవిద్యతే (8-16)). కాబట్టి ఆవాగమనములతో గూడి, నశ్శరములై, జననమరణములకు హేతుభూతములై, క్షరములైనట్టి ఈ ప్రాపంచిక విషయజాలములనుగూర్చి, బ్రహ్మండైశ్వర్యములనుగూర్చి గర్వింపనేల? వానిచే అహంభావమును బొందనేల? కనుక పైగీతావాక్యములను సప్పురించి క్షరపదార్థములను గొప్పగా దలంచక, వానిచే గర్వాదులను బొందక, అక్కరుడగు పరమాత్మనే ఆశ్రయించి ధన్యలు కావలయును.

ఈ ప్రకారముగ ఆ యా దుర్గణములు హృదయమున ప్రవేశించినపుడు వెనువెంటనే వానికి విరుగుడైన ఆ యా గీతాశ్లోకములను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొని హృదయక్షేత్రమును నిర్వలము కావించుకొనవలెను. రోగములు రాకముందే ఆరోగ్యపద్ధతులను నేర్చుకొనియుండుట సర్వోత్తమము. రోగములు వచ్చిన వెనుకయైనను తత్కషణమే ఆరోగ్యవిధానములను, వైద్యపద్ధతులను అమలులో పెట్టుటయు మంచిదే. కాని ఏదియులేక ఊరకయుండినచో భవరోగము ముదిరి జీవుని యథఃపతనమునకు హేతుభూతము కాగలదు. గీతయం దెన్నియో బోధములు తెలుపబడినవి; దుర్గణ నివారక పరికరములు ఒసంగబడినవి. భవరోగి వానిని సద్యనియోగపఱచుకొని భవబంధరహితుడై, నిర్మలాత్ముడై, నిరామయస్వరూపుడై విలసిల్లుగాక!

★ నమః పురస్తాదథ పృష్ఠతస్తే నమోఽస్తుతే సర్వత ఏవ సర్వ (11-40)

@ ఆధ్యోత్థిజనవానస్యి కోఽన్యోత్స్తి సదృశోమయా (16-15)

..... పత్ని నరకేతుచో (16-16)

మనకర్తవ్యము

ఇంతదనుక గీతనుగూర్చిన మహిమావేషముల నెన్నింటినో గమనించితిమి. ఇట్లు తెలిసికొనుచు పోవుమండిన ఇక దీనికి అంతముండదు. ఏలయనిన, గీతాప్రతిభను వర్ణించుటకు వేయితలలు గలిగిన అదిశేషమన్కెనను తరముకాదు. అది అనంతము. కావున ఏ కొద్దివిషయము గీతను గూర్చి తెలిసికొనినను అంతమాత్రము చాలును. దానిచే పరిత్పమినంది అద్దాని మనననిదిధ్యాసనములు గావించుటకు పూనుకొనవలెను. గీతయొక్క అధ్యయనము (పారాయణము) పుణ్యమును, అనుష్ఠానము మోక్షమును మనుజనకు ప్రసాదించును. కాబట్టి అధ్యయనమాత్రముతో సంతుష్టినోందక, ఆచరణయందుగూడ ప్రవేశింపవలెను.

గీతాగంగోదకం పీత్యా పునర్జన్మన్ న విద్యతే అనునట్లు గీతాజ్ఞానగంగాతీర్థమును సేవించి జననమరణరూప మగు ఈ భవబంధమును ఛేదించి వేసికొనవలయును. ఇదియే మన కర్తవ్యము. గీతాది సద్గుంధములు లభించుట కూడ ఒకానోక పుణ్యవేషమేయని ముముక్షువులు గ్రహించవలెను. ఏలయనిన, మనుష్యుడై పుట్టుట, మోక్షమునుగూర్చిన జిజ్ఞాసకలుగుట, ఆ మోక్షమునకు దారిచూపు మహాత్ములయొక్కయు, వారి బోధనరూపమైన సచ్చాప్తముల యొక్కయు పరిచయము లభించుట మహాదుర్దభమని జగద్గురు శ్రీ శంకరాచార్యులవారు నుడివియున్నారు★. కావున శ్రీకృష్ణపరమాత్మయొక్కయు, వారి వాణియగు గీతయొక్కయు సేవాభాగ్యమును ఈ జన్మయందు పొందినవారు ధన్యులు. అట్లు పొందని వారు శరీరము పతనము కాక పూర్వమే (ప్రాక్షరీర విమోక్షణాత్) తల్లక్ష్మయున్కె ప్రయత్నించవలెను. దీపమున్నపుడే ఇల్లు చక్కబెట్టుకొనవలెను. మానవ శరీరము మరల మరల లభించునది కాదు. ‘శతకోటిజన్మసుకృతైర్పుణ్యోర్యోనా లభ్యతే’ - అని భగవత్పాదులు తెలిపినట్లు ఎంతయో పూర్వజన్మసుకృతముచే నిట్టి విజ్ఞానవంతమగు జన్మ లభించినది. కాబట్టి ఆరోగ్యము బాగుగ నున్నపుడే, అవకాశములు చక్కగ నున్నపుడే, జీవితవసంతమునందే (బాల్య, యోవనములందే) గీతాది సద్గుంధముల నాశ్రయించి, భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములను చక్కగ నలవరచుకొని, సంసారదుఃఖంభలమును చిన్నాభిన్నమొనర్చివేయవలెను. కనుకనే గీతయందు ‘ఇష్టావ @’ (ఇచ్చేటనే, ఈ జన్మయందే) అని భగవానుడు పెక్కుతూర్ల నొక్కి చెప్పటకు కారణము. ఈ జన్మయందే ‘వచ్చినపని’ పూర్తిచేయవలయునని భావము.

కావున, ప్రతిదినము నియమము తప్పక భోజనకార్యమును నిర్వహించునట్లే సర్వపనిషత్సారమై, సర్వశాస్త్రసిద్ధాంతసంగ్రహమైనట్టి భగవద్గీతయొక్క అధ్యయనముకూడ ఒకింత గావించుచు, దాని భావమును ఏకాగ్రచిత్తముతో చింతించుచుండవలెను. తాను అర్జునుడనియు, శ్రీకృష్ణమూర్తి తనకు బోధించుచున్నారనియు మనఃస్నార్థిగ భావనచేయవలెను! అర్జునుడు రథముయొక్క గుర్రపు కళ్ళెములను కృష్ణునకు ఒప్పగించినట్లు మనజీవితరథబాధ్యతను గూడ భగవానునికే ఒప్పగించి, కర్తత్వమును వీడి, అహంభావమును పారదోలి, “నిమిత్తమాత్రం భవసవ్యసాచిన్” అనునట్లు ఈ సంసారయాత్రయందు కేవలము నిమిత్తమాత్రులుగ వ్యవహారించినచో, ఇక దుఃఖమునకు తాపెచట? బంధుమెచట? నిరాటంకముగ ఆ కృష్ణుడే మన జీవితరథమును గమ్యస్థానమునకు గానిపోగలరు. ఈ ప్రకారముగ గీతాశ్రవణముచేతను, గీతోక్తభావానుష్ఠానము చేతను మానవుడు తన జీవితమును సంస్కరించుకొని ఈ జన్మయందే బ్రహ్మస్థనుభూతి నొందవలయును.

★ దుర్దభం త్రయమేవైత్యదైవానుగ్రహ హేతుకమ్
మనుష్యత్వం ముముక్షుత్వం మహాపురుషంశ్రయః

@ ఇష్టావ తైర్మితస్పర్గః...
శక్కోతీష్టావ యస్సధుం...

గీతాప్రచారము

అయితే అంతటితో మనపని పూర్తికాలేదు. తాను తరించి యితరులను గూడ తరింపజేయుట సనాతనధర్మము. 'స్వయం తీర్థః పరాంస్తారయతి' అనునట్లు తాను పాందిన పరమానందమును ఇతరులకు గూడ పంచిపెట్టివలెను. మతియు ఏ గీతానుసంధానముచే తన యంతఃకరణము పరిపుద్ధము కాగా మనుజుడు ఆత్మానుభవమును పాందగల్గేనే, అట్టి గీతనుగూర్చిన పరిచయమును ఇతరులకుకూడ గావింపవలయును. ఎందఱో ఈ సంసారకూపములలో బడి దిక్కుతోచక నానాయాతనలను అనుభవించుచున్నారు. అజ్ఞాననిభితాంధకారమున చిక్కుకొని దారితెన్నుగానక పెక్కుసంకటములకు లోనగుచున్నారు. వారిని కాపాడువారెవరు? ద్రవ్యవృద్ధులా? కాదు. వయోవృద్ధులా? కాదు. విద్యావృద్ధులా? కాదు. జ్ఞానవృద్ధులే వారిని కాపాడగలరు. ఆధ్యాత్మికతత్త్వకోవిదులే వారిని దరికిజేర్పగలరు. ప్రయత్నపూర్వకముగ గీతాజ్ఞానమయ ప్రదీపమును తమ హృదయసీమలందు వెలిగించుకొనినవారే వారిని సముద్ధరింపగలరు. కాబట్టి సర్వశాస్త్రసారమగు గీతను తాను అనుష్టించి ఇతరులచే గూడ ననుష్టింపజేయవలెను. తాను పరించి ఇతరులచేగూడ పరింపజేయవలెను. ఇదియే జ్ఞానదానము, ఇదియే జ్ఞానయజ్ఞము. అన్నియజ్ఞములకంటేను జ్ఞానయజ్ఞము శ్రేష్ఠమైనదని గీతయందు భగవానుడు తెలిపియే యున్నారు*. అన్నిదానములకంట జ్ఞానదానము ఉత్కృష్టమైనదని శాస్త్రములున్న వక్కణించుచున్నపి -

వార్యన్న గోమహీవాసస్తిలకాజ్ఞాన సర్పిషామ్ సర్విషామేవ దానానాం జ్ఞానదానం విశిష్యతే.

'జలదానము, అన్నదానము, గోదానము, భూదానము, నివాసదానము, సువర్ణదానము, ఘృతదానము - మున్నగు దానము లన్నిటికంటేను జ్ఞానదానము ఉత్తమమైనది! కావున గీతను తాను పరించుటయేకాక చేతనైనంత గీతాప్రచారమును గూడ చేయవలెను. ఈప్రకారముగ గీతావ్యాప్తిచేయువాడు తనకు మిక్కిలి ప్రియుడు (ప్రియకృతుమః) అని శ్రీకృష్ణభగవానుడు గీతాంతమున స్వయముగ తెలిపియున్నారు. దీనిచేగీతాప్రచారకార్యక్రమము శ్రీకృష్ణనకు అతిప్రియమైనదిగా తేలుచున్నది. భగవంతునకు ప్రియమైన కార్యమును ఏల చేయరాదు? తాను బాగుపడి సంఘమును కూడ బాగుపఱచినచో లోకమున కెంతశ్రేయస్కరము! కావున ప్రతిగ్రామమందును, పట్టణమందును గీతాసంఘమ లేర్పాడి, గీతాభవనములు నిర్మింపబడి, గీతాప్రచారము విరివిగాసాగుగాక! పారశాలలందు నిర్వంధముగ గీత బోధింపబడుగాక! ఇంటింటను గీతాఫూష ప్రతిధ్వనించుగాక! గీతామురళీనిస్వనము ఎల్లెడల వ్యాపించి జనుల కర్మగోళములను పునీతమొనర్చి ఆనందమయులుగ వారలను జేయుగాక!'

ఎచట గీతయందునో అచట కృష్ణముండును¹. ఎచట కృష్ణముండునో అచట విజయముండును, బశ్వర్యముండును, నీతి తాండవించును². కాబట్టి ప్రతివారును గీతను లెస్సుగ నభ్యసించవలెను. మతియు ఇతరులకుగూడ బోధింపవలెను. గీతాగంగా ప్రవాహముచే తమతమ హృదయక్కేత్రములను పండించుకొని ధన్యలగుట్టకె యత్నింపవలయును.

* శ్రేయాష్టవ్యమయాద్యజ్ఞాత్ జ్ఞానయజ్ఞః పరన్ప

(4-33)

1. యత్ గీతావిచారశ్చ పరనం పారనం శ్రుతమ్.

తత్త్వాహం నిశ్చితం పృథివీ నివసామి సదైవ హి. (గి.మా)

2. యత్ యోగిశ్వరః కృష్ణో యత్ పార్థో ధనుధరః:

తత్ శ్రీర్వజయో భూతిప్రథమా నీతిర్మతిర్మమ.

(18-78)

ఉపసంహారము

ఇంతవఱకు గీతనుగూర్చిన అనేక వివరములు పారకులకు అందజేయడమైనది. ఇకనొక్క పర్యాయ మంతయును సింహావలోకనము చేసి ఈ వ్యాసము నుపసంహరించెదము. గీత ప్రత్యక్షభగవత్స్వరూపము. గీతానేవ సాక్షాత్ శ్రీహరి సేవయే యగును. గీతాపరనము భగవంతుని జపమే యగును. గీతాశ్లోకము నారాయణుని దివ్యమంత్రమే యగును. చక్కెరతో చేయబడిన చిలుకను ఎక్కడకొరికినను తీపిగే యుండునట్లు, గీతలోని ఏ భాగమైనను బ్రహ్మనందమాధుర్యముచే తులతూగుచుండును. గీత ధర్మమయము, 'ధర్మ' వృక్షము. గీతాఫలము ఫలించినదనుటలో నతిశయోక్తి ఏ మాత్రమున్న లేదు. గీతలో నిట్టి అధ్యాత్మశక్తి యిమిడియుండుటలో హేతువేమి? దానిని బోధించినవారు షోధశక్థాపరిపూర్ణుడగు అవతారపురుషుడే అయియుండుట యగును. ప్రపంచములోగల గొప్పగొప్ప మతములకు సంబంధించిన ప్రవక్తలలో కొండఱు 'నేను దేవుని కుమారుడను' అని చెప్పియుండిరి. మతికొండఱు 'నేను దేవునిదూతను' అని పలికియుండిరి. ఇంక కొండఱు 'నేను దేవుని భృత్యుడను' అని వాక్మచ్చియుండిరి. కాని గీతాప్రవక్త 'నేను దేవుడనే' అని చెప్పివేసిరి. కావున గీత 'సాక్షాత్ దైవవాణి'; పరంపరదైవవాణికాదు. కనుకనే అంత ప్రచండ ఆధ్యాత్మికశక్తిచే సంపన్నమై యలరారుచున్నది. అర్బునని హిమగిరిసదృశమోహము (అజ్ఞానము) గీత దాదాపు సగముబోధపూర్తియగునప్పటికే పూర్తిగ తోలగిపోవుట★ అతివిచిత్రమైన విషయము. గీతయొక్క అలోకిక సామర్థ్యమును బుఱుపుచేయుటకు ఇంతకు మించిన వేత్తాక సన్నివేశ మేమి కావలయును?

గీ - గానము చేయువారిని, త - తరింపజేయునది గీత. కల్పవృక్షమువలె తన్నాశ్రయించువారిని అది రక్కించును. అసహాయుల కది సహాయము; గ్రుష్టివారికికన్న; కుంటివారికి కాలు; దుర్బలులకు బలము; విషయదావాగ్నికి వర్షము; అజ్ఞానిని జ్ఞానిగ, పిరికివానిని సింహముగ, మరణించువారిని అమరునిగొఅయ్యది తృటిలో నొనర్చగలదు. భవరోగమున కది రామబాణ దివ్యాషధము. మానవసమాజమునకు సర్వోత్తమసంపద. ప్రతివారిని చేయిపట్టుకొని మెల్లమెల్లగ పైకిలేపి, ఒక్కొక్క మెట్టు ఉధ్వముగ గొనిపోవుచు వారివారి లోపములను సవరించుచు, వారివారి యంతఃకరణమున నిగూఢమైయున్న ఆత్మతేజమును బహిర్భమైనర్చుచు, నిద్రితమైయున్న శక్తిని జాగ్రతముచేయుచు క్రమక్రమముగ కైవల్యరూప పరంధామమున వారిని జేర్చివైచుచున్నది.

కర్మ, భక్తి, జ్ఞానములను మూడు ప్రవాహములు కలియు త్రివేణీపుణ్యతీర్థము గీత. అట్టి త్రివేణియందు స్వానమాడువారు ధన్యలు. కర్మ, భక్తి, ధ్యానము, జ్ఞానము అను నీనాల్చును వేఱువేఱుగ విడదీయుటకు వీలుకాని వస్తువులు. ఒకదానితో మతియొకటి కలసిమెలసి సన్నిహిత సంబంధమేర్పరచుకొనియున్నవి. ఒకానొకనియందు సంస్కారవశాత్తు ఒకటి ప్రధానముగా గన్నించినను, తక్కినవి గాణముగ ఉండియేయుండును. ఈ రహస్యము తెలియనివారే వారివారి మార్గము సవ్యమైనదని కలహించుకొనుచుందురు. గీత అన్నిటిని సమన్వయపడించినది. ఎవరితోను పేచీ లేకుండ చేసికానినది. అహంకారరాహిత్యమే, స్వార్థత్యాగమే అన్ని మార్గములయొక్క ప్రధానలక్ష్మమని బోధించినది.

★ అర్బునడు : - ... మోహోఽయం విగతోమము.. (నా అజ్ఞానము తోలగిపోయినది)

గీతకు అనేక వ్యాఖ్యలున్నప్పటికీనీ, అన్నిటికంటే గోపవ్యాఖ్య శ్రీకృష్ణుని జీవితమే అయియున్నది. కర్మ, భక్తి, ధ్యాన, జ్ఞానము లన్నిటికిని శ్రీకృష్ణుని జీవితమున సముచిత స్థానములు లభించినవి. వారిది ఆదర్శజీవితము. వారనుసరించినది అనుష్టానవేదాంతము. వారి జీవితము మూర్తిభవించిన గీతాప్రబోధము. ఎట్లనిన - చక్కని నిష్టామకర్మను శ్రీకృష్ణుడు ఆచరించిచూపిరి. గీతాజ్ఞానము నాశ్రయించి మూడు లోకములను నిర్దేషముగ పాలింపడొడగిరి. అనవరతకర్మయిందు నిరతిశయశాంతిని (intense rest in intense activity) బడయుట వారి జీవితమందలి ఒకానోక విశేషము. గీతయందలిప్రధానమైన బోధలలో నిది యొకటి. ఇక రెండవది భక్తి. తనగురువగు సాందీప మహర్షి యెడల, తక్కిన పెద్దలయెడల శ్రీకృష్ణుడు ఎంతయో భక్తిని ప్రదర్శించిరి. ధర్మరాజునరించిన రాజసూయ యాగమున భక్తుల పాదములను కడిగి వినయమును నిగర్వమును జూపిరి. ఇక యోగవిషయ మాలోచించెదమాయనిన, స్వయముగ వారు ‘యోగేశ్వరులే’ అయియున్నారు. జ్ఞానవిషయము చూతమాయనిన, పోతపోసిన జ్ఞానవిగ్రహమే వారు. ఏనాడో సూర్యనకు యోగమును, జ్ఞానమును బోధించిన దిట్ట. ఈప్రకారముగ కర్మ, భక్తి, యోగ, జ్ఞానములను గీతాధర్మముల సంపుటరూపమే శ్రీకృష్ణపరమాత్మ. శ్రీకృష్ణ దేవిధముగ తన జీవితమును గీతామయముగ నొనర్చుకొనిరో, అట్టే ప్రతివ్యక్తియు తన నిత్య జీవితమును గీతకు అనురూపముగ నిర్మాణ మొనర్చుకొని తన మాంసమయవిగ్రహమును మంత్రమయముగ, సచ్చిదానంద దివ్యతేజోపరిపూర్ణముగ గావించుకొనవలను. ఇదియే జీవితలక్ష్యము. గీతాప్రబోధసారము.

గీతయందలి మతియొక విశేషము గీతాబోధను గ్రహించవలసినదిగా ఒరులను బలాత్మారము చేయకుండుటయే. గీతయందలి ధర్మబోధయంతయు సమాప్తమైన పెనుక శ్రీకృష్ణుడు అర్పనునితో

విముశ్యేతదశేషేణ యథేచ్ఛసి తథా కురు (18-63) ‘నేను చెప్పిన ఈ గీతాశాస్త్రమునంతను నీవు బాగుగ పర్యాలోచించుకొని తదుపరి నీకెట్లిష్టమో అట్లాచరింపుము.’ అని పలుకుటయే ఇందులకు తార్మాణము. ‘చెప్పవలసిన ధర్మములను నేను చెప్పితిని. ఇది గొయ్య, ఇదిమెరక, ఇది అమృతము, ఇది విషము, అది శ్రేయము, ఇది ప్రేయము, ఇది బంధము, ఇది మోక్షము, ఇది పుణ్యము, ఇది పొపము - అని యా ప్రకారముగ స్వప్షముగ నిరూపించి చూపితిని - ఇక నీ కేదియిష్టమో దానినే సంపాదించుకొనవచ్చును’ - అని భగవానుడు కరుణతో వచించిరి. మహానుభావులు ఇతరులకు ధర్మమును బోధింతురేకాని కర్తృత్వమును ఎన్నడును వహింపరు. తెలివిగలిగిన శిష్యులు గురువుయొక్క ఇంగితమును గ్రహించివారై వారు బోధించు ధర్మమును మనసార స్వీకరింపురే కాని త్వజింపరు. అర్పను డట్టిచేసేను. ఫలితముగ ఆతని అజ్ఞానము తృటిలో మాయమైపోయెను.

ఇక గీతయందలి భావము లన్నిటిలో క్రోదీకరించి సంక్లేషముగ నాలుగు వాక్యములు ఇచట చెప్పబడుచున్నవి - ప్రతిజీవియు ఘనీభవించిన ఆత్మస్వరూపమేకాని దేహముకాదు (Each soul is potentially divine). కాని చిత్తమధ్యలేని కారణముచే మనుజునకట్టి అపరోక్షజ్ఞానము కలుగుటలేదు. కాబట్టి చిత్తమధ్యకొర్కె నిష్టామకర్మాచరణము తప్పక చేయవలసియున్నది. ఈశ్వరార్పణబుద్ధితో, కర్తృత్వరహితముగ, నిష్టామముగ కర్మల నాచరించుచు వచ్చినచో కొలదికాలములో చిత్తము నిర్వలత్వమును బొందగలదు. మలినరహితమగు అద్భుతమునందు సూర్య ప్రతిబింబము చక్కగ గోచరించునట్లును, మురికిలేని వష్టమునకు

రంగు బాగుగ అంటునట్లున్న, నిర్మల చిత్తమునందు ఆత్మజ్ఞానము లెస్సుగ అనుభూతమగును. కావునే గీతయందు హృదయనిర్మలత్వమునకు, చిత్తశుద్ధికివలసిన సాధనోపాయములు లెక్కలేనన్ని వచింపబడినవి. మతియు మాయాంతర్థతుడగు జీవుడు స్వయముగ మాయను దాటగల్లుట బహుదుస్తరము. కనుక మాయాతీతుడగు పరమేశ్వరుని అండదండలను ఆశ్రయించవలసియున్నది. కనుక భక్తియు చాల ఆవ్యకమేయగును. నిర్మలభక్తితో గూడి భగవానుని నామసంకీర్తనము, జప, పూజ, ప్రార్థనాదులు సలుపుచుండవలెను.

యే భజన్ని తు మాం భక్త్య మయితే తేమ చాప్యహమ్ (9-29) అని భగవానుడు తెలిపినట్లు ఎవరెవరు భక్తితో సర్వేశ్వరుని ఆరాధించుందు వారివారిని భగవంతుడు అనుగ్రహించును. అట్టియనుగ్రహముచే సాధకునియందు ‘బుద్ధియోగమ’ను అపూర్వవస్తువువచ్చి చేరుచుండును (దదామి బుద్ధియోగం). దానీనే ఆత్మజ్ఞానమందురు. అది కలిగినపుడు మోక్ష మిక దరిదాపులో నుండును. ఇవ్విధముగ పుణ్యకార్యాచరణము, నిష్కామకర్మము, అచంచలభక్తి మున్నగునవి క్రమముగ జీవునకు జ్ఞానోత్పాదనమందు మిక్కుటముగ సహాయపడుచున్నవి. అయితే ఇంటిలో దీపము వెలిగినను, కిటికీల గుండా గాలివీచినచో అది ఆరిపోవునట్లు, ఇంద్రియద్వారములగుండా విషయసంకల్పములు లోనికి ప్రవేశించినచో కష్టపడి వెలిగించుకొనిన ఆ జ్ఞానదీపము ఆరిపోవును. కాబట్టి ఇంద్రియనిగ్రహము, విషయవిరక్తి మొదటినుండియు అభ్యసించుచు రావలెను.

తస్మాత్త్వముణ్ణియాణ్యదో నియమ్య భరతర్థభ (3-41) అని భగవానుడు ఇంద్రియనిగ్రహమును గూర్చి అచటచట నొక్కిచెప్పుచు పోయిరి. ఇచట ‘ఆదా’ (మొట్టమొదట) అను పదమును ప్రయాగించినందువలన ఇక్కార్యము ఎప్పుడో చేయవలసినది కాదు, సాధనప్రారంభములోనే దీనిని గూర్చి యోచించవలెనని గీతాచార్యులు పొచ్చరిక చేయుచున్నారు. ఈ ప్రకారముగ ఇంద్రియములను, చిత్తవుత్తులను నిరోధించుటయే రాజయోగమని చెప్పబడును. ఇవ్విధముగ నిష్కామకర్మ, భక్తి, రాజయోగములచే చిత్తమునందలి భయంకర దోషములగు మల, విక్షేపములను పోగట్టుకొని నెమ్ముదిగ ఆత్మవిచారణయందు ప్రవేశింపవలెను. ‘నేనెవరు?’ అను ప్రశ్నవేసికొని పంచకోశములను ధీశక్తిచే వేఱుచేసి, తద్వాతిరిక్తముగ హృదయముననే భాసించు సర్వసాక్షియైన, స్వయంజ్యోతి స్వరూపమును (క్షేత్రజ్ఞుని) లెస్సుగ అనుభూతమొనర్చుకొనవలెను. అపుడు చిత్తమందలి మూడవ దోషమగు ‘అవరణము’ పటాపంచలైపోవును. అత్తటి జీవుడు ‘తేషామాదిత్యవజ్ఞానం’ అనునట్లు మేఘము తొలగిన సూర్యనివలె నిరావరణముగ, స్వచ్ఛముగ ఆత్మతేజోవిరాజిత్తుడై యొప్పును. అదియే మోక్షము. అట్టి స్థితిని బడయటయే జీవుని లక్ష్మము. దానిని ఈ దేహమున్నపుడే సాధించివేసి కృతార్థుడు కావలయును. గీతాసార మిదియే.

గీతను పరించుటకు కాలనియమ మేమియు లేదు. అయితే సామాన్యముగ ఉదయమున స్నానముచేసి శుచిర్మాత్రుడై, గృహమునగాని, తీర్థస్థానమందుగాని పవిత్ర స్థలమున గూర్చుండి గీతాపారాయణముచేయు ఆచారము కలదు. అట్టి తక్కిన సమయములందు గూడ పారాయణము చేయవచ్చును. కాని అభ్యంతరశుద్ధితో బాటు బాహ్యశుద్ధినికూడ గమనించుచుండవలెను. ‘శుచాదేశే’ అని గీతయందు చెప్పబడి యుండుటచే సాధనచేయు చోటు. జపించుస్థలము పరిశుద్ధముగా నుండవలెనని

స్వష్టమగు చున్నది. ప్రతిదినము ఒక అధ్యాయమును పారాయణచేయవచ్చును. సమయమున్నచో ఇంకను అధికముగ చేయవచ్చును. పారాయణపద్ధతి గ్రంథాదియందు తెలుపబడియున్నది. పారాయణము పూర్తి అయిన వెనుక మహాత్మ్యమందలి ఒకటి రెండు శ్లోకములను తప్పక చదువవలెను.

మతియు పారాయణానంతరము గీతను అర్థముతోసహా ఒకింత పరించుటను బాగుగా అభ్యసించుచురావలెను. ఏలననిన, పారాయణమువలన పుణ్యము లభించినను, శ్లోకార్థమును బాగుగ మననము చేసినపుడు మాత్రమే చిత్తమందలి మలిన వాసనలు నశించి మోక్షమునకు దారి ఏర్పడును. అర్థము సందిగ్ధముగ నున్నపుడు శ్లోకముయొక్క పూర్వాపరములను సమన్వయపుఱచుకొనుచు పోవలెను. దృష్టాంతమునకు

ప్రకృతిం యాన్తి భూతాని నిగ్రహః కిం కరిష్యతి (3-33) అను శ్లోకమున 'జనులు వారివారి సంస్కారము ననుసరించి వర్తించుచున్నారు; ఇక నిగ్రహ మేమి చేయగలదు?' అని చెప్పబడినది. ఇచ్చోట సంస్కారముల ప్రాబల్యమును నిరూపించుటకే అట్లు చెప్పబడినదికాని నిగ్రహముకూడదని భావముకాదు. కాకున్న, వెనువెంటనే,

**ఇష్టియస్యేష్టియస్యార్థే రాగద్వేషా వ్యవస్థితా
తయోర్వపశమాగచ్ఛ తైహ్యస్య పరిపణినో.**

(3-34)

అను నిట్టి శ్లోకమును భగవానుడు చెప్పునా? దీనియర్థము 'ఇంద్రియములకు శబ్దాది విషయములందు రాగద్వేషము లేర్పడియున్నవి. ఆ రాగద్వేషములు జ్ఞానికి శత్రువులు. కావున వానికి వశపడకూడదు.' ఇచ్చోట ఇంద్రియనిగ్రహమును తప్పక అలవాటు చేసికొనవలెనని శ్రీకృష్ణమూర్తి శాసించుచున్నారు. కావున సందిగ్ధార్థముతో గూడిన ఒకానోక శ్లోకమునకు భావమును నిర్ణయించవలసివచ్చినపుడు పూర్వాపరశ్లోకములను గూడ విచారించవలసి యున్నది. సమన్వయదృష్టితో గీతను పరించవలెను.

ఈ ప్రకారముగ ప్రతిదినము ఒకింత గీతాభ్యాసమొనర్చుచు చిత్తమును నిర్వలము చేసికొని భగవదనుగ్రహమునకు పాత్రులై జన్మపావనము గావించుకొనవలెను. ముఖ్యముగ పాశ్చాత్యనాగరికతా వ్యామోహము జనులను వెంటాడుతున్న ఈకాలమున గీతాప్రబోధముయొక్క ఆవశ్యకత ఎంతేని కలదు. ప్రాపంచిక భోగములే శరణ్యములని తలంచు అవివేకులకు గీత చక్కని గుణపారము చెప్పి వాస్తవసుఖ మెచటనున్నదో చూపుచున్నది. అల్పసుఖములకు అట్లులు చాచక నిరతిశయానందమును వెతకుకొనుడుయని ప్రేమతో బలుకుచున్నది. కావున గీతామాతయొక్క వాత్సల్యపూరిత దివ్యవచనములను శ్రద్ధతో నాలకించి, అనుష్టాంచి ఆత్మసాప్రమాజ్యాభిషిక్తులగుదురుగాక!

అయితే గీతను పరించుటకు తగిన విద్యావైదుష్యము లేనివారు, చదువు బొత్తిగా రానివారు ఎట్లు తరింపగలరను శంక కొండజీకి ఉదయించవచ్చును. అట్టి వారినిగూర్చి శ్రీకృష్ణపరమాత్మ గీతయందే ఒకటిరెండుచోట్ల ప్రస్తావించి వారున్న తరించుటకు అవకాశము కలదని పలికిరి.-

అన్యేత్యేవమజాన్మః శ్రుత్యోఽన్యేభ్య ఉపాసతే

తేఱి చాతితరప్యేవ మృత్యుం శ్రుతిపరాయణః.

(13-26)

పెద్దపెద్ద యోగములను గూర్చిన పరిచయము లేకున్నను, ఇతరుల వలన ఆ యా బోధలను విని, శ్రద్ధతో ఆచరించి వారున్న జననమరణరూపమగు ఈ సంసారబంధమును దాటివేయుచున్నారని భగవానుడు చెప్పిరి. విద్యయుండుటయే శ్రేష్ఠము. ఒకవేళ లేనిచో ఇతరులవలన ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానమును శ్రవణముచేయుటద్వారా సంసార తరణము క్రమముగ చేకూరగలదని భావము. ఏలయనిన శ్రవణానంతరము మననము, మననా నంతరము నిదిధ్యాసనము గావించి మనుజుడు మెల్లమెల్లగ లక్ష్మమును సాధించివేయగలడు. కాని పట్టుదల, శ్రద్ధ మాత్రము తప్పక యుండవలెను. ఈ విషయమునే గీతాంతమున శ్రీకృష్ణమూర్తి ప్రస్తావించుచు శ్రద్ధతోగూడి, అసూయారహితుడై ఎవడు గీతను శ్రవణము చేయునో అట్టివాడున్న పాపవిముక్కుడై పుణ్యవంతుల ఉత్తమలోకములను బడయగలడని స్పష్టముగా చెప్పివేసిరి★ కావున గీత చదువలేనివారు దిగులుతో కూర్చునక గీతాబోధ జరుగుచోటికి వెళ్ళి శ్రవణము చేసి ఆచరించి తరింపవచ్చును. అయితే వీలుదొరికినచో స్వయముగ పరింపగల్గుశక్తిని సంపాదించుటయే సర్వోత్తమము. గీతను పరించుటకొఱకైనను సంస్కృతమును నేర్చుకొనుడు అని గాంధిమహాత్ము డోకతూరిజనుల కుద్భోధించి యుండుటను ఈ సందర్భమున జ్ఞాపకమునకు తెచ్చుకొనవలయును.

గీత సమాప్తమైనది. శ్రీకృష్ణుడు దివ్యాషధమును ప్రయోగించుట పూర్తిచేసిరి. అర్జునుని వ్యాధి తత్కషణమే ఉపశమించెను. అయినను వైద్యునకొక కర్తవ్యము ఇంకను మిగిలియున్నది. ‘నీ పరిష్కారి యొట్టున్నది?’ అని రోగిని విచారించుటయే ఆ కర్తవ్యము. భిషగ్యర్యడగు శ్రీకృష్ణదిట్టి విచారణ గావింప, ‘నష్టమోహః’ అని వెనువెంటనే రోగినుండి ప్రత్యుత్తరము వచ్చివేసెను. ‘మహాత్మా! నా అజ్ఞానము శమించినది. దీఘసంసారవ్యాధి తుదముట్టినది, ‘ధన్యోఽస్మి’, ఇదియంతయు మీ యనుగ్రహపాపమే’ అని అర్జునుడు ఉత్సాహపూర్వకముగ పలికెను. వైద్యుని గీతారూప బౌషధముయొక్క ప్రథమ ప్రయోగము (అర్జునున్నిపై) సఫలమైనది. వెనువెంటనే సంజయుడున్న ఆ బౌషధమును త్రాగి “హృష్యామిచ పునః”, “హృష్యామిచ ముహుర్ముహుః” అని ఆనందముతో చిందులు త్రైకృసాగెను. బ్రహ్మజ్ఞానము యొక్క సద్యఃఫలములైన శోకరాహిత్యము, అతిహర్షము అను రెండును అర్జునునకువలె సంజయునకును సంప్రాప్తించినవి. కాబట్టి వైద్యునియొక్క గీతారూపమగు బౌషధముయొక్క ద్వీతీయ ప్రయోగమున్న (సంజయున్నిపై) సఫలమైనది. ఇట్లు గీతాశ్రవణముచే వెంటవెంటనే ఒకరి తరువాత నొకరు అర్జునుడు, సంజయుడు తరించిపోవ ఇక తక్కినవారి విషయమై ఏల సందేహింపవలెను? వారున్న తప్పక తరించిపోగలరు. కావున సర్వులును గీతాధ్యయన మునకు పూనుకొనవలెను. అయితే శ్రద్ధ అవసరము.

ఈ ప్రకారము గీత ఒక్క అర్జునునకేకాక, సంజయునకేకాక, తక్కిన ప్రాణికోట్లందత్తికిని గూడ శాంతిభిక్ష నోసంగుచున్నది. గీతాకల్పవృక్షము శాఖోపశాఖలుగ విస్తరించి చక్కని నీడ నోసంగుచుండ,

* శ్రద్ధావాననసూయశ్చ శృంగాయాదపి యోనరః:

సోఽపి ముక్తః శుభాన లోకాన ప్రాపుయాత్మ్యకర్మణామ్.

ఫలములను ప్రసాదించుచుండ సంసారమార్గమున అనాదికాలమునుండి పరిభ్రమించుచు
భీషణతాపత్రయములచే వ్యధనొందుజీవుడు దాని క్రిందకుబోయి సేదతీర్పుకొని మోక్షఫలములు భుజించి
ఏల సుఖముగ నుండరాదు? పవిత్ర గీతామకరందమును త్రావి ఏల పరమానంద మనుభవించరాదు?
గీతాధ్యయనమును ఉత్తమ జ్ఞానయజ్ఞమాచరించి నిర్వాణసుఖము నేల బడయరాదు? సర్వేశ్వరుని
కృపచేతను, పరమకారుణికులగు మహర్షుల కృపచేతను జనులలో గీతాస్క్రి పెంపాంది అధ్యాత్మవిద్య
పరిచయము లెస్సగ కలుగుగాక! గీతాతత్త్వసమాశ్రయణముచే జనుల భవబంధములు విచ్ఛిన్నములైపోవు
గాక! గీతారూపపరమార్థపీయూపవర్ధధారలచే ప్రజలహృదయక్షేత్రములుస్వశ్యమలములై యలరారుచు
నిర్వాణమును చక్కని పంటను పండించుగాక! గీతాశంఖారవము దశదిశలు మార్పోగి జనులను
అజ్ఞాననిద్రనుండి మేలుకొలుపుగాక! గీతాగంగాప్రవంతియందు తనివితీర స్నానమాచరించి
సంసారమాలిన్యమును వదలగొట్టుకొని ప్రాణికోట్లు నిరతిశయసుఖ మనుభవింతురుగాక! భగవత్స్మిపవలన
గీతాతత్త్వానుభూతిచే జనులు తమ హర్షికతమఃపటలములు సంచిన్న మొనర్పుకొని బ్రహ్మనందవారాశి
యందు నిమగ్నులై జీవితములను ధన్యము గావించుకొందురుగాక !!!

ఓం తత్ సత్

ఓం శ్రీ కృష్ణార్పణమస్త

<http://telugudevotionalswaranjali.blogspot.in>

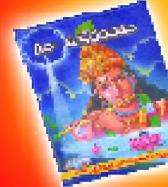
తెలుగు జ్ఞాన స్వరంజలి

ఈ వెబ్‌సైట్‌లో భక్తిపాటులు, వీడియోలు,

తాంత్రికములు లింక్స్, ద్వారా ఉదితంగా దోష్లోడ్ చేసుకొనడి.

దేతా ముక్కరంటం

ఇంద్రజిత్ అంతములు, వీడియోలు,

సాంస్కృతములు లింక్స్, ద్వారా ఉదితంగా దోష్లోడ్ చేసుకొనడి.

అధ్యాత్మిక భక్తి తత్త్వ జ్ఞానంప్రధారం & **WEB SIGHTS** ద్వారా వేసున్నాము

OUR VIDEOS,AUDIOs,e-BOOKS WEB SIGHTS

ల లోని **LINKS** ద్వారా **FREE** గా **DOWNLOAD** చేసికొనండి

WWW.telugudevotionalswaranjali.blogspot.in

స్వామి విద్యాప్రకాశానంద స్వాములవారి వారి ప్రపంచముల **WEB**

SIGHT LINK: **WWW.gitamakarandam.blogspot.in**

స్వామి సుందర ప్రైతిన్యానందుల వారి ప్రపంచముల **WEB SIGHT LINK:**

WWW.sundaravignanagrandalayam.blogspot.in **OUR E-mail ID:** **ysreddy94hyd@gmail.com**

మీరు మీ వంతు అధ్యాత్మిక భక్తి తత్త్వ జ్ఞానప్రధారాన్ని మన **WEB SIGHTS** ను మీ friends కు మరియు బంధువులకు పంపండం ద్వారా వేయండి.

FOR HINDI BHAJANS, SANSKRIT SLOKAS & ASHTAKAMS & CHANTS WEB SIGHT LINK:

WWW.hindudevotionalswaranjali.blogspot.in

OUR YOUTUBE VIDEO CHANNELS :

www.youtube.com/user/ysreddy94hyd

www.youtube.com/user/shruthimandiram

OUR e-BOOKS CHANNEL :

www.scribd.com/ysreddy94hyd